D. Thomas

Boetius de disciplina scolarium cum notabili commento.

o Sculet' me osculo oris sui. Uerba ista scribūť Cāticoꝝ.j. Quoꝝ materia ⁊ intellect⁹ ꝓm aliq̄s est talis. Salomon voluit desponsari cū filia Pharaonis. et misit nūcios ad eā. Quib⁹ veniētib⁹ spōsa q̄siuit. Quis ē dn̄s vr̄. Ac illi dixerūt. Dn̄s nr̄ est rex regū. dn̄s dn̄antiū. rex glie. rex pac. Ac illa. Est etiā pulcer Cui nūcij. Pulcritudinē e⁹ mirant̄ sol ⁊ luna. Ac illa. Est etiā diues. Cui nūcij. Gl'ia ⁊ diuitie in domo ei⁹. Ac illa. Est etiā potēs. Cui nuncij. Potestas ei⁹ a mari vsq̄ ad mare. His audit spōsa dixit. Ueniat dn̄s vester ⁊ osculetur me osculo oris sui. Et talia ꝟba talit̄ q̄liter ītroducta ad nostꝝ pn̄t ꝓpositū sic applicari ꝙ ip̄a regina seu sciētia prediues q̄rat de q̄libet studēte loquēs ad ip̄m sub hac forma. Osculetur me ore. Et anteq̄ꝫ h̄ faciat. querit ꝑmo. Quis est dn̄s vr̄. i. q̄s est studēs. vtrū bon⁹ vel mal⁹. Si bon⁹. veniat ad me ⁊ osculet̄ me. ⁊ ducā eū in cellā vinariā. Si ꝟo mal⁹. elonget̄ a me. quia in maliuolā aīaz nō introibit sapīa. Ultra q̄rit. Est etiaz diues potēs vel impotēs. Si potens et diues. veniat ad me. Si paup ⁊ impotens elōget̄ a me. q2 meli⁹ est paupez ditari q̄ꝫ philosophari. Querit vltra Est etiā pulcer. i. vtꝝ studēs sit formosus ⁊ bn̄ dispositus. vel difformis. Si formosus. veniat ad me. Si difformis recedat a me. Ut Boeci⁹ ꝑsuadet in textu infra de filio Thimothei. q̄ fuit loripes. castratus. ⁊c̄. vt infra patebit. Istis sic deduct. Notandū ꝑmo ꝙ scire est rem ꝑ cām cog̊scere. Soli ḡ illi scias docēt qui causas de ip̄is dicūt. Causas igit̄ pn̄t libri videam⁹. Un̄ q̄ttuor sūt cause ꝓm ph̄m. ij. phisicoꝝ. Et designant̄ ꝑ hos ꝟsus. Quattuor vt fantur multi cause recitant̄. Formaq̄ꝫ finalis faciēs ⁊ materialis. Un̄ causa materialis dr̄ determinata dispositio discipuli doctrinā capiēdo a mgr̄o Uel potest dici disciplina scolariū. Causa efficiēs dr̄ fuisse duplex. scȝ mouēs ⁊ mota. Mouēs erat Marcian⁹ q̄dā ep̄s Boecio multum dilectus. Mota aūt efficiens causa fuit

dñs boeti⁹ Cā formal' assigr̄ h̄ duplex sic alibi.s. forma tra
ctādi ⁊ forma tractat⁹ Forma tractādi dr̄ mod⁹ ꝓcedēdi. et
ē ꝓsaic⁹ h̄. Sz forma tractat⁹ ꝯsistit ī diuisiōe pn̄tꝭ libri. vt
īfra patebit. Cā final' ē vt scolares disponātr̄ ad r̄cipiēdum
doctrinā a mgr̄o | Et ḡ solz dici ꝙ cā final' itrīseca ē ꝯgnitō
eoꝝ q̄ tradūt̄ i libro pn̄ti. Sz cā final' extrīseca ē vt scitꝭ hu̇
q̄ h̄ tradūt̄ scolares meli⁹ disponi possint ad sciaz moralis
phie. Et notādū ꝙ ex q̄ sūmū solatiū ꝯsistit i ꝟitatꝭ cogni
tōe. igit̄ hō nat̄ali desiderio īcliat̄ ad ꝟitatꝭ cognitōez. Vn̄
Arꝭ.j. metha. ait ꝙ oēs hoīes nat̄a scire ꝺsiderāt. h̄ ē nat̄ali
ꝺsiderio Qd̄ ꝯm̄tator tribꝫ ꝓbat rōibꝫ Pr̄ia Vnūq̄dqꝫ ens
īꝑfectū appetit suā ꝑfectōz q̄ꝫdiu īꝑfectū ē. Res eī ꝑfcā pul
cra ē. imꝑfecta ꝟo difformis Verbi grā. dom⁹ q̄ꝫdiu stat sb̄
īꝑfectōe ē difformis. cū āt ꝑfcā ē ꝺm formā tc̄ efficit̄ pulcra
Sz hō ꝺm ītellectū ē īꝑfect⁹. eiusqꝫ ꝑfectio ē scia. ḡ oīs hō
ꝺm ītellectū q̄ ē ei⁹ forma īpletīa scire ꝺsiderat. Minor pꝫ
q2 illd̄ ē rei ꝑfectō. qd̄ ē act⁹ ad quē res ṗ⁹ erat ī potētia Hō
āt ꝑ ṗus erat ī potētia ad sciēdū oīa. ḡ dū actu ꝑfect⁹ ē. ītel
ligit. Hoc ē qd̄ dic̄ Aresto. iij. de aīa. Intellect⁹ an̄ actuale
ītelligere ē potētia oīa. Qn̄cūqꝫ igit̄ ē actu. vicz qn̄ omnes
spēs actu recipit tūc ꝑfect⁹ ē ꝑ eas. Scd̄a rō. vnūq̄dqꝫ desi
derat cognitōez sibi determiatā ⁊ nat̄alē. nā oꝑatōes ꝓce
dūt a ꝟtutū potētijs. Haꝝ āt sūmū bonū ē nat̄al' oꝑatio.
sic sūmū bonū ē oculi ꝙ videat. ⁊ auris ꝙ audiat. intellect⁹
ꝟo ꝙ ītelligat. Vnūq̄dqꝫ igit̄ appetit oꝑatōez sibi debitam
Sz oꝑatio ꝯnat̄alis ītellect⁹ ē scire ⁊ ītelligere. ḡ ꝺm ītelle/
ctū hō nat̄al'r scire ꝺsiderat Tertia rō ē. q2 vnūq̄dqꝫ appetit
statū suū excellētez. hūc āt acq̄rit ex eo ꝙ ꝯiūctū ē ⁊ sil'e suo
ṗncipio. Verbi grā. dom⁹ statū hꝫ excellētē. dū assil'at̄ cau
se efficiēti ꝺm formā ⁊ figurā quā mēte ṗcōcepit. Sz ꝑ sci
re ⁊ ītelligere hō ꝯiūgit̄ ⁊ assil'at̄ q̄dāmodo ṗme cause. eo ꝙ
scire ē spēs reꝝ ītelligibiliū in ītellectu recipe. Ergo cū hō
recipit i intellectu. ei⁹ sūt q̄dāmodo oīa. Sz ṗma cā ē in q̄
vt i fonte effectiuo formali ⁊ finali sūt oīa. ḡ ꝑ scire hō assi/
milat̄ ṗmo ṗncipio. Cōcludēdū est igit̄ ꝙ oēs homies na
turali desiderio ī itellectu possibili radicato scire ꝺsiderāt.

Prohemium

Notandū q̄ presens liber vtilis est. q2 in eo docet q̄uo hō seipm̄ regere dz in moribȝ. Nō scia ɔsistit i bono regi/ne. iuxta illō phi. iij. politicoꝝ. Meliꝰ est ciuitatē regi optimo viro q̄z optia lege. Et idē dicit. Felix ē ciuitas cuiꝰ presides sūt phi. Cui ɔcordat Seneca ad Lucillum dicens. Turpe est senē viuere sine moribȝ. Et idē. Quid ē meliꝰ q̄z rerū peritia. Itē notandū q̄ magnū ꝛ paruū nō ꝓꝑe attribuūt intellectui. ex q̄ nō est corporeꝰ. s3 silitudinarie Vn̄ ille intellectꝰ dr̄ magnꝰ q̄ pluribȝ intelligibilibȝ ē iformatꝰ. Per oppositū āt ille intellectꝰ dr̄ paruus q̄ paucis intelligibilibȝ est informatꝰ.

V Estra nouit intētio de disciplīa scolariū cōpendiosū postulare tractatū. Vtinaȝ cōpendiosū a spūs mei paruitate put facultas suppetit et ingenij declinitas. erumnarumq3 tenacitas amicis vestris precibus o marciane tentabo acquiescere.

I Ste pn̄s liber diuidit in duas ptes pncipales videlicet i phemialē ꝛ executiuā. Pars executiua ē ibi Cū indiscreti. Adhuc pma diuidit i q̄nq3 In pria poit intētū suū. In scd̄a narrat ea q̄bȝ erat ipeditꝰ. Quare pcibȝ marciani potuit cōtradixisse. ibi. Lz duplici genere. Quid āt facit in alijs patebit suis locis. Dicit igit pmo sic. O marciane pr̄ mi ꝛ dn̄e dilectissime vr̄a pia intendit voluntas. vt ɔpendiosuz ɔscriberē tractatū de disciplīa scholastica. Vtinā ad h̄ essem sufficiēs. Tēptabo tn̄ aicis vestris acq̄escere pcibȝ ꝑ q̄nto mea suppetit facultas. Et miseriaꝝ

diuersitas h ꝓmiserit. Notandū h ꝙ in ꝑncipio pn̄tꝫ libri q̄ttuor tāgūẗ cause. de q̇bꝫ sup̄. ꝑ h ꝙ ḋr marciane efficiens mouēs. Et ꝑ h ꝙ ḋr tēptabo efficiēs mota. Et ꝑ h ꝙ ḋr scolariū finalis. Et ꝑ h ꝙ ḋr disciplīa. materialis.

Licet duplici genere cōmentoꝝ sim impeditus nō tamen omnino diuersoꝝ in quasdā arestotilis et alioꝝ philosophoꝝ editiōes. ꝓprioqꝫ attenuatꝰ studio. et inhūani regis gottoꝝ cruciatu corrosus. philosophico preueniēte cōsolatu. extrēaqꝫ ꝓfūde trinitatꝭ ꝑspicatōe ꝑmollitꝰ.

Prius autor ꝑmisit intētōꝫ suā sub mō petitōnis. ⁊ cū h posuit admissionē petitōis. Hic ponit īpedimēta siue occasiōes ꝑ q̇bꝫ potuissꝫ ꝯdicere petitōibꝫ marciani. vt ꝑ h ostēdat petitōꝫ hꝰmodi eē difficilē. Et dicit sic. O marciane ꝑces vr̄as exaudiui. lꝫ sim impeditꝰ duplici genere ꝯmētoꝝ. nō tn̄ oīno diuersoꝝ. qꝛ forsan vnā tāgūt materiā. Et licet sim etiā impeditꝰ in editōibꝫ quorūdā libroꝝ. s. Arestotilis ⁊ alioꝝ phoꝝ. Et lꝫ sim attenuatꝰ ꝓprio studio. Et lꝫ sim īpeditꝰ cruciatu regꝭ gottoꝝ. q̄si diceret. volo tn̄ exaudire ꝑces marciani Notādū h ꝑmo ꝙ si mirādo aliq̇s peteret. qre autor h diuinū nō īuocat auxiliū. cū tn̄ ad quēlibꝫ ꝑtineat artificē in oꝑis sui exordio diuinā implorare subuentōeꝫ. Iuxta illud poete. Omībꝫ in factis ꝑagendis siue ꝑactis Debet ꝑponi deꝰ hūane rōni. Dicēdū ꝙ ꝑ h ꝙ dic̄ Utinaꝫ ꝯpēdiosū. diuinū īplorat auxiliū. Uult ei ipē dicere. vt dominꝰ det sibi grām ꝙ ꝯpēdiosum posset ꝑficere tractatum. Notādū scdo ꝙ ī lr̄a pn̄ti tāgūẗ q̄ttuor īpedimēta q̇bꝫ de-

cēter Boeti⁹ potuissʒ petitōibꝫ marciani ꝯ dixisse. Primuʒ qꝛ tūc tp̄is impedit⁹ erat sup̄ ꝯmētꝫ ysagogaꝝ ac p̄dicamē/ toꝝ Arꝫ. Hec āt cōmēta nō sunt oīno diuersa. Qm̄ in p̄di cabilibꝫ seu ysagogꝫ tradit̄ rō f̄m quam ordo eoꝝ ad inui/ cē est sumēd⁹ f̄m subiectōꝫ ꝛ p̄dicatōꝫ. Ordo āt iste actual̄ tradit̄ in libro p̄dicam̄toꝝ. Scd̄m impedimētū fuit corro sio regꝫ gottoꝝ. Ille ei volēs expugnare ciuitatē romanaʒ vbi Boeti⁹ erat p̄cōsul postulabat sibi eū p̄ntari. Et cū il/ lū h̄ret. cū romanis i trāq̄lla pace viuere itēdebat. Hoc āt fecit i dolo. Cū ei Boeti⁹ sibi p̄ntabat̄. misit eū i exiliū. vbi pl'ima ꝑpatiebat̄ miseriaꝝ genera. Habuit tn̄ ph̄iaʒ i ꝯsola/ tricē. q̄ sibi i sp̄ē mulierꝫ pulcerrime apparebat. Et sic ciui/ tas romana Boetio p̄uata. caruit ꝯsilio. q̄re a p̄fecto rege facilit̄ expugn̄bat̄ Pastore ei ꝑcusso. oues gregꝫ ꝺ facili spar gūt̄. Tertiū ipedim̄tū fuit. qꝛ occupat⁹ fuit. imo fatigatus q̄dāmodo sup̄ ꝯpositōe libri ꝺ philosophico ꝯsolatu. queʒ dū missus fuerat i exiliū ꝯpilauerat. Quartū ipedimētuʒ. qꝛ ꝑmollit⁹ fuit i cōpilatōe libri ꝺ trinitate p̄sonaꝝ i diuis. qꝛ cū ip̄e ad fidē catholicā ꝑuenerat ꝯscp̄sit libꝝ ꝺ trinita te ꝯ h̄eticos ꝛ ifideles. Uñ ꝯseq̄nt̄ notandū q̄ illa ꝑticula text⁹. p̄p̄o attenuat⁹ studio. dupl'r p̄t exponi. p̄mo sic. qꝛ stu duit in mat̄ia q̄ an̄ ip̄m nō fuit exposita neqꝫ descp̄ta. Se/ cūdo sic. Boeti⁹ attenuat⁹ p̄p̄o studio. attēdēs illo ꝺ ꝯsolati/ onis. Felix ē h̄ regnū qꝺ h̄ʒ regē sapiētē. Uñ q̄uis essʒ cō sul roman⁹. nō tn̄ studere cessauit.

Quid enim gimnasiorum exercitatu lucidi/ us q̄ʒ in naturali et in artificiali progressiōe de bita cognitio. et quid est lucidius q̄ʒ virium in telligentie gradualis exhibitio.

Hic ostēdit cāʒ q̄re admitt̄ vult petitōʒ marciāi dicēs lnt̄rogatiue sic. Quid ē lucidi⁹ ꝛ meli⁹ q̄ debita cognitio in

ꝓcessu naturali ꝛ artificiali q̃ꝫ graddualis exhibitio vtriusque intelli gentie i exercitio studiorum. Notandum hic q̄ duplex ē ordo seu modus cognoscendi in qualibet scientia. s. naturalis ꝛ artificialis. Naturalis ē quo pcedit p causas ꝛ principia ad effectus. Et assimilatur etiam nature. qꝛ natura prius cognoscit causas q̃ꝫ effectus. Artificialis autem ordo est quando econtra ab effectibus pcedit ad causas ꝛ principia. Item notandum q̄ gimnasium olim dicebatur comunis locus luctandi. hic autem sumitur pro scola. Sicut enim tunc fiebat cursus ad gimnasium causa luctandi. sic fieri solet cursus ad scolas causa discendi Item notandum q̄ hec particula. graddualis exhibitio. in textu posita dupliciter potest exponi. Uno modo sic. graddualis exhibitio. i. debita ꝛ ordinata applicatio intellectus ad scientias. Alio modo sic. graddualis exhibitio. id est. debita pcessio ad scientias.

Eloquentie eius partes decenti naturalium et artificialium pcessu et perspicua intelligentie comprehensio

Hic confirmat prius dictum q̄ vicz nihil melius sit debita cognitione tam in ordine naturali q̃ꝫ artificiali dicens. q̄ hoc apparet in partibus seu scientijs eloquentie Huiusmodi enim per debitum ordinem acquiruntur. Notandum hic q̄ autor specialem facit mentionem de scientijs eloquentie. que sunt gramatica. logica. ꝛ rethorica. qꝛ tales primo acquiruntur. Quare opus est precipue circa eas debitum scire modum pcedendi. Notandum secundo quare tres dicte scientie ideo dicuntur scientie eloquentie. qꝛ sunt de ipsa eloquentia seu sermone. Gramatica quidem de sermone congruo ꝛ incongruo. Logica vero de sermone vero ꝛ falso. Rethorica vero de sermone ornato ꝛ inornato Verum est tamen q̄ gramatica maxime dicitur sermocionalis. qꝛ considerat sermonem significatum tanq̃ꝫ subiectum. taliter autem logica ꝛ rethorica ipsum non considerant. Item notandum q̄ scientie tres predicte communiter dicuntur triuiales. qꝛ tres vie sunt in vnum tendentes finem Hoc tamen minus videtur verum. habent enim huiusmodi finem diuersum. Finis enim gramatice est expressio conceptus mentis. Finis logice est rectificatio actuum intellectus. Sed finis rethorice est persuasio in bo

nior in malis. Alia igit̃ de causa triuiales dicũt. quia sũt tres vie ꝯsiderãtes vnũ diuersimode. Cõsiderãt em̃ sermonẽ significatũ q̃ntũ ad diuersas eiꝰ passiões.

ne nouimꝰ stabiliri. In primis p̃ria puerorũ
oblectamẽta sũt prelibãda. Scd̃o scd̃a. videlicz
qualiter adultoꝝ elatio magistratui ẽ subijciẽda
Tertio de eoꝝ elatõne reprimẽda. et exemploꝝ
cõmendatõe distincte cõponẽda. Quarto d̃ sagaci ꝓuisiõe scolariũ. eorũqz graduali statione
Quĩto qualiter scolariũ venerabilis et sincera
deuotio ad magisteriũ ẽ ꝑferẽda. Sexto de magistrantium norma. diuisioneqz trina statuqz
eoꝝ erga subditos. modoqz docẽdi precognito

Hic ponit ordinẽ dicẽdoꝝ. Dicit em̃ ꝙ ꝓmo vult ponere quedã facilia documenta. q̃bꝫ pueri ꝓmo debẽt imbui. Scd̃o docet q̃liter suꝑbia scolariũ sit subijciẽda mgr̃o et scolasticis iũgẽda. Tertio docet q̃liter mgr̃ resistet suꝑbie magnoꝝ scolariũ. apponẽdo exempla. Quarto q̃liter scolares prudẽtẽ faciẽt ꝓuisionẽ. ⁊ q̃liter g̃datim ad sciaꝝ culmina ascẽdẽt. Quinto q̃liter boni scolares ad gradũ magistralem sũt ꝓmouẽdi. Sexto q̃liter se habebit mgr̃ erga scolares suos instruẽdo ip̃os ſm modũ bonũ. Notandũ h̃ ꝓmo ꝙ ex ordie dicẽdoꝝ apparet ꝙ nedũ i p̃nti libro agit̃

de aptitudie recipiēdi doctrinā a docēte. vel etiā qūo scolares ad mgr̄alē dignitatē sūt pmouēdi. Et etiā q̄lr se regēt mgr̄i circa discipl'os. Notādū scdo q̄ p ordinē dicendor̄ h traditū auditores reddūr dociles. Hoc enim fit qñ aliq̄ eis ꝓponūr sub via lucida. q̄lr autor faci ꝓposito. Notādū tertio q̄ scolares p̄rio sūt imbuendi documēt facilibꝫ Vñt eī iuuenes cerebꝝ fluxibile. q̄re nō pñt scias ꝛ differētias sēsibiliū distīcte ꝛ certitudīalr recipe. Sꝫ cerebro paulatim exsiccato ꝯgnitio eadē certior efficir ꝛ distictior. Ptꝫ istō. qm̄ pueri p̄rio vocāt oēs viros p̄rēs ꝛ oēs mlieres matres. Pꝫ idē exēplo Auicē. d̄ hoīe a longinq̄s veniēte. p̄mo eī apprehēdir q̄ sit corp⁹. deīde q̄ sit aīal ꝓgressiuū. deide q̄ sit hō. Et tādē q̄ sit sortes vel plato. Pari mō innata ē nob via ꝓcedēdi a cōmuniorībꝫ ꝛ ꝯfusioribꝫ ad ꝓꝑa. Et pariformiter pueri. q̄ ad faciliora documēta. s. ad grāmaticalia p̄mo sūt apti. igir ī ill' p̄rio sūt erudiēdi. Itē notādū q̄ oblectamētū veīt ab oblecto tas. are. qd̄ ē ꝯpositū ab ob ꝛ lacto ꝑ mutatōꝫ a ī e. vñ oblectare ꝓꝑe ē lacte nutrire. Et sic lac ē cibꝫ puerꝫ bñ ꝯueniēs. q̄ ē facil' digestiōis. sic grāmaticalia. q̄ facilia. ido iuuenibꝫ sūt ꝯgruētia.

Hec āt ad intelligētie cōmēdatiōeꝫ suscepim⁹ peragēda. p̄stinū modū tractādi fere obmittētes nūq̄ꝫ leuiori stilo perusi. Quoniāqꝫ in parte maiori rudib⁹ informādis est executio, et tanto dilucidandi leuior trāsfactio.

Hic ꝓbat formā tractandi ei⁹ esse facilem ꝛ exemplareꝫ. Et ꝓbar rōne sic. Omnis sermo ad rudium informatōꝫ erit facilis ꝛ exēplaris. Sed iste est hmōi. qm̄ rudes inge-

niū leuare nō pñt ad subtilia ꝛ difficilia. quia opus est eos
ꝑmo ꝑ facilem sermonē ꝛ exemplarē informari. Et taliter
ꝓmittit se Boetius factuꝝ. Dicit em̄ se nunq̄ꝫ fuisse visum
tam facili stilo. Unde dͬ ꝙ triplex est stilꝰ dictandi vel com
pilandi scilicet summꝰ. mediocris. ꝛ infimꝰ. Primo vtitur
Tullius in suis eplis. Et Boetiꝰ in de ꝯsolatōne philoso
phica. Scdo vtitꝛ idem in h̄ libello de disciplina scolasti/
ca. Et tertio cōiter vtūꝛ q̄cūq̄ꝫ mētꝫ ꝯceptū expmētes ydeo
mate latino. Processit aūt Boetiꝰ ordine debito. Qm̄ itel
lectꝰ iuuenū ꝓpter cerebꝝ fluidū est nō potēs recipe diffici/
lia. scalatim aūt ascendit. Primo em̄ facilioribꝫ imbuitur.
deinde mediocribꝫ. Et tandē pfectioribꝫ ꝛ difficilioribꝫ cō
fortatus. ad altissimoꝝ cognitionē se. potest erigere. Ad q̄
quidem altissima humanus intellectus se habet sicut ocu
lus noctue ad lumen solis. Unde Seneca. Sermo plu/
rium proficit paulatim in animo receptus. et Boetius in
libro predicamentorū. Scientia festinata marcescit. me/
diocriter vero suscepta augmentatur et crescit. Item no
tandum ꝙ hoc nomen stilus capitur multis modis. Un/
de versus. Clausula materia scribentis ꝛ officium sit. Ac
instrumentū dicitur esse stilus.

Stilus

C Um indiscreti et impotentis septen/
nis infantia ducitur ad imbuendum
videndū est ne mēbroꝝ indecens sit dispositio.
vtpote ītegraliū. vt manuū et pedū ꝛ aeris ītēpe
ries. vtpote cōstrigētꝭ hyemis obtusitas. vl̄ cō
burētꝭ estatꝭ ꝓfūditas ꝑiculi generet īcremētū.

Xpedita pte phemiali. ponit Boetius partē execu
e tiuā. q̄ diuidit in duas partes. Primo em̄ poīt im/
pedimēta impediētia aptitudinē seu habilitatē re/
cipiēdi doctrinā a magistro. Scd̄o ōndit qūo pueri ī sco
lis nouiter appositi sunt informādi. ibi. In p̄mis igit figu
raꝝ elemēta. Adhuc p̄ma in duas s̄m q̄ duo sunt impedi
menta. p̄mū ex parte corpis. scd̄m ex parte cibi ꝛ pot⁹. scd̄a
ibi. Libarioꝝ āt. Adhuc p̄ma in duas. p̄mo facit qd̄ dictū
est. scd̄o declarat p exempla. ibi Legit ei Thimothei filiū.
Et dicit p̄mo sic. qn̄ puer septē annoꝝ apponēd⁹ ē scholis
cauendū est ne in tali puero sit indecēs membroꝝ disposi/
tio. mēbroꝝ quidē p̄ncipaliū. cuiusmodi sūt man⁹. caput.
ꝛ pedes. ita q̄ pp̄ter corpis indispositōnez aīa nō impediat
opando. Itē cauendū est etiā ne sit aeris intemperies. ne
actus aīe inabilis reddat et inept⁹. Notandū h̄ q̄ infans
scolis mācipand⁹ tria in se habebit. vicȝ corpis sanitatez.
membroꝝ saltē p̄ncipaliū integritatē. ꝛ victus cōpetētiam
et vestitus. Indigenti em̄ meli⁹ est ditari q̄ȝ philosophari.
Indiget hō cibo et potu ꝛ reliq̄ famulatu p corpis susten
tatione. Insup habebit discretōem. qm̄ sicut sanitas regit
corp⁹. ita discretio regit animā. Disponūt em̄ pueri ad sciē
tias tripl'r. p̄mo ex natura. scd̄o ex disciplina. tertio ex sola
ꝯsuetudine. Nō em̄ modicū refert iuuenē sic vel sic assue/
scere. Cōparat em̄ aīa ad corp⁹. cū sit motrix ei⁹ sicut artes
ad instrumēta. ideo sicut diuerse artes diuersa hn̄t instru/
mēta. Nō em̄ eisdē vtit instrumētis ars fabrilis ꝛ carpētato
ria. consimiliter nec q̄libȝ aīa eisdē vtit mēbris. Cū igitur
corp⁹ ꝛ ei⁹ ptes sint instrumēta aīe p qd̄ suas exercet opati
ones. id̄o autor docet remouere īpedimēta circa corp⁹ cō/
tingētia. vt aīa suas opatōes pmpte exerceat p corp⁹ tāq̄ȝ p
instrumētū. Idō autor dic Cū indiscreti ꝛc̄. Et est indiscre/
tio referēda ad mētē. impotētia āt ad corp⁹ Ut qꝛ s̄m phm̄
in p̄ncipio physonomie sue. aīe sequunt. id̄o si corp⁹ fuerit
abile. tūc aīa reddit subtilis ad exercēdū p̄pas opationes
Etiā aeris intēperies impedit aniam ī exercitio naturaliū

operationū. quia ſm phm in libro de longitudine ꝛ breuitate vite. vita ↄſiſtit in calore naturali ꝛ humido radicali. Sꝫ ꝑ nimiū calorē humidū radicale diſſoluit. Et ꝑ frig⁹ intenſum calor naturalis extinguit. Jō tpe medio mō ſe habēte pueri ad imbuendū ſunt mācipandi

Legitur autem thymothei filium lepra incumbente caſtratum loripedem gibbo tumentem doctrine mancipatū. plebeiam extitiſſe abiectiōem. ſociorūqꝫ detractiōem ridiculoſam.

Prius poſuit autor quedā impedimēta. h declarat ea ꝑ exempla. Et diuidit hec pars in duas. ſm ꝙ duo ponit exempla. ſcda ibi. Similiter ꝑtoris. Et dicit ſic. Legitur de Thimotheo ꝙ habuit filiū ꝙ erat caſtrat⁹ lepra incūbente. et fuit male diſpoſit⁹ in partibꝫ integralibꝫ. ſcꝫ in capite manu et pede. ꝛ ille fuit ſcolis appoſit⁹. Et qꝛ inordinataꝫ habuit corpis diſpoſitōeꝫ. fact⁹ eſt abiectio plebis. ita ꝙ erat poſit⁹ in deriſionē omniū ſuoꝝ ſocioꝝ. ꝛ ꝑꝑn̄s nihil ꝓfecit Et eſt ſignū ꝙ mala corpis diſpoſitio magnū eſt impedimentū in acq̄ſitōe ſciaꝝ. Notandū h ꝙ Thimothe⁹ habebat filiū leproſū quē ↄſilio medicoꝝ fecit caſtrari ſpe ſanitatis. ꝙ caſtrat⁹. nō bene fuit curat⁹. Et fuit idem loripes ꝛ gibboſus. ꝙ ad ſcolas poſit⁹ plebis erat abiectio ꝛ ſocioꝝ deriſio. vnde mel⁹ fuiſſꝫ ip̄m nō mācipari ad doctrinādū Itē notandū ꝙ lepra eſt quedā infirmitas ex nimio calore ꝓueniēs. Unde colerici vt freq̄nter ſūt leproſi ꝓpt nimiū calorē. Et ſm Auicen. duplex eſt remediū ↄ leprā. Primo dū iuuenis ꝑcipit leprā diuidere dꝫ veſpertilionē. et ī mēbro leproſo ſupponere Scdo dꝫ remouere teſticulos. ī illꝰ em̄ ↄcurrūt om̄es vene corpis. Quare in eis eſt calor intēſiſſim⁹. ꝙ tepeſcit teſticulis abiectiſ. Hic ē ꝙ caſtrati n̄ bar/

bescũt. Nota loripes dr ille q̃ hʒ pedē tortuosũ seu pedes tortuosos. ita q̓ vnꝰ pēdeat circa aliũ cũ corrigia. Et dr loripes a noīe lorũ vel a noīe lora. re. qđ est corrigia pendēs in collo equi. Et dr loripes q̃si hñs pedem ligatũ cũ lora. Item gibbus bi. dr tortuositas quaʒ hʒ aliq̃s in dorso. q̃ causat ex materia terrestri. et ex aliq̃ superfluo. Et de h̃ nichil ad ꝓpositum.

Similiter pretoris suburbani filiolũ canicula instigante litteris vidimus mancipatum. Cum autē solita nō gauderet vmbrella ꝓpria virtute destitutus bictericie pena permollitus et vitalibus tandem spiritibus attenuatꝰ lymphaticis morbis occubuit. Ecce quantum difficultatis membrorũ indecens dispositio. et aeris inabilitas teneritati contulerunt.

Hic ponit exemplũ de scđo impedimēto. scʒ q̓ pueri nō sunt litteris apponendi in aeris intēperie. Et dicit sic. Quidam pretor erat rome habēs filium quē in diebꝫ canicularibus litteris apposuit. Et cũ ille nō poterat ire ad loca vmbrosa. sicut romani solent facere. ne nimia caliditate grauent. in diebꝫ illis incidit bictericiã. Et in primo debilitatus in spiritibꝫ vitalibꝫ moriebat hidropicus. Tunc vltra faciendo exclamatōem dicit. O quantã difficultatē intulit istis pueris membroꝝ indispositio et aeris intemperies. Notandũ h̃ q̓ p̄toria fuit rome dignitas q̃dã. ꝛ q̃ illã ba-

bebat dignitatē dicebatur pretor. nō quia fuit p̄ alijs torquens sed magis alijs pcipiens. Hec Huguitio. Item hictericia dicitur quidā morbus prouueniens ex nimia calefactione epatis. per quē redditur homo glaucus et crocei coloris Et dicunt medici quod post cōualescentiā illius sequitur hydropisis. Unde hictericus dicitur ille qui patitur talem infirmitatē Et deriuatur a nomine hictrix cis. quod est nomē auis glauci coloris. Itē canicula dicitur quedā stella apparēs i fronte leonis. Et igitur sole in tali signo existēte viget calor multū intensus. quia tunc sol est in ppria sua domo. Et a tali stella dies vocantur caniculares. Et tūc tempa sunt multum morbidosa. Et medici prohibēt tunc minuere sanguinē. et etiā facere coitum cum mulieribus illo tempore. Nam tunc omnia cito putrescunt. Item spiritus vitales sunt qui solent viuere in venis corporis. et faciūt motū sanguinis. Qui spūs p modū fumi exalant.

Cibariorum autem mediocris sit facultas. potus autē tenuis. eiusdemque parcitas. vestium simul absit penuria.

Prius posuit Boccius quedam impedimenta ex parte corporis vitanda. hic remouet quedā impedimēta corpori adiacentia. sicut cibus et vestis. Et sic dicit. Puero litteris apposito debet esse facultas cibi mediocris. similiter et potus. vestiū autē penuria absit sibi longe. Notandū hic quod ea de causa puero scolis apposito. mediocris adhibenda est facultas cibariorum. cum enim pueri vtuntur supfluitate cibariorum. tūc fit in eis pulsus quidā seu motus ad cerebrū. Et p cōsequens discretio impeditur in eis. ita quod virtus cogitatiua et similiter memoria in eis impeditur. Quādocūque enim fiunt motus isti in cerebro. tūc virtutes predicte debilitantur.

et ab istis virtutib⁹ depēdet discretio intellect⁹. vt patz pla ne ex tertio de aīa. Et rō non est alia nisi ꝙ cerebrū est per/ turbatū. eo ꝙ fiūt multi mot⁹. intellect⁹ discretōem impe/ diētes. idcirco pueris mediocris erit copia cibarioꝝ. Etiā alia est ratio. qꝛ pueri fortē nō habēt calorē valentē digere re cibū fortē. Uidem⁹ eñ in pueris ꝙ post prandiū vel ce/ nam obliuiscūt lectionū. et de māe cū memoria fuerit pur gata eiusdē recordant. Itē notanduz ꝙ pot⁹ pueri scolis appositi eadē causa erit tenuis. Nam si fortē biberet potuz destrueret in ipo iudiciū seu discretio intellect⁹. eo ꝙ ex po tu tali multi fiunt vapores grossi ascendētes ad cerebruz. vnde cerebrū ꝑturbaret. Itez notandū ꝙ vestiū penuria aberit puero scolis apposito. ea de causa. quia tpe hyemali indiget vestib⁹, ne frigus excellens corrumpat ꝓportōnem calidi cū humido. Similiter ⁊ tempe estiuali. ne calor ex/ cellens ipam distemperet

In primis igitur figuraꝝ elementa re presentātiū ē imprimēda dilectio. cōiū gendarūqꝫ nō parū artificiosa coniūctio. Nec tali laborioso certamini multum insistendū est nec cito vt seruio placet abeūdum. Quod si est. in multis promptior et abilior inuenietur.

Primo autor posuit q̄dā impedimēta ad suū ꝓposi/ tū valētia. h̄ ɔseq̄t suū intentū. Et diuidit hec pars in duas. Primo eñ ostēdit q̄liter pueri sunt infor/ mādi in sciētijs facilib⁹. Scđo q̄lit in sciētijs subtilib⁹. ibi. Cōpleto aūt. Prima adhuc diuidit in q̄ttuor. Primo eñ.

ostēdit q̄liter pueri sūt informādi ī orthogphia. scdo q̄liter in scia q̄ est de pcatꝫ vocabulor. ibi Laboriosi. tertio q̄n ī scia poetica. ibi Senece āt traditio. quarto q̄n in scia rethorica. ibi Ceteror āt. Dicit pmo sic. pueri pmo debēt pcedere ad orthogphiā. q̄ est scia de piūctōe lrar ꝛ sillabar. Et ꝙ diu nō est imorādū illi. nec etiā cito ab ea rececendū. ꝫ mediocriter sibi ē insistēdū. Et si hec scia repiat i aliq̄bꝫ bn̄ disposita. ad scias erit i eis pcessus abilior ꝛ promptior. Notandū ꝙ pmo ꝙ elementū sumit vno mō impropie. et sic ꝯuenit materie pme. Vn̄ dr elementū q̄si eleuamentuz. Et ꝫ materia pma dr elementū. q: ipa eleuat ꝛ sustētat q̄si cūcꝫ formas generabiles ꝛ corruptibiles. Sumit etiam magꝭ impropie. ꝛ sic ꝯuenit q̄ttuor pmis corpibꝫ. cuiusmodi sūt ignis. aer aqua. ꝛ terra. Et tertio sumit maxie impp̄e. Et ꝙ mō sumit in ꝓposito. ꝛ ꝙ methaforice p lrā. quia lre sūt pma pncipia ptiū orōis. Itē notādū ꝙ pueri gratiose sūt tractādi qn̄ pmo apponūt lris. tūc em̄ ꝓp̄ iucōsuetudinē valde sūt attediati. Vt ꝫ tediū ab eis remoueat. cuz delectatōe sūt informādi. Delectatio em̄ tenet operantem in ope. Itē notandū ꝙ autor ꝯgrue dicit de tpe q̄ insistēdū ē orthogphie. qm̄ scia p exercitiū ꝛ maxios labores acq̄rit. ad hmōi āt tpis longitudo req̄rit.

Secundum laboriosi certamis extat edificium improbi dindiniqꝫ traditionibus. nec non alior philosophor quos venerabilis commendat autoritas. Aniaduertendū est āt in hmōi. vt fideli resolutioni subiaceat latina traditio. et in discentis ydeomate verbotenus explicata.

Ostẽso ꝓmo gdu informatõis iuuenũ. h ponit secũdꝰ. Et diuidit hec ps ĩ duas. Nã ꝓmo autor poit scõm gdũ informatõis. Scõo oñdit qnto tpe ĩmorãdũ sit fũdamento. de q̃ ad pñs ibi. Fũdamẽti eñ tenacitatẽ. Et dicit primo sic. Pueri pꝰ lrãꝝ ⁊ syllabaꝝ cognitõem sũt informãdi ĩ scientia Improbi ⁊ Dindimi. q̃si dicat. pueri sũt informãdi in scia q̃ tractat de ꝑcatꝭ vocabuloꝝ. ⁊ debẽt eis etiã ꝓbote nus exponi. Notandũ h ꝓmo ꝙ scia de ꝑcatꝭ termĩoꝝ cõgrue dr laboriosa. qꝛ significata dictionũ sũt multa. immo q̃si infinita. Nõ de infinitꝭ facere certificatõez difficile est valde ⁊ laboriosũ. Itẽ notandũ ꝙ improbꝰ ⁊ dindimus fuerũt duo mgr̃i. q̃ libros q̃sdã fecerũt iuuenibꝰ congruos postq̃ cognouerũt lrãs ⁊ eas inuicẽ ꝯiũgere. ⁊ de illis loq̇t autor in lrã. Itẽ notãdũ ꝙ instructio fiẽda iuuenibꝰ ĩ significatꝭ termĩoꝝ ꝯgrue dr edificiũ. qꝛ puer tẽdere nõ possꝫ sine tali ad apicẽ sciaꝝ. Vñ sciendũ ꝙ puer ꝓmo facilibꝰ ẽ imbuẽdꝰ. qꝛ decliuũ hꝫ ĩtellectũ ⁊ debilẽ. q̃re de facilibꝰ gdatim ad difficilia ꝓcedet. Itẽ nota circa h ꝙ ĩ lrã dr latina traditio. ꝙ oportꝫ vt ꝑcata vocabuloꝝ debite exponãt. i. ꝑm ydeomatꝭ exigẽtiã. Est eĩ in cognitõe ꝑmõis significatiui oĩs doctrine ꝓncipiũ. Et h pꝫ testimonio phi. j. posteriorũ volẽtꝭ. q̇d nois esse ꝓncipiũ oĩs doctrine.

Fũdamẽti enim tenacitatẽ in his oportet cõ
stituere. Nec mẽstruoso saltu phebes abeundũ
est. nec solari cursu tantũ cõfirmandũ. sꝫ exple-
to mercurij interuallo. Eodemq; fere duplica-
to diligenter immorandũ est. Diligentia enim
cuiuslibet operis obtusitas permollitur.

Hic ostendit quãdiu sit immorandũ secũdo gradui sci
entie. dicens sic. Non est immorandũ seu insistenduz secũ-
do gradui scientie per vnũ mensem. siue per cursum solis.
Hoc est. per vnum annũ. sed quousq mercurius cursuz
suũ compleuerit. quia in vocabulorũ cognitiõe oportz po
nere fundamentũ. Et fiat hoc cum diligentia. quia obtu-
sitas cuiuslibet operis mitigat per diligentiã. Notanduz
hic primo q autor congrue dicit. In significatis vocabu
lorum firmũ oportet statuere fundamentũ. quia sicut se ha
bet fundamentũ in edificio. sic se habet cognitio vocabu-
loꝝ in disciplinatõne. edificiũ autem habet sic se respectu
fundamenti sui q sine ipso esse nõ potest. immo scientiam
acquirere volens necessario imbui habet in terminoꝝ cog
nitione. Dicit enim philosophus primo elencoꝝ. Ignorãtes v-
tutes vocabulorũ de facili paralogizant. Et ad litterã po-
nens exemplũ quo dicit. Fundamẽti enim tenacitatẽ oportz
in his constituere. Est autez necessariũ duplex. s. simpliciter
dictũ ꝛ ex suppositõe. Modo hic est intelligendũ de neces-
sario ex suppositione. Quoniã supposito q qs sciam acqui-
rere intendat. oportet vt significata terminorũ cognoscat
eiusdẽ. Item notandũ circa hoc q dicit in textu. Nec mẽ
struoso saltu phebes. q menstruũ a q menstruosus a. um.
significat infirmitatẽ quã patiunt mulieres semel ĩ mense.
Vel menstruosũ potest significare euentũ rei in pluribus
mensibus vel in singulis. Sz mẽstruũ proprie dr collectio san-
guinis ĩ matrice mulierꝭ vñ nutrit fetus in vtero matrꝭ Et
est talis nature qsi fũdat sup radicẽ arboris. arbor amplius ñ
crescet. Quia g puer tam vili nutrit fomento ĩpotẽtior ẽ in
iuuẽtute q in senio. Itẽ nota q p h q in lra dr. Intuallo
mercurij ꝯpleto. innuit autor duos ãnos vel modico mi-
nus. Puer enim hz insistere tãto tpe vocabuloꝝ expositioni.
Itẽ p h q dr in lra. Diligẽtia cuiuslibet opis. vult autor
ostẽdere q nullus tã obtusus esse pt q ad ingeniũ qn pt acq-
rere sciaz. qm volẽti pficere nihil est difficile.

Senece traditio. Lucani inexpletio. Uirgilij plixitas. Stacij vrbanitas. Dura Flaccij translatio. Durior Persij editio. Marciani non indigna lesio. Nasonis discretio. sunt indagāda. memorialiqʒ cellule commendanda.

Hic oñdit qño pueri sūt informādi ī doctrina poetica. q̄ ē in autoribꝫ poetaꝝ h nomiatim scptoꝝ. vt exinde capiant noticiā metroꝝ ⁊ diuersoꝝ vocabuloꝝ. dicēs qꝫ ī scientijs Senece Lucani. ⁊ ceteroꝝ poetaꝝ ī lr̄a tactoꝝ sūt iuuenes imbuēdi q̄ꝫtū ad pmū gradū scie. ⁊ sūt hmōi indagāda ⁊ cellule memoriali cōmēdāda. Notādū h qꝫ Boecius intēdit h iuuenes effici debere rethores. et erudiri in moribꝫ. qd̄ sūme ē oportunū. iuxta illd̄ Senece. ī d̄ forma vite. de q̄dā iuuene. Cūctꝫ esto benign⁹. paucꝫ familiaris. oībꝫ equ⁹. ad miserādū pi⁹. ad irā tard⁹. ī aduersꝫ firmus in psperꝫ caut⁹. Itē legit ibidē de eodē. Esto fugax viciorꝫ tuoruꝫ. alioꝝ ꝟo nō scrutator. Itē iuuenes pmo instruūt in dictꝫ Senece. q̄ mltas bonas cōpilauit eplas. in quibꝫ iuuenes exēplarit sūt instruēdi. Scd̄o instruūt in dictis Lucani. ipe em̄ descpsit bella romanoꝝ q̄ cum Hanibale habuerūt. sꝫ morte puent⁹ nō cōpleuit ea. Et ad h innuēdū d̄r ī textu. Lucani inexpletio. Tertio ī dictꝫ Uirgilij. qui mlta ⁊ plixa cōpilauit. Quarto ī dictꝫ Stacij. q̄ librꝫ cōposuit d̄ ritu ⁊ facetia. qd̄ innuit in lr̄a cū d̄r. Stacij vrbanitas Quito in doctrinis Flaccij. q̄ alio noīe d̄r Horacius. vt d̄r in textu. Dura Flaccij trāslatio. Horati⁹ ei trāstulit eplas in q̄bꝫ referat nāa pedis. s. iambici. Inuenit em̄ ī greco q̄ndā noīe Archilaū. alias Arceleniū. q̄ carmē q̄ddā cōpilauit ꝯ sociū suū q̄ filiā suā sibi pmiserat. atm̄ alteri eā copilauerat. Sexto ī dictꝫ Persij. q̄ libros q̄sdā cōpo-

fuit rephẽsorios.tã bonoꝝ q̃ȝ maloꝝ.q̃re ĩ textu dr Durior Persij editio. Septio ĩ doctris marciani.q̃ etiã libros cõ posuit rephẽsibiles maloꝝ.q̃re ĩ textu dr Nõ indigna lesio marciani. Octauo ĩ dictꝫ nasonis.q̃ ꝯposuit libros q̃sdã de amore. Et lꝫ ꝑpt nasi deformitatẽ dicebatᷣ naso.ꝓpo tñ noie vocabatᷣ Ouidiꝰ. Jtẽ circa h̃ qd dr ĩ textu Et memo riali cellule ꝯmẽdãda. Notãdũ ꝙ in capite hoĩs tres sũt cellule. Jn ꝑma q̃ ẽ in anteriori ꝑte capitꝫ viget sẽsus cõis ⁊ fãtasia. Jn scda viget ꝟtꝰ cogitatiua seu ymagiatiua. Jn tertia q̃ ẽ in posteriori ꝑte capitꝫ vbi reseruãtᷣ spẽs intelligi biles viget ꝟtꝰ memoratiua seu memoria.

Ceteroꝝ aũt philosophoꝝ prout ingenij suf ficit capacitas. nõ sub silentio est pretereunda moralitas. vt sic dictamis sẽtẽtiosa vigeat sere nitas. et metroꝝ floreat iocũditas. Q̃ȝ tullij ve nerabilᷣ facũditas sũmis ꝺsiderijs ẽ collocãda.

Hic oñdit ad quã sciaꝫ sit q̃rto ꝓcedẽduꝫ. Et diuiditᷣ h̃ ꝑs ĩ duas. Nã ꝑmo oñdit qũo pueri sũt informãdi in re thorica. Scdo poĩt notabile.ibi Cauendũ est aũt. Primo dicit sic. Scientia alioꝝ ꝑhoꝝ nõ est ꝑtermittẽda.sed stu diose addiscenda q̃ntũ suffert abilitas intellectꝰ. vt inde vi geat dictaminis serenitas. ⁊ metroꝝ iocunditas. Subdit dicens. Rethorica Tullij summo est ope appetẽda. Notã dũ h̃ ꝑmo ꝙ duplex est rethorica.s.ꝑsuasiua quaꝫ tradidit Arestotiles.q̃ ꝓcedit ꝓbabiliter ꝑ duas spẽs argumenta tionis.scꝫ ꝑ exemplũ ⁊ ꝑ enthimema. Et illa dr q̃dã pars logice.nec discẽda est nisi post logicam. Alia est rethorica vsualis. ⁊ tractat de ornatu loquẽdi. ⁊ illa traditᷣ ĩ poetria noua ⁊ veteri. in laborintho. ⁊ in alijs libris pluribꝫ. Et cõ

grue recōmēdat h autor rethoricā Tullij. q2 sic modicuꝫ valet viuere sine bn̄ viuere. sic etiā modicū valet loq̄ sine bn̄ loq̄ ⁊ ornate. Scd̄o notādū ꝙ autor h om̄s poetas appel lat ph̄os. qđ tn̄ improp̄e facit. qm̄ phi rem ꝯsiderāt p causas. poete ꝟo solūmodo q̄tū ad vsum. Itē notandū ꝙ autor p dictamen intelligit carmen ꝓsaice sc̄ptū. p metrū ꝟo intelligit carmē metrice scriptū.

Cauendū est aūt in hmōi ne cōtingat qđ iocario cōtigit. Ipse vero trigita annis ignorātiam suā predictoꝝ philosophoꝝ gimnasijs tradidit imbuendā. Cū aūt dies vt preesset mediocrib⁹ aduenisset. se cui⁹ esset eneas vxor diutius dubitasse asserebat quam in emistigioꝝ virgilij serenitate inuenisset. Requisit⁹ āt a suoꝝ discipuloꝝ quodā prima magistri qualiter ī versu poni posset. Respondit. absurdū est tanti nois primam breuiari. sed acuto accentu pronūciari. Ecce quantū dure ceruicis obtusitas temporis perdidit et expense.

Hic ponit q̄ddam notabile circa p̄dicta dicēns. Nō est īmmorandū diu nimis scientijs dictoꝝ poetaꝝ. ne ꝯtingat viciū qđ Iocario ꝯtingebat. Vn̄ ipe triginta annis insu-

dauit dictis poetaꝝ prefatoꝝ. nec aduertentiā dedit vllā ad dicta alioꝝ. Cum autē debuit ꝑesse mediocrib⁹. querebatur sibi ab vno eorū. cuius vxor esset Eneas. Et respondebat se nūq̄ īuenisse in libris. quos tamē attente studuit Cōsimiliter ꝛ requisitus a quodā discipuloꝝ suoꝝ. quāta esset ꝑma syllaba isti⁹ dictōnis magister. dixit ꝙ acuto accentu deberet ꝓferri. Esset em̄ absurdū ꝙ ꝑma tanti noīs abbreuiaret. Postea vero de socio ad sociū iuit petens ab eis informari. Subdit autor exclamādo quantū tēpis ꝛ laboris ille perdidit. Notandū hic ꝑmo ꝙ quidā sūt q̄ in veritatis cognitōne nō possunt informari. et sūt huiusmodi duplices. Quidā em̄ naturaliter tales sunt. ꝛ quidā cōsuetudinaliter. vnde tales a natura habent cerebrū ineptum. ita ꝙ habēt intellectū depressum ꝛ minime eleuatū Et illi nō bene possunt cognoscere ꝑ se nota. Qui aūt cōsuetudinaliter sūt taliter imbuti, ī vna scīa estimāt se ī alijs sciētijs nō posse ꝑficere. Qđ tñ min⁹ est veꝝ. qꝛ ꝺm qđ ꝑus dictū est. volēti ꝑficere nihil est difficile. Itē notandū ꝙ Jocarius est ꝓpriū nomē viri q̄ triginta annis insudabat dictis poetaꝝ. Cū aūt scolas regere temptaret. dixit se dubitare cuius vxor esset Eneas. quā ipse Jocari⁹ in emistigijs Virgilij inuenit. Erat aūt Eneas rex Troianorum. Vñ emistigiū đr ab emi qđ est dimidiū. ꝛ stigos ꝟsus. q̄si dimidi⁹ ꝟsus. Itē nota ꝑ illa lr̄a. dure ceruicꝭ. ꝙ ceruix đr vena quedā in collo ꝓcedens a cerebro. ꝛ terminat in fine dorsi. ꝛ đr q̄si cerebri via. siue vis. et sumit̄ h̄ ꝓ capite siue ꝓ collo. A quo ceruicosus idē qđ superb⁹ Item ꝯtingo vno mō idem est qđ tango. vt vn⁹ asser ꝯtingit alterū. id est. tangit. Alio modo est idē qđ euenio. et ita sumitur hic. Item triginta dicit̄ quasi triagentos. Vñ gentos ꝺcat centū q̄n ꝑcedit n. Cum ꝟo n nō ꝑcedit tūc ꝺcat decē. Exemplū vbi n ꝑcedit. vt q̄ngenta. Exemplū vbi n nō ꝑcedit. vt triginta quadraginta Vñ versus. N si ꝑcedat gentos. centū tibi significabit. Si nō ꝑcedat. decē tibi significabit,

c Ompleto aūt hmōi nō indebite gimna
sij rudimēto. ad maioris iquisitiōis scie
lumia, pcedēdū est. Scie inq̄z quā solā veri falsiq̄z nouim⁹ idagatricē. et sciaꝶ sciaꝶ. solā subtilitat' titulo obstipātē subiecta. Hec ē inquā scalaris domia que penetrāti vestiū naturā ad sciaꝶ quarūlibet fastigia prebet incremēta virtutū.

b Ic Boeci⁹ oñdit qūo scolares informati puerilib⁹ sūt i alijs sciētijs. s. i logica informādi. Et diuidit' h̄ ps i duas. Prio recōmēdat logicā. scd̄o oñdit q̄ ordie sit pcedendū ad eā ibi. Ad h⁹ āt. Adhuc pma ps diuidit' in duas. pmo ei poīt intētū p modū ɔtinuatōis. Et cū h̄ recōmendat logicā. scd̄o subiūgit causā tal' recōmēdatōis. ibi. Quid āt in cognitōe vniuersaliū. dicēs sic Postq̄ȝ scolar' pfecte ē erudit⁹ in doctrinis faciliorib⁹. tūc pcedendū ē ad sciaz q̄ maior' eget inq̄sitōis. vicz ad logicā q̄ ē scalaris dn̄a. ⁊ veri falsiq̄ȝ indagatrix. q̄ titulo subtilitat' aliarū sciaꝶ obstipat subiecta. p̄bēs ꝟtutū incremēta ad ceterarū pncipia sciaꝶ. Notādū h̄ pmo q̄ ex lr̄a trahi p̄t triplex recōmēdatio logice. Prio ei recōmēdat' ex singl'ari ꝟitatis inq̄sitōe. Cū d̄r inq̄sitionis. Scd̄o ab habit⁹ dignitate seu habit⁹ cōmunitate āpliori. cū d̄r. Scie maioris. Tertio ex sbtili mō pcedēdi. cū d̄r. q̄ penetrāti vestiū nat'az Itē nota q̄ scia p̄dicta. s. de lingua. de lr̄is. poesi. s'mōis ornatu. d̄r idumētū. q̄r ɔuenit rudib⁹. ⁊ nouis scolarib⁹ i lumia pcedere intēdentib⁹. Ubi notādū q̄ logica ⁊ alia q̄libet scia d̄r lumē intellect⁹ q̄ illumiat' p sciaz. Intellect⁹ ei ignorās est sicut ocul⁹ in tenebris posit⁹. Scia eñ ē pfectio intellect⁹

Et ido autor dicit in textu. lumia. Quidā tñ text⁹ habet llmina. Ubi notandū q̄ pncipia cōgrue dicūt limia. Sic em̄ ingredit̄ ad domū p limina. nec sine eis fieri posset ingressio. sic nulla aggredi pt̄ scia sine pncipijs Unñ phus. ij. metaphisice dicit. In foribꝫ q̄s delinquet. Itē notanduz q̄ loica ꝯgrue dr̄ scia maioris inquisitōis. Ipa em̄ summe ē difficilis. cū sit de entibꝫ rōnis. q̄ sūt cognitōis difficilime. Item cū in lr̄a dr̄ logica est indagatrix veri ⁊ falsi. nō est intelligendū q̄ in alijs scientijs non sint veritas ⁊ falsitas. immo in qualibet scia sūt pncipia ⁊ ꝯclusiōes. ex quibꝫ veritas seq̄t ⁊ falsitas. Itē notandū q̄ logica ꝯgrue dicit̄ obstipare subiecta sciaꝝ. q2 rectificat ea. Ipa em̄ viā habet ad quarūlibet sciaꝝ pncipia. Itē notandū q̄ ꝯgrue dicit̄ dña scalaris. Dña q̄dem. q2 domina subtilius viro emollit. Cum igit̄ logica subtilis sit inuestigatiōis. merito vocatur dña. Scalaris aūt dña vocat̄. q2 sicut p scalam continuus fit ascensus et descensus. taliter etiam fiet in logica. Primo em̄ ascendit̄ ad terminos ⁊ ad eoꝝ cōpositionem in ꝓpositōes. et tertio ad sylogismos ꝯstituendos p cōpositionē pcedit̄ eoꝝ. Itē nota q̄ logica similat̄ vesti. Sicut em̄ vestis hoīem circumdans tegit occulta in ip̄o. q2 celat membroꝝ dispositōem ⁊ si difformem. Sic ⁊ logica celat occulta. videm⁹ em̄ maiorē celare ꝯclusionem. q̄m maiore posita nō statim seq̄t ꝯclusio. Unde dicit phs pmo posterioꝝ. q̄ maior antecedit ꝯclusionē tp̄e. Sz minore posita seq̄t statim ꝯclusio Maior igit̄ ꝓpō celat ꝯclusionē Itē logica dr̄ penetratiua. Nam sicut lignū q̄ntūcūq̄ durū penetrat̄ acutū p cultellū aut securim. ita ⁊ si aliquid fuerit difficile p logicā penetrat̄. Itē logica stabilit pncipia aliaꝝ sciarū. Sz h̄ aliq̄s improbaret sic. Subiecta sciaꝝ sūt p̄cognita. pmo posterioꝝ. igit̄ nō pn̄t stabiliri. Rn̄det̄ q̄ subiecta scientiarum non possunt stabiliri per eam scientiam cuius sunt subiecta. tamen bene per scientiā cōmunem. qualis ē logica et metaphisica.

Quid autẽ cognitione vniuersaliũ lucidius. que triuialiũ ẽ magistra. quadruuialiũ potentia collateralium autem virtutum plenitudo.

Posita recõmendatõe logice subiũgit Boeci⁹ cãm hui⁹ modi recõmendatõis dicẽs sic. Dictũ ẽ ꝑus logicã ꝓbere incremẽta ꝟtutũ ad ꝓncipia aliaꝝ sciaꝝ. cui⁹ rõ ẽ. Quia nihil ẽ clari⁹ cognitõe q̃nq̃ꝫ vniuersaliũ. q̃ est mgr̃a sciaꝝ triuialiũ. ⁊ potẽtia quadruuialiũ. ⁊ plenitudo ꝟtutũ collateraliũ. Notãdũ h̃ q̄ vniuersaliũ cognitõe. i. modo sciẽdi vniuersalia oĩs sciẽ. nihil ẽ vtili⁹ ⁊ lucidi⁹. hmõi ãt modũ tradit nobis logica. Quãuis em̃ logica sit ꝑ se ⁊ ꝓmo sciã specialis. cõis em̃ esse nõ p̃t vt sic. q꞉ nõ ẽ de om̃i ente. ſꝫ solũmodo de entibꝯ rõnis. Qui tñ act⁹ rõnis ad oĩa entia sunt applicabiles. Igiť logica ex ↄseq̃nti d꞉ esse sciã cõis. Diciť ãt logica mgr̃a sciaꝝ triuialiũ. potẽtia quadruuialiũ. plenitudo ꝟtutũ collateraliũ. Q̃m ĩ logica ẽ ↄsiderare tria. s. q̄ ip̃a est sciã iudicatiua. operatiua. ⁊ inuẽtiua. Q̄ ipsa sit iudicatiua patet. ꝑ q̃d nouit vnusq̃sq̃ꝫ sui sciti assĩgre rõez. ꝑ h̃ nouit ecõuerso certus esse in suo scito. Aliquẽ ꝟo certũ esse ĩ suo scito est ip̃m iudicare suũ scitũ. Cũ igiť p̃t q̃s dare rõnem sui sciti ꝑ logicã. patꝫ q̄ logica sit sciã iudicatiua. Q̄ etiã sit operatiua patꝫ. q꞉ ip̃a docet act⁹ rõnis. s. diuidere diffinire arguere. ⁊ sic de aliĳs Sꝫ ſm actũ rõnis om̃es sciẽ ꝓcedũt. Igiť logica in om̃ibꝯ sciẽtĳs ẽ opatiua. Est etiã inuentiua. docet etiã q̃liť ꝑ notũ deueniať ad ignoti noticiã. Procedere ãt ꝑ notũ ad ignoti noticiã ẽ ignoti noticiam inuenire. g̊ logica ẽ aliaꝝ sciaꝝ inuẽtiua. Insuꝑ sciendũ q̄ lꝫ logica ĩ singulis sciẽtĳs docet iudicare ĩuenire et opari. efficaci⁹ tñ ⁊ ꝓncipali⁹ se hꝫ ad vnũ q̃ꝫ ad aliud. Unde ſm iudiciũ ꝑ ꝓ⁹ ↄpať triuialibꝯ. s. grãmatice ⁊ rethorice q̃ꝫ aliĳs sciẽtĳs. Patꝫ h̃. q̃m ꝑ illõ sumiť iudiciũ ꝑ q̃d accipitur rei certitudo. ſꝫ ꝑ logicã accipiť rei certitudo ĩ rebꝯ grãmaticalibꝯ. Quia ꝑ ip̃aꝫ in grãmatica ⁊ rethorica reddere pos

sum⁹ sciti nr̄i cāz. Ergo logica ē triuialiū grāmatice scz re-
thorice ⁊ suppsi⁹ iudicatiua. Ipa āt est potētia .i. ꝓncipiūz
opatiū q̄druuialiū. qꝛ s̄m potētiā opatiuā h₃ se logica per
ꝓus ad q̄druuiales. Loq̄r āt h̄ de potētia actiua q̄ ē ꝓnci-
piū opatōis et trāsmutādi alteꝝ in q̄ꝝtū alteꝝ. ⁊ nō de potē
tia passiua q̄ ē ꝓncipiū transmutādi ab altero. Est igit̄ lo-
gica q̄druuialiū sciaꝝ opatia potētia. nā potētia opatia de-
seruit ad duo. s. ad formā ⁊ instr̄m. Scdm̄ ei ista duo dici
mur opari. S₃ cū ita est ꝙ logica docet instr̄m scz act⁹ rō-
nis p̄ q̄s reddūt̄ oēs scie q̄druuiales. Igit̄ cū instrumēta ī
q̄druuialib₉ sciētijs sūt a logica. ⁊ potētia opatiua reduci
h₃ ad instrumētū. seq̄t̄ ꝙ logica est q̄druuialiū sciaꝝ opati
ua. Est etiā collateraliū sciaꝝ plenitudo. qꝛ ē scia īuētiua
docēs ꝓcedere p̄ notū ad noticiā ignoti. Et qꝛ sic inuenit
ignotū. igit̄ logica est inuētia. vn̄ scie subalternate īueniū-
tur subalternātib₉ inuentis. Subalternate em̄ posterio-
res sūt. Intelligam⁹ āt logicā p̄ subalternantē. S₃ p̄ sub-
alternatas scias collaterales.

Ad hui⁹ āt imperialis domie apicē hoc ordi
ne scandendū est. In primis igitur termioꝝ in
trinseca cognitio. eoꝝūq₃ ī ꝓpositōe nō latēs co
pulatio. ꝓpositionūq₃ nō īdigna cōnexio sūt ap
tāda. Termioꝝ aūt determinatōes. quas sinca
thegreumata appellā⁹ memorialiter mēti sūt ī-
primēde. vtpote que sophistice nō paꝝ ꝺseruiūt
fantasie. Horum autem noticiam meminimus

Crebraciū vir prudētē ꝫ nō ī hoc peritū quasi idignā scie relatu sub silētio preteriisse. die āt cō flict⁹ adueniēte eundē miserrime sophisticatōe ab his vēiēte detētū. ꝛ a suoꝝ collegio sequestra- tū. Quid vlteri⁹. pudoris āgustia cōfusus. id qd pri⁹ indignū asserebat. sociatim mendicabat.

Hic oñdit q̄ ordine sit ꝑcedēdū in logica dicens sic In logica ꝑcedendū est h̄ mō. Primo acq̄renda est intrinseca cognitio termīoꝝ. vt scꝫ sciatur que possunt esse subiecta ꝛ p̄dicata Deinde sciendū est qūo hmōi possunt ordinari in propositōnes. Et cōsequenter quomodo ꝓpositōnes ordi- nari possunt in sylogismos. Deinde diligens fiet inquisi- tio circa determinatōnes terminoꝝ. cuiusmodi sūt synca- thegreumata. huiusmodi em̄ multū deseruiūt scie logica li. prout deducit autor exemplariter de Crebraclo. q̄ licet ī aliis sciētiis fuerat peritus. non tñ in illis sufficiēter fuit ī- butus. imo dixit artē sophisticā vix scie relatu dignā Qua re vice q̄dā disputatōis a quodā suoꝝ scolariū in ea ꝯfūde bat. Et ꝫ a suoꝝ socioꝝ cōsortio sequestrabat. Quo facto q̄d ꝓus spreuit postea sociatim mendicabat. Notandū h̄ q̄ determiatū ꝓcessum facere volens in logica ꝓmo stude bit cogscere termīos logicales. puta subiectū ꝛ p̄dicatum Nā sic lr̄a est ꝓmū in grāmatica. sic subiectū et p̄dicatū in logica ꝓma sūt mēsura. Deinde debꝫ sciri q̄lr̄ sūt hmōi ad inuicē ꝯponēdi ad ꝓpositionū ꝯbinatōnes. Deinceps q̄lr̄ ꝓpositiones in formā sylogisticā pñt inuicē cōbinari. Am- pli⁹ diligenter studebit habere noticiā determiationū t̄mi noꝝ vt sūt cathegreumata q̄ in paruis logicalib⁹. videlicꝫ in suppositōib⁹. ꝛ in aliis tractatib⁹ Petri hispani habētur.

Itē autor ꝯgruere dicit noticiā termīoꝝ ad discendum. notās ꝑ h̄ ꝑfectā t̄mīoꝝ cognitōz. ne ī ꝓmo logical̄ ꝓcessꝰ occursu ꝯtigat oberrare. Qm̄ modicꝰ error in ꝓncipio fit maximꝰ in fine. Itē dicit ꝙ termīoꝝ copulatio in ꝓpōne nō erit latēs. īmo manifesta. qm̄ ī logica diuersa subiecta ⁊ p̄dicata inuicē copulāt̄. Itē dicit debite ꝯponēdas in formā sylogisticā. nō em̄ q̄libz ꝓpō cōponi p̄t cū q̄libz. Quinimmo scire oportet q̇d sit vniuersale. q̇d subalternans. q̇d subalternatū. q̇d accidēs. q̇d substantia. Itē opus est scire syncathegreumata. vt sūt om̄is nullꝰ. ⁊ sic de aliꞽs. Illorū em̄ rōne multe fiūt deceptōes. Ignorātes em̄ ꝟtutes vocabuloꝝ de facili paralogizant̄.

Huiꝰ āt imperialis here fimbrijs dotata ars sophistica. petulāti aīo confisa. nugatorieq̨z loquacitatis eulogio perusa. fuco mulieris ꝑfusa. barbaras natōes obliquo side respiciebat. quā cōmentarijs alexādri et nr̄is nouimꝰ decoratā. et trāslatōne cōfectā. sūmopereq̨z curandam.

Hic oñdit qūo ꝓcedēdū ē ad artē sophisticā. Et diuiditur ī tres. Nā ꝓmo facit q̄d dictū ē. Scđo ponit notabile ibi Ad istoꝝ. Tertio remouet dubiū ibi. Si ꝟo bonꝰ scie. Primo dic̄ sic. Post p̄dictas scias ꝓcedēdū ē ad sciam sophisticā. qm̄ ip̄a est locata ī extremitatibꝫ logice. Et ip̄a ꝓcedit aīo petulāti. ⁊ est fuco mulierꝫ ꝑfusa. respicitq̨z alias natōes obliq̄. quā alexāder ⁊ nos cōmētauimꝰ Uñ Boeciꝰ dicit se istā sciaz d̄ greco ī latinū trāstulisse. Et ē mag̃ cū diligētia appetēda Notādū h̄ ꝙ sophistica ī logice extremitate d̄r posita. Ip̄a em̄ sedet ī logice extremitatibꝫ cū sit scia

apparẽs et nõ existẽs. sophistica ei copiosa est scia apparẽti
ꝛ nõ existẽti. ꝓpterea sophistica ꝯparaꝛ ad argumẽtatõnem
verã sic ꝓuatio ad habitũ et sic obliq̃tas ad rectitudinem.
Sicut g̊ ꝓuatio est posterioꝛ habitu. ita sophistica sequiꝛ
logicã. Igiꝛ dꝛ esse situata in fimbꝛijs logice. Est ãt sophi
stica ꝯfusã anĩo inoꝛdinato seu petulãti ad modũ meretri-
cis petulãtis. Unñ petulari ꝟbũ deponẽtale ꝭcat actũ vene-
reũ exercere. Et ꝭm h̾ dic Arestotiles. iiij. metha. ꝙ logica
ꝛ sophistica versanꝛ circa idẽ. Differũt tamẽ desiderio vite.
Dyaletic⁹ em̃ oꝛdinat vitã suã ad veritatis inq̃sitõnem. so-
phisticus ꝟo ad apparentiã. Itẽ notãdũ ꝙ sophistica diciꝛ
perusa eulogio nugatoꝛie loq̃citatis. Qm̃ sophiste arguũt
ꝟbaliter ꝛ garrulãt. verã nõ curãtes sciaꝫ. Et dꝛ eulogiuꝫ
ab eu qđ ẽ bonũ. ꝛ logos ꝭmo. q̃i bon⁹ ꝭmo Itẽ sophistica
dꝛ ꝑfusa fuco. i. coloꝛe deceptiuo. Qm̃ sophistica vtẽs niti
tur decipe reducẽdo ad metham ꝓpꝛ vanã gl'iaꝫ acq̃rẽdaꝫ.
Unñ fucus ẽ caloꝛ artificialis supaddit⁹ coloꝛi naꝛali q̃ mu
lieres defoꝛmes pungũt vultus vt videanꝛ speciose. Est ãt
similitudo. quoniã sicut talis coloꝛ verũ tegit coloꝛẽ et na
turalẽ. Sic sophistica veritatẽ tegit. ostendẽs esse qđ non
est. Item sciendũ ꝙ sophistica summa cũ diligẽtia ẽ adi-
piscenda. quoniã sophistica docens vera est sciẽtia. Disci-
mus ei eã, vt nobis cauere valeam⁹ ꝑ ipaꝫ ne decipiamur
a sophistice arguẽtibꝫ.

Ad istoꝛũ et ceteroꝛũ perfectionẽ triplici so-
lemus vti recoꝛdatione. Quarum pꝛima voca-
lis, secunda mentalis. tertia cõmunis. Uoca-
lis sophisticũ facit. mentalis iudicem. commu
nis si cõtinua fuerit perfectũ facit. Uocalis ce-

citatem.mentalis scientiã.cõis vsum.vsus aũt magistꝝ parare festinat. Sicut enim prudentia sine iusticia parũ vel nihil ꝓdest. Justicia vero sine prudẽtia multũ. Sic scĩa sine vsu parũ vel nihil prodest.vsus autẽ sine scientia multum.

Hic poĩt qddã notabile dicẽs. Quicũq3 aqrere vult aliquã scĩa3.triplici vtet recordatiõe. Quarꝝ ꝑma dr vocalis. q̃ scz cogſcere docet voces ꝛ dictões ĩ se.nõ aũt vocũ ſ̄cata docet ĩtelligere. Scda vocat mẽtal.q̃ scz docet rẽ cogſcere sic est. Siue q̃ docet cogſcere dictionũ ſ̄cata. Nots em̃ vocibꝫ addiscere dz scolaris eaꝝ ſ̄cata. Tertia vocat cõis.ſ. vt qñ habita vocũ cognitõe ꝛ eaꝝ expõe fit ĩpaꝝ ad inuicẽ applicatio. Sbdit ꝯseqnt ꝙ vocal recordatio tm̃mõ facit scolarẽ apparẽtẽ. Multas ei ꝓferẽdo voces fit scolaris apparẽter sciẽs.l3 nõ existat. S3 mẽtal recordatio fac ĩtelligẽtẽ Et tal si ꝯtinuata fuerit ꝑfcm̃ fac scolarẽ Itẽ vocal recordatio q̃ndã gñat cecitatẽ Per hmõi em̃ hõ ñ videt ĩtelligẽdo.ꝗuis aptitudiẽ3 hẽat ad ĩtelligẽdũ.s3 mẽtal verã generat scĩa3 Et cõis.ſ.vocal ꝛ mẽtal sil vsũ generat ꝛ ꝓmptitudinẽ Et ꝑ hmõi scolaris tãdẽ reddit dignꝰ ingrío Qm̃ sic scĩa ꝩtutũ sine ꝩtutũ oꝑatõe paꝝ ꝓdest aut nihil. Est ei melꝰ vnã agere ꝩtutẽ.vt iusticiã seu aliã.q̃3 oẽs scire ꝩtutes.ꝛ ſm nullã oꝑari ꝩtuose.ſm phm.j.ethi. Sic scĩa pariformiter sine eiꝰ applicatõe ad vsũ l saltẽ ĩ ꝓmpto habitu nihil ꝓdest aut paꝝ Oꝑari ãt ꝑfecte ꝛ idesinẽt q̃i nõ deficeret scĩa ꝓdest mltũ absq3 scĩa. Notãdũ h ꝑmo ꝙ recordatio vocal fac hoiẽ3 apparẽtẽ scire.recordatio ſm vocũ ſ̄catões fac in dictis certitudinẽ.recordatio ãt ſm ſ̄catões vocũ carũdẽq3 vsitatõe3 facit ꝑfectõem. Itẽ notandũ ꝙ prudẽtia in pñti textu nõ accipit vt est vna ꝩtutũ cardinaliũ.q̃ ẽ recta rõ rerũ agibiliũ. Sic em̃ oẽs virtutes morales prudẽtia dicũt,

Sz accipit̃ h̃ p̃ rei iuste scia. Un̄ vult h̃ Boeci⁹ sciam rei iuste paꝝ valere sine iusticia. Sicut em̄ medicia paꝝ valet sine corpis regimīe bono. Corpis aūt regimē bonū absq͡ medicina mltū. Sic etiā scia rei iuste paꝝ valet sine iusticia. Justicia āt absq͡ scia rei iuste mltū. Qm̄ ꝺm phm. mlti opant̃ iuste. sine tn̄ scia iusticie. Jtē in ꝓposito p̱ vsū intelligit̃ act⁹ multotiēs iterat⁹ Un̄ em̄ scia sine vsu ꝓdest. Verbi grā. Scire grāmaticā. nō aūt loq̄ grāmatice. paꝝ valet. Loq̄ āt grāmatice vsualit̃ ⁊ grāmaticā tn̄ ignorādo. valet mltū. Generaliter ḡ scia sine vsu valet paꝝ. Usus aūt sine scia multū. Usus etem̄ quēlibet in sua facultate effic[i]t potentē. Quāobrem bn̄ dixit Victorin⁹. Natura facit abilez. ars facilem. vsus vero potentem

Si vero bonus sciētie tyrunculus. seriatim totā nequeat cōplectere orationez. saltē primaz capiat ꝓnunciatōem. donec gradatim ascēdendo cōtinuū ꝓducere possit effectum.

Posito q̄dā documēto remouet dubiū dicēs sic. Dictū est q̄ ad ꝑfectōez sciaꝝ p̄dictaꝝ triplici oportet vti recordatōe. Diceret ḡ aliq̄s q̄uo hec oīa potuerīt cognosci. cū sint difficilima ad cognoscēdū. Rn̄det autor dicēs sic. Licz aliq̄s nequeat in p̄ncipio oīa apprehēdere. dz tn̄ gradati ascēdere. Jta vicz q̄ p̄mo vocalē cognitōez acq̄rere dz. postea mentalē. ⁊ tūc vlteri⁹ cōmunem. Et tandē ex his vnū debz facere ꝯtinuū. Notandū h̃ q̄ orō in ꝓposito sumit̃ p̃ scia. et nō vt est dictionū ordinatio. Et non est h̃ aliud orō nisi doctrina seu scia. q̄ est habit⁹ firm⁹ ⁊ ver⁹ ꝑ demonstratōem acq̄sit⁹. Jtē notandū q̄ Boeci⁹ in textu dicit gradatim. ad denotandū q̄ scia successiue acq̄sita nō est tam abilis sicut scia cito acq̄sita. Et cā h⁹ naĩalis est hec. q̄z facil̃ apprehēsio

ꝓueīt ex hūiditate organoꝝ. vt puta cerebri. īp̄ssio ei cito fit ī hūido. vt notū ē. Tal'r tñ m'ltū ē labil'. Tarda āt alicuiꝰ rei apꝓrehēsio ꝛ difficilis ꝓueīt ex organoꝝ siccitate. Vñ in suba dura ꝛ sicca difficult' fit imp̄ssio figure sigilli. difficulter tñ hmōi remouet'. vt ꝟbi gr̄a ī cera molli cito īp̄mit' figura sigilli. etiā ꝛ cito p̄t r̄mouerī. Pariformit' hoīes hñtes cerebꝝ hūidū ꝛ organa hūida. cuiusmodi sunt sāguinei et fleumatici cito apꝓrehēdūt ꝛ cito obliuiscūt'. Hoīes ꝟo sicca hñtes organa valde difficulter apꝓrehēdūt. ſꝫ ñ cito obliuiscūt'. Et h̄ ē cā q̄re melācolici vt ī pluribꝫ meliores fiūt clerici. Q̄m̄ lꝫ rem aliquā difficulter apꝓrehēdāt. nō tamē postq̄ꝫ apꝓrehēsa fuerit de facili obliuiscunt'.

v Istis aūt sciētijs leuitatū de speculatiōe porphiriana scꝫ quīqꝫ vniuersalium. que ab Aristotele monstra vocantur. Accedendum est ad ipsius cathegorias necessario. que luce expositionis in cōmentarijs bis patefecimus.

o Stēso mō acq̄rēdi grāmaticā. poetriā. rethoricam vsualē. ꝛ logicā ī generali. ꝯseq̄nt' oñt Boeciꝰ modū ꝛ ordinē acq̄rēdi logicā ī sp̄eali. Et diuidit' in duas. Nā p̄rio fac̄ qđ dictū ē. scđo rñdet tacite q̄stōi. ibi. Nec dū h̄ gerūt'. Adhuc p̄ria ī duas. Nā p̄rio fac̄ qđ dictū est. scđo ī sp̄eali declarat cām sui intēti ibi. Q̄ꝫtū vtilitatꝫ. Dic̄ igit' p̄rio sic. Postq̄ꝫ sufficiēt' visū fuerit đ acq̄sitōne grāmatice poetrie. etiā ꝛ đ mō acq̄rēdi logicā ī generali. vidēdū est đ mō ꝛ ordīe acq̄rēdi logicā ī sp̄eali. Et ē ordo iste. postq̄ꝫ puer fuerit sufficiēt' informatꝰ ī p̄dictꝫ docum̄tꝫ. vlteriꝰ informabit' sp̄ealit' ī logica. Et p̄rio audiet libꝝ Porphirij. in q̄ hēt' matia q̄nqꝫ vniuersaliū ꝛ eoꝝ noticia. Deinde audiet li

brū p̄dicamētoꝝ. Et cā ē. q2 liber q̄nq3 vniuersaliū q̄ ab Arꝭ. vocāt mōstra. itroductoriꝰ ē ad cathegorias p̄dicamētoꝝ. q̄ Boeciꝰ h dič se bis ī suis ꝯmētarijs patefecisse Notādū h ꝙ Aristo. j. posterioꝝ vocat vniuersalia mōstra. derisorie ad Platonē. ꝛ h ꝯgrue. qm̄ Plato posuit ip̄a esse ydeas ꝫm rē ꝛ rōem sep̱atas a singl'aribꝫ. Posuit ei spēz hūanā ī aere vel ī stella sibi ꝯp̱ari. Illō āt mōstꝝ vocat qđ n̄ generat ad silitudinē sue spēi. Et p̱ ꝯn̄s vl'ia cū sint p̱petua. oportz ip̄a esse alteriꝰ spēi a singularibꝫ. hmōi ei sūt corruptibilia. ī corruptibile āt simpl'r differt specie a corruptibili Itē notāđ ꝙ mōstꝝ. ij. phisi. đr illđ qđ indetermiate se hz ꝫm sue spēi dispōem. Ut si hō sex habeat digitos ī vna manu. vel si hō sit gibbosus seu biceps đr esse mōstꝝ.

O quātū vtilitatis habetur si in eis intrīseca cognoscatur noticia.

Hic ī spēali resumit seu declarat cām sui intēti. Et diuidit in duas p̱tes. Pͥo em̄ facit qđ dictū ē. scđo rmo/uet dubiū. ibi Nōne lr̄alis. dat g̊ cāz q̄re liber Porphirij ē audiēdꝰ an̄ libꝝ p̄dicamētoꝝ. ꝛ alios libros logicales. Un̄ sine noticia q̄nq3 vniuersaliū nll'a scīa p̱fecte scit. Qm̄ scīa ē habitꝰ ꝯclusiōis. in q̄ q̄dē ꝯclusiōe p̱priū ꝯcludit de spē p̱ diffinitōz ex genere ꝛ dr̄a integratā. Cū g̊ p̱ut hēt in p̱he/mio q̄nq3 vniuersaliū Porphirij. scīa vniuersaliū multū sit vtilis. imo nc̄caria ad diffinitōz diuisiōez ꝛ demōstratōem seq̄t ꝙ acq̄rēda ē nedū an̄ p̄dicam̄toꝝ noticiā. q̄nimo etiaz ꝛ an̄ alias q̄scūq3 scias. Notāđ ꝙ autor signāter dič. si itrī seca. ad excludēdū noticiā vocalē q̄lē habuit Sofronicꝰ đ q̄nq3 vniuersalibꝫ. Talis em̄ nō sufficit. s3 mentalis et cōis coꝝ noticia dūtaxat est sufficiens.

Nonne litteralis sofronici facultas in vicio notanda est. Inquā nostra quoq3 volumina sti

li scemate decorata. nō sunt omittenda. Aresto-

tel' q̄z tota succīcta breuitas. voce licz tediosa sit.

non tamen est infructuosa. Hic remouet du biū. dictū est ei p̄us q̄ postq̄ȝ scolaris sufficienter fuerit informat' in grāmati ca. informand' est in logica. Etiā dictū est q̄ scolaris p̄mo audire dz Porphirium. et libꝝ p̄dicamentoꝝ Arestotelis Quereret ḡ aliq̄s. cū diuersi ordinauerūt diuersa. ⁊ con scripserūt circa p̄dicabilia Porphirij. et p̄dicamēta Aresto telis. cui' eoꝝ opinioni stabit scolaris. H̄ dubium remouēs dicit q̄ scolaris informand' in logica nō ꝯdescēdet dictis Sofronici. sūt em̄ hmōi inutilia et vicio notanda. Cuius causa est. q̄z Sofronic' tm̄ vocalem habuit noticiā p̄dica biliuz. Sed stabit scolaris dictis nostris. et p̄cipue dictis Aresto. licet em̄ illa voce sint tediosa. sententia tamen sunt vtilissima.

Malui enim fideli seruire translationi q̄z ar-

rogantie reprehendi temeritate. Quid enim

Arestotelis lucida veritate serenius.

Hic rn̄t tacite q̄stōi. Et diuidit' ista ps in duas. Primo facit qd̄ dictū ē. scdo poīt q̄ddā notabile. ibi Nec dū h̄ ge rūt'. Prio dic̄ sic. dictū ē doctrinā Ar̄s. fore obscurā. Dice ret ḡ aliq̄s. O boeci trāslator fuisti Aresto. de greco in la tinū. q̄re nō fecisti doctrinā ei' sat' planā. Rn̄det dicens. Ego malui s'uire fideli trāslatiōi q̄z aliq̄d noui apponēdo. temeritate arrogātie forsā rep̄hēdi. Vn̄ boeci' trāstulit do ctrinā Aresto. sic eā inuenit. q̄re ⁊ sub ꝯsilib' trāstulit eādē Et h' signū ē. q̄z vbicūq̄ȝ nō poterat inuenire latinū greco correspōdēs ibi posuit dictōez grecā. Sbdit q̄d veri' est et p̄clari' lucida veritate Aresto. q̄si dicat. nihil.

Nec dū hec gerūtur grāmatice fructuositas est oblinquēda aliquo mō. Per eā ei cuiuslibet scie cōmēdabil' reddit' possessio. Rethorice qui dē lepos. quadruuialiū quoq; honos studij cō/paratōne nō habēt obmitti, p posse perquisita. In his āt studij ꝯteruitas florē generat. fructū q; parturit si permixta fuerit dubitatio et tem/pestiua.

Hic poīt notabile dicēs sic. scolarꝫ tpe īformatōis sue ī logica oculū sꝑ hēbit ad grāmaticā ne ip̄az obliuiscaꝶ. qm̄ scie cuiuslibz possessio ꝑ eā ꝯmēdaꝶ. Etiā rethorica ad au/diēda p̄dicta nō ē obmittēda. īmo ꝯtinue acq̇rēda. Et oīb; his acq̇sitꝫ insudādū ē sciētijs q̄druuialib;. cuiusmodi sūt musica. aritmetica. geometria. ⁊ astronomia. Cā q: studij ꝯtinuitas ī eis generat florē. flos ꝑducit fructū. ⁊ h̄ si dubi/tatio admixta fuerit tēpestiua. Dic̄ em̄ phs ī p̄dicamentis Dubitare de singulis nō ē inutile. Notādū h̄ q: grāmati/ce fructuositas ea de cā nō ē obliq̄nda. Qm̄ grāmatica vt Alan' dic̄ ī anticlaudiano docet tenellos īfātes loq̇. ⁊ ad loq̄ndū instruit. Itē dic̄ idē. Sic̄ logica dirigit intellectū ne aberret rōcinādo. sic grāmatica dirigit ītellctm̄ ne aber/ret ꝭmocinādo. Itē grāmatica docet ꝭcata vocabuloꝝ ex/p̄mere. ⁊ ꝭmonē ꝑlatū ītelligere. Igiꝶ fructuositas ei' non ē oblinq̄nda. Itē Seneca dic̄ de grāmatica. Hec est scīa q̄ aperta oēs alie scie aperiūꝶ. qua clausa oēs alie scie clau/dūꝶ. Itē dicit Eusebi' de eadē. Qui q̄rit alias scias sine grāmatica q̄rit terminū sine via. introitū dom' sine ianua.

puerꝝ sine mr̄e. Hmōi āt sūt ĩpossibilia. q̄re et ĩpossibile est alias acq̄rere scias sine grāmatica. vñ ↄcludit̃ ꝙ eiꝰ fructuositas nll'atēꝰ ē oblīq̄nda. Itē Alphorabiꝰ dicit ĩ de ortu sciaꝝ d̄ grāmatica sic. Grāmatica ē pfectiua ṽitatꝭ ⁊ totius cognitōis ianua. oimqꝫ līguaꝝ errātiū ⁊ metroꝝ mensura

Itē notādū ꝙ q̄nqꝫ sūt ab inq̄sitōe sciaꝝ nos retrahentia Primū ē vita voluptuosa ↄsistēs ĩ delectatōe ƀm gustū ⁊ tactū. Dediti eñ sēsibilibꝰ ñ dātes operā ĩtellectualibꝰ. bestijs sūt ↄformes Uñ hermes termagistꝰ antiq̄s ydeotas. vitā sēsualē diligētes. ĩcrepās ait. Tales eñ nulli hūanoꝝ opaꝫ dederūt. sꝫ more pecoꝝ vitā expēderūt. Scōm est via ciuilis. Quidaꝫ eñ intātū se negocijs secularibꝰ ĩmiscēt. ꝙ ad studiū sūt ĩepti. Tertiū ē defectꝰ necessarioꝝ. Uñ phs. x. ethi. Licet philosophari sit meliꝰ q̄ꝫ ditari simpl'r. tñ nō indigēti. Preterea alibi dic̄ idē. ꝙ acq̄sitꝭ vite necessarijs antiq̄ sacerdotes egipti ꝓpt̃ āmirari ceperūt philosophari. Paucꝭ tñ phs indiget Paucꝭ eñ nat̃a minimisqꝫ ↄtēta ē. Quartū ē negociatio. q̄ maxie ē detestāda. Cū bonū aīe p̄cedit bonum corpis. Hoīes eñ p bonis corpalibꝰ maxios sufferūt labores. potiꝰ tñ p bonis aīe essꝫ laborādū. Sic̄ eñ aīa nobilior ē corpe. sic ⁊ bōa aīe bonis corpis sūt meliora. Quintū est desperatio. Cū eñ intellectꝰ nr̄ de sui nat̃a sit ĩpfectꝰ. eo ꝙ se hꝫ a p̄ncipio sue creatōis tāq̄ꝫ tabula rasa in q̄ nihil est depictū. depingibil' tñ sciētijs ⁊ ṽtutibꝰ. cū oēe pfectibile naturalit̃ inclinet̃ in suā pfectōeꝫ. Hmōi āt inclinatōꝫ nō frustrari firmit̃ tenēdū ē. nᶜ quoqꝫ mō desperandū.

Visis scolariū rudimētꝭ et virtutū ĩcremētis. nūc de eoꝝ subiectōe erga magistratꝰ breuiter ē ordiēdū Quoniā qui nō nouit se subijci. nō noscet se mgrāri. Miseꝝ ē eñ eū fieri magi

stꝛ qui nūq̄z nouit se eē discipl'm. Debet āt disci
puli subiectō ī trib⁹ ꝯsistere. in attentōe. beniuo
lētia. et docilitate. Ut sit docil' ingenio, attent⁹ ī
exercitō. beniuol⁹ ī aīo. Attent⁹ inq̄z ad audiēdū
docil' ad ītelligendū. beniuol⁹ ad retinēdū. Ista
vero tria ad perfectōez cōcurrūt permutatim.

Abito mō acq̄rēdi sciam a discipl'o. ꝯseq̄nt' determiat
b Boeci⁹ d̄ subiectōe ꝛ obediētia discipl'oꝝ erga ma-
gistros suos. Et diuidit' h̄ ps in tres. In pria ponit
intētū. in scd̄a dic̄ cāz sui intēti. ibi. Qm̄ q̄ nō nouit. ī tertia
poīt impedim̄ta q̄b⁹ īpedit' discipul⁹ a studio. ibi. Nō sit āt
discipul⁹. Prio dic̄ sic. Determiato d̄ mō recipiēdi scientiaz
a mg̃ro. ꝯseq̄nt' determiandū ē d̄ obediētia ꝛ subiectiōe sco-
lariū ad mg̃ros suos. Et poīt cāz sui intēti. qm̄ q̄cūq̄ʒ sco-
laris nō subiecerit se mg̃ro suo nūq̄ʒ efficiet' mg̃r. Miserū
ei essz cū fieri mg̃rm q̄ nūq̄ʒ nouit se esse discipl'm. Sb̄dit
q̄ scolariū subiectio ꝯsistere d₃ ī trib⁹. put etiā vult Tulli⁹
scd̄o rethorice. vicz ī attētiōe. docilitate ꝛ beniuolētia. vt p
h̄ tria possit scolarꝫ ad sciaꝝ fructū p̄ueire. D₃ igit' scolaris
esse attēt⁹ ī exercitio. attēdēdo dicta mg̃ri sui cū diligentia.
Qm̄ vt s̄ patuit. Obtusitas cuiuslibꝫ opis p̄mollit' diligē-
tia. Uñ. exercitiū est act⁹ mlt'otiēs iterat⁹ vel exercit⁹ habitū
inducēs. Erit etiā scolarꝫ docil'. vñ ille d̄r docil' q̄ de facili
recip̄e p̄t sciaz siue rei cognitōz. Et differt a docibili. Und̄
illud d̄r docibile qd̄ cito p̄t doceri. Uñ docilitas causat' in
discipl'o qñ sibi lucida ꝛ breuia p̄ponūt'. Uñ⁹. Lucida cuz
breuib⁹ dociles sunt reddere nata. Erit ꝛ scolarꝫ beniuol⁹
scꝫ ad retinēdū audita a suo mg̃ro ꝛ ītellecta. Qm̄ in mali-
uolā aīaz nō introibit sapiētia. Et p tāto ꝯtinue studebit ꝛ

attēte. Siē eni teste pho pmo ethi. vna hyrundo non facit ver. necvna pulcra dies estatē. Ita necvna opatio vtuosa facit vtuosū. Sic etiā vnicū exercitiū scolarem nō pducit fructū sciaz. Et ob hō dicit phs alibi. Scia festinata marcescit. mediocriter vo sumpta crescit. Insistat igit scolaris diligenter studio suo z attēte freqnter laborādo. Erit etiaz scolaris docilis ingenio. Vn̄ ingeniū dr ḡdam vtus anie qua defert se aliqs ad intelligibilia. Per tria em̄ premissa potest scolaris puebi ad culmen sciaz.

Nō sit āt scolar; discolꝰ. discolꝰ āt dr q̄si a scola diuisus. scolan eni grece dr vacatio latīe. inde discolꝰ quasi a vacatōe diuisus. Discolꝰ āt ē qui discurrit p vicos et plateas p tabernas et p meretricū cellulas. p publica spectacl'a. p pōpas et coreas. p comesatōes et p publicas cenas. z hoc ocul' vagātibus. effrenataqz ligua. petulāti aīo. vultu icōposito. Omibꝰ istis scola postponitur.

Hic oñdit ḡdā impedimēta debitā subiectōem scolariū impedietia. Et sūt q̄ttuoz. scz discolia. violētia. luxuria. et incōstantia Primo docet de discolia. scdo de violentia. ibi Nō sit etiā discipulꝰ violentꝰ. tertio d luxuria ibi. A luxurie feruore. quarto de inconstantia. ibi Cū autem discipulus Primo ponit interp̄tatōem discoli in greco. Secūdo ponit eius descriptionem. ibi. Discolus autem est. Et tertio ipse ostendit per exemplum. ibi. Quodam vero tempore.

Prio dicit sic. Scolar ñ sit discol⁹. q discol⁹ interp̄tat̄ q̄i sepat⁹ a scolis. Et scola d̄r a scolā grece q̄d ē vacati. .i. intētio latīe. D̄r ḡ discol⁹ q̄i diuisus a vacatōe scolastica. i. separat⁹ a ꝯtinuo labore ⁊ exercitio scolastico. Tūc subdens descp̄tōz discoli dic̄. Discol⁹ ē q̄ discurrit p̱ plateas. p̱ tabnas. p̱ domūculas meretricū. p̱ publica spectacula. per ludos. p̱ supḇas societates. p̱ coreas. p̱ comesationū freq̄nta tōes. p̱ turpes ⁊ publicas societates. Et h̄ vagabūdis oculis. irrōnabili appetitu. effrenata ligua. luxurioso ⁊ incōstāti aīo. Ex q̄bꝫ habit scole postponūt̄.

Quodā vero tp̱e. cū cā sanitat recuperāde et ob aeris intēperiez, ritusq̄ꝫ galloꝝ facetos. matronarūq̄ꝫ pios affat⁹. nos ad galliā trāstulissē⁹ mltos discolos vt memīm⁹ visu p̱cepi⁹ ī ciuitate Julij cesaris, que parisi⁹ nūcupat̄. multos āt artes mēdicare p̱spexi⁹. null eis eis pocla p̄hie mistrātib⁹. Flauos vero britānos studij precio romā cōmeātes quib⁹ grauiter cōdolui⁹. quia atheniēsiū scitillul mīme pascebant̄ cū gallica facetia grecari īceperūt. Sꝫ si alid q̄ꝫ tortuosa lucrecij volumia ī p̱tib⁹ suis īuenissēt. cōsilio nrō nō tātū p̱didissēt tp̱is Germanici furor paucos

ĩspexi⁹ intitulari. Magice ãt illusiõis hybernie mgrãri multos vidim⁹ De nr̃is lippiẽtib⁹ patet et cõuulsis. sed hec hactenus sufficiant.

Hic declarat qđ dixit p exẽplũ dicẽs sic. Cũ cã sanitatꝫ recupande trãstuli me ad frãciã ꝓpt̃ aeris intẽperiẽ. Etiã ꝓpt̃ facetiã gallicoꝝ. ⁊ pios affat⁹ dñaꝝ. vt recolo. videbam mlt̃os discolos ĩ ciuitate parisiẽsi. etiã ĩ eadẽ ciuitate aliq̃s vidi scolares diligẽtes. sꝫ paucos. Etiã ꝙ nõ ꝓfecer̃t ea de cã. qꝛ nõ aderãt fidelit̃ eos instruẽtes in phĩa. qꝛ eoꝝ mgr̃i debilit̃ fuer̃t fũdati Uidi etiã aliq̃s britones romã ꝑgẽtes cã meli⁹ ꝓficiẽdi ibidẽ. q̇ mag̃s incurrer̃t expẽsas ⁊ frustra q̇bꝫ ĝuiter ꝯdolui. Sciebã eñ ꝙ rome nõ tã valẽs erat studiũ. sꝫ parisi⁹ lꝫ studiũ athentẽse excellebat studiũ parisiẽse ad qđ tñ se nõ trãstuler̃t. imo si tales ꝓꝛq̃s mãsissent ĩ partibꝫ. ⁊ meo vsi fuissent ꝯsilio. ⁊ dimisissent inutilia Lucrecij volumĩa. cũ nõ erãt nisi fabule inutiles. nõ tantũ tp̃is ꝑdidissent ⁊ expẽse. Etiã ĩ eadẽ ciuitate vidi paucos almanos titulo magisterij ĩtitulari. Etiã vidi aliq̃s hybernos ĩ sciẽtijs ꝓhibitꝫ mgr̃ari. s. ĩ nigromãtia. geomãtia. pyromãtia. ⁊c̃. Etiã videbã ibidẽ ĩ ciuitate romana postmodũ de scolaribꝫ lippiẽtibꝫ ⁊ fluẽtes oculos hñtibꝫ. Sꝫ q̃ dicta sunt de ꝑdicto exemplo sufficiant

Nõ sit etiã discol⁹ violẽt⁹. violẽtie ãt albin⁹ albei fili⁹ ĩ exẽplis ꝓdeat. qui cũ essꝫ fili⁹ dilectõis. magis tamẽ iniquitatis p̃cursoꝛ. mgrõ suo Grillio quãdoqꝫ bulbuciẽti man⁹ iniecit violẽtas et sceleratas. canã ac venerabilẽ ei⁹ caiciẽ fedo pedũ

maculauit accessu. Que tāti sceleris cā. ad pri-
mā aeris ipressionē totā nequiuit cōprehēdere
ɔstitutōꝫ. Proch dedecus. proch infelicis disci
puli i caput felicitatꝫ excessus. Tā scelerato ne-
ro gaudeat herede. tā coiquinato auitꝰ successo
re. Grilliꝰ cū socrate seneceqꝫ gaudeat appetitu
Nō est dignꝰ scīa qui scīe insurgit preceptori.

Hic poit scdm ipedimētū detmiate subiectōis scolariū et est violētia dicēs sic. Scolarꝫ nō dꝫ iferre mgro suo obprobriū. sic fecit Albinꝰ. q̇ multū erat dilectꝰ a parētibꝫ. potiꝰ tm̄ fuit pcursor iniq̇tatꝫ. Cū em̄ mgr̄ suꝰ Grilliꝰ legebat balbutiēdo. iniecit ipi manꝰ violētas in caput eiꝰ. venerabilē maculādo caniciem fedo pedū suoꝝ accessu. Subdit causam huiꝰ. quia Albinus totum cōphendere non potuit quod magister suus legebat. quia bonam nō habebat facundiā. Concludendo dicit. Heu quantum dedecus. quantusqꝫ malignitatis accessus discipuli in caput sui magistri. Gaudeat igitur Nero de tanto herede. scilicet Albino. et auitus de tam coinq̇nato gaudeat successore. Grillus gaudeat appetitu Senece cū Socrate. Subdit. Ille non est dignus scientia qui offendit doctorem scientie.

Notandū hic ꝙ violentia que hic ponitur secundū impedimentū determinate subiectōnis diffiniri non potest nisi per motū violentum. Est autez motus violentus recessus a quiete naturali. vt si lapis naturaliter moueretur descēderet deorsum. Cum omne graue naturaliter tendit deorsum. Si vero sursum proiciat recedit a quiete naturali. ꝛ dicit talis proiectio motus violentus. ſm hoc potest violē

tia hic intenta sic describi. Violentia est recessus a deter/
minata quiete. que quidē quies cōsistit in determinata di/
scipulorum subiectōne erga magistrū. Et ponit Boecius
exemplū violentie de Albino, prout patet in littera. Itez
notandū ꝙ Albinus hebetis fuit ingenij. et magister suus
Brillius balbutiens. Et sic Albinus quādoq; cum non
intellexit in prima prolatōne. quare ipsum inuasit venera/
bilem eius cōculcando caniciem. et exponi potest hoc du/
pliciter. Uno modo quia Brillius actu erat senex ꝛ can⁹
in crinib⁹. Alio modo quia fuit homo discretus sicut cani
esse solent. Item notandū ꝙ Nero prout recitat Boeci⁹
tertio de consolatōne fuit homo nephandus ꝛ crimīosus.
Unde quadā vice magnum videre cupiēs ignem ciuita/
tem romanā incendi fecit. Item videre volebat locum in
quo requieuerat in vtero materno. et fecit matrē suam in/
terfici. Item scire affectabat quantū doloris paterēt mu/
lieres tempore part⁹. et fecit vocari medicos vt eorū cōsi/
lio habere posset illius experientiam. Unde medici mini/
strabant ei potionē vnde generabantur rane. Et sic in vē/
tre magnos sustinebat dolores a quib⁹ tempore modico
passus volebat desuper liberari. quare medici dederunt
sibi potionē vnde ad vomitū prouocabat. ꝛ sic ranas euo/
muit. Dixitq; ad medicos. vnde pueniret eum ranas euo/
mere. Responderūt ꝙ fructus ad maturū temp⁹ nōdum
peruenerat. Et sic natura produxit melius quod potuit.
Item occidit Senecam magistrū suū. vnde quia sepius
corripiebat eū de vicijs inuidebat ipm. Et vice q̄daz dixit
sibi. elige tibi mortē quā libēti⁹ voluer; subire. Seneca ꝓo
sciēs eā euadere nō posse. elegebat disponi in balneo. ꝛ ibi
fecit se minui in mediana. et sic expirauit. Et ꝙ dr̄ Seneca
quasi se necans. Itē notandū ꝙ Auitus etiā erat hō ma/
lign⁹. vn̄ ipe erat discipul⁹ Socratis viri xpiani vnū ver;
deū colēt;. Ipe āt cogere volebat eū ad sacrificādu; dijs.
qd̄ dum recusabat. accusabat eum coram rege. q̄ fecit eu;
vocari ad suā p̄sētiā. ꝛ fecit eū bibere venenū ī noīe sui dei.

qđ nihil sibi nocebat. postea ꝓ fec̄ eū bibere venenū ī noīe ydoloꝝ. Et h̄ facto intoxicat᷒ expirauit.

Luxurie feruore quiuis discipul᷒ studeat
se alienare. quā triplici diuiserūt satyrici
partitōe. Quādā in ornatu vestiū dicētes consi
stere. aliā ī coitu. tertiā gulositati assistricē. Cu
iuslibꝫ vero rabie fetulēta frequēter nouim᷒ la
borare subiectos.

Hic poīt tertiū impedimētū subiectōēꝫ scolariū erga magistros suos īpediēs. qđ ē luxuria Et diuidit̄. Nā ꝑmo diuidit luxuriā ī tres spēs. Scđo ꝓseq̇t̄ ponēdo exēplū. ibi Cōtumelioso coit᷒ appetitu dicēs. Discipul᷒ volens ꝓficere in sciētijs cauebit sibi a feruore luxurie. quā diuisert̄ satirici ī tres spēs. Pria ꝯsistit ī ornatu vestiū. scđa ī coitu. ⁊ tertia ī supfluitatib᷒ cibi ⁊ pot᷒ Tūc reddit cām q̄re scolaris se abstinebit a luxuria dicēs. Uidem᷒ ml̄tos luxurie subiectos tādē incidere ī rabiē. Notādū h̄ ꝙ scolares ea de cā cauebūt sibi a luxuria. q2 ꝓficere volētes ī sciētijs q̇etā habebūt mētē. ita ꝙ rōēꝫ habeāt ꝯstātē. Etiā erūt absoluti a passionib᷒ corꝑis. sic sūt amor ⁊ timor. luxurie āt insistētes animū habēt inconstantē. ⁊ passionib᷒ corꝑis sunt occupati. Hmōi āt corꝑis passiōes cū luxuria mētē faciūt inquietā ⁊ incōstātē. q̄re scolarꝭ ꝓficere volēs abstinebit se a luxuria Itē notādū ꝙ luxuria ₰m sctm̄ Thomā. ē ex īmūdis desiderijs ꝓueniēs lubrica mētꝭ ⁊ carnis ꝓstitutō. Ul̄ alit̄ diffinit̄ Luxuria ē libidiose mētꝭ appetit᷒ Appetit᷒ q̇dē q̇ ē ex ꝯsēsu rōis. Tal̄ em̄ appetit᷒ ē mortale pctm̄ dūꝫ rō nō cohibet hmōi appetitum. cum tn̄ possit cohibere. Sūt aūt luxurie octo spēs siue dr̄e. Prima ē fornicatio. ⁊ ē soluti cū soluta.

Scda e meretriciu. z fit illa dupl'r. s. p vana libidine cu di uersis sectado. Aut cu publica pcubedo. Tertia e adulteriu q piugalis thor9 violat. Quarta stupru. q vgialis integritas corrupit. Quita sacrilegiu. q ptinentia deo sacrata ledit. Sexta e incest9 q vinculu psanguinitatis vel compaternitatis corrupit. Septima est pctm p naturam siue zodomia. q natalis vsus coeudi puertit. Est at ome pctm p naturam spei. Un notadu q pctor alind est p nata generis. aliud p nata spei. Scdo mo ome pctm mortale e p naturam. Quia in ronali pte sinderesis omi pcto remurmurat. sz pmo mo pctm zodomie e p natura. no solu em in hoie. sed etia in bestijs diuersi sex9 q in coitu pueniut. Et si alio mo ptingit p nata generz est. Octaua spes luxurie dr esse libidinosus coit9 piugalis. h aut multiplicit accipit. quida ei est licitus. ali9 fragilis. ali9 impetuosus Licit9 est triplex. vt qn fit causa prolis ad cultu dei. vel ca reddedi debitu. vel causa fornicatois vitade. no in se sz i piuge Prim9 e pietatz. secund9 iusticie. terti9 vo cautele. Et his nullu dr esse pctm. Fragilis coitus piugalis est du fit ca delectatois. Et e distinguendu. Quia vel amor ipi9 delectatois pponit deo. z sic mortale pctm e. Aut postponit deo. z sic veniale e. Sed impetuosus piugalis est. q ex sola libidine pueniens metas honestatz z ronis trascedit. Et fit qnqz modis. Primo mo cu fit ca satiadi libidine p meretricia bladimeta Scdo cu fit p natale modu. Tertio cu fit tpe phibito. Quarto cum fit loco phibito. Quinto cu accedit ad pregnate vicinam partui. vel q est in fluxu mestrui. Sz vt autor innuit in lra satyrici h est repheores vicioz diuisert luxuria i tres ptes Quanda in coitu. de q dictu est. quanda in vestiu ornatu. Et tertia in gulositate dicetes psistere. Un satiric9 dr a satira. z e arbor qda calida libidis exsiccatia Jnde satyric9. i. libidiosus. aut libidiosoz rephesor. Hec at luxuria p qlibet ei9 specie seu pte est dtermiate subiectiois scolariu erga suos mgros impeditiua. qre pcipue a scolarib9 est vitada. Jte luxuria nocet corpi z aie. Hoiez em debilitat. vires

eneruat.animū īpedit.corpis ↄsumit dispōem.bōa exteri/
ora ānihilat.etiā nocet oculis.qm̄ luxuriosi freqnt̄ habēt
oculos rubicūdos ⁊ lippiētes. Et tāgūt pprietates pdicte ī
his metrꝫ. Femia.corp⁹.opes.aīaꝫ.vim.lumia.vocē De/
struit.annihilat.necat.eripit.orbat.acerbat. Itē. Ingeni/
um.mores.aīam.vim.sensus.honores. Tot pdit ꝑe bona
cleric⁹ ī muliere. Itē dr̄ ī textu.feculēta rabie. Et ↄuenient
qm̄ ſm medicos nimia luxuria causat debilitatē cerebri.
⁊ sic hō debilitat in capite. Et sic q̄ freqnt̄ vtunt luxuria
fiūt demētes et furibūdi.q̄re a luxuria abstinēdū ē. Unde
phs in q̄dā epl'a ad Albinū sic inq̄t. O clemēs imperator.n̄
inclīa te ad coitū.q2 ē pprietas porcoꝝ.⁊ act⁹ brutoꝝ. Scio
ēmo q̄ ē corpis destructio.vite breuiatio.ꝟtutū corruptio
legꝫ trāsgressio.maloꝝ moꝝ generatio. Etiā p nimiū coi/
tū impedit digestio nutrimēti. Etiā ↄseq̄t inhabilitatio si/
ue organoꝝ indispositio.⁊ pncipaliter cerebri. Et luxuria
bn̄ dr̄ pprietas porcoꝝ.ꝑpt ei⁹ imūdiciā. Quia si nat̄a tantā
nō apposuissꝫ delectatōꝫ ad actū luxurie.null⁹ talē pficerꝫ
Itez notandū q̄ ornat⁹ vestiū siue gulositas.nō dr̄ actus
luxurie formaliter vel essentialiter.sꝫ cālit ⁊ dispositiue.hō
ei pulcra hn̄s vestimēta ⁊ singul' in mēbris disposit⁹ citius
ad luxuriā īstigat. Et mulieres ī tali poti⁹ delectāt.q̄re ⁊ ta
lē sepi⁹ alliciūt. Etiā gulositas disponit ⁊ causat luxuriam
Iuxta illd̄ cōe dictū. Luxuriat raro nō bn̄ pasta caro. Et
sic p oppositū hō crapulosus sepe cōmittit luxuriam.

Cōtumelioso coit⁹ appetitu sāguineū Lucre
cij filiū zenonis discipulū oīs roma fleuit inui/
scatū. Qui tā clarissimis ort⁹ natalib⁹.quātitatꝫ
pcere.qualitatꝫ sāguinee.mire siquidē eloquen/
tie.pspicacis igenii.sꝫ quotidiāis et vltra debitū

nature nuptijs gaudebat. prē penā differēte pa
trimoniū parētūq; cēsus illicite cōsumebat Cū
ctisq; zelotipijs imiebat. aleis āt ⁊ meretricū cel
lulis semper inhiabat. pprio vero destitut⁹ pru
ritu a parētib⁹ eiect⁹. ab aīcis et cōsortib⁹ dstitut⁹
Creditorib⁹ vndiq; fatigat⁹. notis et ignotis furti
studuit assistere. a crucis angustijs creberrime
a prē redēpt⁹ est. Ultimo cū parētis penuria rede
mi nō potuit. Eūdem ad eū lacris veire cōpelle
bat. osculumq; ab eo voce querula petebat.
Pietatis autem motio i filij petitiōem patrem
erexit. Erectiq; filius nasum morsu acutissimo
secuit dicēs Quare a meis primis errorib⁹ ica-
stigatus euasi. Et quid magistri mei documen
tis non obediui. sociosq; meos contempsi. Fi-
lij patrem castigatiōi necesse est indulgere. ma-
gistrumq; mores discipulum informare.

Hic ꝑ exēplū ꝯfirmat dictū suū. ꝙ scz null⁹ exerceat actū
libidis. dicēs sic. Tota ciuitas romana defleuit filiū Lu-
crecij. q̄ fuit sanguine⁹. ort⁹ de parentib⁹ nobilib⁹. ⁊ habuit
corp⁹ bn̄ dispositū. Et erat facūd⁹ ⁊ īgeniosus. Nimis aūt
insistebat luxurie ꝯsumēdo bōa parētū suoꝝ cū meretrici-
bus ⁊ taxillis illicite. sic ꝙ tandē a ꝯsortio suo destituebat᷑.
qn̄ scz āpli⁹ expēdere nō valebat. ⁊ ꝙ̄tidie vexabat᷑ a credito
rib⁹ suis. tādē ꝟo nō potēs ꝑl'a acq̄rere. furari īcepit. imo pr̄
su⁹ ipm̄ a patibulo redemit. Pr̄e ꝟo ei⁹ totalit᷑ depaupato
ꝑ ipm̄. ⁊ ex ꝯseq̄nti ꝑ illū āpli⁹ redimi nō potuit. Adduct⁹
tādē ad patibulū. voce q̄rula osculū a pr̄e suo petebat. Et
pr̄e suo ex pietate moto paterna. osculūq₃ ꝓbēte morsu acu
tissimo secuit ei⁹ nasū. ī h̄ ꝓrūpēs ꝟba. Pr̄ q̄re nō correxisti
me tp̄e erroꝝ meoꝝ puerilīū. q̄re me nō ꝑmisisti documētꝭ
mgr̄i mei obedire. ⁊ q̄re te nō ꝓhibēte socios meos ꝯtēpsi.
q̄si dicat. h̄ oīa mihi ꝓuenerūt ex q̄ nō correxisti me tp̄e deter
minato. Ad dādū igit᷑ alijs exēplū vt corrigāt filios exces-
siuos āputaui vob̄ nasū vr̄m. Sbdit autor. Necesse ē pr̄ēz
intēdere correctōi filioꝝ suoꝝ. Et mgr̄m suos discipulos
morib⁹ bonis īformare. Notādū h̄ ꝙ vt pz ī textu. necesse
ē pr̄ēz intēdere correctioni filioꝝ suoꝝ. Rō est. q² teste pho
nō paꝝ differt iuuenē sic vel sic assuesci. Pueri em̄ ꝑ corre
ctōez a prauis morib⁹ reuocati q̄ndā sibi assumūt habitū
boni. Incorrecti ꝟo in vicia se declinātes habitū acq̄runt
vicij. Qd̄ poeta attēdēs hortat᷑ pr̄es ad correctōes filiorū
h̄ mō Lucrecij casum pr̄ horre. nō sine natū Incastigatū.
si nō vis ꝑdere nasum.

Ecce q₃ meretricū detestabil' est incursus Est
ei meretrix nonaria. inferni ianua. via iniquita-
tis. scorpionis percussus. viscariū sceleris. pu-
teus interit⁹ Et si qua est alteri⁹ luxurie ignomi

nia qualibet alia grauior scelere deterior. Inte-
ritꝰ aūt iacinctinꝰ cūctis pater et Jouinus.

Prius docuit autor fugā luxurie. h̄ ꝓseq̄ndo intētū do-
cēt fugā meretricū dicēs sic. Quāta mala ꝑueniūt ꝺ mere
tricū accessibꝫ. Et describit meretricē sic. Meretrix est no
naria. ianua inferni. via iniq̄tatꝭ. scorpiōis ꝑcussio. visca-
riū scelerꝭ. ⁊ puteꝰ interitꝰ Addit autor ꝙ si sit aliq̄ alia spēs
luxurie. q̄ scꝫ nō ē ī coitu viri cū muliere. ſꝫ solū ī coitu viri
cū viro. illa ē deterior q̄libꝫ pctō qꝺ ꝑ luxuriā fieri p̄t. Sb
dit ꝙ nocumētū ꝑueniēs scolaribꝫ a luxuria q̄ ī coitu cōsi-
stit pꝫ ꝺ iacinctino ⁊ ionino virꝭ prudētissimis. q̄ potiꝰ vole
bāt mori q̄ꝫ vitio p̄dicto succūbere. Notādū h̄ p̄mo ꝙ me
retrix ꝑ tāto ꝺr nonaria. qr antiq̄tꝰ meretrix ꝯparere nō po
tuit ī loco cōmuni an̄ nonā. Itē ꝯgrue meretrix ꝺr ianua
inferni. qr ꝯuersās cū meretricibꝫ bōa negligit oꝑa. Et iō
tal̄ ad infernū hꝫ inclinatōꝫ ꝑ easdē. q̄re meretrix ꝯgrue ꝺr
via sine ianua ducēs ad īfernū. Itē ꝺr via iniq̄tatꝭ. qr nū
q̄ꝫ suadet ad bonū. ſꝫ potiꝰ ad mala q̄uis ꝑagenda. Itē ꝺr
scorpiōis ꝑcussio. Vn̄ scorpio ꝺr q̄ddā aīal ore lingens et
cauda venefica pūgēs. pariformit̄ ⁊ meretrix ligit. i. dulcia
ꝓfert ꝟba. q̄bꝫ secū ꝯuersātes decipiūt̄. Pūgit āt cū cauda
qr ducit homīes ad ml̄ta ꝑicl̄a. sic ꝙ hō ꝑ eā nedū destruit
corpꝰ. verꝝ etiā ⁊ totā suā ꝯsumit subaꝫ. ⁊ cū h̄ amittit hono
rē. Itē ꝯgrue ꝺr puteꝰ interitꝰ. qr ē fouea mortꝭ. Vn̄ cum
meretricibꝫ ꝯtinue ꝯuersātes cadūt freq̄nt̄ ad foueā mortꝭ
nedū corꝑal̄ verꝝ etiā ⁊ ꝑpetue. Itē notādū ꝙ iacinctinꝰ
⁊ iouinꝰ cogi nō poterāt ad actū luxurie. īmo potiꝰ mori vo
luer̄t. qꝺ ītelligi dꝫ ꝺ actu luxurie zodomitice. Itē ꝯm ali
os iacinctinꝰ ⁊ iouinꝰ moriebāt̄ qr nō coierūt. Vn̄ coitꝰ q̄n
q̄ꝫ necessariꝰ ē vite. qr sup̄fluitates ꝑ ip̄m remouēt̄.

Comesatōibꝰ āt et ebrietatibꝰ scđa spēs luxu-
rie dotata ꝑmutatim cū predicta tāq̄ꝫ causa ad

causatū gaudet sustineri. ꝓpter ei coitū fit ebrie
tas relatiue. necnō ceteroꝝ viciorum genera.

Hic ꝓseq̄r de scđa specie luxurie. Et diuidit̄ h̄ ps ī tres.
In ꝑma oñdit q̄uo ꝑma ꝛ scđa spēs luxurie hñt se ad inui-
cē correlatiue. In scđa remouet q̄ddā dubiū. ibi Uinū āt
modice sūptū. In tertia fac̄ exclamatōz ad ebrietatem. ibi
Que ꝯsorte vinoso. ꝛ dicit sic. Scđa spēs luxurie ꝯsistens
in diuers̄ crapule generib' gaudet ꝑmutatim cū ꝑma tāq̄
causa ad causatū. Qm̄ ebrietas fit relatiue ꝓpt̄ coitum. Et
etiā ꝓpt̄ varioꝝ vicioꝝ genera. Notādū h̄ ꝙ comesatio dr̄
vsus illicit' ꝛ īmoderat' ciboꝝ ꝛ potuū. Itē notanduz ꝙ
ꝑma ꝛ scđa spēs luxurie ꝓ tāto dicūt̄ se hr̄e sic causa ꝛ cau-
satū. qr̄ ebrietas est ꝓpt̄ coitū ꝛ ecōtra. Uñ Symon exposi
tor dicit ꝙ comesatio maxim inducit calorē. Ille āt calor
dissoluit materiā q̄ ē ī iuuenib'. seu dissoluit materiā quā
inuenit. Et illa materia sic dissoluta emittit̄ ꝑ coitū. ita ꝙ
ebrietas est dispositio ad coitū vt causa. se hñs ad coitū tā
q̄ ad causatū. Itē notādū ꝙ. xij. sūt spēs ebrietatis. Uñ'.
Bis sex credat' sūt spēs ebrietat'. Est vilis ꝑm'. sapiēs ē al
ter opim'. Tern' grandia vorat. q̄rt' sua crimina plorat.
Quīt' luxuriat. sext' ꝑ oīa iurat Septim' ꝯtēdit. octauus
singl'a vēdit. Non' nil celat. qđ h̄z sub corde r̄uelat. Som-
nia den' amat. vnden' turpia clamat. Et cū sit plen' vomi-
tū facit duoden'. Uel sic ꝑdicte spēs aliꝭs ꝯtineut̄ metris.
Ebri' atq̄ satur his ecce modis variat̄ Hic canit. h̄' plorat
h̄ ē blasphem'. h̄ orat. Hic ē pacific'. h̄ ē nulli' aīc'. Hic sal
tat let'. h̄ ē s̄mōe facet' Hic loq̄ nescit. h̄ cespitat. iste pigre
scit. Hic ē clamos'. h̄ ē ꝟbis viciosus. Disputat h̄. ille cur-
rit ꝑ cōpita ville. Nūc deciū iactat. sociumq̄ feriēdo mac-
tat. Nūc seruit veneri. sōno vult ipe teneri. Nūc vomit. nūc
vorat. sic bachi turba laborat. Uñ dic ipe met bach' h̄ me-
tra. Sū de' atq̄ color. nā dū ꝑ guttura color Mutat̄ co-
lor. cedit a corde dolor. Uinū dat festū. frig' ꝯuertit ī estū,
Letificat mestū. miseꝝ q̄z reddit honestū,

Vinū āt modice sūptū acuit ig eniū.l'intelle/
ctui vid̄r cōferre acumē. Nō āt mo dicē sūptū rō
nē pturbat. itellectū ebetat. mēoriā eneruat. ob
liuionē īmittit. errorē īfūdit. et ignorātiā īducit
Ubi eī ebrietas ibi furor domiat᷑. vbi furor ibi
nll'a sapiā. sꝫ dissipiētia ꝑuagat᷑. De hmōi vero
quotidiana nobis patēt exēpla et virtutū decre
Hic remouet q̊ddā dubiū. Diceret eī aliq̄s
mēta. an ne scolarꝭ possꝫ sumere potū aliquē inebria
tiuū. Remouet dubiū illō volēs ꝙ sic ꝙ scꝫ scolarꝭ sumere
pt vinū qd̄ solet inebriare dicēs sic. Vinū moderate sūptū
subtiliat īgeniū ⁊ ītellectui ꝯfert acumē. Si ꝟo sumat᷑ im
moderate. ꝯfūdit rōnez. ebetat ītellectū. eradicat mēoriaz.
īducit obliuionē. dat errorē ⁊ āmīstrat ignorātiaz. Sb̄dit
cām. Ubi eī ē ebrietas. ibi ꝯmotio animi videt᷑ hr̄e dn̄ium
Et vbi ꝯmotio anī. ibi nll'a discretio. sꝫ poti⁹ regt ibi stulti
cia. Cōcludit dicēs sic. Quotidiana exēpla hmōi ebrietatꝭ
⁊ ꝟtutū dāna patēt. ꝑ qd̄ excusat se de exēploꝝ assignatōe.
Notādū h ꝙ ea q̄ in textu dicūt᷑ supꝑ recōmēdatōe vini de
bono vino sūt īterp̄tāda ⁊ subtili. grossū eṁ vinū ⁊ vile no
cumētū induc̄ ītellectui ⁊ rōni. q̄cūq; etiā sumat᷑ mō. Vn̄⁹.
Vinū subtile fac̄ ī sene cor iuuēile. Sꝫ vinū vile dat cor iu
uēile senile Itē notādū ꝙ vinū ea ō cā d̄r acuere īgenium
dūmō modice sumit᷑. q̄r ꝟtualit᷑ est calidū ⁊ exsiccat spūs
subtiles seu vitales ī hoīe aperiēs venas ꝑ q̄s mouet᷑ spūs
⁊ spēs ītelligibiles ad ītellectū. Vn̄ vinū n̄ req̄rit᷑ ꝑp᷑ ītelle
ctū. hmōi eī singul'ꝛ ī hoīb; ē eq̄ subtil'. q̄r nō ꝑmixt⁹ ꝑmis q̄li
tatib;. sꝫ tm̄ req̄rit᷑ ꝑp᷑ sēsus ⁊ organa eiusdē q̄ pn̄t subtiliari

Itē notandū ꝙ vinū īmoderate sūptū ea de cā dꝛ enerua
re memoriā. ⁊ intellectū ebetare. qꝛ grossi vapores ex vino
īmoderate sūpto replēt venas ꝑ q̄s spēs ītelligibiles defer
ri deberēt ad memoriā. vn̄ ītellectꝰ in sua oꝑatiōe depēdet
a ꝟtutibꝫ inferioribꝫ. cuiusmodi sunt fantasia ⁊ ꝟtꝰ cogitati
ua. Et ille ꝑ īmoderatā vini sūptōez īpediūꝛ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s intel
lectꝰ ī sua oꝑatōe. Itē notādū ꝙ memoria residēs in vltīa
capitꝭ ꝑte sicca ē rekuās spēs reꝝ sēsibilium. Vn̄ qn̄ illa ni
miū humectaꝛ ꝑ grossos vapores cerebri humefactiuos ⁊
organoꝝ sensitiuoꝝ. reddiꝛ hō obliuiosus Itē ꝙ vinū im
moderate sūptū ꝑturbat rōem ⁊ memoriā ebetat. pꝫ ꝑ sili/
tudinē platonicā. Vn̄ plato assimilat hūanū intellectū flā
me viridiū lignoꝝ. Talꝭ em̄ est obscura ⁊ lucēs mīme. Per
arefactōez ꝟo viridiū lignoꝝ ⁊ desiccatōz. lucēs efficiꝛ ⁊ cla
ra Pari mō ītellectꝰ hūanꝰ ꝑ nimiā potꝰ sūptōz ꝯfusꝰ efficiꝛ
⁊ obscurꝰ. Cōꝑat etiā intellectū hoīs sobrij flāme siccoꝝ
lignoꝝ ⁊ arefactoꝝ. put ex p̄missis sufficiēt pt colligi.

Que pestis cōsorte vinoso deterior est. qui si
nequeat studere. ceterosq; gimnasijs corroditi
hiare. vꝉ horrorē litꝭ insonat. vel pugnis cesus
opē orat. O qualꝭ permixtio studētꝭ et dissolutō
Eijciat ergo tales ab ītegritate ꝯsortij prudētū
discretio ordīe irregressibili et tpe determinato
Hec āt spēs scda prime quādoq; preambula est
posterioris āt pedisequa et appetitiā. O quātū

erroris immittit ebrietas in mentem. nisi fre-
no sobrietatis castigetur ad vnguem.

Hic facit exclamatōz ꝯ ebrietatē dicēs sic. Que pestis est deterior ꝙ̄ soci⁹ ebri⁹. Nā si ipe met nō vult studere alios a studijs ipedit ⁊ ꝓuocat ad discordiā. Et si qñq3 ꝑcutiatur pugnis ꝓpt suā ebrietatē. rogat alios vt sibi assistāt suā vindicādo lesionē. O q̄nta tristicia generat etiā ꝯsorte ebrio. Q̄libet igit prudēs scolaris abstinebit se a ꝯsortio vinosorū. āmonēs eos a ꝯsortijs itegritate irregressibili ordine et tpe determiato. Sbdit ꝙ h scda spēs luxurie qñq3 ꝑcedit primā sic causa causatū. ⁊ qñq3 seqt tertiā. Tūc exclamādo dicit. O q̄ꝫtū erroris imittit ebrietas nisi freno sobrietatis ad plenū corrigat. Notādū ꝙ sobrietas maxie ē desiderāda. Vñ. Sobrietas flos ē sua merces optia dos ē. Et ꝑ ꝯñs ebrietas ē maxie fugiēda. vñ. Ebrietas frāgit q̄cq̄d sapia tāgit. Vñ dicit Symon expositor i actibꝫ Alexādri regis magni ꝙ ei⁹ natura fuit de facili inebriari. Quodā ei tpe dū iebriat⁹ fuerat icepit lude cū q̄dā suoꝝ militū i ludo scacorū. ⁊ miles eū supauit. ita ꝙ mlta fuerat luct⁹ Et dixit tādē ad regē. Dñe ego matto vos. Vñ rex valde ꝯmot⁹ fuit. Et dixit. Qūo posses eū supare quē tot⁹ mūd⁹ neqt supare Et nimio furore militē illū ꝑcepit suspēdi. Tunc dixit miles. Dñe rex ego appello. Tūc rex magis fuit ꝯmot⁹. ⁊ dixit Si tu appellas tūc maiorē scis iudicē. cū tamē null⁹ sit sup me. Cū āt miles debebat suspēdi. dixit iterū. Dñe rex ego appello. Dixit vero rex. Ad quē appellas. Miles dixit. Dñe ego appello ab Alexādro ebrio. ad Alexandrū nō ebriū. Tunc rex fuit mot⁹ alia rōne. ⁊ sibi inducias vsq3 ad crastinū diē dedit. Tūc seq̄nti die veīt miles ad regē Et q2 passiōes fuerūt sedate i rege. ipe insperit milit' sapiaz. ⁊ ꝑmisit eū viuere. Vñ manifestū ē ꝙ hō sobri⁹ nobilior est ebrio. Itē notandū ꝙ castigare ad vnguē ē pfecte intrisece seu vltimate castigare. sic faciūt lapicide volētes bene lapides planare iudicāt ꝑ vnguē ⁊ ꝑ h vidēt vtꝝ sit ibi aliq̄ tortuositas vl nō

Et ꝯsilr̃ in ꝓposito est faciẽdũ. Jtẽ notãdũ ꝙ ebrietas multiplicit̃ pt remediari. Primo ꝑ somnũ. qm̃ ꝭm naturales. optimũ ẽ ebrijs remediũ vt dormiãt. Sic eĩ sugfluitates potius ꝯsumũt. Jn somno eĩ bona celebrat̃ digestio. Scd̃o ꝑ comestionẽ. scʒ modicũ comedẽdo. in q̃d agat pot⁹. Tertio ponẽdo testiculos ebrij ad aquã friigidã.

t

Ertia vero species luxurie est concupiscentia. que ornatibus inhiat. potentũqʒ progeniei maritata consistit. quibus paupertatis tuta facultas cedit licet inuita.

e

Xpedito de duab⁹ spẽb⁹ luxurie. h̃ ꝓseq̇t̃ d̃ tertia. Et diuidit̃ h̃ ꝑs ĩ tres. Prĩo eĩ oñdit q̃ sit tertia species luxurie. scd̃o ꝑ suas ꝓprietates eã notificat. ibi. Hec ãt spẽs. Tertio declarat eã ꝑ exẽpla. ibi Cũ q̇ndã Et dicit ꝓmo sic. Tertia spẽs luxurie ꝯsistit ĩ ꝯcupiscẽtia. q̃ intẽdit ornatũ vestiũ. ⁊ ẽ ꝯiũcta ꝓgeniei potẽtũ ⁊ diuitib⁹. paupib⁹ ãt ẽ aliena. lʒ paupes sint inuiti. Vñ nõ vult Boccl⁹ aliđ in p̄nti lr̃a nisi ꝙ tertia spẽs luxurie ꝯsistat ĩ ornatu vestimentoꝝ. Notãdũ h̃ ꝙ tertia spẽs luxurie magnũ facit impedimentũ ꝓficere volẽtib⁹ ĩ sciẽtijs. sunt em̃ intẽdẽtes quicũqʒ semꝑ affectãt vestiũ diuersitatem ⁊ ornatũ causam placendi ꝓplo. Volẽtes ãt hr̃e cognitõeʒ v̇itat̃. destruere dñt oẽs delectatõẽs sclr̃ares. siue etiã sint ĩ cibarijs. siue ĩ vestiũ ornatu. siue in coitu. vt dicit ph̃s in libro de pomo.

Hec ãt spẽs gaudet vestiũ freq̄ẽti variatõe. earũqʒ ĩsigillatõe mẽbratim. pectinis beneficio cesariẽ polire. et calamistri tortuositate florũqʒ

diuersitate sertátim lasciuire. faciē fuco ꝑfūdere nouaculeq; frequēti castigatōni inhiare. sinum aromatib⁹ implere. gēmatisq; colla monilibus ornare. parthorūq; cingulis vētrem castigatū plebi ostendere. rostratis tabulatisq; calceis vt regina incedere. collo elato. gutture inflato. mutilato supercilio. oculo īpudico. fastidiosoq; incessu semicircularis ꝓcedere gaudet. Raris āt parūq; modestis sermonib⁹ ampullare. appositisq; cibarijs oīa fastidire. litib⁹ seruiētes. ꝓbris affines. ignotosq; cruciatib⁹ affligere. Ultiorāroq; scolis īteresse. paꝝ ꝓdesse. ꝑrio eisdēq; abesse festinat. O qual' et quāta viciorꝝ ē cōmixtio.

Hic notificat tertiā spēz luxurie ꝑ suas ꝓpetates di. Nā gaudet freq̄nti variatōe vestiū ⁊ eaꝝ insigillatōe de mēbro ad mēbꝝ. gaudet etiā ornare crīes pectie ⁊ calamistro. Gaudet etiā faciē ꝑfūde fuco. gaudet eč floꝝ diuersitate. gaudz etiā ꝯtinua rasura. gaudet eč diuers monib⁹ ⁊ cingul' ꝑthorū. ⁊ gaudz vestiū ꝑtes spēb⁹ odoriferꝭ adīplere. Solz etiā īcedere collo monilib⁹ ornato. gaudet etiā īcedere calceis rostratꝭ ad modum regine. ⁊ incedere collo elato, gutture

Inflato. supcilio mutilato. oculo ĩpudico. gaudet etiã ince-
dere semicirculariter. ꝛ solet quietibꝰ loq̇ ꝑterue. solet vexare
vicinos ꝟbis ꝯtumeliosis. Et addit qꝫ h̄ spẽs mltũ nociua ẽ
ad doctrinã. Inhiãtes ei isti speciei raro solẽt esse ĩ scolis.
sꝫ potiꝰ fugiũt a scolis. Tũc facĩt exclamatõꝫ ꝯ ipãz spẽz. O
q̃lis ꝛ q̃nta est ꝑmixtio vicioꝝ ꝯtingẽs ex ornatu vestiũ

Cũ quondã me athenis discẽdi cã recepissez.
ganimedẽ dictatoris filiũ in oĩbꝰ ꝑdictis laborãtẽ
inspexi. qui quãdoqꝫ pedulis limbatꝰ. et quãdo-
qꝫ caligis maculatꝰ. ꝑ horãqꝫ cedrinis tibijs ela-
tus nudꝰ ꝓcessit. ariopagũqꝫ vt sꝑ stõa chatꝰ im
petijt. Cauteqꝫ sepissime me ꝓuidi. ne mihi ĩsur
geret qꝛ alienigena erã. Quid pl'a dicã. deueĩt in
tantãlꝫ inuitꝰ inopiã qꝰ ea que priꝰ fastidiẽdo cõ
tẽpsit. mẽdicꝰ corrogãdo ꝯposuit. fortũe meatu
ꝑmutato. Sed hec hactenꝰ dicta sufficiant.

Hic declarat tertiã spẽz luxurie ꝑ exẽplũ dicẽs sic. Cuꝫ
tꝑe q̊dã transtulissez me athenis cã studij vidi q̃ndã q̇ vo-
cabat ganimedes laborãtẽ oĩbꝰ ꝑdictis ꝯditõibꝰ tertie spẽi
luxurie. Ipẽ ei q̃nqꝫ incessit calceis limbatis. ꝛ q̃nqꝫ caligis
maculatis. ꝛ tibijs cedrinis. aliq̃n nudꝰ ꝓpt vestiũ breuitatẽ
incedere videbat. vt videret lõgas hr̃e tibias diuersimode
ornatas. ꝛ dũ ĩtrauit ariopagũ habuit se tãqꝫ saturatꝰ extẽ
so ꝛ irato aĩo ꝓcedẽdo. notos ꝛ ignotos vilipẽdendo Ego

igit qr eram alienigena cauebā mihi a sua societate ne mihi insurgeret. Sbdit sic dicēs. Quid pl'a dicā de isto ganimede. postq̄ ipe ɔtinuauit sic p̄dicta p aliqd tps. ad tantā deuenit paupertatē ppt suas dilapidatōnes. qr ea q̄ prius contempsit post sociatim mēdic⁹ rogitabat fortune meatu permutato. Conseq̄nter Boeci⁹ se excusat dicens has sufficere ɔditōes p exemplis Cū in pncipio p̄sentꝫ libri pmiserat se pcessuꝝ sub breuiloquio.

Cum autem discipulus ad perfectōnem scientie tendere teneatur, effectiuaꝫ perfectōis cām vtpute cōtinuitatꝭ cōstantiā prout facultas suppetit mēti dinoscatur imprimere.

Expeditꝭ trib⁹ impedimētꝭ determinate subiectōnis discipuloꝝ. vicꝫ discolia. violētia ⁊ luxuria. psequitur Boeci⁹ de q̄rto scꝫ incōstātia. Et diuidit h' ps in duas. In pma docet autor incōstātiā a scolarib⁹ vitandā. In scda ponit naturaꝫ incōstātie. ibi Quid in dilectōis opusculo. Et tertio poīt exemplū de incōstātia. ibi. Cū in gimnasijs. dicēs pmo sic. Discipul⁹ pfectū facere volēs pcessū in scia. ⁊ cleric⁹ fieri pfect⁹. debet esse ɔstās scꝫ tā diu vnaꝫ discēdo sciaꝫ. donec fūdit⁹ eam intellexerit

Quid in dilectōnis opusculo lucidi⁹ constantia. Quid incōstantia nequi⁹. prima parit. secūda parta dissoluit. prima pcedit. secūda retrocedit. prima colligit. secunda collecta dispergit.

Hic oñdit naturam incōstantie dicēs. Quid clarius est ⁊

lucidi⁹ ꝯstantia in ope dilectōis. imo a scolare q̄libet sūme
est attēdenda. ⁊ ꝑ oppositū incōstātia est vitāda. Constātia
em̄ facit scolarē intelligentē. incōstantia ṽo fac̄ eū ꝑus sci/
toꝝ obliuisci. Item cōstātia facit ꝓcessū in scīa. incōstātia
āt retrocessū facit ⁊ obliuionē in eadē. Itē ꝯstātia colligit
fructū scie. incōstātia ṽo dispergit eūdē. Notādū h̄ q̄ au
toꝛ ꝯgrue dicit. Cū discipul⁹ teneat̄ ad ꝑfectōz tēdere effe/
ctiuā. Dicit em̄ Poeta. Ue vob̄ q̄ de numero bestiaꝝ estis
cōputati. h̄ relinq̄ntes diuinū qđ est ī vob. s. sciaz. Itē no
tandū q̄ incōstātia ꝯgrue ponit̄ impedimētū determinate
subiectōnis discipuli. q̄m vt sup̄ patuit discipuli subiectio
ꝯsistit in trib⁹. vicz attētione. beniuolētia. ⁊ docilitate. In
constās āt scolaris nec attentus est ad audiēdū. nec doci/
lis ad ītelligēdū. nec beniuol⁹ ad retinēdū. Quare ꝑ incō/
stātiā determiata discipuli subiectio īpedit̄. Vñ ꝯstātia vt
h̄ accipit̄ est studij inchoati plēa adeptio. ⁊ incōstātia ē stu
dij inchoati ꝯtēptio. ⁊ alteri⁹ ꝓsecutio.

Cū gimnasijs īsudare decreuissem⁹. migrāt⁹
quoqz vicē obtinere dignū duxim⁹ filiū incōstā
tie vł vt veri⁹ dicā ipsā incōstātiā fortuna nr̄is
assignabat preceptis ībuēdū Qui satiricis ībia
bat atramentis mensurnus. hystoriographis
persepe diurnus. elegiacis annuus. rōne vero
disserendi Arestotelis lamentabatur nocturn⁹
editionibus philosophicis, duodecim tabula/

rum compilatõnibus quasi instantaneus.om/
nibus siquidem in breui extiterat fastiditus.
Si vero libellorum inspectõni vel eorum scrip/
ture aliquando indulsisset q̃z plures per horam
incepisset. nulliqz licet breuissimo manus im/
poneret perficientes. Tandem mercatorũ in/
cepit instare nauigio.primo vero noctis spacio
in nausee hyatu sentina cogente prouocatus.
et deinde ponti inundantis insultu perterritꝰ.
ortulanus esse cupiebat. Deficiente vero legu/
mine.militie se transtulit exercitui. Visis autẽ
hostiũ incursibꝰ.fuge primꝰ terga cõmẽdabat.
Erathonisqz studijs tutiꝰ inhiabat.Cuiꝰ semi/
circuli capacitas multis formabatur questio/
nibus.superioris vero circuli latitudo forma/
ta zodiaci planicie dragmis arrisit septẽplicibꝰ

Hic poīt Boecꝰ exēplū ꝺ icōstātia ꝺi. sic. Cū decreuissē mꝰ insudare studijs cā acq̄rendi sciās. postq̄ʒ adeptꝰ fuerā magisteriū. direxit ad me fortuna q̄ndā scolarē ībuēduʒ. q̄ nimiā sui ꝓpᷣ incōstātiā ꝑficere nō valuit. Uñ scolarꝭ ille ꝑ mēsē studuit carmīa satirica. ꝑ diē historias. ꝑ ānū libros elegiacos. ⁊ lamētabaꝛ ꝺ libris Arꝭ. ꝺ mō arguēdi tractātibus. ꝑ spaciū vniꝰ noctꝭ scire nitebaꝛ oīs libros logicales Arꝭ. q̄i ꝑ tps instantaneū studuit ꝯpilatōes duodecim tabulaꝝ. ī q̄bꝫ rome scp̄te erāt leges romanoꝝ. ꝺ q̄bꝫ oībꝫ breuiter fuit attediatꝰ. ⁊ si ꝑ horā ꝯtinuassʒ mltos īcepissʒ libros. nullū tñ lʒ breuissimū finiuissʒ. tādē voluit eē mercator. ⁊ īsistebat nauigio marino ꝑ mercātia exercēda. ꝓma ꝓo nocte ad nauseā ꝓuocatꝰ ꝓpᷣ immūdicies nauales. Et postea timēs submergi. ortulanꝰ fieri volebat. legumīe aūt deficiēte trāstulit se ad militiā. Uisis āt hostiū incursibꝫ ꝓmo cepit fugā. ⁊ voluit viceuersa studijs applicare. ⁊ applicuit se studijs crathōis. ibi ei erat magꝭ tutꝰ voluitq̄ʒ studere q̄stōes difficiles scp̄tas ī sede crathonis rotūda ad modū semicirculi mltꝭ depicta q̄stōibꝫ. Latitudo ei supioris semicirculi ad modū zodiaci disposita ꝯtinebat ī sua supficie septē q̄stōnes. Et in scđo circulo sedis eiusdē nouem scp̄te erāt q̄stōes. q̄ ꝭm ordinē in textu oēs patebūt.

Prima vero litteralis protractio quesiuit. vtrum empyrei celi dominatio aliqua terreitatis natura participe posset obfuscari.

Hic Boeciꝰ enumerat q̄stōes scp̄tas ī sede crathonis. ⁊ ꝓmo septē ī supiori circlo descp̄tas. scđo nouē ī medio circulo descp̄tas. ibi Ultīa semicirculi. Pria igiꝛ qō ē ħ An dñatio celi empirei terreitatꝭ ꝑticipe naꝛa possit obfuscari Ista qō p̄t vno mō resolui. an deꝰ dñator celi ēpirei ꝛrenaʒ naꝛaʒ videlicet humanā absq̄ʒ diuine nature inhabitatiōe possit assumere. Et ꝭm hūc intellectū respōdet cōmētator

ꝙ naꝛalíꝛ neqꝙꝫ. possibiliꝰ eí esſz hoíez fieri asinū ꝙꝫ deū fie
ri hoíez. nisi miraculose. Sz ꝑm ꝟitatē ꝛ fidē dicēdū ē. exꝙ
deꝰ est oīpotēs. oīa ei sūt possibilia q̄ sue nō derogāt poten
tie. Sz naꝛaz diuinā ꝛ hūanā vniri nllꝰaten⁹ ꝺrogauit sue
potētie. Rō. qꝛ nihil aliꝺ ē diuinā naꝛaz vniri hūane naꝛe ī
vnitate suppositi. ꝙꝫ diuinā ꝑsonā q̄ ab eꝛno fuit hipostasis
respectu diuíe naꝛe. esse hipostasim respectu diuíe nature
create ī tpe. Hoc āt nō ē indecibile vel impotēs. qꝛ ꝑ hoc
circa diuinā ꝑsonā nllꝰa poniꝛ ignobilitas. lz ei deꝰ sit sūme
bonꝰ ꝛ fuit ab eꝛno. ī nllꝰo ꝺrogaꝛ bonitati eiꝰ. qm̄ ē cā boni
tatꝭ create in tpe. lz h̄ bonitas sit lōge inferioꝛ bonitate in/
creata. Sic ꝯformiꝛ cū ꝑsona filij sit hypostasis increata
ab eꝛno. in nullo derogaꝛ si sit hypostasis increata in tēpe
absqꝫ mutatōe. Uel sic deꝰ de nō creante fit creās nllꝰa mu
tatōe facta in se. sz ī creaꝛa. sic ꝑsona q̄ nō erat hypostaꝛ hu
mane naꝛe facta ē hypostaꝛ eiꝰ nulla mutatōe facta ī se. sed
solūmodo ī naꝛa assūpta. sic etiā deꝰ ē ī oīb⁹ creaturis absqꝫ
depēdētia ad eas. q̄nimo creaꝛe dependēt ab ipo. sic etiaz
cū deꝰ est in naꝛa rōnali ꝑ vnionez hypostaticā nō depēdet
ꝛ hz substātificari in hypostasi diuīa. g̃ h̄ mō theologice q̄
stionē ꝓmā intelligēdo ex dictꝭ pz respōsio. Aliter ꝑt ītel/
ligi seu ꝓponi h̄ eadē q̄stio. ꝓut est phisice ꝯsideratōis. vtrū
scz intellectꝰ diuinꝰ ex eo ꝙ intelligit ista inferioꝛa ignobili
tetur. Questio em̄ rōnabilē hz cām. qꝛ Aresto. hz in de aīa
ꝙ dū aīa agit circa vilia vilescit. sz ꝑm ꝙ oꝑaꝛ circa subli/
mia extolliꝛ. Quia igiꝛ actꝰ aīe circa vilia facit eā vilescere.
et actus aīe circa sublimia q̄ sūt speculatōis subtilꝛ facit eā
extolli. Jō rōnabiliꝛ q̄riꝛ. an h̄ circa actōes dei ꝯtigat. cu/
ius actio suꝑ oīa extēdiꝛ. Ad qꝺ dicēdū ꝙ diuinꝰ intellectꝰ
ex spēb⁹ ītelligibilib⁹ nec nobilitaꝛ nec ignobilitaꝛ Rō est.
qꝛ diuinꝰ intellectꝰ oīa tā nobilia ꝙꝫ ignobilia non ꝑm suas
spēs. sz ꝑm ꝓpriā essentiā intueꝛ. Uidet ei diuinꝰ intellectus
oīa. ꝛ se ꝛ alia a se ꝑ ꝓpriā essentiā. Nō sic ē de ītellectu ange
lico et hūano. Jntelligētia scit se ꝑ ꝓꝑaz essentiā. alia vero
a se ꝑ spēs. nō q̄dē acq̄sitas. sz sibi ꝯcreatas. Sz hūanꝰ in/

tellect⁹ scit se ꝛ alia a se ꝑ spẽs acq̄sitas. Nõ igiꝛ offuscaꝛ intellect⁹ diuin⁹ actõibꝫ vl̓ cognitõibꝫ. lꝫ extẽdaꝛ ꝑ oĩa q̄dã spirituali extẽsiõe nullũ tñ cõmisceꝛ tãq̄ȝ essẽtia vl̓ ps essẽtie rei

Notãdũ circa h̓ qꝺ ꝺr. celi empirei. ꝙ ꝺm theologos tota corpal̓ machina ꝯsistit ĩ duobꝫ. vicȝ ĩ naꝛa celesti. ꝛ in naꝛa elemẽtari. Celestꝭ distĩguiꝛ in tres celos p̄ncipales. s. ĩ empireũ cristallinũ ꝛ firmamẽtũ. Infra firmamẽtũ qꝺ ẽ celũ stellatũ ꝯtinẽꝛ septẽ orbes septẽ planetaꝝ. q̄ sũt Saturn⁹. Jupiter. Mars. Sol. Venus. Mercuri⁹. et Luna. Istorũ orbiũ naꝛa est ꝙ oẽs mouẽꝛ. excepto celo empireo. qꝺ ẽ q̄etũ. Sȝ naꝛa elem̃tarꝭ ĩ q̄ttuor speras p̄ncipales diuidiꝛ scȝ ignis aeris aq̄ ꝛ ꝛre. Spera ignis hȝ tria ĩtersticia. sup̄mũ vocaꝛ igneũ. mediũ ac ĩfimũ vocaꝛ olimpiũ. Sil̓r aer tria hȝ ĩtersticia. sup̄mũ vocaꝛ ethereũ. mediũ ac ĩfimũ vocaꝛ aereũ. In supmo ẽ calor et lux. ꝑpꝛ solis ꝓpinq̄tatȝ. Et sil̓r in infimo ꝑpꝛ radioꝝ de ꝛra repcussionẽ. Sȝ ĩ medio ĩtersticio ad qꝺ repcussio radioꝝ ptingere nõ p̄t ẽ frigiditas ꝛ obscuritas. in q̄ demones dicũꝛ hitare detrusi in hũc caliginosũ aerẽ. Itẽ notãdũ q̄ ad h̓ qꝺ ꝺr. participe. ꝙ sũmũ bonũ a nll̓a creaꝛa formaliꝛ pticipari p̄t. sȝ bñ ꝺm aliquaȝ siĺitudinẽ. nõ tñ ꝺm siĺitudinẽ gꝭ vl̓ spẽi ꝓpinq̄. qm̃ ipm sũmũ bonũ ẽ spẽi. ad quã nll̓a creaꝛa p̄t attigere. sȝ ꝺm siĺitudinẽ ꝓportõis creaꝛe pñt eẽ pticipes sũmi boni. q2 ista bõa secũdaria leges hñt innatas a naꝛa. in q̄bꝫ sũt p̄cepta ꝓportionabilia. ꝛ ꝺm siĺitudinẽ ꝓportionis siĺia. Ex notatꝭ patet duplex intellect⁹ questionis.

Secũdo vtrũ spirituũ vitalis feruit⁹ terrene fecis ambitu queat nature subsidio denigrari.

Scꝺa q̄stio sedi cratonis in latitudine supioris circuli insignita ẽ hec Vtꝝ spirituũ vitalis ꝼuit⁹ ꝛrene fecis ambitu queat naꝛe subsidio denigrari. Hec qꝺ dupl̓r p̄t intelligi. Vno mõ sic. an ĩtelligẽtie ꝛ demones corpa pñt assumere. Scꝺo sic ĩtelligi p̄t. an aĩe hũane ex ꝯiũctõe caꝝ cũ cor/

pore obumbraret. Penes primũ intellectũ q̃o is dicendũ est q̃ itelligētia seu angel⁹ nõ pt sibi assumere corp⁹. sic q̃ cor/ pus sit pncipiũ materiale. angel⁹ vo formale Rõ. q2 illd est impossibile q̃ posito seq̄r impossibile. vt ptz ex pmo poz. s3 angel⁹ h3 natura pfectã. etiã est plen⁹ speciebꝫ intelligibilibꝫ. Si aũt h modo corp⁹ humanũ accipet. tũc ignorãs imp/ fectusq3 pficeret. sicut ꝛ homo in pncipio natiuitat. Sed h est falsum ꝛ impossibile. g̃ ꝛ illd ex q̃ seq̄r. Scdo dõm q̃ angel⁹ nõ pt suscipe corp⁹ hũanum. sic q̃ ex angelo ꝛ corpe hũano fiat vnũ suppositũ. Rõ est. q2 ea q̃ differt plus q̃3 ge/ nere in vna specie ꝯuenire ꝛ ꝯformari nõ pñt. S3 angel⁹ ꝛ homo pl⁹ q̃3 genere differũt. quia angel⁹ est incorpalis ꝛ in corruptibilis. homo vo corruptibilis. Corruptibile vo et incorruptibile pl⁹ q̃3 genere differũt. g̃ ꝛc. Sed si intelliga tur angelũ suscipe corp⁹ hũanũ ad suũ officiũ explendum. illo aũt expleto corp⁹ derelinquẽdo. sic quidez pt suscipere corp⁹. Ad h pt pmo assignari talis rõ. finis supponit ea q̃ sunt ad finẽ ordinata. Angel⁹ aũt est nomen officij. Unde Gabriel fuit missus ad virginem Mariam salutandã di/ cens. Aue gratia plena. Et similiter angelus Thobiaz vi sitauit. eumq3 in terrã Medorũ deportauit. quod facere nõ potuisset nisi corpus humanũ assumpsisset. ymaginan dũ igitur est. quia sicut se habet cyrotheca ad manũ ratio ne frigoris remouẽdi. sic angel⁹ ad corpus aliquod officiũ exercendo. sed manus est abilis cirothecam induere in fri goris expulsionez. frigoreq3 remoto cirothecã exuere Sic ꝛ angel⁹ rõne officij pt corp⁹ induere. illo aũt expleto itera to corpus exuere. Quo ad scdum questionis intellectum dissensio est inter phos pcipue inter platonẽ ꝛ Arestotelẽ Uult em̄ Plato animã humanã ante corpis ingressuz esse dispositã in comparibꝫ stellis. ꝛ scire oĩa. inibiq3 tanq̃3 in prijs domicilijs residere. ꝛ vtutibꝫ relucere. hũano ãt cor pori infusa incliata ẽ crathere lacteo. vic3 dulcedie carnis ꝛ exide oblita toti⁹ celesti armonie quã viderat ĩ cõparibus stell. sc3 oĩm vtutũ ꝛ sciaꝝ. Sed p studiũ ꝛ assuefactõnem

om̃ia recolligere. ⁊ ad actũ oĩm ꝑtigere. Uñ sicͭ lapis ꝑcio sus luto ĩuolutꝰ nihil exercet nat̃al' bonitat̃. Sꝫ cũ abster giẗ ab eo ĩpurũ. tũc micat puritas nat̃al'. sic vult aĩaꝫ ꝑ stu diũ neqꝫ exercitiũ vel assuefactõꝫ ꝟtutes aut scias de nouo acq̇rere. sꝫ potiꝰ ĩpedimẽta remouere Cõtra h̄ dicͭ Arꝫ. iij. de aĩa. Anima ĩ ꝑncipio sue creatõis ẽ q̃si tabula rasa non depicta. sꝫ ꝟtutibꝫ ⁊ sciẽtijs depingibil'. Ad h̄ etiã videẗ esse Augustinꝰ in suo libro de spũ ⁊ aĩa dicẽs. ꝙ aĩa creãdo cor pori infũdiẗ ⁊ infũdẽdo creaẗ. Rñdendũ igiẗ ẽ ⁊ tenẽduꝫ cũ Aresto. ꝙ aĩa nõ habuit aliq̇d esse añ corꝑis ꝯiũctõꝫ. in diget tñ corꝑe q̃ ad sui inceptõeꝫ. lꝫ nõ q̃ ad eiꝰ ꝑmanẽtiam. Exẽplũ. volẽs trãsire mare indiget naui. Sꝫ postqꝫ mare ꝑtrãsiuit. ĩ suo esse ꝑmanere ac subsistere p̃t naui corrupta Sic corꝑe corrupto nõ oportet ꝙ aĩa corrũpaẗ. Nec illud ẽ intelligẽdũ sicͭ pictagoras ĩtellexit. vicꝫ ꝙ sicͭ nauta vnus m̃ltas p̃t intrare naues. ꝙ sic aĩa vna m̃lta p̃t ĩtrare corꝑa migrãdo d̄ corꝑe in corpꝰ. Sꝫ corꝑe cui aĩa vnita fuit cor rupto nõ q̇dẽ aliđ corpꝰ ingrediẗ. sꝫ ĩ ꝓꝓo esse ꝯsistit incor/ rupta. Est eĩ aĩa ĩ orizonte duoꝝ mũdoꝝ. s. et̃nitat̃ ⁊ tꝑis. Eternitas q̇dẽ a parte post. qꝛ incorruptibil' finẽ non h̄ñs duratõis. Ad h̄ ẽ Aresto. ij. de aĩa dicẽs. Seꝑaẗ ãt h̄ ab h̄. scꝫ aĩa a corꝑe. tãqꝫ ꝑpetuũ a corruptibili. Aĩa igiẗ primo corꝑi infusa ẽ in potẽtia ad ĩtelligibilia. Et ꝓpẗ nimiã cor/ poris ruditatẽ seu ĩeptitudinẽ ac impꝰfectõꝫ statim ĩtellige re nõ p̃t. Sꝫ q̃to magꝭ ⁊ magꝭ corpꝰ ꝑficiẗ. tãto vis cog̃scẽ di anime plus et plꝰ maioraẗ.

Tertio an iudaice trine diuisioni poloꝝ. an arestotelice simplici acquiescẽdũ sit partitioni

Tertia q̃stio. vtꝝ tm̃ vnũ sit celum sicͭ voluit Aresto. an sũt tres sicͭ iudei ⁊ egiptij volũt. Posuit em̃ Aresto. vnũ ce/ lũ vicꝫ stellatũ. septẽ speraꝝ celestiũ ipoꝝ septẽ planetarũ ꝯtẽtiuũ. Judei ãt ⁊ egiptij triplex celũ posuere. vicꝫ stella/ tũ qđ ẽ stellaꝝ ꝯtẽtiuũ. Et cristallinũ nõ q̇dẽ ab h̄ũiditate

sed a ꝑspicuitate. Et empireũ.i.igneũ nõ ignee ⁊ ardẽtꝫ natura.ſꝫ reſplẽdentꝫ ad modũ ignis. Theologi ꝟo diuiſioni iudaice ꝯſentiũt. Quartũ celũ q̇etũ ⁊ immobile addentes In q̊ thron⁹ veri Salomõis imobilit̃ ꝯtinet̃. Nã ad thronũ veri Salomonis ꝑ q̇ndecim ḡd⁹ aſcẽdit̃. Prim⁹ ẽ terre. ſc̄dus aq̃.terti⁹ aerꝫ.q̄rt⁹ ignis.q̇nt⁹ lune.ſext⁹ mercurij. ſeptim⁹ venerꝫ.octau⁹ ſol̃.non⁹ martꝫ.decim⁹ iouis.vndecim⁹ ſaturni.duodecim⁹ celũ ſtellatũ.tredecim⁹ celũ criſtallinũ quartuſdecim⁹ celũ empireũ. Sup q̊ celeſtꝫ curia. Notã/dũ h̄ ꝙ celũ a btõ Thoma ſic deſcribit̃. Celũ ẽ corp⁹ ꝓmũ natã ſimpliciſſimũ.ĩcorruptibilitate ſolidiſſimũ . q̄ntitate maxim.q̄litate lucidũ.dyaphoneitate ꝑſpicuũ.mat̃ia pu/riſſimũ.figura ſpericũ.locali ſitu ſupmũ.amplitudĩe creaturaꝝ omniũ in ſe ꝯtẽtiuũ. Iſte ꝓprietates tã celo empireo q̃ꝫ ꝓmo mobili ꝯueniũt. Sꝫ ꝓter h̄ celũ empireũ eſt btõꝝ ſpirituũ habitaculũ.⁊ ſpẽalit̃ ſedes dei nũcupatũ. Sed ꝓmo mobili ſpẽalit̃ ꝯuenit ꝙ eſt motu velociſſimũ.⁊ ĩ h̄ inferiora ꝟtutꝫ influxiuũ. Voluit igit̃ Areſtoteles mũdũ ſenſibilẽ termĩari ad firmamẽtũ.ita ꝙ vltĩa ſperaꝝ ẽ ſpera ſtellarũ fixaꝝ. Vñ dici ꝑt ſ̃m eũdũ.ꝙ nõ eſt niſi vnũ celũ:q̃ꝫuis diuerſi ſũt orbes Sũt ãt octo orbes ſeu ſpere celeſtes ſ̃m Areſto. vt pꝫ in his ꝟſib⁹. Octo ſũt ſpere q̄s ſic poteris r̃perire. Celũ ſtellatũ.ſaturn⁹ iupiter ⁊ mars. Sol ven⁹ hic ſe/quit̃ mercuri⁹.vltima luna.

Quarto ſi iudaice.an termini ex ipſis ſint. vl' ĩ ipſis an q̄olibet ſigillatĩ. Et ſi areſtotelice cũ partes toti⁹ localiter moueãt̃ quare nõ totum

Quarta q̄ſtio incidẽs ex tertia ẽ. Dato ꝙ tres ſũt celi ſic̃ iudaica vult opinio. An igit̃ ſũt ꝯtinui aut ꝯtigui. Sũt eĩ ꝯtinua q̊ꝝ vltĩa ſũt ſil̃.i.nõ diſtãt. Sꝫ ꝯtigua ſunt q̊ꝝ vltia ſũt ſil̃ nõ tñ faciũt vnũ ſic̃ ꝯtinua. Exemplũ ꝓmi ſic̃ cutis

⁊ caro. Exēplū scđi. sicꝰ cutꝭ ⁊ camisia. si ꝟo ꝯsentiā⁹ Arꝭ. ponēti vnū celum. tūc alia emergit qō. vicꝫ. Ex q̄ ptes celi mouenꝰ localiꝰ. ⁊ ipm totū celū localiꝰ moueaꝰ. tenēdo opiōnē iudaicā dici pt. ꝙ illi celi sūt ꝯtigui nō cōtinui. Dicit tn̄ ꝯmētator. de h ponere solutōez fore ridiculosū. ⁊ cū ibidez pueneri t celosqꝫ īspexerit. solutōz dubij seu q̄stōis posituꝝ. Sic q̄ ad scđaz dubij ptē. vicꝫ tenēdo viā Arꝭ. vnicū celuz ponēdo. Cū ptes illi⁹ mouēꝰ localiꝰ. videꝰ totū celū eodez moueri motu. Ad hāc ptē dubij dicūt q̄dā ꝙ totū celū nō mutat locū. eo ꝙ extra celū nō est loc⁹. ptes tn̄ celi locū mutare pn̄t. sicut videm⁹ in motu lune ⁊ alioꝝ planetaꝝ. Distiguūt tn̄ hij duplicē motū localē. Nā q̄daz ē mot⁹ ſm locū. vt si q̄s pcedat de vno loco in aliū locū ꝯriū. Ali⁹ ē motus circa locū. vt si rota aliq̄ volueretꝰ circa aliqđ rotūdū. Dicūt igiꝰ ꝙ lꝫ celū nō moueaꝰ ſm locū. s. de vno loco ad aliū locū ꝯriū. moueꝰ tn̄ celū localiꝰ motu circulari. q2 circa locū. ſm quē motū locatū ē sibijpsi loc⁹. Aliter rn̄deri pt ſm Auerroim. ꝙ p̄mū celū ē in loco p accn̄s. q2 centrū ei⁹ ē in loco p se. ⁊ tn̄ moueꝰ i loco p se. Est em̄ mot⁹ p̄mi mobilis ab ītelligētia vł aīa nobili. ⁊ nō a naꝰa tāqꝫ ab aliq̄ re mobili motū illū pducēte. Cōseq̄nꝰ dicit Auerrois. ꝙ oē qđ sic p accn̄s ē in loco sicꝰ p̄mū celū moueꝰ ſm sitū ⁊ formā. ⁊ nō ſm subiectū. Nā subiectū qđ est suba spere non exit a loco suo. Sꝫ forma ei⁹ ē dispositio ipi⁹ quā ipm hꝫ circa ꝯuexū centri. qđ est ꝰra. Hec āt forma variaꝰ om̄i hora de vno cōuexo rotūditatꝭ i aliđ. Nā aliud ꝯuexū rotūditatꝭ hꝫ ad polū aq̄lonis. ⁊ aliđ ad polū austri.

Quīto cū elemētoꝝ cōtinua fiat trāsmutatio. an eadē que primo. an alia elementa cōsistant.

Quīta lr̄alis ptractio q̄siuit. cum elemētoꝝ cōtinua sit trāsmutatio. an igiꝰ eadē sūt elemēta q̄ fuerūt p̄mo i esse pducta. Notādū h p̄mo ꝙ Aresto. in p̄mo de generatiōe et corruptōe dicit elemēta ad inuicē agere ⁊ pati. et inꝰ se ge-

nerari ꝛ corrūpi. Generatio em̄ vni⁹ est corruptio alterius Est igit̄ qō an adhuc eadē sūt elemēta q̄ in ꝑma mūdi fue-rāt creatōe| Ubi ꝯsiderādū ꝙ duplex est actio. vna ꝭm quā totū agit in totū. alia ꝭm quā ꝑs agit ĩ ꝑtē. Elemēta igitur agūt int̄ se. ꝛ patiunt̄ nō ꝭm actionē toti⁹ in totū. ſʒ ꝭm actionē ꝑtis in ꝑtem. Rō est. nam elemēta agūt inter se ꝭm ꝙ se ꝯtingūt. sed nō ꝯtingūt se nisi ꝭm suas suꝑficies. et ꝭm eas se trāsmutāt. Et iō eadē elemēta sūt ꝭm subam. lʒ aliq̄ ꝑtes eoꝝ sint mutate ꝭm formas. ꝭm subaʒ dico ꝑ̄cipue nał̄alē. Hui⁹ opiniōis est Boeci⁹ ĩ tertio de ꝯsolatōe. metro. ꝑ̇mo O q̇ ꝑpetua mūdū rōne gubernas ꝛc̄. Est igit̄ verꝝ ꝙ ꝑ sub-tiliatōʒ ꝯtinue ex terra generat̄ aqua. Et ecōtra ꝑ ꝯdēsati-onē ex aqua fit t̄ra. Et sic est de t̄ra ꝛ aqua. ita ē de aliȷs elemēt̄ʒ. Hoc dēpto ꝙ in hn̄tibꝫ simbolū facilior ē trāsit⁹. Nā ꝑ rarefactōʒ ꝛ subtiliatōʒ trāsmutādo ex vno pugillo t̄re decē aque. Ex vno aque decē aerʒ. Et ex vno aeris decē ignis fiunt Et ꝑ ꝯn̄s ex vno pugillo t̄re mille ignis. centū aeris fiāt pugilli. Sʒ ꝑ viā cōdēsatōis ex mille pugillis ignis fiūt centū aeris. decē aque ꝛ vn⁹ terre pugill⁹.

Sexto cū vnū cōtrarioꝝ elemētoꝝ vt aq̄ accidētalē accipiat qualitatē vt caliditatē. q̄re ignis nō recipiat accidētalē. qualitatē vt frigiditateʒ.

Sexta questio est. Cū vnumq̇dq̈ q̄ttuor elemētoꝝ du-plicē habeat q̄litatē. vnā essentialē ꝛ aliā accidētalē. Verbi gr̄a. frigiditas ē q̄litas essentialis aque. hūiditas aūt accidētalis aq̄. Sil̄r ignis duas hʒ q̄litates. caliditas ē qualitas ei⁹ essentialis. siccitas ꝟo ē q̄litas ei⁹ accidētal̄. Est igit̄ questio. cum aqua posset trāsmutari a sua q̄litate essenti-ali. q2 p̄t calefieri. quare ignis nō potest trāsmutari a sua q̄-litate essentiali vt posset frigefieri. Videtur em̄ ꝙ q̇cquid conuenit vni ꝭm qualitatē essentialē ꝙ ꝛ alteri conueniat.

Si ꝟo aq̄ q̄ frigida ē naťaliter ꝑ naťaz p̄t calefieri. videtur
ꝙ etiā ignis possꝫ frigefieri ꝑ naťaz. Circa qđ notādūz ꝙ
de caliditate respectu ignis diuerse sūt opiniones. Videť
eñ velle Petr⁹ hispan⁹ caliditatē nō esse in igne vt accidēs
in subiecto. īmo ꝭm ip̄m ē in eo vt substātiale. Dicit eñ ꝙ
ignis nō ē subiectū caliditatꝭ. ſꝫ materia ignis ē subiectum
ip̄i⁹ Est ğ caliditas ī igne ꝭm ip̄m essentialiter. Sed mirū
videť cū forme substantiales corpoꝝ nō hn̄t ꝯria. q̄liť tūc
ignis ⁊ aq̄ ꝭm caliditatē ⁊ frigiditatē pn̄t ꝯriari. Sꝫ q̇daꝫ
doctor in q̇dā ꝯmēto iohānicio vbi q̄rit. an q̄litates sūt for
me elemētoꝝ substātiales ip̄oꝝ sic distinguit. Dupl'r ꝯtin
git loq̇ de elemētꝭ. Vno mō q̄ꝫtū ad ip̄oꝝ subāꝫ ⁊ absolute
⁊ sic q̄litates elemētoꝝ nō sūt forme substātiales ipsorum
Sꝫ Albert⁹ magn⁹ in postp̄dicamētꝭ dicit ꝙ caliditas est
accidēs ignis. ⁊ est naťalis ꝓprietas essentialis ignis. ⁊ per
ꝯn̄s nec est ꝑs ignis. qꝛ ꝑs nō p̄t esse id q̇d ē ꝯn̄s ꝑfectuꝫ et
totū esse rei. Ad dubiū igiť dicendū ē ꝑut dicit Arest. iiij.
metheoroꝝ. ꝙ inť elem̄ta sol⁹ ignis est formal'. ⁊ oīa alia ele
mēta sūt alteri⁹ generꝭ. Ideoqꝫ qđ radicať in igne ꝑfundi⁹
radicať alijs elemētꝭ. Idcirco ab alijs elementꝭ p̄cipue ab
aqua ⁊ terra sepanť sue qualitates ꝭm actū ip̄is nō manen
tibꝫ in subā. Sꝫ remanēt ꝭm radices vicꝫ ī potētia redeū
te ad actū qn̄ alterās cessat ab alteratōe. Et iđo aq̄ calefcā
cessante calefaciēte ꝑ seip̄aꝫ efficiť frigida. Sꝫ exq̇ ignis ē
rarissim⁹ et vbiqꝫ infrigidatōeꝫ infrigidātꝭ recipiēs ī ꝓfun
dū sui. ⁊ est valde formale. statim cū infrigidať inspissatur
a sua subā ⁊ forma corrūpiť. Et ita ꝓportionabiliť ē đ aere.
Sꝫ nō ē ita de ťra ⁊ aq̄. qꝛ illa elemēta spissa sūt ⁊ nō ita in
ꝓfundū sui suscipiūt alteratōeꝫ eoꝝ q̇bꝫ mutāť. Et iō aqua
bn̄ p̄t calefieri. ſꝫ ignis nō p̄t infrigidari manēte eadē subā
Et ꝑ h̄ fūdari p̄t hāc esse in materia naťali. ignis ē calid⁹.
hāc ꝟo ī ꝯtingēti materia. aqua est frigida.

¶ Septimo si alia zona a nostra sit habitabi-

lis que sit habitãtium primeua natiuitas. quis accessus. quis quantusqꝫ recessius permutatim

Septiã qō fuit An sit aliq̃ alia plaga a nr̃a habitabilis Et si sic. q̃ pmeua natiuitas habitantiũ ibidẽ. q̃s accessus recessusqꝫ a nr̃a ad illã. ⁊ ecõtra. Notãdũ h̃ q̇ i spera q̇nqꝫ distinguũt circuli. q̇ paralelli appellãt. vn⁹ ẽ paralell⁹ articus. ⁊ est circa polũ mũdi supiorẽ. Ali⁹ ẽ paralell⁹ antarticus. ⁊ ẽ circa polũ mũdi inferiorẽ. Et sũt duo paralelli vocati tropici. vn⁹ eoꝝ hyemal'. reliqu⁹ ṽo vocat estiual'. Int q̃s duos paralellos mediat paralell⁹ eq̇noxial'. Est insup ali⁹ circul⁹ zodiac⁹ quẽ sol sp describit. ⁊ ille ab vniuersali pte scꝫ supiori vltra eq̇noxialẽ eleuat. i pte inferiori depmit Et ibi tãgit tropicũ hyemalẽ. supi⁹ ṽo tãgit tropicũ estiualẽ. Poli ṽo artic⁹ ⁊ antartic⁹ mltũ vltra zodiacũ sũt eleuati Plaga igit terre circulo eq̇noxiali subiecta inhabitabilis est ꝓpt nimiũ calorẽ. eo q̇ sol ꝯtinue decurrit int duos tropicos circa circulũ eq̇noxialẽ. Plage etiã subiecte pol' mũdi. scꝫ artico ⁊ antartico inhabitabiles sũt ꝓpt nimiã frigiditatẽ. qm̃ sicut zodiac⁹ ab ipis ẽ remot⁹. sic ⁊ sol q̇ zodiacuꝫ describit ab ipis maxĩe remouet. Sꝫ iste due plage quaꝝ vna mediat int tropicũ estiualẽ ⁊ circuluꝫ poli artici. reliq̃ ṽo mediat int polũ hyemalẽ ⁊ circulũ poli antartici habitabiles sũt. q2 sũt tpate calide ⁊ frigide. zona ṽo torrida circulo eq̇noxiali subiecta q̃ int tropicos mediat ꝓpt nimium calorẽ inhabitabil' est. Hoc notato q̃rit qō. An aliq̃ alia regio a nr̃a sit habitabil'. Et pꝫ r̃nsio q̃ꝫtũ est ex pte tpate caliditatꝫ ⁊ frigiditatꝫ nõ esse repugnantiaꝫ. Quia sic plaga q̃ est int tropicũ estiualẽ ⁊ circulũ poli artici ẽ tpata frigore ⁊ calore. Sic ⁊ plaga q̃ ẽ int tropicũ hyemalẽ ⁊ circulum poli antartici. etiã est tẽperati frigoris ⁊ caloris. Vñ q̇daꝫ dicũt ibi homĩes habitare vocãtes eos antipedes. ab anti grece. qd̕ est ꝯtra latine. ⁊ pes pedis. q2 hñt pedes suos cõtra pedes nr̃os. Q aũt q̃rit de pmeua natiuitate. phice lo-

quēdo nō videt hēre locū. Ponit em̄ phs rerū generatōem pcedere ī infinitū. nec aliquē assignat pmū generatorem. Quātitatē etiā accessus ⁊ recessus null⁹ dimēsus est. eo ꝙ nō pt esse trāsit⁹ ⁊ accessus ab illa ad nrā. ⁊ ecōuerso. eo ꝙ zōa torrida mediat. q̄ circulo eq̄noxiali subiecta ē. q̄ nimiū ppt calorē inhabitabilis est ⁊ intrāsibilis. Trāsitus autē a nostra ad illā ⁊ ecōuerso necessario fieri hēt p regionē equinoxiali subiectā.

Circuli vero mappa secundi. nouenaria oculos intuentium detinebat inspectiōe. Quarum prima. zodiaci latitudinē modificātē circulorꝫ q̄litatem inspectiue. colurorꝫ termīos diffinitiue. totiusq; forme quantitatem progressiue.

Prima questio secūdi circuli. nō quidē p modū questionis ponit. sed p modū descriptōis. habet em̄ sibi inscriptam latitudinē zodiaci seu obliqui circuli modificantem mensurando et distinguendo. qualificat autem dispositionem caliditatis ⁊ frigiditatis ſm excessū ⁊ defectū aut tēperamentū respectu habitationū circulis suppositarꝫ. Uocat etiā zodiacus obliqu⁹ circulus. qꝛ in vna parte eleuat ad virtutem centri. Et ibi adhuc est magna caliditas. In alia parte depmit ad vtutē capcorni. Et ibidē est magna frigiditas. Circul⁹ vo eq̄noxialis medi⁹ est. Unde ī plaga circulo eq̄noxiali subiecta est excellēs caliditas. Istā igit qualitatē circulorꝫ ſm excessū defectū vl temperamētū caliditatis vel frigiditatis ꝯtinebat pma descptio cōspectiue. Insup ꝯtinebat termīos seu fines colurorꝫ diffinitiue seu p diffinitōem. Coluri nāq; diffiniūt p ea quib⁹ determinātur. Sūt aūt duo coluri videlicet equinoxialis ⁊ solsticia

lis. Equinoxialis terminat in capite arietis et libre. Sed solsticialis terminat in capite tauri et capricorni. Sic igit diffinitões coluroꝝ ꝑ suos fines detinebat etiã pma q̃stio Ulterius etiã cõtinebat totũ ambitũ celestis spere, pgressi ue videlicet progressionẽ solis a signo in signũ. zodiacus em̃ totam speram oblique circuit. Diuidit autẽ in duodecim signa. Quodlibet autẽ signũ triginta continet gradus. Quodlibet graduũ sexaginta minuta. et sic de aliis. ergo iã scripta diffinitio ꝯtinebat quantitatẽ totius spere q̃ ad pgressũ solis a signo in signum.

Secundo an stelle fixe sint in suo celo superiori, an suis circulis propriis cõmeantes planetarum ad instar peruagari discernantur.

Secũda descriptio querebat. an stelle fixe ĩ octaua spera vise sint illi infixe. ita q̄ moueant motu octaue spere. an habeãt ꝓprios epyciculos et differẽtias q̄bus ꝓprio moueant motu sicut stelle erratice. Pro dubio notandũ q̄ s̄m Aristotelẽ duplices distinguunt stelle. Quedaz dicũt fixe. cuiusmodi sunt ille de q̄bus q̃rit q̄õ. Alie sunt erratice. q̄a hñt ꝓprios circulos q̄ dicũt epyciculi in q̄bus mouent. Dicẽduz ad questõez q̄ stelle ĩ octaua spera vise non ꝓprio motu. sed motu orbis mouent. Dicunt em̃ fixe q2 materiam habent fixam. et ideo mouentur s̄m motum pmi mobilis. Huius signũ est q2 stelle iste q̄ñq3 faciunt q̄ndã figurã. Uerbi grã figurã crucis. Figura ãt illa manet incorrupta. qd̄ ꝺsignat ĩpas ꝑ seipas eẽ ĩmotas Si em̃ q̄libet ꝑ se moueret. in momẽto hm̄õi corrũperent figure. Sic aũt nõ est de planetis Nam vnus eoꝝ velocius. alter ꝟo tardius suum pficit motum Uerbi grã. Saturnus in triginta annis. luna ꝟo infra mensem. Quia igit planete pficiũt motũ tpe inequali. ex h̄ ptz q̄ ꝓpriis motibus mouent et diuersis.

Tertio.an comete ꝓdigialiter rubētes. circu
lariter cū ceteris percurrant stellis.an destruc/
tiue create in suū cahos reuertātur nature per/
Tertia qō est. An comete
missione naturantis. ꝓdigialiť rubescētes moueāť
circulariter cū ceteris planetꝭ.ita ꝙ sint naťe celestꝭ.an cre
ate destructiue in suū cahos ꝛ̄uertanť. ita ꝙ sint naťe sepa
rabilis generabil' ꝛ corruptibil'. Pro dubio notādū ꝙ de
cometa varie fuēt opiniones Una fuit ꝙ cometa fieret ex
ꝯiūctiōe pluriū stellaꝝ vacantiū in eodē arcu.lꝫ nō in eadē
altitudīe arcꝰ. Sꝫ h̄ opinio falsa ē.qꝛ cometa bñ apparet si
ne planetaꝝ ꝯiūctōe. Silr̄ etiā planete sunt ꝯiūcti sine co
mete apparētia. Preterea planete nō tādiu manēt sicut co/
mete apparēt. Aliȷ̄ dixēt ꝙ cometa est q̇dam planeta raro
apparēs.qꝛ freq̄nť est in radiȷ̄s solaribꝫ. Sꝫ dū radios so/
lares egrediť.nobis apparet Iteꝝ h̄ opio est falsa.qꝛ tūc co
meta appareret sub figura sperica. Preťea.tūc essent pl'es
planete q̄ȝ septē.qꝺ est ꝯ astronomos. Tertia opio fuit ꝙ
cometa sit q̇dā planeta caudā seu comā a vaporibꝫ sursuȝ
eleuatꝭ accipiēs.aut saltē ab aere circūstāte. Sꝫ iteꝝ falsa
est h̄ opinio.qꝛ tūc cometa sine coma appareret dū nulli va
pores essent eleuati. Preterea.nō videť qūo h̄ maťia sit ele/
uata regl'ariť.cū planeta possit moueri ꝛ ꝯtinuari. Nec pt
dici planetā h̄r̄e comā ex ꝑte aeris inflāmati.eo ꝙ aer mul
tū distat a planeta.ꝛ ita cū eo ꝯtinuari nō pt. Aliȷ̄ dicunt
cometā esse stellā de nouo celo impr̄ssam ad fuťa mala no/
bis ꝓnūciandū. vt vitā emēdemꝰ. Recitat em̄ albertꝰ mag
nus cometā ſm Johannē damascenū et Senecā solūmō
ex ꝑte dei ꝓuenire.ꝛ q̄dā fuťa designare ꝑ̄sagia. Sꝫ quia
q̄rimꝰ cām naťalē comete.dicamꝰ ſm sn̄iaȝ Auicēne Alga
zelis Tholomei ꝛ Alberti.ꝙ cometa nihil aliꝺ ē q̄ȝ vapor
terrestrꝭ grossus ꝛ cōpactꝰ.cuiꝰ ꝑtes ml'tū ꝯiacēt.ascēdens

ab inferiore pte aeris ad supiorē ptē eiusdē vbi ꝯtigit cōca-
uitatē ꝛ ibi diffusus inflammat̃. Est enī vapor terrestris et
grossus. Quia si esset subtilis. cito euaporaret ꝛ dissiparet̃
ptes etiā ip̄i⁹ essent mlt̄ū coadiacentes. Quia vapor iste est
bñ cōmixt⁹ ꝛ viscosus Durat āt cometa p totū tēp⁹ q̄ durat
suus thesaur⁹ scz materia exalatiōis sue. Desigt āt cometa
p̄cipue tria mala. s. caristiā. pestilētiā. ꝛ guerrā. Caristiā q̄-
dē qꝛ magno calore q̄ tūc viget hūores ex terra extrahunt̃
ꝛ sic terra sterilis efficit̃. ꝛ p ꝯsequēs caristia causat̃. Pesti-
lentiā designat. qꝛ nimia caliditas tūc vigēs sāguiez com
burit. ꝛ hūorē radicalē ab aīalibꝫ extrahit. ꝛ sic mors subse
quit̃. eo ꝙ vita ꝯsistit in hūore radicali ꝛ calore natali. De-
signat etiā p̄lia futa. qꝛ dū caliditas ꝛ siccitas mlt̄ū durāt.
tūc colera accēdit̃ ꝛ augmētat̃. Sz colera hūorē ꝓuocās
fac̄ lites ꝛ discordias. Hic ē ꝙ colerici sūt mag̃ litigiosi q̄3
q̄ aliis cōplexiōibꝫ ꝯplexionāt̃. Et sic cometa pluriū malo
rū est designatiu⁹. Et de his comete significatōibꝫ sic ait q̄
dam metrista. Flat siccat cometa necat ꝛ tpa carat.

Quarto an inferioris nature cōplexionata
virtutē siue eclipsim cōtrahāt ex planetis. an ex
primis generātib⁹. si ex planetis an scd̄m natiui
tatē an scd̄m euentū. Si ex generātib⁹. cū vnū
generantiū sit albū reliquū nigrum. quare tūc
generatū non albū et nigrū. et quare generatū
quādoqꝫ in extremitatib⁹ assimilat̃ patri. in ce-
teris parturienti. quandoqꝫ neutri generantiū

Quarta questio est. Utrum complexionatū seu generatum nature inferioris scz spere actiuorum ꝛ passiuorum plꝰ ꝯtrabat naturā vel virtutē bñ operādi ꝛ eclipsim eiusdē ex planetarū influētijs. an ex generātibꝰ. Si quidē ex planetis. an igitur sm respectū planetarum ad ipiꝰ natiuitatē rei. an sm euētum natiuitatē ꝯsequētem. Si ex generātibꝰ. s. ex patre ꝛ matre. cū igitur vnū generatiuū sit album. ꝛ reliquū nigrum. quare igitur genitū nō apparet nigrū ꝛ album. Quare etiā generatū in extremitatibꝰ vt in manibꝰ ꝛ pedibꝰ quādoqꝫ assimilatur patri. In ceteris vero membris scz quo ad cōplexionem ꝛ dispositōem parturiēti assimilatur. qñqꝫ vero neutri generātiū. s. nec patri nec matri. qñqꝫ vero vtriqꝫ. Ad qstōem dōm ꝙ generata ꝯtrahūt suā complexionē a planetis ꝛ etiā ex ipis generantibꝰ. Uñ quidā phs nomie Hermogenes voluit in veritate absqꝫ dubio sic esse ꝙ inferiora supioribꝰ ꝛ supiora inferioribꝰ correspōderēt. ita ꝙ natura inferiorum esset ꝓporcionata ꝛ adequata nature supiorum. Dixit enim ꝙ opator miraculorum vnꝰ solꝰ ē. a q̄ descēdit oīs bōa opatio. ꝛ h̄ ē natura. qꝛ ꝓducit mirabilia Cuiꝰ pr̄ est sol. mater vero luna. q̄ portāt ipam p aurā. h̄ est in vtero. Sol em̄ ꝯfert caliditatem. luna vero humiditatē. Et sic solem dixit esse prēz. lunā vero matrē. Ex his qualitatibꝰ om̄ia inferiora ꝓducūtur. ꝛ sūt parētes nature. Natura nāqꝫ om̄ia inferiora ꝓducēs hꝫ esse in supioribꝰ. His ꝛ absurdis hꝰ phi obmissis. dicēdū est ꝙ h̄ inferiora ꝯplexionata suam ꝯplexionē ꝛ naturalē inclinationē ad bōa vl' mala opa: et a planetis ꝛ a parētibꝰ suscipiūt Uñ natura ꝓducēs h̄ iferiora. ꝟtutē generatiuā ꝑmo planetis ꝛ supioribꝰ corpibꝰ ꝯmēdat. Hec vero vlteriꝰ ꝟtutē formatiuā in hec inferiora trāsmittūt seu influūt ipis Uerbi grā patri ꝛ matri qbꝰ vtūtur tāqꝫ instrumētis Simile hꝰ est si vellē de ferro ꝓducere cultellū. ad h̄ vterer manu. Ad h̄ autez ꝙ manꝰ formā illā ab intellectu practico sibi influxā ferro induceret. qꝛ nō īmediate posset explere. vlteriꝰ ꝟtutē suā operādi malleo cōmēdat. Sic natura formatiuā ꝟtutē ꝛ generatiuā ꝑmo supioribꝰ ꝯmēdat. Sed supiora vt ipam bis infe

riorib⁹ influāt. ꝑmo in patrē et matrē trāsfundūt. Ideo in scdo phisicoꝝ scribit ꝙ homo generat hoīem ⁊ sol. Sol quidē tanꝗ agēs vniuersale ⁊ formale. homo ꝟo tanꝗ agens particulare et q̄dāmodo instrumētale. Concedendū igit est ꝙ generata ſm aspectū planetaꝝ ad ipoꝝ natiuitatē accipiūt ꝯplexionē ⁊ ꝟtutē ac ꝟtutꝫ defectū. mores. formam. figurā. fortunā. colorē. ⁊ sic de alijs. a parētib⁹ etiā vel genitorib⁹ aliquātulū hec ꝯtrahūt. Quia in semine a parentib⁹ descisio virt⁹ formatiua derelinq̄t. ⁊ h̄ modo est in semīe sicut forma in materia. vt opinabat phus dicēs. semē esse puꝫ animal a parētib⁹ descisum. Sed poti⁹ formatiua virtus ē in semīe sicut artifex in artificiato. Si eni virtus formatiua inuenit dispositōem in semīe ad vnū sexum vicꝫ masculinū. tūc ex ipso ꝑducit masculū. ⁊ si inuenit in ipo dispositionē ad sexū femineū. producit femellā. Nam si in semine magis dn̄atur caliditas. ꝑ h̄ disponit vt poti⁹ fiat mascul⁹ ꝗ femina. Sed si predominet frigiditas. tūc dispositū est ad femelle generatōem. Masculus enim et femella nō differūt ſm speciem. sed ſm materiā. Nam si semen descisum abundet calore. dispositū est ad filij generatōem. Si vero frigore. dispositū est ad feminā. ergo calidū et frigidum diuersitatē in materia faciunt. Qꝫ autē fetus quādoqꝫ patri quādoqꝫ matri assimilat ad hoc diuersitas spermatū viri et mulieris in modis ⁊ dispositōnib⁹ qualitatum multum operat. Habet autē sperma viri se ſm Constantinū sicut operatio artifex et substātia radicaliū membroꝝ. Sperma vero mulieris se habet tanꝗ cibus assumpt⁹ in supplementum. Unde sperma viri coagulo. mulieris vero lacti comparat. Viri eni sperma oīa facit per virtutē formatiuaꝫ in eo existētem. Sed in mulieris spermate in quo hec fiūt bene habēt se hec duo spermata sicut sigillū et cera. Sperma nāqꝫ viri calidū est et siccum vt moueat et siccet. mulieris autē frigidū est et humidū. humidū quidē vt recipiat. sed frigidū ut teneat.

Quinto. que ꝓportio motus ad motū ꝑ pla-
netas et cōnexio.

Quinta questio q̄siuit q̄ sit ꝓportio mot⁹ ad motū. ꝛ ꝯiūctio ipsoꝝ planetaꝝ ad inuicē. Ubi notādū ꝙ Saturn⁹ i triginta annis suū ꝓpriū ꝑficit cursū. Jupiter i duodecim. Mars in duob⁹. Sol in vno. Uenus et Mercuri⁹ min⁹ q̄ꝫ i vno. Luna in mense. Planetas nāq̄ꝫ Plato sic situauit. Nam infimū dixit lunā. scd̄m ꝓo solē. Sꝫ nō sunt sic ordinandi Secūd⁹ em̄ p⁹ lunā Mercuri⁹ est. p⁹ mercuriū ven⁹. deinceps sol. in medio septē planetaꝝ tres sup̄ se. tres sub se habens planetas. Uñ. Luna mercuri⁹ ven⁹ ꝛ sol mars iupiter saturn⁹ Uel in h̄ metro. Post sim sum seq̄r vltia lūa subest Ubi ꝑ quālibꝫ lr̄aꝫ haꝝ dictionū sim ꝛ sum vn⁹ planetarū ītelligēd⁹ ē. scꝫ ꝑ s saturn⁹. ꝑ i iupiter. ꝑ m mars. Per s de sum sol. ꝑ u ven⁹. ꝑ m mercuri⁹. Ex q̄ ptꝫ ordo planetaruꝫ. Sꝫ q̄ sit ꝓportio motuū iā visū est ꝑ tps q̄ q̄libꝫ coꝝ ꝓpriū ꝑficit motū. Uñ planete ꝓportionāt̄ ad inuicē i suis motibus recte sic̄ numer⁹ ꝓportionat̄ numero. Uerbi gr̄a Saturn⁹ ꝛ iupiter hn̄t se in ꝓportiōe dupla sesquialtra. Uñ ꝓportō sesquialtra est qn̄ mai⁹ semel ꝯtinet min⁹. ꝛ ei⁹ medietatē. vt tria ꝛ duo. ꝛ sex et q̄ttuor. Sꝫ dupla sesquialtra est qn̄ mai⁹ bis ꝯtinet min⁹ ꝛ ei⁹ medietatē. Et sic est i ꝓposito. nam tps mot⁹ saturni vicꝫ triginta annoꝝ bis ꝯtinet tēp⁹ mot⁹ iouis. ꝛ mediū. qd̄ est duodecim annoꝝ ꝛ medietatē ei⁹. Jupiter ad martē se habet in ꝓportione septupla. et sic de aliis planetis

Sexto cū saturn⁹ īter planetas sit seuissimus venusq̄ꝫ benignissim⁹. an malignitas vnius retardat benignitatē alteri⁹ ex opposito venientis

Sexta q̄ō est cū saturn⁹ sit planeta seuissim⁹. venus aūt benignissim⁹. an malignitas saturni veneris benignitatē

tēperet᷑ ⁊ benignitas venerꝫ malignitate saturni retardet᷑.
Notādū ꝙ nullꝰ planetaꝝ malꝰ ē moralit᷑ q̄ ad suā nat᷑am Sꝫ bn̄ dicunt᷑ planete mali q̄ ad influxū ⁊ effectū. Cū igit᷑ Saturnꝰ v̄tualit᷑ sit frigidꝰ ⁊ siccꝰ ⁊ p̱ ꝯn̄s hoꝝ ī h̄ iferiora influxiuꝰ. Nec āt duo ꝯ̄ria sūt vite q̄ ꝯsistit ī calido et hūido. Sꝫ venus est planeta v̄tualit᷑ calidꝰ ⁊ humidꝰ. caliditatis ⁊ hūiditatꝫ influxiuꝰ. q̄ ad saluādā vitā sūt necessarie. iō benignissimꝰ dr̄. Cōcursus āt duoꝝ planetaꝝ. q̄ꝝ vnꝰ p̱ influxū est beniuolꝰ. alter v̄o maliuolꝰ se q̄ ad influxū ī h̄ inferiora obtēperāt ⁊ mitigāt. Nā sic ex calidi ⁊ frigidi ꝯcursu ⁊ cōmixtione fit mediū tpatū. vt puta tepidū. sic ex ꝯcursu planetaꝝ maliuoli ⁊ beniuoli. maliuoli q̄dē malicia p̱ benignitatē beniuoli obtēpat᷑. Et ecōtra benignitas beniuoli p̱ malignitatē maliuoli retardat᷑.

Septimo cum chorus naturaliter sit siccus et frigidus. quare nobis contrarius appareat.

Septia qō est. cū chorꝰ ventus septentrionalis int᷑ fauoneū ⁊ septētrionē mediās. septētrioni ꝓpinq̄or. sit nat᷑aliter frigidꝰ ⁊ siccus. q̄re dū ad nos p̱uenit apparet calidus ⁊ hūidus. Ad h̄ dicenduꝫ ꝙ lꝫ nat᷑alit᷑ sit frigidꝰ ⁊ siccus. q̄a tn̄ ad nrām habitatōeꝫ nō p̱uenit nisi p̄us zonā torridā p̱trāseat. Ratōne hꝰ frigus qō ī ipo erat depellit᷑ ⁊ caliditas a loco originis imp̄mit᷑. Etiā an̄q̄ ad nos p̱uenit p̱ maria interposita int᷑ locū sui originis ⁊ nrām habitatōꝫ oportet vt p̱trāseat exinde hūiditatē suscipiēs. Licet ḡ nat᷑aliter sit frigidꝰ ⁊ siccus a loco sue origīs ⁊ a sua nat᷑a. tn̄ rōne locorū p̱ q̄ flat humiditatē ⁊ caliditatē sibi ꝯ̄hit qō exp̄mitur ī ventꝫ ꝯtrarie dispositōis sibi. q̄ sūt hūidi ⁊ calidi Eo enim ꝙ p̱trāseūt regiones siccas. siccitas ī eis regenerat᷑ Et q̄ꝛ p̱trāseūt mōtes frigidos. ꝑpetue frigidi apparent.

Octauo q̄ sit elemētoꝝ cōnexio ꝓporcionalis

Octaua qõ est. q̃ sit elemẽtoꝝ ꝓportional' cõnexio. Ubi notãdũ ꝙ elemẽtũ ꝺm Constantinũ est simpla ꝛ mĩma ps corpis ꝯpositi. Minima q̇dẽ q̃ ad nos. qꝛ sensu nõ ꝑcipiť. Est em̃ ꝑticl'a mĩma ꝛ vltia in corpis resolutiõe. sic fuit pri ma i ꝯpositõe. Dr̃ aũt simpla nõ qꝛ simplex sit elemẽtũ sine aliq̃ ꝯpositõe. sȝ qꝛ nõ hȝ aliq̃s ꝑtes cõponẽtes specie ꝛ nu mero differẽtes sic hñt corpa mixta. q̃libȝ ei ps aeris ẽ aer. et sic de alijs. Et dr̃ elemẽtũ q̃i ylemẽtũ ꝺm Isidoꝝ. ab yle grece qð ẽ materia latine. eo ꝙ oĩm corpoꝝ ẽ materia. et q̃i ꝓmitiuũ fũdamẽtũ. Scd̃m alios dr̃ q̃i eleuamentum siue alimẽtuȝ. eo ꝙ oĩa alia corpa aluntᷣ q̃litatibꝰ elemẽtaribꝰ et augmẽtãtᷣ. Sũt aũt q̃ttuoꝛ q̃litates elemẽtares. quaꝝ due sũt actiue. s. caliditas ꝛ frigiditas. ꝛ due passiue. s. hũiditas ꝛ siccitas. Uñ tal' est elemẽtoꝝ ꝯnexio. ꝙ sp̄ duo elementa ĩmediata i aliq̃ ꝯuertũtᷣ qualitate ꝛ simbola. q̃ ẽ vni elemẽ toꝝ essential'. ꝛ alteri accidẽtal'. Uerbi gr̃a. ignis ꝛ aer con uertũtᷣ ꝛ ꝯueniũt i caliditate q̃ ẽ igni essential' ꝛ aeri accidẽ talis. sȝ differt i duabꝰ alijs q̃litatibꝰ. s. hũiditate ꝛ siccitate qꝛ aer est hũidꝰ. ignis ṽo siccus. Sil'r ẽ de aere respectu aq̃ Cõuertuntᷣ em̃ i hũiditate q̃ est aeri natalis et essential'. et aque accidental'. Sȝ differt ab inuicẽ frigiditate ꝛ calidi tate. Sic etiã se hȝ aq̃ respectu tr̃e. Cõuertũtᷣ em̃ in frigi ditate. q̃ est aq̃ natalis. tr̃e ṽo accidẽtal'. Sȝ differũt i sicci tate ꝛ hũiditate. Terra em̃ est sicca. aq̃ ṽo frigida ꝛ hũida. Elemẽtũ ãt ꝓmũ ꝛ tertiũ. scd̃m ꝛ q̃rtũ in nll'a q̃litate cõue niũt. sȝ in ambabꝰ hñt ꝯrietatẽ. Ut ignis in ambabꝰ q̃lita tibꝰ ꝯriatᷣ aque. ꝛ aer terre Intᷣ h̃ ãt q̃ttuoꝛ elemẽta duo sũt melioris ꝛ purioris sube ac etiã leuioris. Et iõ natalitᷣ mo uentᷣ sursũ. ꝛ trahũt nobilitatẽ suã q̃ ad opatõeȝ ꝛ subaȝ su am ex vicinitate orbis celestis. a q̃ recipiũt influẽtiã nobili tatis ꝛ ṽtutꝭ. Nã ṽtus celestis ꝓmo influit sup̄ sperã ignis. ꝛ post ignẽ sup aerẽ. Et ideo h̃ duo elemẽta sũt ceteris sub limiora q̃ ad situm. abiliora q̃ ad motũ. subtiliora q̃ ad sub iectũ. clariora ꝛ magis ꝑspicua q̃ ad formã. vigorosiora q̃

ad actū. Sed reliq̄ duo elemēta scꝫ aqua et terra aliīs sūt grauiora motum a circūferentia ad centrum habētia per aggregatōem partiū. et compactionē spissa et obtusa. aliīs duob⸫ grossiora et materialiora. potius habentia de materia q̄ꝫ de forma. q̄dlibet āt hoꝝ hꝫ suū ornatū. Uerbi grā. ignis sidera. aer volatilia. aqua natatilia. ꝛ t̄ra gressibilia.

Nono quis solis luneqꝫ meat⁹ sit et effect⁹.

Nona questio quesiuit meatū et effectum solis et lune. Ubi notandū quo ad motus planetarū. ꝙ quilibet planeta duplici motu mouetur. scilicꝫ naturali et proprio. ab occidente in oriēs contra motū firmamenti ꝛ motu alieno. s. ab oriēte in occidens ex raptu firmamēti. cui⁹ violētia singulis dieb⸫ ab ortu ad occasū rapiunt᷑. In motu autē naturali quo nitunt᷑ contra firmamentū. quidam tardi⁹. quidam celerius cursum suum perficiunt. Et hoc ꝓpter circulorum suoꝝ dispositōem ꝛ quantitatē. Nam iupiter moratur in quolibet signo ꝑ annū vnū. Et sic in duodecim annis complet cursum suū. Mars morat᷑ in quolibet signo quadraginta dieb⸫. et perficit cursum in duob⸫ annis. Saturnus morat᷑ in quolibet signo ꝑ triginta menses. ꝛ complet cursū suū in trigīta annis. Sol āt morat᷑ in quolibet signo trigīta dieb⸫ ꝛ decē horis ꝛ semisse. ꝛ ꝑficit cursū suū in tricētis sexagīta q̄nqꝫ dieb⸫ ꝛ q̄drante. Mercuri⁹ morat᷑ in quolibet signo septuagīta octo dieb⸫ ꝛ sex horis. Et cōplet cursū suū in trecētis ꝛ q̄dragīta octo dieb⸫. Uen⁹ moratur in quolibet signo septuagintanouēꝫ dieb⸫. Et complet cursū suū in tricentis ꝛ q̄draginta octo dieb⸫. Luna moratur in quolibet signo duob⸫ dieb⸫ et dimidio ꝛ sex horis et bissexti⁹. et cōplet cursū suū a pūcto vsqꝫ ad pūctū ī triginta duob⸫ dieb⸫ ꝛ octo horis. Scd̄o notandū ꝙ sol ꝰm Isidoꝝ dr̄ q̄si solus lucēs. eo ꝙ sit fons toti⁹ luminis. cui⁹ radiatōe supiora ꝛ inferiora illustrant᷑. Est autē sol ꝰm astrologos planeta fortunat⁹ ꝰm se. ſꝫ ꝑ ꝯiūctiōeꝫ aliq̄ū fit mal⁹

durꝰ.calidꝰ.siccus.⁊ sic de alijs. Uñ sol omnia viuificat.⁊
reb⁊ oĩb⁊ vitã spẽm ⁊ formã ammistrat. Sol ãt oĩb⁊ lu
minarib⁊ celi maior ẽ q̃titate dignitate ⁊ claritate. ⁊ magꝭ
culti ⁊ expssi est lumĩs. ⁊ etiã maior est ptãte et officij mlti
plicitate. ac motus vniformitate Nã mouet̃ sp directo mo
tu in circulo ꝓprio sub zodiaco. mediũ sp tenẽs locũ. trãsit
eñ recte circulis suis p mediã lineã zodiaci. cuiꝰ metas et
terminos nõ trãscendit. Et ideo motꝰ solis in circulo suo
ꝓprio est vniformis. q̃uis in respectu aliorꝝ dissilr moueri
videat̃. Circulꝰ ꝟo solis sic̃ etiã zodiacꝰ describit̃ p duode
cim spacia siue signa. q̃rꝝ q̃dlibet ꝯtinet trigita g̃dꝰ. ⁊ q̃libet
g̃duũ sexaginta minuta. Uñ sol r̃cedẽdo ab vno pũcto cir
culi sui. ⁊ reuertẽdo ad eũdẽ transit p duodecim signa. Et
trãsitꝰ illiꝰ circuli annꝰ vocat̃. Nec in die natali pfecte tran
sit gradũ vnũ. sed transit q̃dragitanouẽ minuta ⁊ octo. ita
ꝙ de illo sexagesimo minuto remanẽt duo sig̃ imptrãsita.
In tantũ igit̃ deficit ꝙ in vno die natali nõ pficit g̃dũ vnũ
Sol igit̃ motu suo ordinato ⁊ impturbato cursu ordinat
⁊ pficit vniuersa. Unđ Ambrosiꝰ sic ꝟtutes solis describit
Sol est oculꝰ mũdi. iocũditas diei. pulcritudo celi. mẽsu
ra temporꝝ. ꝟtus ⁊ vigor oĩm nascentiũ. dñs planetarꝝ. de
cor ⁊ pfectio oĩm stellarꝝ. Preterea sol est fons mentꝭ. i. me
morie. rõnis pncipiũ. lucꝭ origo. rex nat̃e. mediꝰ mũdi. ful
gor olimpi. moderator fũdamẽti. Jdo eñ mouet̃ ꝯ motũ
firmamẽti. vt moderet ⁊ tẽperet motũ suũ Jdo đr splẽdor
olimpi. q̃ dicit Macrobiꝰ in libro Ciceronis. Diffinitio
fuit Platonis. oĩm sperarꝝ lumẽ esse a sole. Dicit eĩ Plato
in thymeo. Jngeniauit deꝰ rerꝝ ꝯditor lucẽ clarissimã. quã
solẽ vocamꝰ. cuiꝰ splẽdore celũ et oĩa illustrãt̃. vt munꝰ exi
stat oĩm aĩantiũ. Et Arꝭ. ĩ libro de elemẽtꝭ ait. Sol hꝫ lu
mẽ ꝓpriũ. stelle ꝟo ⁊ luna lumẽ a sole acq̃situ. Sic̃ qñ a can
dela speculũ ei oppositũ illustrat̃. Jtẽ notãdũ de luna. ꝙ
luna đr q̃i lumis vna. i. pncipalr ⁊ maxia. Est eñ corpi so
lari ĩ magnitudĩe ⁊ pulcritudĩe simillima. vt dic̃ Jsidorꝰ.
Luna vt đr ĩ exameron est mater totiꝰ hũoris ⁊ mĩstra. do

minatrix marꝫ. lumē a se nō hñs. sed a plenitudie solis mu tuās. Luna em̄ ꝺm appropiquatōz vel elōgatōez a sole. formā suscipit ⁊ figurā. Carēs igiꝛ ꝓprio lumīe a pūctuali plenitudine solis lumē recipit. Ut em̄ dic̄ Arꝫ. i li. elemētoꝝ. luna sp̄ medietate sui a sole illūiaꝛ. ⁊ lumē receptū reflectit in terrā. Hꝫ em̄ luna naꝛam siꝛem speculo. q᷑ ꝓprio colore caret. ⁊ recipit colorem ab alio. Et q̄to pl⁹ soli appropinq̄t tāto pl⁹ de suo lumine ꝑdit ex ꝑte ꝛre. Sꝫ claritatē quā ꝑ/dit ex ꝑte inferiori. nullaten⁹ ꝑdit ex ꝑte celi. īmo tāto pl⁹ ex ꝑte suꝑiori illuminaꝛ. Uñ qñ soli ꝯiūgiꝛ nihil luminis ad terrā dirigit. Sꝫ ex ꝑte celi iplēs illumiatio ꝑmanet. ⁊ ecōuerso qñ soli opponiꝛ tota ad terrā ⁊ nō ad celū illuminaꝛ vt dicit Beda et Macrobius. Et ē luna inꝛ planetas breuissio tp̄e sui mot⁹ ipletiua. breuissimū em̄ hꝫ circuluꝫ. et iō inꝛ spaciū vigintiocto dieꝝ ꝑ oīa siḡ zodiaci vagaꝛ vt dicit Tholome⁹. Est āt luna planeta frigid⁹ cuꝫ excessu. femine⁹ ⁊ nocturn⁹. Moraꝛ aūt in q̄libet signo duob᷒ dieb᷒ et sex horis ⁊ bisse. Inꝛ oēs em̄ stellas erraticas lūa ē magꝭ incerti ⁊ vagi mot⁹. Nā ꝓpꝛ breuitatē sui cursus. nūc sub sole nūc sup̄. nūc ante. nūc retro euagaꝛ. Nā cū sol circuit ꝑ circulos australes iferiores. ⁊ luna paragrat circulos boreales suꝑiores. tūc luna sup̄ma ē velut nauicula hñs cornua. Et qñ est sub sole tūc hꝫ cornua versus terrā declinata. qñ ꝟo decrescit tūc ē erecta. vt dicit Beda.

[V]Ltima semicirculi planicies proponebat. Cur tremor est in terris.

Pria qō vltimi semicirculi est. q̄ sic causa terremotus. Ad dubiū dicendū breuiter. ꝙ terremot⁹ ex eo causaꝛ ꝙ ī terra vapores calidi sunt inclusi. Sol igiꝛ ꝑ radioꝝ suoꝝ reuerberatōeꝫ ad terrā. suꝑficiē terre calefacit. Uapores inclusi agitātes viscera ꝛre ꝯcutiētes ⁊ petētes exitū. cū tra ī suꝑficie sit ꝯstricta resistit diuisioni. vapores exire nō ꝑmittēs. vapor ḡ inclusus calore tandē incēsus fortiꝛ terraꝫ

agitat. ⁊ ex t̄re resistentia tremor q̄dā causat. q̄ tremor qn̄qꝫ maior est. qn̄qꝫ minor est. s̄m ꝙ vapores inclusi ascēdētes ⁊ exire volētes sūt pl̄es aut pauciores. Et s̄m etiā ꝙ terra in sua sup̄ficie est magꝭ vel minꝰ ꝯstricta.

Sc̄da questio

Cur concrepat aera fulgur.

est. q̄ sit causa tonitrui. Notādū ꝙ tonitruū ē ip̄ssio generata ī nube aquea ꝓpt̄ vaporis calidi ⁊ sicci agitatōꝫ. huc ⁊ illuc fugiētis contrariū ab om̄i p̄te coartati. ⁊ ex h̄ inflāmati. se tādē in nube extinguēs ⁊ ipam rūpēs. Vel generat̄ tonitruꝰ ex collectōe nubiū qn̄ a vētis ꝯtrarijs nubes agitate ad inuicē collidūtur ex mutua collisiōe ad inuicē fit ꝑcussio ī aere ⁊ strepitꝰ q̄ ab antiq̄s tonitruus noīat̄. Dr̄ aūt tonitruꝰ vl̄ tonitruū a terrore. eo ꝙ sonꝰ terreat audiētes. Vn̄ interdū tā g̃uiter ꝑcutit vt oīa discerpsisse videat̄. Nec mirari sup̄ h̄ q̄s debꝫ cū vesica q̄uis sit p̄ua tā magnū sonuꝫ efficit si vēto sit repleta ⁊ violēt̄ fracta. Cū tonitruo freq̄nt̄ siml̄ fulgur emittit̄. sꝫ fulgur celeriꝰ videt̄ q̄ꝫ tonitruuꝫ audit̄. Rō. q̄ꝛ sensus visus subtilior est q̄ꝫ auditꝰ. Vn̄ p̄us hō videt ictū hoīs arborē incidētꝭ. q̄ꝫ ipm sonū audiat. Vn̄ ph̄s dicit. tonitruꝰ ē strepitꝰ vētoꝝ in sinu nubiū receptꝰ. q̄ v̄tute mobilitatꝭ sue q̄slibet p̄tes nubis interrūpit. ⁊ fragorē tonitrui ītroducit. Vn̄ s̄m Arꝭ. in li. metheoroꝝ. tonitruū aliud nihil ē q̄ꝫ extinctus ignis ī nube. Vapor em̄ siccus eleuatꝰ. ⁊ calore aeris inflāmatꝰ. qn̄ a nube aquosa intercipitur subito extinguitur. ex qua extinctione strepitus tonitrui generat̄. Sicut quando in aqua extinguit̄ ferrum ignitum fit sonitꝰ et stridor.

Tertia q̄ō est

Cur maris exundet rabies.

Cur rabies maris exundat. Vbi sciendū ꝙ luna aquaꝝ maris est attractiua. sicut adamas attrahit ferrum. sic luna mouet et attrahit post se occeanū. Vnde in ortu lune intumescit mare et crescit ex parte orientali. sed decrescit ex parte occidentali.

Et ideo qn̄ luna est in occasu t're mare ex pte occidēt' cre/
scit. s3 decrescit ex pte orientis. Scd'm igit' q̄ luna plus vel
min⁹ pficit in suo lumie. sic pl⁹ vel min⁹ in suo flumine ma
re se extendit. vel ip̄m mare retrahit. vt Macrobi⁹ refert
in libro Ciceronis. Occeanus em̄ in decremento lune re
tinet istū modū. Nam pmo die crescentis lune fit copiosi/
or solito. et abundat in summo. sed secūdo die minuit'. ⁊ sic
descēdit vsq3 ad septimū diem. Deinde itez crescit p septē
dies. ita q̄ in quartodecimo die est itez plenus in summo
Unde in nouilunio semper mare est plenissimū. et etia3 in
plenilunio.

Gustusq3 malignus. Quarta questio ē Cur gustus malign⁹. h̄ est que
est causa salsedinis maris. Ad h̄ dicendū q̄ duplex hui⁹
est causa. Una. quia trāsit p loca calida. Calidi āt sūt due
operationes. quantum ad propositum sufficit sc3 adurere
et attrahe. Calidum igitur humores adurit. ex qua adu/
stione in ipsis amaritudo relinquitur. hoc modo mare p
diuersa loca transiens amaritudinem recipere potest. Pre
terea cum mare sit valde latum et diffusum. virtute calo/
ris solis dulcior et subtilior pars aquarum marinarū ab
ipso attrahi potest. Et sic grossiores relinquuntur. q̄ cum
faciliter euaporari non possunt calore solis adurunt'. quā
adustionem amaritudo sequitur.

Que natura pennatorum estiualium in hyeme deficientium et conuersim.

Quinta questio quesiuit de natura auium. Cur scilic3
quedam aues tpe hyemali a nobis alienāt'. tēpe h'o estiuo
redeūt. Ad qd' dici potest. q̄ hoc contingit ꝑpt' diuersitatē
tempoz. q2 nō om̄e temp⁹ ad eaz ꝯseruatōnem est abile. et

ido recedēdo ⁊ redeūdo motu illo se nitūť cōseruare. Sūt eñ q̄dā pēnata tam modici caloris naťal'. q̄ ꝓpť frig⁹ bru-male in locꝭ frigidis sustētari nō pñt. Et ido hyeme adue niente q̄dā eaꝝ ad calidas regiōes mūdi trāsuolāt. vt vi-dem⁹ in ciconijs. Quedā loca paludinosa q̄rūt seu petunt vt hyrūdines. Quedā etiā plumis cadentib⁹ in aliq̄ cauer nula terre vel arboris in ip̄is plumis iacent vsq̄ ad temp⁹ vernale Et tūc calore veris redeūte fortificať eoꝝ calor na turalis. q̇ ꝓcreat in corꝑe eoꝝ plumas iterato. ⁊ sic reuiui-scūt ad nos reuertētes. vt cucul⁹.

Sexta q̄stio

Quid grandinis rotūditas. q̄siuit. q̇d ē gran dinis rotūditas. Ubi notādū q̄ vt dic̄ Aresto. grādo ē im pressio generata ex vapore hūido ⁊ frigido a frigore fuga-to ⁊ ab interiorib⁹ nubis ꝓpť dominiū calidi circūstantis. Generať āt in nubib⁹ a terra longinq̄s. Et iō cā generatio nis ei⁹ est vapor frigid⁹ ⁊ humidus in cōcauitate nubis re ceptus. q̇ ex frigiditate aeris ꝯdensatur. Nam partes hu-mide ⁊ frigide fugiētes calorē aeris se recipiūt in interiori bus nubis. ⁊ ibi inueniētes vapores partes eius aggregāt ⁊ in substātiam grādinis ꝯgelant. Unde vehemens calor estiualis grandinis generatōem impedit. quia dissoluēdo vaporē ei⁹ partes aggregatas pariter nō admittit Silr̄ ni miū frig⁹ in hyeme. quia tūc non est caliditas in aere. quā fugiens frig⁹. se recipit intra nubē. Grando āt ꝑua ⁊ rotū da descendit ex sup̄mis locis. vt dicit Aresto. Causať aūt ꝑuitas ⁊ rotūditas ex mora ei⁹ in aere ex longo t̄pe. Unde ex ꝯuolutōne diuturna rotundať. ⁊ calore aeris ꝑtes eius aquee resoluunť ⁊ minoranť. Sȝ in grandine in locꝭ vici-nis terre generata accidit ꝯriū ex causa ꝯria.

Septima q̄ō ꝓpť q̇d ē ni

Quid niuis plixitas. uis plixitas. Ubi notandū q̄ nix ē imp̄ssio ex vapore frigido ⁊ hūido generata. ⁊ ī infi ma ꝑte medij intersticij aerꝭ ꝯgelata a mediocri frigido re spectu pruine ꝓpť admixtionē caliditatꝭ. q̄ q̇dem caliditas

inclusa in ei⁹ substātia. ⁊ nō statim deuicta a frigore circūstāte. rarefacit ei⁹ substantiā ⁊ q̄lificat. recipiēs albedinē in colore ꝓpt̄ victoriā frigoris in fine. atq; ꝓpt̄ expāsionē ⁊ dispersionē ꝑtiū nubis. seu ꝓpt̄ frig⁹ debilitatū a calore frangit̄ in ꝑtes tātas ad modū lane carpte. Nix em̄ generat̄ in nube minus frigida q̄ȝ est illa in q̄ grādo ꝯgelat̄. qđ testat̄ mollicies. niuis q; caliditas admixta nubibꝫ ꝓhibet partes ei⁹ cōprimi inuicē ⁊ vehemēti⁹ aggregari. Nix ḡ aqua ē durior ⁊ siccior ex frigore circūstāte. grandine tñ mollior ex mixtione caloris in nube. Dealbat̄ āt ex frigiditate ī ei⁹ supficie dñate. ⁊ modico calore nix ī aquā resoluta. tā a duricie q̄ȝ ab albedie de facili īmutat̄

Octaua qō est. ꝓpter q̄d nebule potētia est. Ubi notandū

Nebule potentia.

q̄ nebula est impssio facta ex resolutiōe nubiū in aquā pluuialē resolutoria ȝ. vt dicit Arest. Uapores em̄ sic resoluti p singl̄as ꝑticulas acris diffusi nebulā gignūt ⁊ inducūt. Que quāto est terre vicinior tanto est obscurior spissior ⁊ frigidior. A terra vero mag; eleuata. mag; est puia minus frigida ⁊ obscura. Qñ āt nebula a sole trahit̄. sursū totalit̄ mouet̄ ⁊ in materiā redit nubis. ⁊ iō fuk̄e pluuie est significatiua. Qñ ꝟo totaliter a radiȷs solis repcussa deorsum cadit ⁊ in suā redit originem deficit ⁊ euanescit. vñ purgato aere fuk̄a p̄scit̄ serenitas. Aliqñ corrūpit̄ in vapores ex q̄bꝫ generat̄. ⁊ tūc est ml̄tū nociua floꝝ. Etiā est germinātiū vineaꝝ corruptiua. ⁊ diuersaꝝ infirmitatū aīalibꝫ īductiua. latronibꝫ ⁊ ꝑuersis est ꝯueniēs. qꝛ insidiaꝝ ipoꝝ est occultiua itinerantiū ⁊ ꝑegrinātiū impeditiua. qꝛ magna nebula ⁊ obscura impedit in via q̄ est incognita ⁊ incerta. radiorū solis ⁊ aliaꝝ stellaꝝ ē interceptiua. ⁊ iō nauigātibꝫ ē piculosa ⁊ grauis. vt dicit Beda. qꝛ dū nebule obscuritas maris supficiē occupat. vbi debeat nauis recte verti ignorat gubernator.

An virt⁹ lapidū ex cōplexione an ex natura.

An ãdamantina attractio ex componentibus simul. an ex vnius tantũ incursu.

Nona qõ est. an virtus lapidũ ꝓcedat ex ꝯplexione forme cũ materia. vł ex forma vel ex materia tm̄. Notãduʒ ꝙ lapis ē ens mixtũ ex q̃ttuor elemētis. In q̄ est tria ꝯsiderare. scʒ materiã lapidis. et h̄ est grossa viscositas seu humidũ terrestre. ita ꝙ materia lapidis ꝑticipat ista duo elemēta. s. aquã ⁊ terrã. ⁊ p̄cipue traʒ. huiꝰ signũ est. cũ ꝓpriũ sit tre substare aque. om̄e genꝰ lapidis ꝓiectũ ad sup̱ficiē aque tendit ad fundũ. Ex q̄ apparet cũ lignũ ad sup̱ficiē aque positũ nõ cadit ad fundũ. sed remanet in sup̱ficie. qđ nõ ꝑticipat p̄cipue illđ elemētum qđ substat aque. sʒ illđ qđ sup̱est aque. vicʒ aerē. Querit autē questio. an diuerse ṽtutes lapidũ ꝯsequãtᷓ ip̄os rõne materie vt dictũ est. an rõne forme. an rõne ꝯpositõis forme cũ materia. Dõm cũ Auicēna ꝙ ṽtus ē sequela forme. ex ꝑte eñ materie ꝓgredi nõ p̄t. qꝛ cũ oēs lapides eãdē habent materiã. seq̃retᷓ ꝙ omēs eandē haberēt virtutē. Verbi grã ꝙ omēs fugarēt venena. ꝯcordarēt discordes. attraherent ferrũ. ⁊ sic de aliis virtutibꝫ lapidũ. De q̄bꝫ Albertꝰ magnꝰ ĩ suis tractat mineralibꝫ. Forma igitᷓ q̄ est natᷓa p̄ncipalis. et ꝑ ꝯsequēs p̄ncipiũ motꝰ ⁊ q̄etis est quã virtꝰ lapidũ ꝯseq̄tᷓ Unde forma substantialis lapidũ est natᷓa mouēs eos ⁊ inclinãs ad ꝓprias virtutes ⁊ ad oꝑationes exercēdas. Unđ sicut forma hoĩs mouet ip̄m ad virtutē operatiuã eoruʒ q̄ nõ oꝑatᷓ asinus. Sic forma magnetis et adamãtis mouet ip̄os ad virtutē oꝑatiuã eoꝝ que nõ oꝑatᷓ cristallũ vel margarita. Hec aũt questio in generali ꝓposita potest specificari h̄ mõ. An virtꝰ adamãtina ꝓcedit ex ꝑte materie tm̄. vel ex ꝑte forme tm̄. vel ex ꝑte compositionis forme cum materia. Patet responsio. qꝛ attractio sequitᷓ virtutē adamãtis. ṽtus aũt ꝯseq̄tᷓ formã ⁊ nõ materiã.

Quid pluuie dulcedo.

Decima qõ ꝓponebat q̄ causa dulcedĩs pluuie est. Pro q̄ notandũ ꝙ calidũ aduenĩēs humido duo facit.

Uel ip̄m adurit. vt caliditas solis ꝑ ↄtīnuā actionē in aq̄s maris ip̄as adurit. et ex h̄ causaꝛ amaritudo. vł nō adurit sꝫ digerit ⁊ decoq̄t. attrahēs ⁊ alleuās hūiditates īferiores ad aerē ⁊ ip̄as calefacit. Et q̄ digestōe dulcedo relinq̄ꝛ. Et h̄ mō aque pluuiales efficiūꝛ dulces. Hinc ē q̄ modica ꝑs pluuialꝭ aq̄ hūectās segetes plꝰ r̄creat suscitat ⁊ fructificat. q̄z si mł'tū aque fontalis aut fluuialis sup ip̄as sꝑgereꝛ. aut funderetur.

Putei hyemalis caliditas. estiualꝭ frigiditas.

Undecima questio proponebat. propter quid fōtes in hyeme sunt calidi. in estate vero frigidi. Uidemus enim fontes in hyeme fumare. Talis autem fumatio attestatur fontium calorem. Huius ratio est. quia frigus vehemēs et excellens tangēs terre superficiem inuenit in ipsa caliditatem. in estate per poros terre receptam. Agendo autem in ip̄am caliditatem. depellit eam ad interiora et ad terre viscera. in quibus est reseruata ipsa aqua. ex qua fontes ⁊ fluuiȷ̄ generantur. Hec autem caliditas resistit actioni sui contrariȷ̄. scilicet frigiditati. ex qua resistentia fortificatur. Nam contrariū agens in suum contrariū si inueniat resistentiam in ip̄o. sua virtus minoraꝛ. et virtus alterius contrariȷ̄ fortificatur. Hoc modo caliditas relinquiꝛ ī aquis fontiū tempore hyemali. Huius simile est. quia in hyeme dum manus vehementer est infrigidata. si apponatur igni vehemens calor agit in vehemēs frigus quod est in manibus. frigus autem calido resistit. et per hoc q̄ magis resistit magis fortificatur. hoc modo contingit manum pati maiorem punctionem. sed tamen per continuam ignis applicatōnem tandem frigus expellitur. Sic frigus in hyeme circumstans toti terre. calidum susceptum in terra depellit ad eius inferiora. Et sic calidum resistens fortificatur. Preterea huius alia ratio esse potest. quia tempore brumali pori terre constringuntur. ita q̄ calor ipsius terre tantūmodo per fontes valet euaporare. Estiuo

aũt tempe pori terre solis calore aperiunt. qb apertis cali-
ditas terre inclusa valet exalare. Et q terra naturaliter ē fri-
gida. absente calido frigefacit venas ꝛ fontiũ meatꝰ. Hinc
etiã trahit causa. cur hoĩes in hyeme celerioris sunt dige-
stionis q̃ in estate.

Duodecia qõ q̃rebat.

Visus triplex emissio.

Cur sit triplex visꝰ emis-
sio. qd nõ ē intelligendũ. cur q̃dã aĩalia acute. q̃daꝫ acutiꝰ.
ꝛ q̃dã debiliter vidēt. sꝫ potiꝰ est intelligēdũ de diuersis di-
spositõibꝫ linee ducentꝫ visũ sup rē visibilē. Nã oĩs visio fit
sm triplicē lineã ad modũ trianguli vel pyramidis ꝯstitu-
tã. q̃ꝝ due ꝓcedũt ab oculo. ꝛ extendũt sup duas extremi-
tates visibilis. ꝛ tertia est p modũ basis ymaginãda ꝓtense
ab vna extremitate visibilis ad aliã eiusdē. Conus eñ illiꝰ
figure ymaginari dꝫ in oculo. basis ãt in re visa. Et si ra-
dios visuales ꝯtingeret cõcurrere añq̃ ad oculuꝫ possent
ptingere. ꝓpt nimiã visibilis a visu distantiã ꝯtingeret visi-
bile nõ videri. Et ad ꝑfectã visionē tria exigũt. scꝫ organũ.
ꝓbi grã. pupilla oculi vt sit determĩate disposita. et ꝙ me-
diũ sit illuminatũ. ꝛ etiã ꝙ obiectũ in determĩata distãtia
sit situatũ. Alias eñ visũ circa visibile iudicãdo ꝯtingeret
errare. Nã quãto obiectũ visibilis plꝰ distat ab oculo. tãto
ꝯcursus radioꝝ siue lineaꝝ visualiũ ꝯstituit angulũ acuti-
orē. ꝛ p ꝯñs tãto res visa apparet minor. Hinc ē ꝙ sol appa-
ret ꝑue quãtitatꝫ. cũ tñ sit maior tota terra. E cõuerso quã-
to visibile ē ꝓpinquiꝰ tãto ꝯcursus radioꝝ visualiũ consti-
tuit angulum ebetiorē vel obtusiorē. Et per ꝯsequēs visi-
bile apparet maius.

Vltia qõ ꝓponebat ꝓpt quid

Coloꝝ cõcretio.

sit coloꝝ discretio. Vbi notãdũ
ꝙ color sm Aresto. in de sensu ꝛ sensato est extremitas ꝑspi-
cui ĩ corꝑe termĩato. Nõ eĩ dicit ꝙ sit extremitas corporis
simplr. sꝫ potiꝰ extremitas ꝑspicui. hãt dicē q̃ndã corꝑis q̃-
litatē. Dĩ aũt extremitas ꝑspicui. q color apparet ĩ extremi-
tate. Et dicĩ ĩ corꝑe termĩato l' determĩato. ad drãꝫ corpoꝝ

indeterminatoꝝ. licet em̄ in corporibꝫ indeterminatis ali-
quis est color. ille tamen nō est in eis ratione ꝑspicuitatis.
aut ratione pure transparētie. sed ratione alicuiꝰ termina-
tionis. Fit āt in corꝑibꝫ indetermiatꝭ. vbi grā. in aq̄ l' in ae
re lumē dr̄ actus corpoꝝ indetermiatoꝝ. tenebre vero dicū
tur priuatōnes eius. sic quodāmodo nigrū dicit priuatio
nem respectu albi. quia est minoris ꝑfectionis. minusq̧ de
natura lucis participat. Generant̄ autē colores mediȷ̄ per
extremoꝝ coloꝝ cōmixtionē. ita ꝙ quelibet pars extremo
rum cōmisceatur partibꝫ alterius. De his autem ad librū
de sensu et sensato tractare relinquit̄.

Cum igitur istaꝝ questionū difficilis solutio
animū mutatōnis non posset adimplere. vxori
studuit predictis postpositis subiugari. Visis
vndiq̧ virginibus. in tedium ductus. parenti-
bus sic respondit. Improbo corruptas. lectos
detestor aniles. Nil mihi cū feda virgine. solus
ero. Spretisq̧ predictis. vtpote solutōnibꝰ diffi
cilibꝰ. Tholomei preceptis. inquit. de cetero in
sistā. Sed signoꝝ gradꝰ planetarūq̧ discursus
sine turris eleuatione facili visu cōprehēdi non
possunt. Quid inquit de cetero faciā. Miseꝝ est

me esse hominē. vtinam humanitatem possem exuere. azineitatēq; induere. specie permutata.

Hic Boecius enumeratis questionib9 que descripte erāt in sede Crathonis. ostendit quō fecit fili9 inconstātie. Et primo facit hoc. secūdo concludit. ibi Quid de cetero faciam. dicens sic. Cum fili9 inconstantie in questionib9 enumeratis proficere nō poterat. propter earum difficultates studuit vxorari. Et cum viderat multitudinē virginū duct9 in tedium. parentib9 suis sic respondit. Improbo corruptas rc̄. vt patz in textu. Et concludit se magis solari velle q̄z ducere vxorem. Et tandē proposuit studere difficiles questiōes Tholomei. dicens se preceptis suis velle insistere. Cum autē vidit q gradus signorum et cursus planetarum de facili non poterant perpendi sine turris eleuatione. dixit cōcludendo. Quid faciam de cetero. miserum est me esse hominē. Utinaz possem exuere humanitatem et induere azineitatē specie permutata.

Sit ergo discipuli summa magistratui subiectio. exercitij attentio. animi beniuolentia. ingenij docilitas. specierum luxurie euitatio. felicisq; constantie debita professio.

Hic recapitulat seu epylogat recolligendo prius dicta dicens sic. Sit igitur summa discipuli subiectio erga magistrum. exercitij attentio. animi beniuolentia. ingenij docilitas. specierū luxurie euitatio. et felicis constantie debita professio.

Explicit liber primus.

Incipit liber secundus

o Mnia siquidem superi⁹ expedita ad scolariũ informatõez sũt affixa. Nũc de eorꝝ sagaci ꝓuisiõe breuiter est trãscurrẽdũ.

b Ic incipit secundus liber. et quartũ ei⁹ capłum In quo ſm ordinẽ in prohemio ꝓmissum determinat Boecius de sagaci scolariũ ꝓuisione. cũ sint in partibꝫ alienis. Et diuiditur in tres partes ꝑncipales. In ꝑma ꝑmittit intẽtũ cũ h̄ declarãdo diuersitatẽ complexionũ humane naꝫe. In scdo oñdit q̄ requirũꝫ ad ꝓuidentiã scolariũ sagacẽ. ibi Felicꝫ ãt discipłi. In tertia declarat req̄sita ad scholariũ ꝓuidẽtiã respectu corꝑis. ibi Cũ ãt indiscrepãs. Prima adhuc ĩ duas. Prio em̄ ꝑmittit intẽtũ. scdo exeq̄ꝫ illď. ibi Cũ igiꝫ hũani corꝑis ꝯditio. dicẽs sic Om̄ia in ꝑcedẽti libro expedita ꝑ scolariũ informatõe sũt ꝯposita. scꝫ in q̄bꝫ debẽt informari Et qũo se habebũt erga mgr̄os suos. Nũc aũt in ꝑñti scďo libro ď sagaci ꝓuisione eorꝫ est breuiter tractandũ. Notanduꝫ h̄ q̄ exq̄ dicebaꝫ in ꝑcedẽtꝫ libri ꝑncipio q̄ ei⁹ subiectũ ẽ aptitudo discipuli cognitõꝫ veritatis recipiẽdo a docente. Jõ ad hanc aptitudinẽ om̄ia q̄ in h̄ libro determinanꝫ applicãda sũt ⁊ reducẽda. qď in hac ꝑte determinate sic reducẽdũ est. Ostenso in ꝑte ꝑcedenti in q̄bꝫ debita aptitudo discipuli doctrinã recipiẽtꝫ ꝯsistit. q̄ in ꝓcessu ad scĩas ordinato et in debita subiectõe respectu docẽtꝫ. que in tribꝫ ꝯsistit videlicet docilitate. beniuolentia. et attentione. nũc autor ꝑtractat de prouisiõe aptitudini ꝑdicte necessaria. que ad eam amminiculaꝫ ipsamq̄ꝫ inducit. Om̄ ſm Arestotelem naꝫa humana est multipliciter ancilla. Propter eius enim nobilitatẽ ⁊ aptitudinẽ mlťꝫ idiget Recte sic miles ad actũ

militie exercendũ indiget p̄t'ibꝫ. vicȝ armatura. seruis. eq̄s
ꝛ alijs hmõi sibi necessarijs. Sic etiã hõ ꝑ vite sustẽtatiõe
indiget victu ꝛ vestitu sibi ꝯgruis loco ꝯnat'ali. Hoĩes aũt
diuersaꝝ sũt ꝯplexionũ. Et q̇dã min⁹. q̇dã ṽo magꝭ ad sci
entiã sũt apti qm̃ aĩa corpis ꝯplexionẽ ꝯcomitat'. vt dicit
autor sex ꝓncipioꝝ. Et qꝛ h̄ agit' de aptitudĩe cognitõnem
veritatis recipiẽdi. etiã determinandũ est de ꝯplexiõe que
ad ipaȝ amminiculat'. Complexio ãt indiget nutrimento.
Et si studiũ exercere debeat indiget loco. qꝛ studiũ sapĩe ẽ
ꝓuilegiatũ vt loco solitario magis sit aptũ. Alia ṽo studia
sicͥ militarꝭ ꝛ architectonice ꝛc̃. qꝛ in publico ꝯueniẽti⁹ exer
cent'. Nutrimentũ igit' ꝛ loc⁹ cõplexioni ꝛ studio organice
obseruiũt. Nã sic visus obseruat' in oculo. sic ꝯplexio ĩ nu
trimẽto. Vñ simĩle est in medicinis. Ipa em̃ ex q̇ tractat ꝺ sa
nitate. ꝓmo oñdit ĩ q̇bꝫ sanitas ꝯsistit. qꝛ in hũoꝝ adeq̃tõe.
postea determĩat de his q̄ ad sanitatẽ ãminiculãt'. eãqꝫ in-
ducũt ꝛ ꝯseruãt. Sic sũt hũoꝝ euacuatio sup̄fluoꝝ. dieta
ꝯgrua. ꝛ alia hmõi. Sic recte ꝓcedit Bocci⁹. Postq̃ꝫ det-
minauit de his in q̇bꝫ aptitudo ꝯsistit. iã tractat ꝺ illis que
ad talẽ amminiculant'. Et hec sunt ꝯuenientia loci. studij.
et mensura alimenti cuilibet apta.

Cum igitur humani corporis conditio fleu-
mate, sanguine, colera, melancolia cõsistat suf-
fulta, ab aliquo predictoꝝ quẽlibet necesse ẽ eli
cere preeminentiã. Hic Bocci⁹ exeq̇t' intentum
ostendẽdo diuersitatẽ ꝯplexio-
nũ. Et diuidit' in duas. ꝓmo facit h̄ in generali. scd̃o ĩ spẽa
li. ibi Melãcolico ṽo. Dicẽs ꝓmo sic. Cũ nat'a hũana cõ-
posita sit ex q̃ttuor hũoribꝫ. s. fleumate. sãguĩe. colera. ꝛ me
lãcolia. necesse ẽ quẽlibꝫ hoĩm hr̃e ꝑeminẽtiã in vno predi
ctoꝝ. Notandũ h̄ ꝙ ꝯplexio hũani corpis q̃ttuor hũoribꝫ

melãcolia scꝫ fleumate sanguīe colera fulta est. Uñ necesse est quēlibet hoīeꝫ ab aliq̃ p̄dictoꝝ accipe p̄eminētiã. scꝫ vł in sanguīe. ł fleumate. seu aliĳs duob9. Et est humor vt hic sumitꝛ corp9 hũidũ ī corpe aīalis generatũ aptũ natũ nutrire corp9. ⁊ est q̃druplex vt dictũ ē. Et qꝛ ꝭm Arꝭ. ĳ. de generatione. ex eisdē sum9 ⁊ nutrimur. Jō cessante hũore in corpore aīalis. seq̇tꝛ ei9 desiccatio. Scd̃o notandũ ꝙ ꝯplexio p̄t sic ꝺscribi. Complexio est ꝯtextio seu ꝯmixio ꝭm magis ⁊ min9 dominãs. abscedēs ⁊ recedēs ab extremis ad mediũ. nõ simplicitꝛ. sꝫ q̃ ad nos. Uel sic. Cõplexio est dispositio extrinseca vel sufficieten9 appa꞉ēs significãs causas intrinsecas ꝯsilꝛ se hn̄tē. Uel sic. Complexio est dispositio alicui9 ꝺ quattuor humoꝛib9 resultantib9 ex quattuor elementis ad inuicem ꝭm ꝓportionem inequalitatis.

Melancolico vero timoꝛi pigricieiqꝫ subiecto sub locis secretis et angulosis. strepituqꝫ carentib9. lucisqꝫ paꝝ recipiētib9 studere est opoꝛtunũ. Saturitatēqꝫ decliuē. serãqꝫ precauere cenam. potibusqꝫ mediocrib9 gaudere ad nature subsidiũ. et ꝓut studij desiccatio exigit plenaria potus receptõe ad mensurã cõfoueri. ne nimij studij ꝓteruitas tysim generet. anhelansqꝫ thoracis strictitudinē.

Hic in sp̄ali determinat ꝺ ꝯplexionib9. Et diuiditꝛ in q̃ttuoꝛ ꝭm ꝙ q̃ttuoꝛ sũt ꝯplexiões. ꝑtes patebũt. Et p̄mo determinat ꝺ melãcolica ꝯplexiõe. di. sic Melãcolico timoꝛi

ꝛ tarditati subiecto. Necessariũ est studere in loco secreto ꝛ anguloso. vbi nõ fiũt magni strepit⁹. vbi etiã nõ ē lux intē/
sa. Et gaudebit modica saturitate. cauēdo sibi de serotina
comestõe. gaudebitq; potib⁹ mediocrib⁹ ad natē sue subsi
diũ. ꝑut labor studij reqrit. Põt recipe potũ plēarie ꝛ alia.
ꝛ fouerí ad mēsurã. ne nimia studij ꝑteruitas generet ĩ ip
so tysim ꝛ pectoris strictitudinē ꝛ anhelit⁹. Notandũ h̄ ꝙ
ꝯplexio melãcolica est qñ mixtũ ex q̃ttuor elemētꝫ ꝯponit
seu hũorib⁹. vbi humor tre ꝑdñat alijs hũorib⁹ ĩ mixto exi
stētib⁹. Et iõ si ille humor ē frigid⁹ ꝛ sicc⁹. sic tal' cõplexio ē
frigida ꝛ sicca ꝛ terre assimilat. Sũt ãt melãcolici inferi⁹
grossi. supi⁹ ãt apparēt macilenti. eo ꝙ melãcolic⁹ ſm hũorē
melãcolicũ ē ꝯplexionat⁹. Melãcolia ṽo ē humor terre⁹ ꝛ
grossus natã hoĩs deꝑmēs ĩ natã terream. Vñ melã/
colici sũt tre compabiles. Terra ãt int' oĩa alia elemēta est
pl⁹ material'. ꝓpt' qđ etiã đr fex oĩm elemētoꝝ. Jõ etiã melã
colici maxie sũt grossi ꝛ minime agiles. Et ꝓpterea dicunt
etiã subiecti pigriciei. Sũt etiã timorosi. timor eñ opponi
tur audacie. Audacia ṽo ē ira q̃dã accēsa ꝑncipalit' ꝓpt' bo
nũ. Jra eñ est accēsio sanguis circa cor. Cũ igit' melãcoli
ci sũt hũoris grossi eo ꝙ sunt natalit' frigidi ꝛ sicci. iõ calor
coꝝ nõ hꝫ virtutē accēdēdi sanguiē. ꝓpt' qđ sũt timidi. De
cet etiã eos studere ĩ locꝭ secretꝭ ꝛ angulosis. Quia ſm Aui
cennã. ĩmunitas a materia reddit nos ĩtelligētes. Sꝫ me/
lãcolici sunt maxie materia onerati. vñ ĩpedit' circa sensus
oĩs ṽt⁹ intelligēdi. eo ꝙ necesse est quēcũq; intelligētē fan/
tasmata speculari. iõ debēt esse in locꝭ secretꝭ. Vel etiaꝫ q̃a
timidi sũt iõ ad loca secreta fugiũt. Vel etiaꝫ q2 valde sunt
materiales. difficulter recipiũt impssionē alic⁹ cognoscibi
lis. ꝓpt' qđ faciliter pñt ĩpediri. iõ nullaten⁹ circa se strepi/
tũ pati possũt. Dꝫ etiã melãcolic⁹ p̃cauere nimiã saturita/
tē. q2 cũ sit grossus ex saturitate nimia grossi hũores ꝛ pes
simi pñt generari. ꝛ sic fieret oĩno inabil'. Cũ etiã nataliter
sit frigid⁹. ne ex defectu caloris natal' nimi⁹ cib⁹ maneat in
digest⁹. vt sic corp⁹ reseruet. Dꝫ etiã p̃cauere cenã tardã. q2

p somnum fit digestio ⁊ hũoꝝ ꝯgregatio. Ne igit humor generat⁹ ex cibo abũdet excessiue siue ĩ sõno ad cerebꝝ ascẽdat ipm destruẽdo. Cõseqnt notãdũ q melãcolice cõplexionis sig sũt. Nã melãcolic⁹ ẽ inuid⁹ infidelis fallax inconstãts animi. tard⁹ ĩ oib⁹ facts. iordiatũ hñs appetitu3. diligit ei esse sol⁹. est timid⁹ dũ hoĩes d3 inspicere. ebes ẽ ingenio. pl'es hñs carnes. ml'tũ bibit. q2 ẽ sicc⁹ naturalit. Parũ comedit. q2 nõ pt digerere rõne frigiditats. paꝝ appetit coit⁹. nihilq3 vl' paꝝ potat. q2 frigid⁹ ẽ ⁊ sicc⁹. Si ꝟo vult appetere cibaria calida ⁊ hũida. puluerosa seu bñ pipata sumat. bonũ q3 vinũ aut potũ calidũ potet. aut esset breuiors vite Sic ei rõne caloris ĩ cibis ⁊ potib⁹ exñtis calor natural' augmentat Et rõne hũiditats nutrimẽtal' hũidũ radicale incipit augmẽtari. Et sic pl⁹ appetit ⁊ pl⁹ pt q3 sine his. Et sũt hec sig ĩ his metris ꝯtenta. Inuid⁹ ⁊ tristis cupid⁹ dextreq3 tenacis. Nõ expers fraudis timid⁹ luteiq3 colors. Nota tysis ẽ cõsũptio corpis naturalit humectãts ex alteratõe corpis pueniens. Vñ tysici p fleumats emissionẽ ꝯsumunt. sic q vix cutem sup ossa obtinent. Vñ lato cibo possunt vitã plõgare Thorax est pect⁹ vel lorica.

Fleumaticus vero licet strepitu rugientib⁹ edibus lucisq3 capacissimis studij preceptis potest informari. poculisq3 pleniorib⁹ potest sustẽtari cibarijsq3 omnigenis confoueri. venereoq3 accessiu si fas est dicere mensurnus permolliri.

Hic ostẽdit ꝓprietates fleumatici. Et vult q fleumatic⁹ pt informari doctrinis in locis clamorosis ⁊ capacissimis lucs. potestq3 foueri mults potib⁹. et nutriri diuersis cibarijs. Et si liceat dicere pt semel ĩ mẽse actũ venereũ exercere

Notandũ h̄ ꝙ fleumaticꝰ ꝑt informari documẽtꝭ studij in locis clamorosꝭ. qꝛ frigidꝰ est ꝛ humidꝰ. Motus aũt est ca loris ꝛ siccitatꝭ inductiuꝰ. Si eñ ꝯfricet̃ ad corpꝰ caloꝛ ge nerat̃. Quia igit̃ frigidꝰ est motꝰ q̄ est actus studendi diffici lioꝛ est in maiori strepitu q̄ sensũ mouet. ꝛ ita caloꝛ ĩ eo in tendit̃. ꝛ quodãmodo humoꝛ sup̄fluꝰ digerit̃. Habet eniꝫ fleumaticꝰ sanguinẽ nõ ita nobilẽ sicut colericꝰ. Et ido nõ faciliter ꝑ strepitũ in actu studij impedit̃. Strepitꝰ tñ non ꝓmouet. sed impedit speculatõem intellectualẽ. Est auteꝫ fleumatica cõplexio qñ aliq̄d mixtũ ꝯponit̃ ex q̄ttuoꝛ ele mentis siue q̄ttuoꝛ humoribꝫ naturã elementoꝝ ꝯseq̄ntibꝫ ita ꝙ humoꝛ aqueꝰ alijs ꝑdominat̃ humoribꝫ. Vñ fleuma ticus est frigidꝰ ꝛ humidꝰ sicut aqua. Et naturaliter oĩes mulieres fleumatice sũt ꝯplexionis. Signa aũt ꝑ q̄ cogno scit̃ fleumaticꝰ sũt h̄. Est albi coloris. carnosus. parua ossa respectu sue carnis hñs. facie pinguis. nõ cito irascit̃. timi dus. ꝛ nõ letꝰ rõne frigidi ꝯstringẽtis. multũ comedit. mi nus bibit. tardꝰ est in factis suis. capillos hꝫ molles et rec tos. multũ ꝯtinuare põt coitũ. qꝛ humidꝰ. parũ tñ appetit. qꝛ frigidꝰ. Si vo mltũ appete velit bibat fortia vina. come dat cibaria calefactiua. sic ꝯfortabit̃ in eo caloꝛ naturalis De signis ꝛ ꝓprietatibꝫ fleumatici dant̃ h̄ metra. Hic som nolẽtꝰ piger in sputamĩe mltꝰ. Est huic sensus hebes. pin guis facie coloꝛ albꝫ. Et rõne humiditatꝭ cito addiscũt. sꝫ male retinent. ꝛ rõne frigiditatꝭ tarde loquunt̃. Etiã rõne frigiditatꝭ paꝝ appetũt coire. rõne ãt hũiditatꝭ mltũ possũt

Sanguineꝰ vero cuꝰ cõplexiõis fauoꝛabilioꝛ
ꝓpago est, omnibꝰ sitibꝰ ac cibarijs põt adapta
ri, quẽ ludẽdo sepiꝰ grauissima questõe nouimꝰ
cõfoueri q̄ꝫ si obliquantibꝰ hyrcis parietes solꝰ

ocillaret. non tamen in hoc semper est cōfiden
dum. Hunc autem cibarijs omnigenis gratis-
simis. potibusq3 lenientibus decet hylarari.

Hic ponit ꝓprietates sāguinei. di. sic. Sāguine⁹ cui⁹ cō-
plexio ē nobilior inť cetas studere pt ī oī loco. ꝛ sepe luden
do q̄stōes īcorporare ḡuissimas. nō tñ in h̄ ē sp ꝯfidēdum.
Scia em̄ meli⁹ a q̄cūq3 acq̄ri pt studēdo q̄3 ludēdo. ꝛ debz
delectabilib⁹ vti cibarijs ꝛ potib⁹ subtiliorib⁹ Notandū h̄
ꝙ sāguinei sūt naťaliť calidi ꝛ hūidi. q̄re faciliť recipiūt et
recepta retinēt. q̄propť aptissimi sūt ad disciplinā. Un̄ sā-
guinea ꝯplexio ē qn̄ mixtū aliq̄d ex q̄ttuor ꝯpoīť elementꝫ.
vbi aer ꝛ ṽt⁹ ei⁹ p̄dominať alijs elemētꝫ. Uel vbi sāguis na
ture aeree alijs hūorib⁹ ab alijs discussis elemētꝫ in mixto
p̄dn̄ať alijs elemētꝫ. Jō h̄ ꝯplexio ē calida ꝛ hūida aeri cō-
parabiľ. Sig̃ h⁹ ꝯplexiōis sūt. s. ꝙ ē let⁹ cantās larg⁹ seu li
beraľ amabiľ. mediocriť rubei coloris. pius. ꝯstās. mode-
rat⁹. ad ṽtutes naťaliť inclinat⁹. nō mľtū loq̄ns. nec nimis
tacēs. s3 facūd⁹ nō p̄cipitās facta. nō hn̄s appetitū inordia-
tū. vult ꝯuiuere sodalib⁹ bonis. faciei nō rugose. mľtū ap-
petit ꝓpť caliditatē. ꝛ mľtū p̄t ꝓpť hūiditatē. Un̄ ṽsus. Lar
gus amans hylaris ridens rubeiq3 coloris. Cantans car
nosus satꝫ audax atq3 benign⁹.

Coleric⁹ vero pallidule effigiei plerūq3 subie-
ct⁹ solitudini sp supponať. ne nimij strepit⁹ au-
ditu bilem ī totā effūdat cohortē. sicq3 mgrāt⁹
venerabilē ledat maiestatē. O q̄3 mgrāt⁹ lesio ē

vitāda. Hūc cena grādiori novim⁹ sustētari. potuq₃ fortiori deliniri Cauēdū āt ē ne lit₃ horror āmīstratōe pot⁹ isti⁹ rabidis mētib⁹ extrahat⁹.
Si āt qualitates assignare ignorās sit societas. theoricos consulat. seq₃ sic cognoscat. pluribus vero mentibus intimatum est gnothosolitos.

Hic oñdit ɔditōes colerici. ꝛ pmo facit h. scdo subiungit q̄ndā cautelā. ibi Cauendū ē āt. tertio remouet dubiū. ibi. Si āt q̄litat₃. Primo dic̄ sic. Coleric⁹ q̄ ē pallide faciei studebit ī loco solitario. ne bilē infūdat ꝓpt nimiū strepitū in suā societatē. Nec etiā venerabilē mg̃rat⁹ ledat maiestatē. Et subdit dicēs. o q̄ꝫtū vitāda ē lesio mg̃rat⁹. Pōt coleric⁹ etiā vti cena grandi. etiā ꝛ potu forti. Subiūgit q̄nda₃ cautelā dicēs. maxime est cauendū ne litis horror ī potus āministratōe extrahat̄. Et vltimo remouet dubiū sic incidēs. Cū sit dictū de quattuor ɔplexionib₉ posset aliq̄s dicere q̄uo nos h̄re poterim⁹ dictaꝝ ɔplexionū cognitōnem Remouēdo dubiū h dicit Boeci⁹. si ignoraueris assignare q̄litates. cōsule p̄hos speculatiuos seu medicos. ꝛ sic fit mentib₉ intimatū. gnothosolitos. i. nosce teip̄m. Notādū h q̄ ɔplexio colerica est q̄ñ mixtū componit̄ ex q̄ttuor elementis. siue hūorib₉. sic tñ q̄ humor igne⁹ aliis humorib₉ in eo p̄dominatur. Signa āt p q̄ cognoscit̄ h complexio sunt h. ip̄m esse pallidū sicut est color cineꝝ. qd̄ actionē calidi sup humidū ɔsumptu₃ ꝑcat. etiā fortiter bibit et plus q̄ꝫ comedit. Gracilis nō carnosus. facies ei⁹ macra et gracilis. cito irascit̄. iraq₃ eius cito trāsit. audax est. preceps in omnib₉ factis. in tremore immoderat⁹. quasi nullū timēs loq̄ndo. capillos hñs duros ꝛ nigros. supiora ei⁹ sūt gros

sa. ossa magna. neruos et musculos habens duros. Mobilis et velox est et nō piger. quia caloris est faciliter moue
re omīa membra. prodigus est semꝑ dans. circūstantias
nō attendens. multū appetens quia calidus. parū potens
quia siccus. Unde siv tatur humidis cibarijs. vtpote pul/
lis iuuenibꝫ in recenti aqua decoctis. hec nature eius pos/
sunt suffragari. Signa hec habentur in his versibꝫ. Hyr/
sutus fallax irascēs prodigus audax. Astutus gracilis sic/
cus croceicꝫ coloris. Si quis dicat Auerrois suꝑ de ce/
lo et mūdo habet. ꝙ omīa mixta habent predominiū a ter/
ra. ideo mouenꝶ ad centrū ratione grauitatis. videtur ido
ꝙ omīa mixta sunt melancolica. Dicitur ad hoc duplex ē
predominiū elemētoꝝ in mixto. Quoddā eīn sumiꝶ ꝺm q̄li
tatē tm̄. aliud vero ꝺm quantitatē molis. Dictū igiꝶ Auer
rois intelligiꝶ de quātitate molis. qꝛ in oīni mixto terra ħ
modo ꝑdominaꝶ. Mixtum eīn debet esse firmū. ⁊ nō cito
frāgibile. cui⁹ causa est terra. Sed dictū autoris intelligiꝶ
de q̄litatū ꝑdominio. Unde aliqn̄ q̄ntitas terre ꝑdominaꝶ
alijs. aliqn̄ qualitas et oꝑatio ignis. ⁊ sic de alijs ꝯplexio/
nibus. Hoc igiꝶ modo ꝯplexiones sortiunꝶ spēm et nume
rū. Conseq̄nter notandū ꝙ nunq̄ꝫ due complexiones in
ambabꝫ ꝓprietatibꝫ opposite simul esse possunt in eodez. vt
fleuma cū colera. et melācolia cū sanguīe. nisi in gradu cō
fracto. Eo ꝙ ꝯtraria simul eidē inesse nō possunt. ꝺm tñ eē
remissuz isti quattuor humores bñ in vno ꝯgreganꝶ. Et q̄
habent symbolū ad inuicē facili⁹ inuicē ꝯponi pñt. vt fleu
ma cū melācolia. qꝛ cōicant in frigiditate. ⁊ sāguis cū fleu
mate qꝛ in hūiditate cōicant. Sꝫ melācolia ⁊ sanguis ad
inuicē ꝯponi nō pñt. qꝛ in ambabꝫ q̄litatibꝫ seu ꝓprietatibꝫ
differūt. Et sil'r colera cū fleumate faciliꝶ ꝯponi nō potest
cū etiā i ābabꝫ q̄litatibꝫ r̄pugnēt. Quia igiꝶ q̄ttuor ꝯplexio
nes ꝑfacte raro pure ⁊ simplices reꝑiūꝶ. sꝫ sepi⁹ ꝑmixte. iō
dinoscere ei⁹ ꝯplexiones nō est puerile. Que tñ ꝯplexio in
vnoq̄ꝫ genere ꝑdomineꝶ capi pt aliq̄ modo ꝑ sig̃ antedicta

Nota q̄ ꝯplexio sāguinea q̄ calida ē ⁊ hūida assilat aeri. veri. vēto australi. ⁊ int planetas ioui. ac int etates homīs iuuētuti. Hec em̄ oīa calida sūt ⁊ hūida. Fleumatica vero ꝯplexio assilat aq̄ int elemēta. hyemi int ptes āni. fauonio int vētos. lune int planetas. ⁊ etiā sexui muliebri. Hec em̄ oīa frigida sūt ⁊ hūida. Colerica ꝯplexio assilat igni subsolano. estati. ⁊ etati virili. ⁊ int planetas soli. Hec eī oīa calida sūt ⁊ sicca. Sȝ melācolica assilat tre. autūno. boree seu vēto septētrionali. saturno ⁊ decrepitui. Om̄ h frigida sūt ⁊ sicca. Notandū q̄ triplex ē colera. s. cōbusta. tpata. ⁊ melācolica. Cōbusta viget in hoīb nigrā hūtib faciē. q̄si a solarib radijs ꝯbustā. Et tales sūt mltū rebelles. ⁊ de facili ad irā cōmouēt. ⁊ cū inebriāt sūt furibūdi. Tpata āt colera viget in hoīb pallidā ⁊ aliq̄lit rubeam hūtib faciē. Et sūt tales discretiores ī mēte. ⁊ freq̄nt furiosi nō multū segnes. Colera āt melācolica viget in hoīb lutulētā faciē habētib. Et sūt hmōi sp tristes. sp hūtes varias ymagīatōes fantasticas. Et de tali intelligit lrā.

Felicis vero discipuli discretio magistratui subijci gaudeat. eūq̄ȝ metuēdo diligat. fidelʼ existat. ne sub picturate dilectōis obtētu albinʼ existat detrahēdo. Quid eī detractore nequiʼ. Ve mgrātʼ deteriori. etiā si mille fuerīt. Venīēti aūt mgrō assurgat p loco et tpe. ipsū salutādo incli net. eūq̄ȝ si iubeat assequat. Māsioni quoq̄ȝ eiʼ si pōt se inserat cohabitādo. vt sic castigatʼ nō so

lũ se remordeat. vel etiã si loc⁹ affuerit ad eum
cõfluat diligẽter inquirẽdo. Si ãt discipul⁹ ma-
gistro suo sp vt necessariũ est nequeat exhibere
presentiã. tum ppter mãsionis sue distantiam.
tum ppter alteri⁹ rei cãm. dicticas lateri suo sp
pmptiores habeat cedulas ve. quib⁹ diligẽter i
primat quod cõscientie pprie nouerit intima-
tum. eiusq; explicite inquirat dubitatum.

Hic ponit q̃ddã pceptum generale. Et pmo fac h. scdo
dictũ suũ mag͛ restringit. ibi Si ãt discipul⁹. Adhuc pria
diuidit in duas. Prio poĩt doctrinã. scdo detractorẽ excla
mat. ibi Quid detractore nequi⁹. Prio dicit sic. Discretio
felic͛ discipuli gaudeat se subijci mgr̃atui. 7 metuẽdo eum
diligat. 7 in oib⁹ ei fidel͛ existat. Nõ sub dilectõe picturata.
q̃lis albin⁹ extiterat detrahẽdo Et tũc exclamat detractõz
dicẽs. Quid ẽ nequi⁹ detractõe vl' detractore. dato q mil-
le essent. Fidelis etiã discipuli discretio assurgat ĩclinãdo
loco 7 tpe ꝯgruis mgr̃o suo veniẽti. 7 si iusserit ipm sequat͛
Et si fieri pt inserat se mãsiõi e⁹ cohabitãdo. vt sic castigat⁹
nõ solũ remordeat se. s; cũ loc⁹ fuerit ꝯfluat ad mgr̃m du-
bia inq̃rẽdo. Et illõ mag͛ specificat dicẽs. Si discipulus
ɓm q necessariũ ẽ neq̃at sp mgr̃o suo exhibere pñtiã. inter
dũ ppt habitatõis distãtiã. 7 qñq; ppt alteri⁹ rei cãm. tũc ha
beat dicticas lateri suo pmptas. q̃b⁹ diligẽt͛ impmat quod
sibi expssũ fuerit a mgr̃o. Notãdũ h q felix discipul⁹ gau-
dẽter se mgr̃o suo subijcere ipmq; timere d;. Nã q̃ ñ timet
nõ obedit. 7 si nõ obedit nõ ẽ subiect⁹. Nõ ãt sic d; timere

ipm sic fur patibulū. sz vt debitos honores sibi ipēdat. ⁊ eꝰ mādato se subijciat. ipm i nullo cōmouēdo. Ipm etiā diligere dz. qꝛ si nō diligat ipm. ꝑcepta sua nō custodit sed ꝯtēnit Talis āt ꝯtēptꝰ subiectōꝫ ipedit. Dz āt discipulꝰ debitā exhibēdo mgr̄o reuerentiā tpe ⁊ loco assurgere. Nō quidē oīni tpe. qꝛ nō dū studio ē impeditꝰ. nec oi loco. qꝛ nō i scolis vel locis studij. Et si pt discipulꝰ cōmorabit̄ mgr̄o suo. ne solꝰ in studio se remordeat. Tūc āt q̇s se remordere dr̄ in studio qn̄ ꝓprio intellectu ad aliq̇d acq̇rēdū laborat. qd̄ ꝑ se inuestigare nō sufficit. Discipulꝰ em̄ qn̄qꝫ magnos circa materiā aliquā facit labores sup q̄ facilit̄ posset a mgr̄o suo expediri. Si āt cū suo mgr̄o morā hr̄e nō possꝫ habeat dicticas in qb; dubia emergētia ꝯscribat. tpe vt oportuno eoꝝ solutōez suo a mgr̄o inq̇rat. Nota dictica dr̄ a dictamē ⁊ ycos custodia. Vn̄ Clerice dictica lateri sit sp amica Nā sine dictica vix retinebis ita. Item. Vox audita perit. lr̄a scp̄ta manet. Sed obijceret q̇s. h̄ est ꝯtra cōmune prouerbiū. s. cordi nō carte ⁊c̄. Dr̄ ad h̄ ꝙ ista nō opponūt̄. pōt ei pmo dubiū notificari et dictic; inscribi ⁊ postmodū intellectui. Et sic nō solū dictic; ē cōmēdandū.

Cum aūt indiscrepās cōueniēsqꝫ affuerit cōmēsaliū cōnexio annua vl̄ citerioꝛ scd̄m ꝓpositū cōmorādi volūtas. Salis āt lignoꝝqꝫ i estate fragmēta. autūni copiā. vindemie triturā. capricorni cōgeriē carniū. O q̄ꝫ ꝓficiēs sanitatisqꝫ ꝯsentaneū scd̄m facultatē in vnū cōponere. Ne arthocopi mucoꝛ anxionariꝰ anhelitū infirmet

Et ne vini insipidi acor cordis secretā cōfūdat carniū laniste rancor salisqꝫ tritura fetor inclusus intestina corrumpat. lignorumqꝫ defectus membra contrahat. et quod deterius est quotidianis incursibus ingrassetur anxionarius.

Postq̄ꝫ boeci⁹ ōndebat p̄ceptū q̄ddā obs̄uādū ī discipul̄ ꝓp̄ aptitudīez r̄cipiēdi ꝯgnitōez v̄itat̄ a docēte. h ōndit q̄ddā alia p̄cepta. Et diuidit̄ h ps ī duas. Nā p̄io ponit illa p̄cepta. scdo d̄clarat eoꝝ cās. ibi Ne artocopi mucor Prio dic̄ sic. Cū igit̄ ꝯnexio studētiū seu scolariū fuerit cōcors. ita q̄ hēat ꝓpositū insimul̄ morādi p tps vni⁹ āni aut circiter tūc ꝯueniēs ē q̄ iuxta eoꝝ facultatē festinēt sibi ꝓcurare copiā salis. frumēti lignoꝝ ꝛ copiā videmie Sal q̄dē ꝛ ligna ī estate. frumēta ꝛ vina ī autūno. ꝛ ī capcorno ꝯgeriē carniū Hoc eī maxie ꝯsētaneū ē sanitati. Et assigt̄ cāꝫ. Ne mucor artocopi īficiat anhelitū. ꝛ ne eē vinū īsipidū cordis secreta ꝯfūdat. ꝛ ne etiā seq̄t̄ rācor carniū. Et ne fetor triture īclusus corrūpat intestīa. ꝛ ne ligꝝ d̄fect⁹ ꝯhat mēbra. ꝛ etiā q̄d pei⁹ ē ne ꝯtinua īfirmitas seq̄t̄. Notādū h q̄ s̄m phm ī politic̄. hō viuēs solitarie aut ē de⁹ aut bestia Nō ē q̄ ē adō rudis q̄ de nll̄o curā gerit Et h bestia noiat̄. Nō eī viuit vt hō. eo q̄ vite ītellectuali nō insudat. aut ē adō ꝑfect⁹ felicitate mellicitatoria q̄ nll̄o īdiget. Et sic d̄s. i. diuin⁹ esse d̄r. vñ hō natalit̄ est aīal politicum ꝛ ciuile habitās int̄ alios hoīes. vt sic hoīes sibi mutuo suppleāt defect⁹. Docet āt h autor q̄lit̄ scolares sibi ꝓuidebūt ī diuers̄ varios coꝝ defect⁹ supplētib⁹. nā ꝯcta societate ꝯgrua scolares ꝓuisionē faciēt ī nutrimēt̄ ꝛ aliis ad vsum vite necessariis. vt ī sale. lignis. carbonib⁹. vino. frumēto. ꝛ aliis hmōi corp⁹ ꝯseruantib⁹ ꝯplexionē iuuātib⁹ ꝛ ad aptitudinē īcētā āminiculātib⁹

Itē notādū ꝙ vnusq̇sq̧ mēsis sua ꝓpria hꝫ exercitia. vt pꝫ in his v̄sib⁊ a ianuario ꝯsequenť enumerando. Poto. ligna cremo. de vite superflua demo. Do gramen gratum mihi seruit flos mihi pratuꝫ. Messes inclino. segetes tero. vina ꝓpino. Semen humi iacto. mihi pasco sues mihi macto.
Item ꝓ vocabulis textꝰ noteť p̄mo ꝙ arthocopꝰ d̄r ab arthos grece qḋ ē panis latine ⁊ copos labor q̄si panis cū labore factꝰ. Vn̄. Est arthos panis qḋ ꝓbat arthocopꝰ Itē rancor d̄r carnis ꝓprietas. Acor vini. ⁊ mucor panis. Vn̄ꝰ Carnis rancor. acor vini. mucor q̄ꝫ panis Item. Non miser h̄ fertur. in cuiꝰ sepe popina Muscidus est panis. caro rancida. pendula vina.

Magna vero discipuli cōmoditas est ꝓut facultas suppetit necessaria magistratui exhibere ne dum eiꝰ inhiat executioni. rerū venaliū indulgeat comparationi. O q̄ꝫ absurdū est magistratus egestas.

Hic Boeciꝰ ꝯtinuādo ꝓpositū suum ostendit q̇d expediat mgr̄o ⁊ discipl'o. dicēs sic. Mag̃ i h̄ ꝯsistat discipulo cōmoditas vt suā iuxta facultatē mgr̄o suo ꝓuideat de vite necessarijs. ne tp̄e quo sibi intēdere deberet instruēdo. circa reꝝ venaliū curas se habeat occupare. Subdit exclamatōꝫ dicēs. O q̄ꝫ absurda est egestas mgr̄atꝰ. Notādū h̄ ꝙ mag̃ in h̄ ꝯsistit discipuli cōmoditas vt iuxta sue facultatꝭ exigētiā suo ꝓuideat mgr̄o de vite necessarijs. Sic em̄ tāto p̄t fideliꝰ ꝑ eū informari. imo nūq̄ꝫ sibi facere poterit ꝯdignā laboꝝ recōpēsā. Vn̄ sicͭ filiꝰ ꝓpť subaꝫ quā assumpsit a parentib⁊. nō sufficit ei reddere equalēs. Sic nec discipulꝰ mgr̄o ꝓ scia ab eo sibi mīstrata. In signū cuiꝰ dicit ph̄s in ethicis. Dijs parentib⁊ ⁊ mgr̄is non p̄t reddi equalēs. Faciat igiť discipulus

mgr̃o suo iuxta facultatis exigētiā laboꝝ recōpēsā.s.ī vite ne cessariis subueniēdo. Ne (vt dicit autor) tpe instructōnis scolariū victualiū ꝓcuratōi hēat intēdere. vñ fruct⁹ scolastici ꝓueniat minoramētū. Nā plib⁹ intēt⁹ minor est ad singula sensus. ꝛc.

Lotricū āt vetulaꝝq₃ remotio q̄₃ summo ope appreciāda ē. eaꝝq₃ accessus quāto rarior tāto salubrior. Ne dū venerit aliquid suggerat iquinatū. vel a mācipio extrahat aliquid permollitū. quoniā mācipioꝝ raro reperitur clementia. rarior in agone cōstantia. Ue seducēti mācipio in quo confidit plenarie dominantis dilectio. Quid tali fedius est. quid tanto grauius.

Hic agit de puisiōib⁹ adhibēdis inferiorib⁹ dicens sic. Felix discipul⁹ abstinebit se a freq̄nti lotricū ꝛ vetulaꝝ accessu. imo q̄to talis rarior tanto salubrior. Subiūgit cā₃ dicēs. Ne vetule ꝛ lotrices ꝓmisse domū ei⁹ accedētes suggerāt famulātib⁹ seu ꝯsulāt aliq̄ q̄b⁹ fieret ei⁹ depaupatio seu diffamatio. qm̄ raro repit̄ fidelitas seruientiū ꝛ in periculo ꝯstātia. Subdit exclamatōꝫ dicēs. Ue seducēti mancipio cui dilectio dn̄i plenarie ꝯfidit. imo tali nihil fedius seu ingrati⁹ valet inueniri. Notandū ꝙ studētes sibi ꝓuideāt ꝯgrua de familia tam q̄ ad sexū muliebrē q̄₃ etiā masculinū. Ut ꝑ eam de cura domestica subleuati scolasticis actionib⁹ tāto efficaci⁹ valeant inhiare. lꝫ em̄ ipi indigeant

mulierib9.nō tñ eas debēt attrahere.q2 cū3 Mulier nakaliē sit meretrix.ne lotrix ad suū veniēs mācipiū ipm alliciēdo mala sibi psuadeat qb9 bōa sua forsan dilapidarēt. Notā/dū circa vocabula text9.q2 agon agonis l'ago onis.dr loc9 belli.ab a qd est sine 7 gon9 angul9.qsi sine angulo.qa fieri solet sine angulo. Sz fm Huguitōz venit a vbo ango gis.ere. Inde agonizare.i.certare. Inde agonista.id ē.pugil. Item mācipiū idē est qd famul9.7 dr a man9 7 capio.quia seru9 dz esse capt9 manib9.i.ptātib9 sui dñi.ita q2 suis pceptis obediat.qd si nō fecerit ver9 nō existit seru9.

Hospitiū mūdum.suppellex mūdata.thoral dealbatū.mācipij prudētia rerū exit9 cōsiderāti sedulitati domice sp assistētis decēti vultu sunt cōponēda. Quid mācipio detrahēti crudeli9 est

Hic declarat Boeci9 seruitiū fideliū seruoz declarādo cū h exemplariter maliciā serui infidel' dicēs sic. Seruus fidelis hospitiū dñi sui seruabit mundū 7 thoral dealba/tū. Hec em̄ sūt signa fidelis serui. Oppositū āt ē de māci/pio detrahenti.

Cūctos terreat ifelix elymas ab elymādo dictus.nomē ex re cōtrahēs.qui cū Mycostrati mūera suscepisset.prio ei vultu seruiuit blādiori oia ad nutū ammistrās.fideliscz p oia existēs fideliorē se esse pmittēs.Quicquid vero Myco/

strati possidebat fidelita s ipsiꝰ cõmissũ est infi-
delitati. quid pl'a. cũ nequissimi elimatis infelix
puidẽtia cũcta puidissꝫ sibi subpeditari. carniũ
alimẽta. pisciũ fomenta. ceteraꝝq; rerũ venaliũ
cõmertia. oĩa in duplo q̃z essent appreciata do-
minicis auribꝰ intimabat. Sicq; totiꝰ substãtie
hausit incremẽta. Mycostratũq; i sũmã traxit
egestatẽ. et i creditoꝝ diurnã exclamatõez. qua
nihil amariꝰ imprimitur. Ve creditoꝝ insania
maxia vero Mycostrati penuria eũ i mãcipij er-
roꝝ cognitõz pduxit. Tãdẽ tarde cũ elimatẽ sui
errore suo cõuicit. Quo audito stati i ꝯtumeliosa
verba prupit. dominiq; i visceribꝰ mucronẽ se-
pelivit. ⁊ qd priꝰ omiserat secũ asportauit. dnicũ
q; corpꝰ canibꝰ ad deuorãdũ reliquit. Ecce q̃z de-
testabile pditoris impietas scelꝰ perpetrauit.

Hic declarat exēplarit̄ ꝑdicta d̄ q̄dā fuo q̄ vocabat̄ ely-
mas q̄ hēbat dn̄m q̄ vocabat̄ Nycostrat⁹. Iste āt Elymas
ꝑmo intrans hospitiū dn̄i sui exhibuit se fidelē. ⁊ ꝓmisit se
in post adhuc fideliorez. Et sic dn̄s su⁹ oīa sua bōa cōmisit
sibi disponēda Qd̄ vidēs dict⁹ Elymas dixit se ī duplo pl⁹
expēdisse ī reb⁹ vsui hūano necessarijs ꝙ̄ rei v̄itas habebat
Quo dn̄m suū in summā traxerat pauptatē. creditoꝝ qꝫ in
exclamatōz diurnā. q̄ nihil mēti amari⁹ ipmi ꝑt Maxia āt
penuria dn̄i sui fui ī cognitōz eū ꝑduxerat Tādēqꝫ eū sup
suo errore īcrepat. qd̄ dict⁹ elymas dū audiuerat ī v̄ba ꝓ-
rūpēs ꝯtumeliosa dn̄m suū īterfecit. Corpusqꝫ dn̄i sui Ny
costrati canib⁹ dimisit deuorādū. Tūc boeci⁹ exclamando
dicit. O ꝙ̄ detestabile factū ꝓditoris impietas ꝑpetrabat
Nota ꝙ tria sūt genera seruoꝝ fugiēdoꝝ. s. subtrahentiū.
vn̄ h̄ boeci⁹ nos edocuit. Scd̄m est bilinguiū. vn̄ Boeci⁹
satis recitat in textu ꝓxime seq̄nti. ibi Seru⁹ aūt biliguis.
Tertiū ē seruoꝝ crudeliū. vid̄ in textu īmediate seq̄nti iā
allegatū textū. ibi Seruoꝝ siq̄dē crudelitate.

Seruus bilinguis procul expellatur. et ipsi⁹
imminēte nequicia statim deponatur. licet cō-
sanguinitatis proximitate coniūctus existat.

Hic boecius reprobat scd̄um gen⁹ seruoꝝ vitandoꝝ di-
cens sic. Seruus bilinguis ꝓcul expellat̄. ⁊ si consāguini-
tatis linea fuerit ꝯiunct⁹

Seruorum siquidem crudelitate multos
sociorum vidimus incurrere iacturam.

Tangendo scd̄m gen⁹ seruoꝝ fugiendoꝝ. q̄ innuit̄ cau-
sā vitatōis secūdi gener̄ ꝑmissi seruoꝝ fugiēdoꝝ. Dicit sic.
Multas incidere vidim⁹ ꝑicula ꝑ seruoꝝ crudelitates.

Creditorib⁹ āt sūma adhibeatur dicti cōmē-
datio, dieq; prefixo debiti semper ꝓ posse solu-
tio. Scholari vero cui pleno cornu copia nō ar-
risit, o q̄; dulcis est creditoris transactio. affi-
niumq; suffragii exhibitio.

Hic ostendit vtilitatē acq̄rendi creditores. Et ṗmo facit h. scdo ōndit modū acq̄rēdi socios. ibi. Prudētis ꝟo scolaris. Dicēs ṗmo sic. Sūma dicti cōmēdatio est creditoribꝫ exhibēda. ꝛ tp̱e p̄fixo mutuatū restituendū ꝓ posse. Declarat h dicēs. multū dulcꝫ est transactio creditoris. Et vicinoꝝ suffragia𝔩 exhibitio scolari nō multū in necessarijs abūdanti. Notādū h ꝙ scolares suo pro posse creditoribꝫ se exhibebūt ꝟaces ꝑ eos em̄ actio discentis crebro adiuuat̄. Nisi em̄ scolaribꝫ lōginq̄s studētibꝫ i ꝑtibꝫ ꝑ creditores aliq̄tiēs fieret subuētio. mltū occuparēt tp̱is repatriādo. ꝛ ꝑ ꝯn̄s suis a studijs īpedirēt̄. q̄re ꝯgruū est imo summe ꝯueniēs seruare fidē.

Prudētis vero scolaris cōstātia sꝫ aliquo cō-
sorte gaudeat spēali cui possit ꝓpriā detegere cō-
sciāz, qui nubila existēte fortūa diligēter subue-
niat. Morboq; ingruente se sedulū exhibeat Et
si tetra mortis caligo affuerit. superstes faculta-
tes disponat. si vero viu⁹ euadat. ab eo posset su-
stentari pasci liniri cōsolari cubatū duci. diuer

sis etiã partib⁹ ꝓcurari. Vigēte vero valitudie libellis gaudeāt permutatim. questiūcul' certatim. ɔmēdabili etiã recordatōe gradatim. castigatōis felicitate cōuersim. diuersis ac varijs iocoꝝ generib⁹ dulciter obsequendo. Sicq; inter eos mutue dilectōis maneat integritas. vt primeui temporis ros instillans. in medio inundans. in fine vero inebrians existat.

Hic ostēdit modū acq̄rēdi socios fideles ꝛ eligendi. Et ꝑmo facit h̄. scđo oñdit ei⁹ vtilitatē. ibi. Quid dulcius. dicēs sic. Quilibet scolarꝫ prudēs sꝑ aliq̄ socio gaudebit cui propriã detegere posset ɔsciam. Et si fortuna fuerit nubila inde posset ɔsolari. Et si morbo ꝑueniatᷓ ab eo in sibi necessarijs potest iuuari. ꝛ si viã carnis vniuerse ingrediatᷓ. ꝑ eū facultates supmanentes fideliter disponantᷓ. Si ꝙ ad corpis ꝑuenerit valitudinē posset ab eo nutriri. consolari et cubatū duci. Si vero vigeat sanitate ꝓstina. gaudeat cū eo ꝑmutatim questionib; disputatiue. Etiã si opus fuerit in morib; ab eo dirigatᷓ. Ac etiã tpe ꝛ loco ɔgruis iocoꝝ generib; ab eo recreari. quo mutue dilectōis integritas inter eos videbitᷓ manere. Hoc etiã mō fiet ꝙ dilectio primo erit instillās. scđo inundās. ꝛ vltimo inebrians.

Quid dulcius. quid preclarius. quid certe meli⁹. Prestātis enī amoris nulla fauoris ēst

adeptio. Inuidia vero si scd'um quid euenerit.
scilicet in discendo. gratissima est. Simpliciter
autem. proprij auctoris consumptiua est.
Hic oñdit vtilitatē p̄dictoꝝ di. Quid ē dulci⁹. q̄d p̄cla/
ri⁹. q̄d ve meli⁹ q̄ꝫ talis amicoꝝ ꝯstātia. nl'la em̄ fauoris ad/
eptio tali p̄t esse melior. Sb'dit. si int' eos venerit inuidia.
fm q̄d. vicꝫ ī discēdo. tal' est ḡtuita ꝛ bona. si ꝟo simpl'r īter
eos venerit. H ē nl'la rōnabili de cā tūc ꝓꝛij corpis ē ꝯsūpti
ua ꝛ mortale pctm̄. Notādū h q̄ prudēs scolaris ꝯsortiū
inibit cū socio suo sibi fideli. cui ꝓpriam posset detegere cō
sciam. Hoc em̄ tam ad corp⁹ valet q̄ꝫ etiā ad sciaꝫ. Ad cor
pus q̄dē vt si fortūa fuerit min⁹ ꝓspera subueniat ei ī tꝑali/
bus. Si ꝑueniat' egritudīe manū sibi porrigat adiutricē.
Si q̄ꝫ tetra mortꝭ affuerit caligo vt sup̄stes disponat facul
tates. Si ꝟo ꝯualescat vt cū sustētet. pascat. liniat. ꝛ ꝯsolet'
Quo ad sciaꝫ q̄dē. vicꝫ vt ꝑmutatim gaudeāt libell' reperi
tōe dubioꝝ ꝛ erroꝝ castigatōe tā ī moribꝫ q̄ꝫ ī sciētijs. sola/
tiosisq̄ꝫ etiā iocꝭ ad hōestatē spectātibꝫ sibi inuicē obsequāt'
Debēt ei solaciosis iocoꝝ generibꝫ hōeste mutuo obseq̄. qꝛ
trāq̄lla req̄es vite hūane ē nccāria. Per ipaꝫ ei spūs q̄ vitā
hoīs ducūt ꝛ vegetāt recreāt'. Hec aūt req̄es ī iocꝭ q̄dāmō
ꝯsistere videt'. eo q̄ ioc⁹ q̄eti assil'at' vt ait ypocras. Dem⁹ li/
cētiā iocꝭ sic̄ dam⁹ licētiā q̄eti. Quies āt ē nccāria curꝭ q̄ stu
diū ꝟtutꝭ ꝛ sciē ipediūt. Per iocū igit' cure depellūt'. Sub
dit boeci⁹ ī textu q̄ ītegritas social' dilectōnis manebit ad
modū roris generata. vt ros ꝑmo noctꝭ tꝑe instillat. ī me/
dio inundat seu crescit. in fine ꝟo inebriat. Sic scolarꝭ cū
socio amiciciā ꝯtrahēs. paulatim eā augeat. ꝛ vltimate int'
eos ꝑfecte amicicie integritas ꝯsistat. nō em̄ cito debet ge/
nerari ꝛ cito corrūpi. sicut de stipula incēsa cito ignis ge/
nerat' ꝛ cito deficit. Sꝫ paulatim dꝫ generari. vt sic ꝑma/
neat icorrupta. Amic⁹ ei sūmo q̄rēd⁹ ē oꝑe. Null⁹ ei sine ai/
cis viuere eligeret r̄liq̄ bona oīa. put hēt' octauo ethicoꝝ.

Nihil em̄ tā aptū tā q̄z ꝯueniēs ad res secūdas ⁊ aduersas. Jō dixit p̄hus q̄dā. Amicicia est desiderabile nomē. refugiū felicitatis. miserie releuatio. q̄ est indeficiēs ⁊c̄. Item notandū h̄ q̄ duplex est inuidia. s. ꝭm q̄d et simplex. Inuidia ꝭm q̄d est q̄ venit legitimā ꝓp̄ rōnem. vt si q̄s scolaris plura sciret. ⁊ ali⁹ inuideret cogitās se etiā velle tantū addiscere sic̄ et ille. talis inuidia ḡtuita esset ⁊ meritoria. Simplex aūt inuidia est q̄ nō venit rōnabilē ꝓpter cām. Ut ꝟbi gr̄a. si quis alteri inuideret ꝓpter bona eius opera seu famā laudabilē. talis inuidia propriū consumit auctorē. ⁊ ē peccatum mortale.

C Um me parētis vtriusq̄z ꝓuidētia ei⁹ colloquio vt assolet dieb⁹ paucis ꝑmittens cōsolari. athenas ob cām studij me misisset. vnicum vite mee inueni custodē noie Fauoneū. nō a vento sed a fauore denoīatū. Hic cū me primo inspexisset itinere fatigatū. diuersa cōsiderantē. creberrime suspirantē. quesiuit. cuias essem. secūq̄z me adduxit curialiter cōsolās. breuiter inquirēdo. si ob studij cām illuc venissē. cuiusq̄z ꝓfessiōis essem. cuiusq̄z facultatis. Post triduum vicoꝝ noīa ostendēdo. Angiportorū confraga.

dicēs. Hic vigēt chaldeoꝝ presagia. Ptholomei nō latēs gl'a. Arestotel' sincera veritas. Platonis ꝓbata deitas. Zenonis ꝯcretio. Periboni dilectio. Pictagore ꝓmissio. Homeri ylios. ⁊ labor theseos. Euclidis theoreumata. Et michali anxiomata. Baretis aporismata. ypocratis scrutinia. Ariopagi efficacia legū ꝑitia. ypodromij cōfusa gl'a. Circi victoria. Palestre potētia Cestus fulminatio. Missiliū elatio. Nautarum exclamatio. iuuente peruagatio. coree cōnexio.

b Ic boeci⁹ oñdit exēplarit' quō scolarꝫ q̄libet fidelē hēbit sociū dicēs sic. Cū discretio parētū meorum miserat me athenas cā studēdi ꝓmittēs ꝯsolari ei⁹ colloq̄o paucul' dieb⁹ ꝓut fieri ē ꝯsuetū. tūc inueniebā ibi sociū vnū noīe Fauoneū. nō q̄dē a vēto denoīatum. ſꝫ a fauore. q2 mltū erat fauorabil'. Qui cum me ꝓmo inspexisset itinere fatigatū. diuersa ꝯsiderantē ⁊ crebro suspirātē. quesiuit de qua gēte ⁊ patria essem. Duxitq3 me secū causa cōsolādi. ⁊ q̄siuit a me an ibi ꝓpt' studiū venissem. q̄siuit etiaꝫ cui⁹ ꝓfessionis ⁊ artis essem. Post tres ꝟo dies oñdit mihi noīa vicoꝝ dicēs sic. h florent diuinatōes chaldeoꝝ. h manifesta viget gl'a Tholomei. h clara ꝟitas Arſ. h probata Platonis diuinitas. h zenonis discretio. ⁊ sic de alijs. viꝫ in textu. Notandū h q Fauoneus Bociū diuers̄ inuolutū curis crebro suspirantē cui⁹ esset ꝓfessionis vel secte

curialiter interrogauit. Tūc em̄ tempis sicut adhuc sunt tres erant secte pncipales. scilicet stoicoꝝ. quoꝝ princeps erat Socrates. Sed quia Socrates non scripsit nisi de moribus, ideo Platonis voluit suscipere tractatum. Alia erat secta peripatheticoꝝ. quoꝝ princeps erat Arestoteles Tertia fuit epicuroꝝ. quoꝝ pnceps erat Leucippus. Que sinit igiꝛ Fauone⁹ cuius secte esset Boecius. Et poniꝛ ibi angiportoꝝ. Et venit a nomie angust⁹ ꝛ portus. Presagia autē dicunꝛ futuroꝝ diuinatōes. que ex ꝯiūctione seu con cursu astroꝝ cognoscunꝛ. in quibꝫ chaldei studuerūt. erāt autē apud eos inuente. Tholome⁹ autē multum viguit in astronomia. ideo dꝛ gloria. hoc est gloriosa sciētia astrono mica ipsi⁹ Tholomei. Arestotelica ꝟo sciētia vocaꝛ sincera veritas. eo ꝙ falsitati est impmixta. Unde cōmentator ait. qui recedit ab Arestotile recedit a veritate. Platoni āt attribuiꝛ cōprobata diuinitas. Plato em̄ pre ceteris philosophātibꝫ pmo oim i celestiū intelligētiā et pme cause cognitōꝫ itelletū videtur erexisse. Erat em̄ Plato Socratis discipul⁹ qui moribꝫ insudauit. Sed Plato in celestiū cognitōem intellectū erexit. Unde ꝛ Socrates somniando se cignū album in sinu habere conspexit. q̄ de sinu suo euolando. volatu celum penetrauit. se ꝑ volatū erigendo. Socrates expergiscēs nouit somniū illud alicui⁹ fore presagiū. Certo igiꝛ tempe transacto quia philosophie intendens assiduis ꝯsiderationibꝫ subtilior extiterat. pmo naturas rerū generabiliū inquirendo. Deinceps in cognitionem corpoꝝ supcelestiū ingenium subleuauit. nec ibi sistebat. sed naturā celi penetrando. de pma causa ac intelligētijs altissimas habebat ꝯtemplatōes. Notādū ibi. Zenonis ꝯcretio. ꝙ zeno geometer erat q̄ voluit pbare circuluꝫ posse q̄drari. sic recitat ꝯmētator. Arguebat ei sic. in q̄cūq; genere ꝯtigit repire mag' ꝛ min⁹. i eodē est repire eq̄le. illō ē cōe pncipiū ad oēs scias. Sic etiā illō. in q̄cūq; genere ꝯtigit repire extrema. i eodē ꝯtigit ꝛ medium repire. Hoc āt pncipiū cōe spēaliter ad geometriā zeno applicabat per

ſpm pbādo ſpēales ꝯcluſiones. qꝺ non eſt faciendū. Nam ꝑ pncipia cōia ꝯcluſiones cōes pbari debēt. Cōis eñ̄ effectus cōem reqrit cām. Et ſpeciales alicꝰ ſcie ꝯcluſiōes debēt pbari ꝑ ſpecialia pncipia. Proceſſit ei zeno ſic minorē ſubſumendo. Sꝫ ꝯtigit repire circulū qdrato maiorem ꝛ etiā minorē. g ꝯtingit repire circulū qdrato eqlē. Dr ergo in lr̄a zenonis ꝯcretio. h eſt pncipioꝝ cōmuniū ad cōcluſiones ꝓprias ꝯiūctio vel copulatio. Unde cōcretio poteſt hic dici premiſſarū ad cōcluſionem intellectualis coniūctio vel copulatio. Ulterius dicitur hic in textu. Peribonij dilectio. quia Peribonꝰ de amicicia ꝛ dilectione librū quendā conſcripſit. Aliqui tamen textus habent deletio. quod eſt intelligendū ꝙ Peribonꝰ oīa pncipia deleuit. dixit eñ̄ ꝙ nō cōtingeret cōtradicere. Et quia ſupra contradictionem aut affirmatōem et negatōem fundanť omnia principia. ideo delendo cōtradictōem oīa principia deleuit. Ulterꝰ dicit. Pictagore pmiſſio. Unde pmiſſio eiꝰ fuit hoīes bn̄ ꝛ ꝟtuoſe viuētes poſt exutū corpꝰ corpora nobilia debere ingredi. Et ꝑ talē trāſformatōꝫ depurari. vt ad ſedes celeſtes fierēt abiles. Sed hoīƀ male agētiƀ quandā pmiſit penā ſcꝫ poſt mortē eoꝝ trāſcorporari. corpora ignobiliū ſcꝫ pecudū ingrediendo. vt ꝑ ꝯtinuā trāſcorporatōem ad penitentiā reducerenť. et ad ſedes ſidereas abilitarenť. Dixit eñ̄ animā comparari ad corpus ſicut nautam ad naueꝫ. Nauta eñ̄ poteſt ingredi diuerſas naues. ergo anima etiā poteſt ingredi diuerſa corpa Hoc aūt reprobatū eſt ab Areſtotele. nō enim eſt oīno ſile de nauta ꝛ naui. ꝛ de aīa ꝛ corpe. Eſt aūt bn̄ ſimile q ad h ꝙ ſicut nauta regit nauē. ſic aīa regit corpꝰ. Diſſimile tamen eſt in h. qꝛ ſicut domificatio nō pt fieri ꝑ qcūqꝫ inſtrumēta nec etiā ars aliq alia. ꝟbi grā nō ꝑ fiſtulas ꝛ hmōi. Sic nͤ aīa pt migrare de corpe in corpus. Comparať nāqꝫ aīa ad corpus velut artes ad inſtrumēta. Sicut igitur nō cōtingit vnāquāqꝫ opari ꝑ vnūquodqꝫ inſtrumentū. ſic etiaꝫ nō ꝯtigit aīaꝫ q eſt corpis inſtrumētū qdlibꝫ corpꝰ itrare.

Deinceps ꝑ ylios homeri troiana historia ab homero de
ſcripta itelligit᷑. Per anxiomata ſ̃o mychali regulas ⁊ ꝓpoſi
tões difficiles q̃s mychalꝰ ſup̱ muſica cõpilauit intelligãꝰ
Has em̃ cũ moreret᷑ in capſa eburnea depigi fecit. et eaſ/
dẽ ſepulcro ſuo ĩponi iuſſit. q̃ pꝰ lõga tp̱a fuerũt inuẽte. et
anxiomata fuer̃t appellate. ab ango gis. ere. eo ꝙ intellectũ
anxiauer̃t ſeu impediuer̃t ſtudentiũ. Per ypocratis ſcru/
tinia intelligũt᷑ p̃ncipia q̃ ꝑſcrutãdo ſ̃m viã ſenſus ⁊ expe/
riẽtie ab ypocrate fuer̃t inuẽta. Uñ ypocras fuit medicus
peritiſſimꝰ. Perſcrutabat᷑ em̃ oẽs venas hoĩm. Ip̃e ei fuit
p̃mꝰ medicꝰ q̃ corpꝰ hois fecit mẽbratim dilaniari ſeparando
corpꝰa venis vt ꝑcipet meatꝰ oĩm venaꝝ. Cũ ãt dr̃ ypodrõ
mĳ ꝯfuſa gl̃a. intelligendũ ẽ ꝙ ypodromiũ erat locus in q̃
exercitabãt᷑ curſus equoꝝ. Uñ ex velocitate curſus vnius
equi p̃ alio eq̃tans ꝯfuſam gl̃aꝫ ꝯſequebat᷑. Dicit᷑ etiã. Da
retis aporiſmata. Uñ dares faciles ꝓpoſitões ⁊ cõmunes
faciliter intelligibiles ꝯpilauit. Uñ vocãt᷑ hmõi apoꝛiſma
ta. h̃ eſt aꝑtiones. eo ꝙ animũ auditoꝝ ꝑ coꝝ claritatẽ ape
riũt. Itẽ ariopagꝰ dr̃ ab ares qḋ ẽ ỽtꝰ ⁊ pagos villa vel locꝰ
aut cãpus. q̃ſi locꝰ vl̃ campꝰ ỽtutꝫ. Et ſic vicꝰ athenienſis
vocabat᷑ vbi ph̃i ſtudebãt. Inde ariopagita mgr̃ illiꝰ vici.
Item paleſtra ſtre. dr̃ ludus vel locus luctãdi. Et dr̃ a pa/
lin qḋ eſt motus vel mobilitas. Item miſſile media corre/
pta dr̃ ſagitta. a mitto tis tere. q̃ mittit᷑ in hoſtes. Nota ibi
Euclidis theoreumata. ꝙ theos grece eſt timoꝛ vel deꝰ la/
tine. Inde theoꝛo as are. i. videre. q̃ deꝰ om̃ia videt. vel eſt
ꝯſiderare diuina. Inde h̃ theoreuma tis. i. elegans ⁊ ãper
ta ỽboꝝ deſcriptio vel regula Unde regule geometrice di
cunt᷑ theoreumata q̃ſi apertões. q̃ mẽtẽ lectoꝛis aperiũt.
Et h̃ theoꝛiſma tis. pro eodẽ. Scd̃m alios tñ theoꝛeuma
ta dicũt᷑ ꝓpõnes ꝑ ſe note. Ubi notãdũ ꝙ Euclides p̃mo
ſciaꝫ geometricã adinueit. Et p̃miſit ꝓpõnes ꝑ ſe notas ex
q̃bꝫ ſpeculãt᷑ ꝯcluſiões poſterioꝛes. Prio em̃ oñdit q̃d pũ/
ctus q̃d linea. ⁊ tales terminos notificauit. Et ex illis col/
legit ꝓprias ꝓpoſitões illiꝰ ſcie. et hmõi theoꝛeumata vocãt᷑.

Itē circa hūc textū Coree ꝯnexio. Notādū ꝙ corea dr̄ cir
cul⁹ cui⁹ cētrū ē dyabol⁹. Et ethymologisat̄ q̄si cor iens ad
eternā dānatoꝝ. Vñ btūs Aug⁹. sic inq̄t. Meli⁹ est fodere
vl' arare dñicis dieb⁹ q̄ȝ coreas ducere Vñ dic̄ xp̄s ad hoīeȝ.
Tu habes in capite sertū de florib⁹. ego āt coronā spineaȝ.
tu cyrothecas habes ī manib⁹. ⁊ ego clauos defixos. tu in
albis vestib⁹ tripudias. ⁊ ego derisus ꝑ te ab herode ad pi
latū missus fui indut⁹ alba veste. tu tripudias saltādo cum
pedib⁹. ⁊ ego pedib⁹ laboraui. Ego ꝑ te extensa habui bra/
chia in cruce. tu in coreis brachia extēdis ad modū crucis
in opprobriū meū. Ego in cruce dolui. tu in cruce exultas.
Tu habes latus et pect⁹ in signū inanis glīe et luxurie. et
ego latus pro te habui ꝑforatum.

Cū ergo hec et aliá mlt̄a fauonei intimasset
liberalitas. que nā mihi esset facultas quesiuit.
quāteq̄ȝ expense loculi mihi posset sufficere nū/
mositas. Cuiusq̄ȝ disciplīe ꝓmptior esset mētis
intētio. Oib⁹ sibi ꝑ ordinē respōsis quoddā me/
moria dignū aīcis aurib⁹ instillauit. q̄ scȝ parci
tati pecūie isistere diligēter. quoniā pudori ꝯsē/
taneū est stulte cōmissa dilapidare Cogēteq̄ȝ pe
cunie necessitate pudore cōfusū me repatriare.
Aliō etiā nō a via rōis exorbitās ꝑpalauit. vt si

alic⁹ disciplīe me īserērē pri⁹ diligēter inspicerē. si bonis morib⁹ obediret. liberaliūq; artiū vbertate tuti⁹ pollet. remotaq; oī negligētia suoꝝ ꝓmotōi īdulgeret. cuiusq; ꝓfessiōis eēt ꝑ triduū cū diligēter audirē. cūcta etiā considerarē. vt si bon⁹ licet balbutiēs. nō tamē ab eo recederē. vł si nouerca cecitas subtilitatis simulachro stultoꝝ aures detinuisset retrograd⁹ efficerer. Malo siquidē balbutiētis lʒ tedioso fructu deliniri. q̄; dulcore seducētis cecitatꝫ gl'iari Fideliter aūt his et alijs secretis instructus duob⁹ annis de vigīti dēptis atheīs cōualui. Quicquid mali experi⁹ erā. ad boni fastigia sꝑ ālelās. Nō ē āt dignus dulcorꝫ acumīe q̄ amaritudīs neq̄t iuiscari grauamīe. herodiani arestotelq; disciplīe sꝑ adherēs. alioꝝq; scītillulas diligēt' mēti ꝯmēdaui.

Hic oñdit boeci⁹ documēta q̄ dederat sibi fauone⁹. dicēa sic. Postq̄; ista ꝛ pl'a alia fauone⁹ mihi īcimassʒ introgauit q̄ eēt facultas mihi ꝛ q̄ntꝫ sufficerē expēs. Et cui⁹ disci-

pline mētꝫ intētio eēt ꝓmptior. Quib⁹ oīb⁹ ꝑ ordinē r̄hsis. īstillauit aurib⁹ meis documentū memoria dignū. s. ꝙ dili gēter īsisterē ꝓcitati pecunie. ne inutilit̄ ipa dilapidata cō/ fusus pudore cogerer repatriare. Adhuc aliđ mihi īstilla/ uit documētū. s. ꝙ si me īsererevellē doctrīs alic⁹ mgr̄i dili gēt̄ īspicere ↄberē si eēt bū̄ morigerat⁹ Et si artiū liberaliū vbertate pollet. ⁊ remota negligētia suoꝝ scolariū ꝓmotōi intēdet. ꝙꝙ viderē cui⁹ eēt ꝓfessiōis Et sic eū diligēt̄ audi/ rē. Et posito ꝙ eēt bon⁹ lꝫ balbutiēs nō ab eo recederē. vel si apparētia tm̄ ī ipo fuerit q̄ mētes stultoꝝ assolet retinere. sicꝙ r̄troq̄ d⁹ efficerer Sbiūgit cāz. meli⁹ ē īformari fructu balbutiētꝫ lꝫ tedioso. q̄ꝫ seducētꝫ dulcore cecitatꝫ gl̄iari Sb dit di. ꝙ fidelit̄ ꝑ dictū fauoneū plurimis īstruct⁹ ī secretꝫ. māsit ī studio atheniēsi. xviij. ānis sꝑ āhelās ad suꝑiora q̄ꝫ/ tacūꝙ etiā mala expt⁹ Sbiūgit cāz sic di. Nō ē dign⁹ dul coris acumīe q̄ amaritudis guamīe neq̄t iuiscari. Subiū git se sꝑ disciplinearestotel̄ ⁊ herodiani īsudasse. alioꝝūꝙ scītillas phoꝝ mēti diligēt̄ ↄmēdasse Notādū h ꝙ scia est arbor altissima. cui⁹ radix amarissima. fruct⁹ꝙ dulcissim⁹ cui⁹ amaritudinē q̄ abhorret dulcedinē n̄ gustabit. Jō dr ī textu. Nō ē dign⁹ dulcorꝫ acumīe q̄ amaritudis neq̄t iui/ scari gū tmie. Cui ↄsonat illđ metriste. Dulcia nō meruit q̄ nō gustauit amara. Et q̄ nō studēt sūt illis gaudia rara.

Scđo notādū ꝙ pudori ↄsētaneū ē cōmissa. stulte dilapi dare vicio ꝓdigalitatꝫ insistēdo. Uū ꝓdigalitas ē habit⁹ ī/ clinās ad supercedendū seu suꝑabundādū ī latiorib⁹ expē sis ⁊ pecuniaꝝ ↄsūptib⁹ vl̄ in defectū expēsionis vt custodi as retēta. Uū ꝓdigalitas nō tm̄ libertati opponit̄ fm suꝑ/ abūdātiā. imo eē ⁊ fm defectū. q2 sic̄ ē ꝓdigalitas excessus datōis ⁊ ī ↄsūptib⁹ pecuniaꝝ. ita ꝑt eē defect⁹ ī retētōib⁹ et custodia eaꝝ. Ueꝝ tū̄ ꝓdigalitas magꝫ respicit suꝑabūdā tiā ī donādo q̄ꝫ defectū ī retinēdo. Recte sic̄ liberalitas ꝓn cipali⁹ ⁊ magꝫ r̄spicit dationē pecuniaꝝ q̄ꝫ defectū retētōis eaꝝ. Et fm eustaciū triplex ē mod⁹ ꝓdigoꝝ. q̄dā est ꝓdig⁹ q̄ debite accipit ⁊ recipit, indebite tū̄ ⁊ abundāter ↄsumit,

Aliꝰ est ꝓdigꝰ q̄ nō dat nisi qđ opꝫ. ita ꝙ nō deficit nisi ī re tentionibꝫ. Et q̄libꝫ eoꝝ pt̄ dici sil' ꝓdigꝰ. Sꝫ aliꝰ est modꝰ ꝓdigoꝝ q̄ ꝓpꝫ aliq̄d honorabile vl' etiā delectabile ꝓsequē dū sua bōa ꝯsumit. Et talis ꝓdigꝰ dr̄ in textu Notandū in sup ꝙ ꝓdigalitas est viciū ⁊ malicia. qꝛ est habitꝰ inclinans ad excessum ⁊ supabundantiā in sumptibꝫ pecuniaꝝ. In hāc eñ acceptōeꝫ ꝓdigalitatꝭ ꝯsentiūt cōiter morales. Vñ qꝛ ipa ad vicia disponit. viciū ⁊ malicia dici potest.

Ne paupertatis facultati presentis operis

n

deroget simplicitas, cōfūdat desperatio, affligat desolatio, quid cūctoꝝ nature cōmune dignum duximus examini committendum.

Stēsa supiꝰ sagaci ꝓuisione scolariū ostēdit Boeciꝰ

o

impedimēta q̄ talē ꝓuisionē impediūt. Et cū h̄ dat remedia ꝯ hmōi impedimēta. Et diuidit̄ pn̄s ps in tres. Nam p̄mo facit h̄. scđo enumerat illa impedimenta ibi. Cū scolaris egestas. et tertio dat cautelas ꝯ talia ipedimēta. ibi. Parentū detestabilis. Primo dicit sic. Ne simplicitas pn̄tꝭ libri obsit facultati pauptatꝭ. ⁊ ne sua ꝯfūdat desperatio. ⁊ ne solaciȷ̄ p̄uatō affligat dignū duximꝰ examini ꝯmittendū q̄d nat̄e cūctoꝝ cōmune. seq̄t̄.

Cū scolaris egestas diuerso ꝓcedat intuitu. Tū ꝓpter affiniū tenacitatē. tum ꝓpter eoꝝ inundantis ꝓcelle penuriā. tum ꝓpter eoꝝ mortē vel presentie carentiā. tum ꝓpter alteriꝰ vitrici

vel nouerce iniamis obstātiā. tum ꝑpter primogeniti fris militie incuriā. tam ꝑpter germāe nubilitatis istātiā. tū ꝑpter familiaris adustionis versutiā generali scemate ꝑusi dignū duxim⁹ cōsulendum.

Hic enumerat īpedimēta. Et p̄t presens ps diuidi ī tot ptes q̄t ponit impedimēta. partes patebūt. Dicit igit̄ p̄mo sic. Dū paupertas scolariū mltis ꝑueniat modis. aliqñ ꝑpt̄ parentū tenacitatē. aliqñ ex pauptate. aliqñ ex coꝝ morte. aliqñ ꝑpt̄ coꝝ absentiā. aliqñ ꝑpt̄ vitrici ⁊ nouerce instātiā. qñqꝫ ex militari incuria. vel nubilitate fris p̄mogeniti. qñqꝫ ex instātia sororis despōsande. qñqꝫ ex sinistra informatōe familie. Preterea dignū duxim⁹ dare ꝯsiliū ⁊ remediū ꝯ talē pauptatē

Parentū detestabilis et adunca tenacitas precū instātia permollitur. tediosisqꝫ affatibus plerūqꝫ dissoluitur. fletib⁹ tēpestiuis delinitur. ꝑmissis fallacib⁹ excecatur. munusculis affectuosis dissoluitur. adulatōe si tēpestiua fuerit ꝑforatur. Si nimis solidatur. adamātina licet tenacitas fuerit. exēplari cōmonitu discutit̄. aliorūqꝫ rogatib⁹ excitatur.

Hic ponit remedia ꝯ p̄dicta impedimēta. Et p̄t p̄ns ps diuidi in tot ptes q̄t poit remedia. ptes patebūt

Prio dic̄ sic. Si parētes fuerit nimis tenaces tūc filiꝰ insi-
stat tediosis allocutōibꝫ. Si āt h̄ n̄ sufficiat tūc fletibꝫ tēpe
stiuis aut fals̄ ꝓmissionibꝫ. vt acceptibilibꝫ munusculis dꝫ
eos delinire. Si āt ista tenacitas adhuc nimis fuerit soli-
data aliorum debet precibus deliniri.

Jnundātis ꝓcelle penuria ꝑ laboris īcremē-
ta ꝓprij obtēꝑanda ē. scriptitādo. trituras colē-
do. areas mūdādo. ad tp̄s seruiēdo. Si tamē in
geniosa scribēdi facl'tas ꝑ lucꝝ coegerit volūta
riū necessitatꝭ stimulū īhibere. cauēdū ē ne deli
ciosus mētē excecet appetitꝰ. lucꝝ eneruet syre-
nosū. cōiter scribētiū ꝓdiga raroq; fidel' defrau
det adulatio. ne familiarꝭ sinistra visu l' auditu
ebibat q̄cq̄d scribētꝭ dextera ꝑmolit̄. Glebionis
neq̄cia nō obstāte parētele grā. o q̄ntū discēdi i-
cōmodū virtutisq; d̄trimētū mihi ꝯtulit sub he
diāo militāti. d̄ficiēte plexq; paterni cēsus igni-
culo. more ꝑtaxato merorē paupꝑtatꝭ cautiꝰ duxi

mitigãdũ. Aliqñ ĩprĩmẽdo. tuti⁹ ẽ degére q̃z lõgi

laboris itinera repatriãdo ĩuit⁹ arripe. affinib⁹

ĩtimauit neq̃cia glebiõis me pestiferꝫ scriptorũ

sedib⁹ ibui. lucroq̃z seducẽti diurn⁹ gloriari. Ad

malũ quippe plerq̃z parẽtũ intẽtio ꝑnior. igne

intrĩseco euaporauit. solitoq̃z priuauit subsidio

priusq̃z exit⁹ acta ꝓbasset nõ decliauit amentia.

precũ ãt ĩ nllo ꝑfecit ĩstãtia. Ꝑꝰ bimatũ delato-

ris notoria traditio remãsit. ſꝫ nõ ĩulta recessit.

Hic ponit remediũ ꝯ pauꝑtatẽ. q̃ ꝓuenit ex penuria parẽtũ Et diuidit̃ h̃ ps in tres. ꝑmo em̃ facit h̃. scd̃o remouet dubiũ. tertio adducit sciaꝫ. partes patebunt. ⁊ legant̃ ꝑtes simul. Dicit sic. Si ꝑentes nimis fuerint depauꝑati. tunc scolaris ꝑprio vtet̃ labore scribẽdo laborãdo. domos mũdãdo. mendicando. ad temp⁹ seruiendo. Sed iste modus scribendi nõ fiat nimis deliciose. ne lucrũ syrenosuꝫ eneruet. et sic scribens non debet esse prodigus. q2 scꝑtores raro inueniunt̃ fideles. ita ꝙ nõ sint etiã adulatores dicẽtes sic debere dilapidari acq̃sita ꝑ scꝑturã. Sbdit exemplũ. q̃ declarat ꝙ nimia scꝑtoꝝ adulatio socios defraudat. dicẽs sic. Neq̃cia glebiõis mlta mihi ĩtulit incõmoda. ꝑtutꝫ decremẽta sub herodiano dũ studuerã. q̃m deficiẽte auxilio ꝑẽno conabar ego boeci⁹ mitigare pauꝑtatẽ. Tuti⁹ eĩ noui on⁹ ibire pauꝑtatꝫ q̃z r̃patriãdo lõgi itinerꝫ arripe labores.

Tūcꝙ glebſonis neq̄cia parētibꝫ meis ītimauit me peſti/
feris ſcꝑtoꝝ ſedibꝫ imbui.lucroꝗ ſeducēti diurnꝰ gloriari.
Cū igiꝭ parētꝫ intētio ad malū ꝓnior ſit q̄ ad bonū pater/
no ꝓuabar ſubſidio ꝯſueto.donec exitꝰ acta ꝓbaſſet.nec eē
ceſſauit amētia.nec in vllo ꝓfecit precū inſtātia. imo tradi
toris neq̄cia vſqꝫ poſt biennīū durauit. nō tamen reman/
ſit inulta.

Obſequio interea ſi nequit cōſolari facultas minis derogetur.tractuqꝫ tempeſtiuo commi nuetur tenacitas .vt iocoſa proculi tranſactio.

Hic remouet dubiū dicēs ſic.Si paup ſcolarꝫ neque/
at ſibi obtiere fauorē parētū p v̄ba iocoſa.ꝑt qn̄qꝫ p verba
minatoria ſuā delinire paupꝑtatē. vt fecit iocunda Proculi
tranſactio.

Germani feſtinātis īcuria exemplari debrietur eulogio ipſiusqꝫ propinquitatis ammonitu corrigatur verſutia vl̓ reprimatur amentia.

Subdit remediū ꝯ paupꝑtatē q̄ ꝓuenit ex pte fris mili/
tātis incuria dicēs ſic Fris militātꝫ incuria delinieꝭ bono
mediāte ꝭmōe. vl̓ corrigaꝭ p amicoꝝ ſuoꝝ āmonitōem.

Germane nubilibꝰ annis affini q̄ꝫ totiꝰ obtēperandū eſt.ne per incurie vitiū roſa prumula pollice carpatur īdigno.O q̄ꝫ ſororis cōmēdāda eſt pudoris ꝓfeſſio.dolēdaqꝫ cōtrarij cōmiſ/

ſio. velut vultũ deturpãtis pudore plena pulpe
reſectio. Obtẽperãde germanitatis inſignia ſe-
cũdi theofraſti ſymachũ filiũ y comicũ nõ ſub-
ſilentio obmittendũ eſt. Qui vtroq; parẽtũ vni
uerſe carnis viã ingreſſo. ĩminẽtis infamie ger-
mane inſtantiã. dotis beneficio maritauit. ſeq;
meatibꝰ fortune obnixe cõmẽdauit. Elyzie quo
q; marito naufragio ſurrepto. ſymachũ fratrẽ
ſuũ ſoror inſequitur. Elyzia in mľtis ſeruiendo
ſimulacra cũcta meritoꝝ ſymacho miſtrabat.
Nam ꝓprie carnis illecebris cũ deeſſet facľtas
florẽ ſecretiꝰ exponebat. Maluit ei incurie vicio
clam Elyzia ſuccũbere q̃; fraterne fedus conſtã
tie ſe viua diſrũpere. nec ab ĩceptis retrograda
ꝑmãſit quouſq; ĩchoata fine termĩauit idoneo.
Hic doc; remediũ ꝯ pauptatẽ ex pte ſororis nubilis di
cẽs ſic. Succurrẽdũ eſt ſorori dũmodo apta eſt ad deſpõ
ſandũ. ne eiꝰ ỽginitas polluat̃ indigno pollice. Sb̃dit fa-
ciẽdo exclamatõez O q̃; ſororis ꝓfeſſio caſtitat; ẽ laudãda.

pudorisq; ei⁹ ɔtraria cōmissio dolenda. immo velut pulpe amputatio pudore plena totam deturpat faciez. Declarat h exemplariter de q̇dam dicto symach⁹. q̇ fuit fili⁹ secundi theofrasti. q̇ sue subuenit sorori. qd̄ sub silētio nō est obmittendū. Qui q̇dem symach⁹ parētib⁹ suis mortuis dedit sorori sue oēz subam hereditariā cā repellēdi instātiā iminētis infamie eiusdē. seq; ɔmēdauit fortune meatib⁹. Postq; āt soror sua Elyzia ꝑ naufragiū suo ꝓuabat marito reddidit fratri suo parē vicē. Deditq; sibi dona plurima i mlt̄ꝫ sibi obsequēdo. imo dū in post incidebat cuz symacho frē suo i pauptatē. ꝓpria deficiēte facultate carnis illecebrꝫ secrete florē exponebat. Maluit ei vicio incurie clā succūbere q; seviua fratne ɔstātie fed⁹ disrūpe. Nec ab icептꝫ rtrograda ꝑmāsit. donec ichoata fine termiauerat idoneo

Tenacitatis idustrie rudimēto adustōi domestice succurrēdū ē. ne mutuate pecūie diligētia bilē ifūdat. alteri⁹ ve rei cōflict⁹ casū ɔferat. qcq̇d sub his fiat caute ɔferēdū ē. ne pusilla rez tenacitas vultū idicio ruborꝫ i postez obstipet. Tabulata plezq; fortia vni⁹ scintillule lesiōe ruere

Hic ondit documēta ɔ egestatē q̄ ꝓuenit ex ɔcessa pecūia. ꝛ pmo fac h. scdo dclarat ꝑ exēplū. ibi Quid de caluo milite. di. sic. Sbueniēdū ē domestice dilectōi documēto sapiēti. ne diligētia cōcesse pecūie irā generet. ꝛ ne postea alteri⁹ ɔflict⁹ casū ɔferat. Et q̇cq̇d fiat sub his caute ɔferēdū est. ne modica rez tenacitas vultū p⁹ obstipet rubore Declarat ꝑ sil'e. Nā mag̃ dinoscunt edificia ex scintille vnius lesione sustinere ruinam. dinoscūtur.

Quid de caluo milite luce sapie predito sense rit caluicies cognoscit᷒. qui primeuo militie flo re trāsitū faciendo amphorā quandā sub birro latentē secū detulit. mācipijq; grē cōmēdauit. statuq; leui ꝑmutato alteri᷒ vicē elegit cohortis Olla q; de fictili cocū cōuenit. rixe rācorisq; fre no dissoluto. indigne coc᷒ rancorē ꝑferēs. calui ciei fictile incussit. que lȝ postmodū edera deco rata. nullius ꝺ cetero succi cōnexio in pristinū statum potuit reuocare lesionē ex incussu ficti lis sibi stirpiq; probra contrahendo.

Subdit declarādo ꝑ exēplū qūo ꝯtigebat cuidā q̇ alte ri ꝯcessit pecuniā dicēs. Quid calua frōs senserit ī viro lu mīe sapiētie coronato cognoscit᷒ ꝑ seq̄ntia. Ipē ei faciēdo aditū sue militie sūpsit secū amphorā pecunia plenā quaȝ sub veste secū portabat. Eāq; fidelitati serui sui ꝯmiserat. Ipo āt animū mutāte dictā amphorā ab eo cui ipaȝ cōmi sit postulabat. Locus ꝟo siue seru᷒ cui fuerat cōmissa īdi gne hoc sustinēs percutiebat caput domini sui cū ampho ra adeo ꝙ ipsum leserat ꝙ nll'o modo potuit sanari. postea vero cū idem dn̄s edera debebat coronari inueniebatur ī capite suo lesura per amphorā sibi facta. vnde tūc sibi toti q; progeniei eius confusio generabat.

Sit igitur tūtā paupertatis facultās. mūda. paruoq₃ cōtenta, incursus viriliter perferens. ad sūma sꝑ anhelās. oīb⁹ obediēs. et ꝓmpta famulatu. ad obloquēdū tarda. fidel' obseq̄o. integra dulcisq₃ colloq̄o. cordis tūositate carēs. q̄m eius oppositū cum ea morari non appreciatur. Licet enim a multis destituatur laboris retributio. tamen ab aliquo promerebitur fauoris adeptio. Unde emerito plerumq₃ lapsu temporis cōtingit quod annuo nequiuit produci curriculo. adulatoris officio delatorisq₃ consortio. pro loco negocioq₃ temporis exterminatis.

Hic Boecius ꝯsolat̄ paupꝑtatē dicēs sic. Paupꝑtas erit tuta. modicis cōtenta. sustinēs audacter imputatōnes. affectās semꝑ ad altiora. obediēs omnib⁹. tarda ad obloquēdū. prompta ad famulandū. fidelis in seruitio. fauorabilis in verbis. cordis tumositate carens. Oppositū em̄ eius sc₃ supbia in ea vituperat̄. Subdit cautelā circa p⁹ dicta. quia dixit ꝑus q̄ paupꝑtas erit prompta in famulatu. ergo subdit h̄ cautelā dicēs. Licet a multis retributio laboris destituat̄. ab aliq̄ tñ vtiq₃ fauoris adeptio impetrabit̄. Uñ sepe vnico die acquirit̄ q̄ anni toti⁹ ꝯcursu ꝓduci nequit.

Et h adulatoris officio ɔsortioꝗ detractoris. ꝓ loco ꝛ tpe
extermiatꝫ. Uñ notãdũ circa textũ expeditũ. ꝙ adunca te
nacitas seu illiberalitas sumope est vitãda. Q̃m sic̃ in diui
tijs ꝛ pecunijs q̃ꝫtũ ad expositõꝫ datione ꝛ ɔsũptõꝫ ɔtigit
deficere. sic etiã q̃ꝫtũ ad retentõeꝫ acceptõeꝫ ꝛ eaꝝ custodiã
ɔtingit excedere. Habit⁹ vo ad h inclinãs dr̃ illiberalitas.
et hmõi habit⁹ ẽ vitiosus. Quadruplex em̃ assigri p̃t mo/
dus circa istã materiã. Primo ɔtigit errare ĩ dando min⁹
q̃ꝫ oportet. ꝛ in deficiẽdo in donatiõib. ex q̃ defectu sequit
destructio amicicie. Tales em̃ illiberales a cũctꝭ odiunt.
liberales vo ꝑ ɔ̃riũ maxie amãt. Jdo dicit Boeci⁹. ꝙ libe
ralitas reddit hoĩes maxie honoratos. Patet g̃ ꝙ maxim⁹
defect⁹ ꝛ viciosus est in donatõib ꝑ q̃s amicicia corrũpit
Scd̃o illiberalitas q̃dãmõ videt esse deformis nate. ꝛ ei⁹
documẽtꝭ ɔtrariari. Nam in aĩalis nutritõe cũ nata habe
at sufficientiã alimẽti ꝓ suijpsi⁹ ɔseruatõe. ipa ordinat suꝑ
fluũ ad generatõꝫ sibi silis. Jlliberalitas vo ꝑ ɔtrariũ fa/
cit. qꝛ supflua q̃ nõ sũt necessaria ꝓ sui ɔseruatõe retinet et
custodit indigẽti nõ cõicando Jdo illiberalitas nõ inseqt
regulas ꝛ documẽta nate. Preterea ꝑ defectũ in donatõe
efficit hõ inciuilis ꝛ incõmunicatiu⁹. Hoc ãt est ɔ̃ natam
ei⁹. qꝛ hõ nataliter ẽ aĩal politicũ ꝛ ciuile. sic̃ hẽt ꝑmo poli/
tice. Inciuilis ãt ꝭm materiã ꝛ formã aut prau⁹ est. aut me
lior hoĩe Patꝫ. qꝛ ad ciuiliter cõicandũ oportet hr̃e aliquã
ɔgruentiã beniuolẽtiã ꝛ amiciciam ad ipos ciues vl̃ alios
Jsta ãt nõ p̃nt ɔtinuari vel ɔseruari nisi ꝑ aliq̃lẽ bonoruꝫ
suoꝝ largitõeꝫ et cõicatõeꝫ. Errat em̃ in defectu expensaꝝ
ꝛ expositõe circa suã ꝓpriã sustẽtatõneꝫ. Nam hõ nataliter
tenet ad suijpsi⁹ dilectõeꝫ decentẽ ꝛ ɔuersatõem honestam
Sꝫ aliq̃ illiberales deficiũt in expẽsis circa seipos nõ au/
dẽtes sibi de ꝓprijs pecunijs necessaria ꝓcurare. vel ꝭm ne
cessitatẽ nate. vel ꝭm decẽtiã stat⁹. Et in isto videt maxim⁹
defect⁹ ꝛ error. Est etiã error in defectu expositõnis in h ꝙ
hõ frustrat ꝓprio fine quẽ desiderat ꝛ intẽdit. ꝛ ita seipsum
decipit. Nam ꝑ hmõi retentõeꝫ seu tenacitatẽ maxie ꝛ fer/

l

uēter hō desiderat ditari. Sȝ ꝑ talē defectū efficit pauper Nā diues ē ille q̄ sup̄ pecunias dn̄at. ⁊ eis vtit ad finē i quē sūt ordīate. Nā esse diuitē mag⁹ ꝯsistit in vti q̄ȝ i possessione vt dic̄ Arī. ⁊ Seneca. Nō q̄ paꝝ hȝ. sȝ q̄ pl'a cupit paup̄ est Sȝ hoīes i expēsis deficiētes pecunijs subijciunt. nec h̄nt diuitias. sȝ mag⁹ diuitie h̄nt eos. q2 h̄r e vno mō d2 qō ē du cere alteꝝ ſm suū ipetū ⁊ naturā. sic̄ febris febricitātē. sic ⁊ diuitie ducūt illiberalē ſm ꝓpriū impetū. Jō illiberalis est ſuilis ꝯditōis. ⁊ etiā inuirilis. Rō. q2 virilis hō dȝ sup̄ oīa bona dn̄are. q̄ sūt ordīata ad sibi subseruiēdū. Sȝ ꝑ illibe ralitatē hō seip̄m subijcit pecunijs. iō tenax et illiberalis ē vilissime ꝯditōis. Error etiā ꝯtīgit ī excessu acceptōnis ⁊ acq̄sitiōis diuitiaꝝ. Sūt em̄ aliq̄ ita acceptiui q̄ n̄ curant vndecūq3 venirēt diuitie. Sumerēt ei a paup̄ib3 ⁊ īdigēti/ bus. q̄b3 deberēt de ꝓprijs subuenire. īmo aliq̄ sūt ita accep tiui q̄ vilissimis officijs ꝑ pecuniaꝝ acq̄sitōe se exponūt. si cut tortores et latrinaꝝ mūdatores. imo aliq̄ sūt ita accep tiui vt etiā ꝯ iusticiā aliena bona rapiūt ⁊ subripiūt. etiam mō q̄cūq3. Cuiusmodi sūt raptores. homicide. fures. simo niaci. ⁊ sic de alijs. Error etiā ꝯtigit in nimis custodiēdo. q2 ꝑ h̄ ꝓprio fine pecunie p̄uant. sc3 vsu suo. Preterea. cu/ stodia pecuniaꝝ ē m̄ltiplicit̄ piculosa. ꝓpt̄ fures. ꝓpt̄ tyran nos. ꝓpt̄ reges tp̄ales. q̄ sepe man⁹ apponūt. Jō d2. j. ethico. q̄ pecunie cū labore acq̄rūt ⁊ cū metu custodiūt. Jllibera les ꝓo etiā ꝓpt̄ illiberalitatē tendūt ad īpossibile. s. ad satiā/ dū appetitū diuitiaꝝ q̄ insatiabil' est. Sic̄ patȝ ꝑ doctrinā Salomonis dicētis. Diuitiaꝝ appetit⁹ n'llo est termīo p̄fi/ nitus. sȝ crescit ī infinitū. Et q2 illiberalitas et adamātina tenacitas adeo ē detestabil' ⁊ nociua. ideo sūmope ē vitāda.

Scd̄o notādū q̄ idēptificādo tenacitatē cū illiberalitate queri possit an illiberalitas etiā auaricie possȝ idēptificari Ad qō dicēdū ē cū sctō Thoma q̄ auaricia dupl'r ꝯsidera ri p̄t. Uno mō vt ē h̄it⁹ inclinās animū ⁊ affectū ad m'ltas diuitias possidēdas. nolūt tn̄ aliq̄d de alieno surripe l' de/ tinere. lȝ etiā nō velint aliq̄d dare. nec etiā audeant circa se

aliqd expēde Et sic auaricia ē eadē cū illibalitate. ⁊ sic aua
ricia ñ ē pctm̄ mortale. Scđo mō pt capi auaricia ꝑ hitu
iclināte animū ⁊ affectū hoīs ad abūdātiā vtiliū ⁊ bonoꝝ
exterioꝝ ñ curādo vndecūqꝫ hēat. imo volēdo aliena rape
vel detinere. Cuiusmodi est vsurari⁹ ⁊ symoniac⁹. Et h̄ mō
auaricia opponit̄ iusticie. ⁊ ē pctm̄ mortale. Et lꝫ ipa h̄ mō
ꝑsupponat ⁊ comitet̄ illibalitatē. nō tn̄ adeq̄te ꝯriat̄ illibe/
ralitati q̄ etiā ꝟsat̄ circa bōa aliena. Isto ḡ mō ñ ē eadeꝫ cū
illiberalitate. His visis ꝯseq̄nt̄ de tenacitate seu illibalita
te ꝑ ꝯꝑatōeꝫ ad ꝓdigalitatē ꝯsiderādū ē. ꝙ illibalitas sim/
plex ē peior ꝓdigalitate. qꝛ ꝓdigalitas trib⁹ modis faciliter
curabil' ⁊ sanabil' est mag̃ ipa illibalitate. Prim⁹ sumit̄ ex
ꝑte egestat̃. qꝛ difficile ē ex nll'a ꝑte recipiētē. ⁊ suꝑabūdāt̄
expēdētē suā tꝑalē subaꝫ ditari vl' diuitē remanere. Stati
ei suba tꝑalis ipm ǒrelinq̄t. ⁊ sic instigabit̄ a nat̄a ad mag̃
⁊ mag̃ retinendū. eo ꝙ ipm de aliq̄ viuere oꝑtet. Et vrgēs
nccītas ipm pūget ⁊ ꝯmouebit ad desistēdū a suꝑfluis do
natōib⁹. ⁊ etiā ad aliq̄d detinēdū ⁊ ꝑ se r̄tinēdū. Pret̄ea cū
ipe totū dederat nō hēbit q̄d dare vel expēdere. iō cessabit
a tali datione. sꝫ ꝯriū est de illiberali. Illiberalē ꝟo ipossi/
bilē ē q̄dāmodo depauꝑari. cū ꝯtinue accipiat ⁊ custodiat
Iō ab egestate illiberalis nll'o mō ē curabil'. Ptꝫ etiā h̄ se/
cūdo ex ꝑte senectut̃. qꝛ etas senectut̃ est pl'ib⁹ incōmodis
subiecta. Iō nat̄a pūgit ⁊ iducit hoīeꝫ ad sibi ꝓuidēduꝫ ne
substātia tꝑalis sibi deficiat. qꝛ videt se impotēteꝫ. Hinc ē
ꝙ de quanto pl⁹ senescit de tanto pl⁹ cupit ⁊ inclinat̄ ad de
sistendū a suꝑfluis dationib⁹. Ideo illiberalitas auget̄ ꝑ
ista motiua. Prodigalitas ꝟo de facili curat̄. Cōiter ei ď
ꝙ alijs vicijs senescentib⁹ sola auaricia iuuenescit. Tertio
mō h̄ idem pꝫ ex ꝑte dictamis rōnis. Nā ꝓdig⁹ directe ap/
petit honestū. saltē veꝝ vel apparēs. Sꝫ appetit⁹ illiberalis
mag̃ tendit ad bonū vtile. modo facili⁹ sanatur appetitus
tendens ad honestatē inordinate q̄ꝫ tendēs ad vtile. Quia
appetitus vtilis non est terminatus. sed crescit in habituꝫ.

Patet h idē scđo pncipaliter. qm̄ illud viciū est pei⁹ qđ hz
ortū ex affectu vtil' q̄ꝫ qđ pcedit ex affectu hōestatꝭ. Sz pdi
galitas orit ex affectu honestatꝭ. illiberalitas vo ex affectu
vtilis. g illiberalitas est peior pdigalitate. Alio mō ptz qꝛ
viciū pei⁹ est qđ orit ex maiori nociuo. Sz honestū ē magꝭ
appetibile ꝛ facili⁹ allicit q̄ꝫ vtile qđ nō hz rōem appetibilis
sm se. Honestū vo sua vi nos trahit. ꝛ sua dignitate nos al
licit. vt vult Tulli⁹. Preterea viciū illđ pei⁹ est qđ magꝭ cō
trariat medio vtutꝭ. sz illiberalitas magꝭ ꝯriat benignitati
ꝛ liberalitati q̄ꝫ pdigalitas. qꝛ illiberalitas ꝯriat liberali/
tati in simplr nō dando. sz pdigalitas in nō dādo sic opor/
tet. g ꝛc̄. Ampli⁹ illiberalitas pducit hoīez ad peiorē vitaz
q̄ꝫ pdigalitas. g est peior ea. Tenet ꝯn̄a. qꝛ ex habitudie ad
ꝯseq̄ntiā possum⁹ arguere alic⁹ actus maliciā. Añs ptz. qa
illiberalitas ducit ad oēs filias auaricie ꝛ iniusticie. scz ad
symoniā. furtū. homicidiū. ꝯdemnatōez innocentū. ꝛ par
tim ad ydolatriā. ꝛ ad mechandū pp lucꝝ. Sicut g illibe
ralitas est peior pdigalitate. sic etiaz act⁹ illiberalitatis est
peior actu pdigalitatꝭ. Nam dare cui nō oportet ē minus
malū vel melior opatio q̄ꝫ nō dare qb9 oportet. Probat h
Gerardus odonis. pmo. qꝛ nō dare qb9 oportet orit ex ap
petitu inordiato pecunie seu boni vtilis. q aliqs appetit pe
cuniā pp se nō audendo eā dare vel expēdere. Iste āt appe
tit⁹ est inordinatissim⁹ ꝛ ꝯ naturā vtilis. ꝛ vtile nō dz appeti
pp se. sz pp vsum. Sz dare cui nō oportet orit ex appetitu
honestatꝭ saltē apparētꝭ. Et iō illa apparētia honestatꝭ excu
sat ꝛ minuit pctm̄. lz nō totaliter auferat. Preterea illibera
lis peccat in bonos. qꝛ nō dat bonis qb9 dare oportz. Sz
pdigus peccat ī malos dādo scz qb9 nō oportet. mō pmū ē
grui⁹ q̄ꝫ scđm. Notādū vltīo q mltꝭ occasionib9 qs moueri
pt ad dandū. tenacitatē vl' illiberalitatē extirpādo. Primo
pp datōis honestatē. nam p dationē diuine honestatis et
bonitatꝭ noticia inest nob. maxīe p h scz q de⁹ dedit oīb9
esse ꝛ viuere. lz his clari⁹. illis vo obscuri⁹. vt hēt pmo celi.
Nec diuine bonitati p datōem aliqd accrescit. Iō nō dat

ꝑpter incrementũ bonitatꝪ.ſ3.ꝑpt honeſtatē opis. Preterea dare videt potiſſima opatio int opatões nate. S3 natura nullũ inutile op9 opat.q2 dirigit ab agente infallibili.ꝫ rc. Maioꝛ pt3.q2 generare ſibi ſile r cōicare ſe eſt q̄dāmodo dare.qꝺ tñ ē pncipaliſſima opatio nate.vt pt3 ſcꝺo de aīa. per h em̄ generās matie aſſimilat pmo enti. Poteſt etiā q̄s occaſionari ad dandũ ꝑpt aliqꝺ delectabile acq̄rendu3 .ſic aliq̄ dāt meretricib9. Uel ꝑpt cōplacentiā r delectatiōe3 in turpib9 operib9 in illis q̄b9 dant.ſicut q̄s dat hiſtrionibus adulatoꝛib9.cantoꝛib9.r ſic de aliis. Et finaliter ꝑpt quācū q3 aliā voluptatē.r ꝑpt honoꝛē r ꝑpt vanā gl'ia3.vel ꝑpt alteri nocere.

c Um ad magiſtratus excellentiā bone indolis iuuenis velit accedere.neceſſariu3 eſt vt tria genera ſtatuũ quos innuit Areſtoteles in aſſignatione probabilitatis diligenter intelligat. Sũt autem quidā vehementer obtuſi. alii mediocriter.tertii excellenter acuti. Nullu3 vero vehementer obtuſoꝝ vidim9 vnq̄3 philoſophico nectare iebriari. Iſtis vero ars mechanica gaudet maritari. Mediocrib9 autē politica.

i A hac pte oñdit Boeci9 qualiter ſit pcedendũ ad apicē magiſterii. Et anteq̄3 oſtendat talē modũ ponit q̄ſda3 diuiſiones valētes ſibi ad ꝑpoſitũ. Scꝺo

exequitur de proposito suo. ibi Istis siquidem. Prima in duas diuiditur. Nam primo facit quod dictũ est. secũdo ostendit q̄ sunt scientijs applicandi. ibi Nullum vero. Primo dicit sic Quãdo iuuenis bone inquisitõis et conuenientis dispositionis proponit acquirere apicẽ magisterij. tũc necessarium sibi est vt consideret tria statuũ genera q̄ innuũtur ab Aresto. in assignatõe probabilitatis. Illa enim debẽt principaliter considerari. Et subdit ponẽs diuisionẽ. quod q̄dã sũt hoĩes vehemẽter obtusi. q̄dã mediocriter. et tertij excellẽter acuti. Et tũc applicat illos ad scias spẽales dicẽs sic. De numero vehemẽter obtusorum nũq̄ vidimus aliquẽ inebriari nectare philosophico. Sed istis gaudet ars mechanica maritari. Et mediocribus politica.

Excellenter vero acutorum tres inuenimus partitiones. Quorum primi excellenter acuti. alij mediocriter. tertij excellentissime acuti. Excellenter acutis arridet yconomica. mediocribus sublunari globo phisica ypothecariorũque practica. Excellentissime acutis. quos maxime notos scdm philosophiã Arestoteles in topicis vocat. vniuersaliũ per experimẽta singularium arridet cognitio. Hec triuialiũ dnã. quadriuialiũ potẽtia. O quam felix ẽ exhibitio istorum. Mediocritati autem

extrem a ꝑtitio bonosq; ꝑfectos sibi cōparauit

quãdoq;.lz cū sudore mgrāt⁹ditati sūt honore.

Hic poīt subdiuisio-

flore consūpto iuuētutis. nē vltimi mēbri Et diui dit̄ h̄ ps ī duas. Nā p̄io poīt talē diuisionē.scdo remouet dubiū.ibi Mediocritatꝫ ãt. Adhuc p̄ma ī duas. Nā p̄mo fac̄ qđ dictū ē.scdo oñdit qb⁹ sciētijs sūt applicãdi. ibi pau lo p⁹ Excellēt̄ acutꝫ.di.sic De nūero excellēt̄ acutoꝝ triplex īuenit̄ ḡd⁹.q̄dã ei dicūt̄ excellēt̄ acuti.q̄dã mediocres. ⁊ alij excellētissime acuti. Tūc sbdit qb⁹ sciētijs isti sūt applicãdi dicēs.ꝙ excellēt̄ acutꝫ arridet yconomica.mediocrib⁹ ꝯue nit phisica ⁊ p̄ctica apothecarioꝝ.et excellētissime acutꝫ cō uenit ip̄a phia q̄ fac̄ noticiã vniuersaliū p cognitōꝫ singula riū Ista ei ē dn̄a triuialiū.⁊ potētia q̄druuialiū. Sbdēdo dic̄ ꝙ felix ē exhibitio illi⁹ Et tūc vltio r̄mouet dubiū. Pos set ei aliq̄s q̄rere. Si mediocrit̄ acuti acq̄rere possēt ꝑfec- tionē ī phia. Et rn̄det boeci⁹ ꝗsic. ⁊ h̄ ꝯsūpto flore iuuētutꝫ

Notãdū h̄ ꝙ pbabile sic diffinit̄ s̄m Arꝫ.j.topicoꝝ. Pro- babile ē qđ videt̄ oīb⁹ aut plib⁹ vel sapiētib⁹.⁊ his l' oīb⁹ ⁊c̄. Et tãgūt̄ obtusi p h̄ q̄d d̄r oīb⁹.nã qđ oīb⁹ patꝫ bn̄ capiunt rudes. Mediocres tãgūt̄ p h̄ ꝙ d̄r plurib⁹ Et maxie acuti p h̄ tãgūt̄ qđ d̄r sapiētib⁹. Uel sic diffinit̄ s̄m Bociū ī topi cis suis. Probabile ē qđ videt̄ oīb⁹ l' plurib⁹ vl' maxie notꝫ atq; p̄cipuis. l' vnicuiq; artifici s̄m ei⁹ facultatē. vt medico d̄ medicia.naute d̄ nauib⁹ Itē notandū ꝙ stat⁹ h̄ appellat̄ ḡd⁹.hꝫ aūt ḡd⁹ fieri in certo ordie. Et.iō ī statib⁹ quendam oportet ponere ordinē. Sūt ei q̄dã vehemēt̄ acuti s̄m apti tudinē igenij ⁊ ingeniosi.alij mediocres. ⁊ alij vehemēt̄ ob tusi. Acuties ē dispō alic⁹ ad ꝟtutē penetrãdã. ⁊ ē accōmo- data ad itellectū l' igeniū. Quãtū ei suffic̄ ad p̄ns tal' ē d̄ra int̄ sensū ⁊ itellectū.q; sēsus stat ī sup̱ficie reꝝ sēsibiliū ⁊ re- flectit̄.nec p̄t ptigere interiora reꝝ. Intellect⁹ ãt nō sic stat. ſꝫ recognoscit iteriora. ⁊ non solū exteriora seu sup̱ficialia.

Propter h͂ ðr hr̄e ꝟtutē penetratiuā q̄ occulta nat̄e pene-
trat. Uñ actio acuti ē penetrare. Et q2 excellēter ingenio-
si sufficiūt penetrare ea q̄ latitāt ī ꝓfūditate reꝝ ex h͂ dicūt
vehemēt̄ acuti. Qui āt nō pn̄t penetrare nat̄as reꝝ ꝛ occul
ta indagare. ſ3 solūmō ſuꝑficialia et ſenſibilia cognoſcere
dicūt̄ vehemēter obtuſi. Mediocit̄ āt acuti dicūt̄ q̇ ī q̇buſ
dā pn̄t penetrare reꝝ nat̄as ſpeculādo. in q̇buſdā ꝟo defi-
ciūt. ita ꝙ ad ſpeculatōe3 p̄cipue entiū diuīoꝝ ꝑtīgere nō
pn̄t. Cōſeq̄nt̄ notādū ꝙ Albert⁹ magn⁹ cap̄. vltio ꝑmi li.
de ītellectu ꝛ ītelligibili ſm facultatē nat̄e ītellectual' q̄ eſt
in hoīb3 q̄ndā cauſat ītellect⁹ diuiſionē. de qua etiā p̄cipue
Arſ. ꝛ Auiceñ. ac eoꝝ ſeq̄ces faciūt mētōe3. Sūt em̄ q̇da3
ītellect⁹ pl⁹ ꝯtinuo tpi ꝯiūcti. Et hi in formis ymaginādis
ꝛ ſenſui ſūt īmixti. Quidam ꝟo ſūt pl⁹ ſeꝑati. et q̇dā medio
mō ſe hn̄t. Quidā etiā vires ymaginādi vel aliq̇d ꝑ ſenſus
ꝑcipiēdi nō hn̄t. Et ꝑmi q̇dē intellect⁹ ſūt obſcuri. nil acci
piētes niſi cū magno labore. Et oportet vt doceāt̄ ꝑ exem-
pla ſēſibilia. Et tales aut ſūt impoſſibiles aut difficiles ad
ītellectū diuīoꝝ ꝛ ꝑ ſe manifeſtoꝝ. q̄ ī ꝑma phīa tradūt̄. Et
vocāt̄ mali īgenij a vulgo ſeu obtuſi. Scdi āt aut ꝑ ſe aut
ex ꝑua doctrina nati ſūt intelligere oīa. q̇ ītellectū agente3
nō hn̄t q̄ſi efficiētē ꝑ abſtractiōe3 ītellectiuā ſ3 hn̄t eā q̄ſi ꝓ
forma ꝑ quā anim⁹ intelligibil' cūcta oꝑat̄. Et h͂ vocat̄ ab
Auicēna ītellect⁹ ſanct⁹ ſiue mūd⁹. Ab areſto. āt diuin⁹ in-
tellect⁹ appellat̄. h ei leui ſtudio ad ꝓphetias accipit illumīa
tionē. ꝛ ad ſuꝑnoꝝ verā interp̄tatōz. Medi⁹ āt intellectus
eſt q̇ faciliter iuuat̄ ſtudio ꝛ doctrina ad ītelligēdū tā ꝓphe
tica q̄3 diuina. Sed terti⁹ iuuari nō p̄t aliq̄ rōne. eo ꝙ neq3
ſeparat⁹ eſt. neq3 h3 inſtrumēta q̇b3 iuuet̄ oꝑib3 aīe ſenſibil'
Et h͂ aliq̄n ꝯtigit ex vicio complexiōis. aliq̄n ex ꝯſuetudīe
nō extollēdo ſe vltra ſenſibiliū acceptōe3. Notādū ꝯſeq̄n
ter ꝙ moralis ſcīa aut ē de bono hoīs ſm ſe. aut ē de bono
ei⁹ reſpectu mlt̄itudīs. Si ꝑmū. ſic eſt monaſtica. q̄ ē pars
ſcīe moralis tractās de mō viuendi vni⁹ ſm ſe. Et ðr a mo-
nos qḋ ē vnū. ꝛ ycos cuſtodia l' ſcīa. q̄ſi ſcīa tractans de cu

ſtodia vel regimine vniꝰ ꝑ ſe. Per anthonomaſiam.i.excel/
lentiā monaſtica dicta eſt ethica Ethicus em̄ idē eſt quod
moralis. ⁊ ethica idē eſt qđ moralitas. Si eſt de bono ho/
minis reſpectu mltitudis. h̄ eſt dupl'r. aut eſt reſpectu mul
titudis domeſtice. ⁊ ſic eſt yconomica. Vñ yconomus vel
economus penultima correpta đr tam pecuniaꝝ ꝙ frugū
⁊ generaliter oīm q̄ poſſident̄ diſpenſator. Inde đr ycono
mica. Dicit̄ autē yconomica ſcḋm q̄ſdam ab ycos qđ eſt cu/
ſtos vel ſcīa ⁊ onos familia q̄ſi ſcīa tractās de regimine fa
milie. Eſt em̄ yconomica diſpēſatiua đ familia. ⁊ de his q̄
ad domū ꝑtinēt. Si ꝟo eſt de bono hoīs reſpectu multitu
dinis ciuilis. ſic eſt politica. Dr̄ aūt politica a polis qđ eſt
ciuitas. vel a polis qđ eſt pluralitas. ⁊ ycos cuſtodia l' ſcīa
q̄ſi ſcīa tractās đ regimine vel cuſtodia ciuitatū ⁊ regionū
Eſt āt differētia vt polis vrbs ⁊ pluralitas đr. Vñ. Vrbs
ē dicta polis. dico ad plurima polis Quo ad ip̄az ycono
micā ⁊ politicaꝫ. Hic eſt ſciendū ꝙ natale ē homini viuere
in ſocietate. q2 hō naturaliter ē aīal politicū ⁊ ciuile. Primū
patet q̄druplici via. ꝑma ſumit̄ ex victu. q̄ hō indiget. ſcḋa
ex veſtitu. q̄ tegit̄. tertia ex remotōe ꝓhibētiū. ꝑ quā ab hoſti
bus liberat̄. q̄rta ex diſciplīa ⁊ ſermone ꝑ quē inſtruit̄. Cū
em̄ viuere hōi ſit natale. oīa illa q̄ faciūt bñ viuere ⁊ ſine q̄/
bus nō p̄t ſibi ī vita ſufficere. ſūt hōi natalia. Int̄ oīa āt q̄
faciūt ad ſufficiētiā vite hūane eſt ſocietas. Naturaliter ḡ hō
eſt aīal ſociale. Patet h̄ ꝑmo ex victu q̄ hō indiget. Hō em̄
inter cetera aīalia meliorē hꝫ tactū ⁊ complexionē. ideo int̄
oīa animalia indiget cibo diligentiꝰ et artificialiꝰ p̄parato.
Natura em̄ aliīs aīalibꝫ q̄ſi ſufficienter nutrimētū ammini/
ſtrat. Verbi grā. animalibꝫ nō ex rapina viuētibꝫ. cuiuſmo
di ſūt oues. boues. ⁊c̄. ammīſtrat herbas. q̄bꝫ abſq3 alia p̄
paratōe ſufficiūt ad nutrimētū Animalibꝫ ꝟo ex rapina vi
uētibꝫ vt lupis. leonibꝫ. ⁊ ceteris talibꝫ. ex aliīs beſtiīs ſuffi/
cienter alimētū ammīſtrat. Natura igit̄ in oībꝫ aliīs anīalibꝫ
ſufficienter nutrimētū ammīſtrat. q2 nō hñt cōplexionem
ita purā ⁊ ad mediū reductā ſic hō. ideo nō indigēt cibo ita

depurato sic hō. Aliis ḡ aīalibꝫ sufficicient cibaria ꝓut sūt a naꝭa p̄parata absq̧ artificiosa coctiōe ꝛ p̄paratiōe āmini strāt. Et qꝛ hō ꝯplexionē hꝫ puriorē. indiget alimēto p̄pa rato seu depurato. Uñ frumētū qđ a naꝭa ꝓducit ꝛ si aīali bus essꝫ sufficiēs nutrimētū. hōi tñ nō sufficeret i cibū nisi p̄paret ꝛ depuret. Jō ex eo panis efficit ꝛ coq̄t vt cōgruus cibꝫ efficiat. Ad h̄ āt vna sola ꝑua nō sufficit societas. Jđo vt hō vict⁹ rōne sibi sufficiat in vita. indiget societate vt hu iusmodi suppleat defectū. Et sic̄ dictū ē de frumento sic de aliis cibariis ē intelligēdū. Scđa via ad idē sumit ex ꝑte indumētoꝝ. q̄bꝫ hō tegit. Sic̄ eñ naꝭa aliis aīalibꝫ ꝓuidꝫ in victu. sic ꝛ in vestitu. Bestie ei et aues naꝭalit vident hr̄e indumētū. lanā vicꝫ ꝛ pēnas. hōi āt naꝭa nō sufficient ꝓui/ det i vestitu. Ex q̊ eñ hō est nobilioris ꝯplexiōis q̄ȝ alia aīa/ lia a frigiditate ꝛ intēperie magis hꝫ offēdi q̄ȝ alia. Cuꝫ igit nullus sufficit sibi ad victū ꝛ vestitū ꝯgruū sine alteri⁹ socie/ tate. seq̄t q̄ hō naꝭalē motū seu ipetū hꝫ ad h̄ q̄ sit aīal so ciale. Tertia via ad idē sumit ex remotōe ꝓhibētiū. prout ab hostibꝫ ꝛ inimicis defendimur. Naꝭa ei aliq̄bꝫ aīalibꝫ ad sui tuitōꝫ dedit cornua. vt bobꝫ. q̄busdā dētes. vt lupis. ca nibꝫ. aliq̄bꝫ vngues. vt vrsis. ꝛ leonibꝫ. aliq̄bꝫ corꝑis agili/ tatē. vt leporibꝫ. ꝛ hmōi. Sꝫ naꝭa nō dedit hōi tā q̄ȝ excellē tiori aīali cornua vl' vngues ad sui tuitōeꝫ Sꝫ dedit ei ma nū que (ꝭm phm i de moribꝫ aīaliū) est organū organorū. Nā ꝑ manū organa ꝛ q̄cq̄d facit ad defensionē valem⁹ fa/ bricare. Ergo si naꝭale ē hōi desiderare ꝯseruatōeꝫ vite. cū hō solitari⁹ nō sufficiat sibi ad habēdū victū ꝛ vestitū. ad fa bricandū arma sibi ꝛ organa ꝑ q̄ a ꝯtriis defendat. naꝭale ē ei vt desideret viuere in societate. Quarta via sumit ex di/ sciplīa ꝑ quā instruimur. nā alia aīalia sufficient inclināt ad opa sibi đbita ex insticitu naꝭe absq̧ instructōe p̄cedēte. Sic̄ aranea debite telā fac̄ ex instinctu naꝭe. dato q̄ nūq̄ȝ alias araneas vidisset texuisse Et sic ē de yrūdine respectu nidificatōis. Nō āt sic est đ hoīe. ille ei nō sufficiēt est īstru ctus a naꝭa ad opa sibi debita. ob id naꝭa hōi dedit loq̄laꝫ

siue ꝑmonē. vt ꝑ ꝑmonē hoīes se īuicē doceāt. ⁊ vn⁹ ab alio disciplinā recipiat. Et qꝛ ħ fieri nō pt nisi cū alijs viuam⁹ ideo naṫale est hōi cū alijs viuere ⁊ esse aīal sociale. Q̄ x āt sit aīal ciuile ⁊ politicū duplici via inuestigari pōt. Prima sumiṫ ex pte ꝑmonis. ⁊ ē iā tacta. Alia ad ħ idē sumiṫ via ex pte impet⁹ naṫal'. nā oīa aīalia naṫalē hn̄t īpetū ad ꝑuādū ea q̄ insūt sibi a naṫa. q̄re naṫa etiā dedit hōi naṫalē īpetuꝫ ad ꝑuādū ea ꝑ q̄ posset sibi ī vita sufficere. Hoc āt ꝯtigit ꝑ cōmunitatē ciuileꝫ. eo ꝙ ciuitas dꝫ esse ꝯtentiua oīm q̄ ad vitā sufficiūt. Licet aūt hō est aīal naturaliter sociale ⁊ ciuile. eo ꝙ quendā hꝫ impetū ⁊ aptitudinē vt ciuiliter et socialiter viuat. tn̄ phs ꝑmo politicoꝝ triplicē tāgit cām cur q̄sdā ꝯtingit nō ciuiliter viuere.. Prima ē fortuna. scḋa nimia p̄uitas. tertia nimia bonitas. Ex fortūa q̇dē. qꝛ nimiū sūt paupes. n̄ potētes ciuiliṫ viuere. sꝫ cogūṫ ciuitatē exire. ⁊ agros colere. Scḋm ꝓpter qḋ aliq̇s efficitur inciuilis. nimia p̄uitas esse pt. eo ꝙ praui appetitū habēt corruptuꝫ. et volūtatē ꝑuersam. q̄re nequeūt ciuiliter viuere. ⁊ ꝑm legē. ideo exeūt ciuitatē. vel expellūṫ. Tertio aliq̇ nō ciuiliter viuunt ꝓpter nimiā bonitatē. Uita em̄ ciuilis ⁊ ꝯiugalis est bona ⁊ ꝯueniēs hōi vt hō. Sūt aūt q̇dam tāte ꝑfectōis vt eis nō sufficit viuere vt hō. sꝫ ꝯiugiū ⁊ ciuilitatē rennuētes ꝑfectiorē eligūt vitā. Licet em̄ nubere ⁊ ciuiliṫ viuere bonū sit. tn̄ nō nubere ⁊ inciuiliter viuere causa liberi⁹ vacandi ꝯtemplatōi meli⁹ ē. Sic ⁊ hō naturaliter ē aīal ciuile ⁊ sociale. nō obstāte ꝙ ꝯtingit aliq̇s nō ciuiliter viuere Q̄ x ei̅ nō ciuiliter viuit aliq̇s. aut ex pauptate vl' fortuna sibi ħ accidit. Qḋ nisi sic fiat. vel ē talis bestia. ⁊ scelerat⁹ sine iugo. nolēs legē. nec potēs societatē sustētare. Uel ē q̄si de⁹. i. diuinus. vitā eligēs altiorē. Propter qḋ ꝑmo politicoꝝ scribiṫ. Non potens alijs cōicari. nulla est pars ciuitatis. sed vel ē bestia vel ē de⁹. Inṫ hoīes aūt viris diuis īgenio acutissimis cognitio singl'ariū ꝑ expimētalē acceptōeꝫ vniuersaliū arridet. Et ħ mod⁹ ī sylogizādo ꝯtigit. ibi em̄ vniuersalia accipiūṫ tāq̄ꝫ nota. Et ꝓceditur ad ꝯcludendū aliqḋ

ignotū. vel etiā ecōuerso cognitio vniuersaliū arridet p ex
perimētalē cognitōz pticulariū. Mod⁹ āt iste ptigit in p̄
missis. Nā pclusiōes notificāt p p̄missas. p̄misse āt p pnci
pia z maxias. pncipia āt z maxie p se note accipiūt p sensū.
z p expimēta sensibilia Uñ p expimēta āmiratōes z memo
riā. pmo accesserūt hoīes ad indagādū phisicā ṽitatē. Jdō
dicit phs q ppt āmirari ceperūt philosophātes philosopha
ri. Hos acutissimos qb⁹ h arridet cognitio vocat Arestoti
les maxie notos ſm phiaz. eo q maxie sūt abiles ad acq̄rē
dā phisicā cognitōz. Mediocres tñ excellēter acuti stude
re hñt in phisica. z ad altiores etiā ptigere pñt scias. sz scie
complemētū nō tam cito attingūt sicut excellentissime acuti
īmo oportet eos ptinuis laborib⁹ studij insudare. Et con
sūpto tpe iuuētutis ad pfectōz illoꝝ pñt ptigere Uñ Plato
docuit q post qnqgita ānos ṽtutes sensitiue deficiūt. ṽtu
tes ṽo itellectuales vigorē et incremētū recipiūt. Uñ Ars.
pmo de aīa dic. Si senex accipet oculos iuuenis: videret
vtiqz vt iuuenis. Aīa igit ſm se nō antiq̄t vl' senescit. aut in
virib⁹ naturalib⁹ deficit. nisi p q̄nto ex ineptitudie z ibecilli
tate organoꝝ pcedit. Accedēte āt senectute ṽtutes itellec
tuales depurant z illustrāt. Hui⁹ exēplū ponit Algazel di
cēs. Dū sapiēter psilia inq̄rere volum⁹. senes sapiētes et in
multis expertos accedim⁹. Et in h q̄dammodo dinosci pt
ṽtutes intellectuales et sensuales esse diuersas. Nā si eēnt
eedē. crescēte vna cresceret z alia. Cui⁹ oppositū dictum est
Ergo bñ dr i textu. mediocres posse extolli ad magisteriū
altioris scie q̄ phisice. flore iuuētutis psūpto. z alias nō. q̄a
tūc ṽtutes itellectuales fortificate i specuādlo sūt vigoro
siores. Jta etiā mediocrib⁹ practica apothecarioꝝ. Practi
ca aūt dicitur a praxis grece qđ est opus latine. z practici
isti cyrurgici appellant. a cyros quod ē manus. z ycos scia
q̄si manualis scia. eo q vulnerū curatio z alia hmōi đ qb⁹
tractat cyrurgia cū manu exercent. Sed excellenter acu
tis arridet yconomica. q̄ ē domus ac familie gubernatiua
Proporcionabiliter enī sic phisica gaudet mediocrib⁹. et

etiã apothecarioꝝ pͨtica. Sic yconomica gaudet excellẽter acutꝭ. Vehemẽter ãt obtusi vt dictũ ẽ ad oẽꝫ ptẽ philosophice ꝑitatꝭ sũt inepti. Jõ mechanica seu manualis sciã bis gaudet maritari.

Jstis siquidẽ hoc mõ ordiendũ est. primo vt sciat quisqꝫ que ad tanti nominis pertinent reuerẽtiã. vt quisita exprimere noscat. et ne scriptoꝝ cõmissiõi se totaliter cõmittat. vt lucreciꝰ q̃ cuiuslibꝫ questõis ꝓposite sibi nodũ inquirẽdo dimisso comitatu sedulꝰ ad libros confluebat.

Hic boeciꝰ poĩt q̃dã documẽta. ꝓparamẽtũ ad decoreꝫ statꝰ magisterij faciẽtia. Et diuidit̃ h̃ ps ĩ tot ptes q̃t autor poĩt documẽta. ptes patebũt. Adhuc ꝑma ĩ duas. Nã primo poĩt q̃ddã documẽtũ. scdo declarat p exemplũ. ibi Vt lucreciꝰ. Primo dicit sic. Volẽs sublimari ad decorẽ magistratꝰ. ꝑmo scire dꝫ q̃ ⁊ q̃t ptineãt tanti noĩs ad reuerentiã ⁊ vt exꝑmere sciat ea q̃ noscit. ⁊ ne se totalit̃ cõmittat librorꝝ inspectõi. Et h̃ declarat p exemplũ ꝺ lucrecio dicẽs. q2 ille inq̃rendo nodũ cuiuslibet q̃stionis ꝓposite obmissa societate ad libros suos currebat.

Scdo vt libroꝝ copiã sue acquirat exercitationi. vt cũ opꝰ fuerit eos cõsulat. nec oĩno eis credat. vt nigro qui mõtani sui mgri monitis in tantũ cõfisus est q2 oẽ verbũ ab ore ipsiꝰ ꝓgres-

sum quaternis exarabat. ꝛ tāq̄ʒ sacꝝ estimabat

Nihilqʒ aliđ magisterij vicē obtinēs ī scol' pre-

dicabat. Unde ml'totiēs pudore ꝯfusus abibat

Quippe miserrimi ē ingenij sp̲ vti īuentis et nū

q̄ʒ īueniēdis. Stultiusqʒ est mgrāt⁹ orōib⁹ oīno

cōfidere. Sed primo est credendū donec videa

tur quid magister sentiat. postea fingenduʒ est

eundem in docendo errasse. vt sic forte reperi-

re queat quod cōmisse obijciat sedulitati.

Hic ponit scđm documētū valēs ad dignitatē magiste
rij. Et diuidit̄ h̄ ꝑs. Nam p̄mo facit qđ dictuʒ ē. scđo poit
exemplū. ꝛ tertio adducit cōmune ꝓuerbiū. ꝑtes patebūt.
Dicit ḡ sic. Uolens ꝓmoueri ad dignitatē magisterij. acq̄-
rat sibi copiā libroꝝ ad q̄s recursū hr̄e possit dū ꝑt. non tn̄
totā intentōeʒ cōmittat libris. Et h̄ declarat exēplo dicēs
ꝙ h̄ accidit nigrio q̄ moit' mōtani sui mgr̄i ī tātū ꝯfidebat
ꝙ oē v̄bū ab ore suo ꝓgressum libro īscribebat ꝛ tāq̄ʒ sacꝝ
estiabat. Et cū idē magisterij accepit dignitatē. nihil aliđ ī
scolis p̄dicabat q̄ʒ verba sui mgr̄i. Et sic ml'totiēs cōfusus
pudore abibat. Et tūc exclamat dicens sic. Miserrimi q̄p
pe est ingenij semp̲ vti inuentis. nūq̄ʒ autem inueniendis.
Et adhuc stulti⁹ ē oīno ꝯfidentiā hr̄e in dictis magistrorū
Et p̄t discipul⁹ credere donec rationabiliter meli⁹ sentiat.
Notandū h̄ ꝙ diuersis de causis magister non se totali-
ter cōmittere debet libris. vicʒ ꝓpter libroꝝ amissionem. ne
scʒ libris amissis. scia totaliter amittat. Ne ḡ ꝯtingat h̄: ne

cecessariũ est sciam imp̃mere cordi. Vñ. Cordi non carte tradas q̃ noueris arte. Ut si carta cadit secũ sapia vadit. Scđo ꝓpt ꝯfusionẽ tollẽdã. Nõ em̃ mgr̃ q̃libꝫ ĩ argumentatõe seu rñsione libros accede pt. Etiã ex libris statim nõ p̃t debite ad sensibilia rñdere. Tertio ꝓpt opinionũ nouitatem ⁊ diuersitatẽ nõ est libris penitꝰ ꝯfidendũ. Itẽ notandũ ꝙ volens ad magistralẽ ꝓmoueri dignitatẽ ꝓuidebit sibi de libris sue exercitatõi necessarijs. ea de causa q̇a non om̃ia possunt imp̃mi. hoc est memorie viuaciter commẽdari. Opus est ḡ librorꝫ hr̃e copiã vt tempꝰ cum affuerit eos valeat ꝯsulere. non etiã ꝓprio est semꝑ ꝯfidendũ ingenio. Dicit em̃ Auerrois tertio de celo. ꝙ nimia ingenij ꝯfidentia frequenť fecit Auicennã errare. ymaginatõi etiã non est credendũ. q̃m impossibiliũ est. vt dicit ph̃us tertio de aĩa. Cõmuniter tñ scĩa p̃mo acq̇riť a libris studẽdo vel doctrinã auditu ꝑcipiẽdo a mgr̃o. Om̃is em̃ doctrina intellectiua fit ex p̃existenti cognitione sensitiua. vt habeť in p̃mo posteriorꝫ. Sapiẽtia em̃ sine experimẽto hr̃i non p̃t. Unde qꝛ iuuenes carẽt experiẽtia. iđo prudẽtes eẽ nõ pñt. Dicit tñ Albertꝰ magnꝰ ꝙ anteq̃ꝫ aĩa fuerit ĩ cognitõibꝰ ꝓfundata. nõ accipit nisi ꝑ sensũ ⁊ ymaginatõem. Cum vero ꝓfundata fuerit redit ad habendũ suꝑpsitus ⁊ aliarꝫ reruꝫ diuinarꝫ scientiaꝫ nobilissimã.

Tertio vt quosdã hẽat quos secrete edoceat librosq̃ꝫ legat. alijsq̃ꝫ rudimẽtis informet. vt sic ĩtellecta sciat. scitaq̃ꝫ exprimere discat. ĩ expressione vsum cõparet. vsus ãt magisteriũ ꝓpiet. Alios nãq̃ꝫ docere ꝓprie facultas est industrie.

Hic ponit tertiũ documentũ circa statũ magisterij. di-

cēs sic. Uolēs magistralē acq̄rere dignitatē habebit in se-
creto aliq̄s socios q̄s edocebit. ⁊ libros eis leget. ⁊ per cōn̄s
alios documēt͡ȝ informet. vt illo mō sciat intellecta exp̄me
re et vsu cōparare. Usus ꝟo parat magisteriū. Nam doce-
re alios ē facultas ꝓprie idustrie. Itē notādū q͡ magistrā
dus q̄sdam hēbit clam ab eo instruēdos. p̄mo ꝓpt̄ habitus
sciētifici acq̄sitiōez. s. p̄mo ad sciaȝ ꝓcedendo. deinde ꝓpter
habit⁹ acq̄siti radicatōem. ⁊ sic semꝑ studebit. Alioꝝ etem̄
informatio ꝓpꝛij ē intellect⁹ eruditio. Prouerbialit̄ em̄ dr̄.
Qui docet aliū instruit seip̄m. Ad magisteriū em̄ ꝓceden
do p̄mittendū est studiū. h̄ est vehemēs animi applicatō ad
sciaȝ acq̄rendum. p̄mo vsus studij. scd̄o alioꝝ informatio.
Un̄ sicut discipul⁹ studet ꝓpt̄ sciaȝ adeptā ratificandaȝ. ac
disciplinā informādā. id̄o exercitiū magistratui ē necessa-
riū. Exercitiū em̄ facit intellectū p̄paratum seu ꝓnūciare
ꝓmpte. scȝ itelligēdo arguēdo ⁊ respondēdo. ⁊ generalit̄ in
om̄i actu studiosū potētē. iuxta illud victorini. Natura fac̄
abilē, ars facilē. vsus vero potentem.

Quarto vt hos aliosq͡ȝ sibi alliciat. vt cū ma
gistrandi oportunitas affuerit. eoꝝ intrinseco
gaudeat aspectu. Quid turpi⁹ est q͡ȝ p̄io incepti
onis tēpore sol⁹ destitui. vt Flaui⁹ qui ob sui ge
neris imperiū, gazeq͡ȝ dominātis opulentiam
cūctos sibi credidit subiugari. Tēpore vero pri
mi cōcursus elapso. raro repperit sodalem qui
legi cōductōis adhesit lȝ inuit⁹. minas oigenas

regaliter addendo. Generositati tamē cōsenta-
neū est propter duplicē affinitatis partitoꝝ, ma
gistrātis saltem ad temp⁹ fouere presentiam.

Hic ponit q̄rtū documētū. Et ꝑmo facit h̄. scdo decla-
rat ꝑ exemplū. ibi. vt flaui⁹ Et dicit. Volēs acq̄rere digni
tatem magistrat⁹ ⁊ q̄ futur⁹ est rector alliciet sibi socios. vt
cū fuerit oportunitas magistrādi gaudere possit de intrin
seco illoꝝ aspectu. Subdēs cām dicit sic. Quid turpius ē
q̄ꝫ post temp⁹ inceptōnis sol⁹ ꝑmanere ſm ꝙ flaui⁹ Nā ipe
ob generis sui imperiū ⁊ gaze dominātꝫ opulentiā estima
uit sibi cūcta subiugari. Sed tꝑe primeui ꝯcursus elapso
raro aliquē repperit sodalē. Et sic minis eos constringere
proponebat. Itē notandū ꝙ magistrād⁹ allicere studebit
notos et ignotos. vt dū magistrādi tꝑs affuerit eoꝝ intrin
seco gaudeat aspectu. Regimē em̄ ciuitati erit cōparabile
vn̄ ciuitas ſm pħm in yconomicis est domoꝝ pluralitas
ꝑdijs et possessionibꝫ abundās ad ꝯuiuendū ordiata. Sic
igit̄ ciuitas h̄ requirit. sic regimē socioꝝ mł̄titudinē neces-
saria mḡro ꝓcurāda expostulat. Debet aūt ad gradū ma-
gisterij ꝓcedens socijs vti triplici de causa. vicꝫ causa legē-
di. causa opponendi. et causa disputandi seu respondendi.
Item debet magistrand⁹ frequētare scolas et obambula-
re peripatetice. quoꝝ gr̄a et fauore sperat cōmēdari obser
uando etiā singula q̄ in lr̄a tangūt̄. opponat em̄ ⁊ rn̄debit
modo peripatetico. Vn̄ peripatetici ad vtrāqꝫ ꝑtem cōtra
dictōis arguere ꝯsueuert̄. Sic em̄ de facili veritas inue-
nit̄. Vn̄ Arestoteles peripateticoꝝ ꝑnceps ait. Ponentes
vtrāqꝫ ꝯtradictōnis ꝑtem. de facili speculabimur q̄d verū
q̄d falsum. Vn̄ peripatetic⁹ dr̄ a peri qd̄ est circū. et potos
qd̄ est calcās vel ambulās.

Quīto vt quoꝝ gratia coronād⁹ est et fauore.

illoꝝ scolas peripatetice obambulet. curialiter qꝫ opponat. ꝑteruiētesqꝫ acriter remordeat. diligētiusqꝫ ꝑ tꝑe respondeat. ne si muta fuerit volūtas. ignorantie īputet̄ cecitati. vł arrogātie temeritati. Mltos siquidē ob respōsiōis ꝑteruitatē speculantiū. licet inuite audiuimꝰ frui precipicio. Non enim discentis est. probris contumeliosisqꝫ affatibꝰ regentē incitare. Nec licet summa familiaritate cōiunctꝰ fuerit. docentis ipsiꝰ secretis nisi iussus debet inhiare. iussus vero inuite. Nōne Fotini proteruitas zenocratis scrinia aperuit. et prius edocta publice aspexit. seqꝫ mgrāri credidit si oēꝫ zenocratis abstulisset mineruā. Qua ablata zenocrates legere desijt. Fotinus ablatis vti nesciens. frenesi laborauit grandiori. Proprioqꝫ discipulꝰ confisus labori. alieno nūqꝫ inuidebit honori.

Hic ponit q̄ntū documētū. et est tale. Volēs mg̃rari ꝑ-ambulabit ꝑipatetice scolas illoꝝ a q̄bꝫ ꝓmoueri pt. Curialiterqꝫ dꝫ opponere ⁊ remordere ꝓteruiētes. Et etiā ꝑm tpis exigentiā rn̄dere dꝫ. Ne si nimia affuerit taciturnitas sue iputet̃ ignorātie ł arrogātie. Sb̄dit autor se multos vidisse ɔfusos ꝓpt̃ ꝓteruitatē rn̄sionū. Vn̄ nō est discēti incitare regētē affatibꝫ ɔtumeliosis. Notādū h̄ q̄ꝫ diuersis de caus̃ mg̃r ñ se totalit̃ cōmitt̃e dꝫ libꝛ. vicꝫ ꝓpt̃ libꝛoꝝ amissionē. ne. s. libꝛ amissis scia totalit̃ amittat̃. Ne ḡ ɔtigat h̄. necessariū ē sciaꝫ imp̄mere cordi. Vn̄. Cordi nō carte tradas q̄ nouer artē Ut si carta cadit secū sapia vadit. Scd̄o ꝓpt̃ ɔfusionē tollēdā. Non em̄ mg̃r q̄libet in argumētatiōe seu rn̄siōe libꝛos accede pt Etiā ex libꝛis stati nō pt debite ad sēsibilia rn̄dere. Tertio ꝓpt̃ opinionū nouitatē ⁊ diuersitatē ñ ē libꝛ penit⁹ ɔfidēdū. Itē sic ꝑus dictū ē volēs ad mg̃ralem ꝓmoueri dignitatē ꝓuidebit sibi de libꝛis sue exercitatōi necessarijs. ea de cā. qꝛ ñ oīa p̄nt ip̄mi. h̄ ē memorie viuacit̃ cōmēdari. Opus est ḡ libꝛoꝝ h̄re copiaꝫ vt tēp⁹ cū affuerit eos valeat ɔsulere. nō etiā ꝓꝓrio est sꝑ ɔfidendū ingenio. Dicit eñ Auerrois. iij. de celo. q̄ꝫ nimia ingenij cōfidētia freq̄nt̃ fecit Auicennā errare. ymaginatōi etiā nō ē credendū. q̄m̄ impossibiliū est. vt dic̄ phs. iij. de aia. Communiter tñ scia p̄mo acq̄rit̃ a libꝛis studēdo vł doctrinam auditu ꝑcipiēdo a mg̃ro. Oīs em̄ doctrina intellectiua fit ex p̄existenti cognitione sēsitiua. vt h̄et̃ in p̄mo posterioꝛuꝫ Sapia eñ sine experimēto h̄ri nō pt. Vn̄ qꝛ iuuenes carēt expientia. iō prudētes esse nō p̄nt. Dic̄ tñ Albert⁹ magn⁹ q̄ꝫ an̄q̄ꝫ aia fuerit ī cognitōibꝫ ꝓfūdata. nō accipit nisi ꝑ sensū ⁊ ymagiatōeꝫ. Cū ꝟo ꝓfūdata fuerit redit ad habendū sui ipsi⁹ ⁊ aliaꝝ rerū diuiaꝝ sciaꝫ nobilissimā.

Um autem dies summe pꝛomotionis affuerit, bꝛeui scemate compendiosoqꝫ

affatu veneranda cõmendetur socioꝝ collectio Sicq; ad honoris initialis incrementa intrepi de ꝓcedendũ est. decenti ornatu. festiuo appara tu. si facultas suppetit cũctis ad libitũ professio nis eiusdẽ splendide procuratis. Caute enĩ con siderandũ. cauti⁹ inuestigandũ est ante magiste rij elationem. vt primi anni discursus ꝓpria si opus fuerit possit sustentari facultate. Turpe enim est tanti nõis reuerentiã prima frõte mẽ dicare. vt scrutoni⁹. qui omnib⁹ ad magisterium pertinentib⁹ venerabiliter executis. luce tertia cepit mendicare. Tanti vero nõis ausus mox eũ penituit. Quid mirũ quasi instantanee delu sus abscessit. tãti honoris fastigia de cerero nũ q̃; cõfessus O q̃; felicis venerãda ẽ cõmendatio

h Ic Boeci⁹ ponit spẽale documentũ. Et diuiditur hec ps in tres. Primo eñ ponit documẽtũ. Scõo addit quandã cautelam. ibi. Caute tamen. Tertio declarat ꝑ exemplũ. ibi. Turpe eñ est. Sed legant partes

simul. Et dicit sic. Cũ fuerit dies ꝑmotõis maxime. magistrãd⁹ ꝯpẽdioso gaudeat ꝑmõe ĩ collectõe socioꝝ. ꝛ ꝓcedat ad incremẽta magistralis honoris decenti ornatu. festiuo apparatu Et si facultas suppetat socijs ꝓcurabit conuiuiũ solẽne. Et ponit cautelã circa cõuiuiũ dicẽs ꝙ caute ꝑspiciendũ est. vt bona ꝑmi anni sufficiãt. Turpe est eñ mẽdicare ꝑma frõte. ꝑm ꝙ accidit Scrutonio. q̃ tertio die pactis venerabiliꝭ singulꝭ ad magisteriũ ꝑtinẽtib⁹. cepit mendicare. vñ nũq̃ de cetero tãti nõis excellẽtiã audebat ꝯfiteri Subdit ergo Boeci⁹ finaliꝭ sic dicẽs. O q̃ȝ venerãda ẽ felicis exitus ꝯmẽdatio. Notandũ h̄ ꝙ magistrãd⁹ tãte ꝑmotionis ad gdũ magisterij scemate breui. ꝑboꝝq̃ȝ ornatu vti dȝ. Dicit eñ phus in politica sua ꝙ talis dȝ esse ꝑmo mgr̃i ad discipulos q̃lis erit distãtia inꝭ visũ ꝛ visibile. Vñ si visibile supponaꝭ visui nõ videbiꝭ. generaliter eñ sensibile positũ sup̄ sensũ nõ facit sensatõeȝ. Preterea si nimis remoueretꝭ a visu iteꝝ nõ videreꝭ. eo ꝙ ꝯtigeret radios visuales cõcurrere añ oculi ꝯtactũ. ymagiatõeȝ ꝑspectiuoꝝ imitãdo ymaginãdo visionẽ fieri. sicut figura piramidalis. cui⁹ basis ẽ res visa. conus ꝟo ĩ oculo. Relinqꝭ ergo visibile vt debite videaꝭ nec dȝ nimis elongatũ esse neq̃ȝ visui nimis ꝯiunctũ. sȝ mediũ est seruãduȝ. Sic ꝛ sermo mgr̃i nec dȝ esse nimis plixus. nec tedio ꝯturbet aures audientiũ. Nec etiã nimis breuis ne obscuritatẽ secũ ꝯhat. Breuitas ergo sermonis moderata ẽ seruãda. q̃ audientẽ delectet atq̃ȝ audientiũ intellectum illuminet.

Expeditis aũt que ad scolariũ eruditõem sũt digesta. dilucidãdi moderatiõe obseruata. nec angere lectorẽ breuitate curam⁹, nec dilatõe cõfũdere, nũq̃ȝ lucidiori leuioriq̃ȝ scema

te perusi. Quoniã nõ solũ discretis. verꝫ etiã ru dib⁹ enigmatis serie postposita cõmẽdat. Nũc ad magistroꝫ venerãdã maiestatẽ pperãdũ est.

p Ostq̃ oñdit Boeci⁹ q̃ ad magisteriũ sũt necessaria h̄ pseq̄r de his q̄ ꝯueniũt alicui iam ad gradũ magisterij pmoto. Et pmo pmittit intentũ. scd̃o illud exeq̄r. ibi. Mgr̃oꝫ talis hẽr diuisio. Et dicit pmo sic. Post q̃ꝫ expedita sũt q̄ ptinẽt ad scolariũ informatõꝫ. ꝛ h̄ debito docẽdi mõ obseruato Nõ em̃ curauim⁹ rectorẽ angere breuiloquio. nec aliquẽ ꝯfũdere curabam⁹ sermõe plixo. Nũq̃ꝫ em̃ s̄mõe faciliori sum⁹ usi. Subiũgit cãm. qm̃ lib iste nedũ discretis sꝫ etiã ignaris est cõpilat⁹. Sũt igit̄ obscuritates h̄ postponẽde. nũc v̄o in pñti capl'o ad venerabilez mgr̃oꝫ dignitatẽ est accedẽdũ qũo scꝫ se regẽt cũ iam fuerint pmoti. ꝛ de facto alios rexerint.

Magistroꝫ talis habetur diuisio trina. Quidam tantoꝫ duabus vrbib⁹ ceteris fulgentioribus. rome scꝫ et athenis morantes. vlteri⁹ nequaq̃ꝫ pcedentes. inquantũ fortuna succedit altius venerantur. Alij obmittentes predictaruꝫ fastigia. opidoꝫ adiacentium querũt alimenta. Tum ppter nouercã discipline egestatem. tum ppter natalis patrie dulcorem renitentẽ. Tam

istoꝝ ꝗ₃ alioꝝ quidam, ratione pulcre denomiatiōis imperium assumunt, vt honorificentur. Alij ratione intelligentie, ne ignorantia eorum confundatur. Tertij subtilius speculantes propter vtriusq₃ partis incrementa magistralia cō trahūt paludimenta.

Hic exequitur intentum ponendo triplicez magistrorum diuisionem. Et pͥmo facit hoc. secūdo ponit quasdaz doctrinas a quolibet rectore obseruandas. ibi Taliū nāꝗ. Dicens sic. Triplex est magistroꝝ diuisio. Quidaz em̄ habitant in duab₉ ciuitatib₉ magis excellentib₉. vt sūt roma et athene, nunꝗ̄ vlterius procedentes. sed ꝗ̄diu vixerint ibi perseuerantes. inquantū fortuna saltem eis succedit. et ibidem multum commēdant. Sunt etiam et alij predictarum ciuitatum homines dimittentes. qui post grad⁹ magisterij adeptōnez in ciuitatibus circūiacentib₉ lucra querunt. Tum propter egestatem scientie contrariā. tum propter dulcorem patrie natalis. Item quidam magistrorūz gradū assumunt magistralē. propter denominatōnem. vt sc₃ magistri vocent. Alij rōne intelligentie. ne sc₃ ignorantia confundant. et alij ratione vtriusq₃ dictoꝝ. vt videlicet altius nominent. et vt scientiaz acquirant. Nota duplex assignatur causa in textu quare quidā magistroꝝ i studijs generalib₉ non pseuerant. Una est pauptas. indigētibus em̄ meli⁹ est ditari ꝗ̄ philosophari. Alia est dulcor natalis patrie. Item triplici fine magistri regunt scolas. ꝗdam vt pulcrū nomē sc₃ magisterij adipiscant. Alij vt p ꝯtinuuz studiū et exercitiū ꝓprium perficiāt intellectū. Tertij ꝓpter vtrūꝗ̄. vic₃ ob magisterij dignitatē. ⁊ itelligētie pfectiōez.

Magistrādi ꝗ honorē magisterij ⁊ fructū ꝯseq̄ volētes. sic̄ sciētijs sic ⁊ honestꝫ moribꝫ debēt efflorere. Vñ Socrates dixit ꝑus esse insudādū moribꝫ. in q̄bꝫ docet̄ q̄lit̄ enormes passiones r̄frenari possunt ⁊ sedari. ne regulā recte rōis i/pediāt. ⁊ ꝯñter intellectū alijs sciētijs posse iuuari. Quoꝝ enī rō absorpta ē ī infimo hoꝝ intellectꝰ nō ē clari luminis receptiuꝰ. Sedent̄ igit̄ ꝑmo passiōes. vt ipis sedatis sciaꝝ ꝯtēplatōi insistere valeamꝰ. Mgr̄ ꝯstās ī vultu ⁊ volūtate esse dꝫ. Nā q̄cq̄d volūtas appetit seu intellectꝰ ꝯcipit. sup h̄ vultꝰ quādā fac̄ attestatōez. Jō vultꝰ quoddā ē signū aīe. Vñ phisonomi dicūt oēz phisonomiā ꝑncipalit̄ in vultu esse ꝯsiderādā. Vñ mōstꝝ in corꝑe freq̄nt̄ ē mōstrū in aīa. Vñ Auerrois. Oīs diuersitas q̄ ē ī corꝑe est ꝓpt̄ diuersitatē potētiaꝝ aīe. Ponit̄ aūt in lr̄a paludimētū. ⁊ ē vestꝫ purpurea. ⁊ ponit̄ ꝓ indumēto mgr̄ali. q̄ vtūt̄ regētes. Quicūq̄ ãt mgr̄oꝝ debite vult ꝓseq̄ fructꝰ magisterij. i honestate moꝝ vniuersa dꝫ relucere. Mores ãt hoīm sūt varij. q̄dā laudabiles. ⁊ q̄dā vituꝑabiles existūt. Vñ ꝑmo de moribꝫ iuuenū tā laudabilibꝫ q̄ꝫ vituꝑabilibꝫ est vidēdū. Deīceps de moribꝫ senū tā laudabilibꝫ q̄ꝫ vituꝑabilibꝫ tractādū est cōpēdiose. Juuenes ãt ꝑmo sūt moris laudabil̄. qꝛ sunt liberales. scđo qꝛ sūt animosi ⁊ bone spei. tertio qꝛ sūt magnanimi. q̄rto qꝛ nō maligni moris. q̀nto sūt misericordes. sexto qꝛ sūt verecūdi. Sūt ãt iuuenes liberales. eo ꝙ n̄ sūt exꝑti indigētie. ⁊ bona q̄ possidēt ꝓprio labore nō acq̇siert̄. Quilibꝫ cū maiori diligētia retinet suas facl̄tates. qñ ꝓpt̄ indigentiā mala aliq̄ passus est. vel qñ illas facultates ꝓpria industria vel labore acq̇siuit. qꝛ qđ cūꝫ labore acq̇rit̄ diligentiꝰ retinet̄. Sūt etiā iuuenes bone spei. qđ ph̄us. ij. rethorice triplici ꝓbat rōne. Primo qꝛ paucoꝝ exꝑti sunt. nō in ml̄tis passi sūt repulsā. ideo oīa credūt obtinere. Sūt etiā bone spei. qꝛ in eis ml̄tū abundat calor. Corde igit̄ et alijs mēbris inflāmatꝫ ex calore in mēbris eoꝝ exn̄ti fiunt bone spei ⁊ animosi. Rursū iuuenes paꝝ vixert̄ in p̄terito. ⁊ ꝑm cursū natalē debēt ml̄tū viuere ī futo. Cū igit̄ memo

ria sit respectu pteritoꝝ. ꝛ spes respectu futuroꝝ. paꝝ viuunt memoria. multũ aũt viuũt spe. Tertio ꝯtigit eos esse mag/nanimos. nam ex h aliqs est magnanim⁹. qꝛ dignificat se magnis. ꝛ ingerit se ad faciendũ mag. Iuuenes g cuꝫ sint liberales animosi ꝛ bone spei non hñt vnde retrahant qn fiant magnanimi. Spẽalis ad h rõ est. qꝛ iuuenes sunt ca lidi. sed calidi est supferri. g iuuenes semp volũt supferri ꝛ excellere. Inter cetera ãt p q homo aliis videt superferri ꝛ excellere est honor ꝛ glia. Iuuenes g quia sũt calidi cupi/unt excellere. et maxime desiderãt honorẽ ꝛ gliam. ꝛ p ꝯse quẽs sunt magnimi. cui⁹ ꝓprie natura boni esse videt. Quar/to iuuenes sunt laudabiles. quia nõ sũt maligni moris Di cunt em̃ esse nõ maligni moris. quia non credũt alios esse malos. imo vt in plurimũ credũt om̃es hoĩes esse bonos. Cui⁹ rõ est. quia inexpti de operib⁹ alioꝝ iudicãt de factis hoĩm ea que vident in seipis. Idõ dr scdo rethorice. ꝙ pue ri sua innocentia alios mensurãt. Sicut em̃ ipi sunt inno centes. sic ꝛ alios innocentes esse credũt. Quinto qꝛ iuue nes sunt misericordes Ex h em̃ maxime ꝯsurgit misericor dia cum credim⁹ alios ĩdigne pati. Quare si iuuenes sua ĩ nocentia alios mẽsurãt credentes eos indigne pati de fa/cili ad misericordiã commouent. Sexto iuuenes sũt eru/bescitiui ꝛ verecũdi. qlibet em̃ timet pdere qd nimis affec tat. Erubescentia aũt ꝛ verecũdia est timor ingloriatiõis. cum g iuuenes quia calidi sunt nimis affectant excellere. timent etiam ingloriari. quare etiam de facili erubescunt. Et sicut iam numerauim⁹ sex mores iuuenuꝫ laudabiles. sic numerare possum⁹ sex vituperabiles. quos etiam tãgit phus scdo rethorice. Primo em̃ iuuenes sunt passionum insecutores. scdo de facili sunt ꝯtibiles. tertio sunt nimis creditiui. quarto sunt nimis ꝯtumeliosi. quinto sũt mẽda/ces oĩa qdãmodo ptinaciter asserẽtes. sexto in actionibus nõ habẽt modũ. sꝫ faciũt om̃ia valde immoderate. Sunt em̃ iuuenes pmo passionuꝫ insecutores. ꝛ maxie insequũt ꝯcupiscẽtias circa corp⁹. sũt em̃ incõtinẽtes. ꝛ venereoꝝ

insecutores. Quod duplici de causa contingit. Nam cum iuuenes sūt percalidi. corpe autē calefacto naturaliter fit venereorū appetit⁹. ideo corpis dispositio iuuenes incitat ad venereoꝝ ↄcupiscentias. Rursus h̄ idem nobis ↄtigit. quia quasi in omībꝫ nostris actionibꝫ vel sequimur passionem vel rōnem. Et quanto min⁹ ratio viget in nobis tanto magis passio vigorat̃. Juuenes ḡ qꝛ sunt inexperti non vigentes intellectu ⁊ prudentia magis regunt̃ passione q̄ȝ rōne. q̄re vt in plurimū passionū sunt insecutores. Scđo de facili sūt ꝟtibiles. nam aīa sequit̃ corpis complexionez Sicut ḡ in corpibꝫ iuuenū humores sunt in magno motu sic iuuenes habēt volūtates et ↄcupiscentias valde vertibiles. Jđo scđo rethorice đꝛ. ꝙ iuuenes acute ↄcupiscunt sed cito saturant̃. vehementer volūt. sed de facili ꝑmutant̃ Tertio iuuenes sunt nimis creditiui. qđ duplici rōne potest contingere. ꝑmo qꝛ nō sūt maligni moris. Nā non putant alios esse malos. sed sua innocentia alios mensurant. Cum ḡ naturale sit vt q̇s de facili credat quē nouit eē bonū. Juuenes credentes homīes innocentes esse de facili omnibꝫ credunt. Rursus h̄ idē ex inexperientia contingit. nam iuuenes existentes inexperti ad pauca respicientes đ facili iudicant. Unde ꝓuerbialiter dicitur. ꝙ qui modica nouit cito iudicat. ḡ iuuenes quia nō sunt multoꝝ experti statim cum eis aliquod negociū exponit̃ ad multa respicere non valent. eo ꝙ sunt multoꝝ ignari. statim de illo negocio iudicant. et sic esse credunt vt eis preponitur. Quarto sunt contumeliosi. appetunt em̄ maxime excellere. quia ergo videtur eis ꝙ excellāt. ↄtumelias inferūt. et de facili cōtumeliosi fiunt. Quīto sunt mendaces. ⁊ q̊dammodo oīa ꝑtinaciter asserūt. quia em̄ sunt inexperti. seipsos ignorāt. et se omīa scire putant. De omnibꝫ respondēt. volūt videri scire. iđo de facili mentiunt̃. Postq̄ȝ mentiti sūt. appetētes gloriaȝ in mendacio sunt ↄtumaces. Cogitant em̄ se esse ingloriosos si appareat sic nō esse vt asserūt. Sexto ī suis actionibꝫ nō habent modū. sed omīa faciunt valde. odiūt

valde. ꝛ generaliter om̄ia faciunt valde. Unde ꝑcipue irā
et ꝯcupiscentiā habent vehementes. Nam ira et concupi/
scentia semꝑ vehementes sunt nisi ꝑ rōnem moderent̄. er/
go quia iuuenes magis viuūt passione q̄ȝ rōne nō hn̄t con
cupiscentias moderatas. sed om̄ia faciūt valde. Senum
etiā mores quidā sunt laudabiles et q̄dam vituperabiles.
Quattuor laudabiles numerare possum⁹. Primus est. se/
nes habēt ꝯcupiscentias remissas et moderatas. secūdus
est. sunt miseratiui. tertius. dubia nō ꝑtinaciter asserūt. q̄r
tus. nihil agūt valde. Cōcupiscentia em̄ senū maxīe circa
venerea est moderata ꝛ temperata. Nam corꝑe existēte ca/
lido seu calefacto fit incitatio venereoꝝ. ergo ꝑ locū ab opposi
tis. corꝑe infrigidato fit remissio cōcupiscentiaꝝ. Constat
em̄ q ꝯcupiscēs venerea ꝑ appetitū extendit se in alia. sȝ ap/
petitus senis mag ꝯstringit̄ in seipo. ergo senes rōne frigidi/
tatis ꝯstringūt̄ in seipis. vt habeāt ꝯcupiscētias remissas
ꝛ moderatas. Ex h̄ etiā patet q̄uo senes sūt illiberales Nā
ꝑ illiberalitatē dupliciter peccari p̄t. Primo. si vltra q̄ȝ di/
ctat rō teneat qđ hȝ. Scđo. si p̄ter rōnem ꝯcupiscit habe/
re q̄ nō hȝ. Senes autē magis peccant ꝑ illiberalitateȝ in
retinēdo ea q̄ habent. q̄ȝ in ꝯcupiscendo indebite ea q̄ non
habēt. q̄r ꝑ frigiditatē mag ꝯstringūt̄ in seipis q̄ȝ extendūt
se ad alia. Cum igit̄ nulla sit actio aīe in qua aīa nō vtat̄
aliquo organo corporeo. sicut ī oꝑe artificiali variato or/
gano variatio fit operis. Sic in actionibꝫ anime corpore
transmutato anime sequunt̄ corporis complexioneȝ. In/
frigidato aūt corpore anima ꝑ appetitū inclinat̄ vt sequat̄
modū frigidi. Et quia frigidū ꝯstringit̄ ꝛ ꝯdensat̄. ꝛ remit
tit̄ in semetipo. Ideo senes rōne frigiditatis ꝯcupiscētias
habent remissas. Secundo senes sunt misericordes Sed
vt ait ph̄s non ꝓpter eandē cām senes et iuuenes sunt mise
ratiui. Quia iuuenes ꝓpter amiciciā. senes autem ꝓpter im
becillitatē. Quilibet em̄ miseretur super amico suo et suꝑ
eū quē idigne putat pati Ergo iuuenes sūt amiciciaꝝ ama
tores sua innocētia mēsurātes. Estimat eī oēs esse bonos.

vł qꝛ sūt amatiui amiciciaꝝ. Preťea ꝗlibꝫ existēs ī imbecil
litate vel in defectu. desiderat vt alij sibi ꝯpatiāť ꝛ ei misere
anť. ꝓpter ħ de facili inclinať vt illis misereať. Et ita senes
ꝓpť imbecillitatē qꝛ vellēt alios compati ꝛ eis misereri. de
facili misereēť alijs. Tertio senes nihil dubiū ꝑtinaciter af
firmāt. vt ait phs. ij. rethorice. Senes eī vixeřt mlťꝭ ānis.
ꝛ videřt se mlťotiēs decipi. idō nō audēt aliq̇d ꝑtinaciť as/
serere timētes se decipi. Idō ait phs ꝙ senes oēs dubij sen
tentiā apponētes. q̄si nihil forte. nihil fixe ꝓnūciātes. Idō
senes nihil agūt valde. Sꝫ in opibꝫ suis videnť eē temꝑati
Sic eñ iuuenes qꝛ ī eis abundāt ꝯcupiscētie ꝛ passiones
tendūt ī extremū ꝛ agūt valde. Sic senes q̇ hñt passiones
ꝛ ꝯcupiscentias remissas. vt plurimum agunt moderate.
Possunt etiā nūerari sex mores senū vituꝑabiles. Primo
sūt nimis increduli. Scđo sūt valde suspiciosi. Tertio sūt
timidi et pusillanimes. Quarto sūt illiberales. Quīto sūt
difficilis spei. Sexto nō verecūdanť. sꝫ sūt inerubescitiui.
Sūt eñ senes ꝑmo increduli. qđ ob exꝑientiā ꝯtigit. In
mlťꝭ nāqꝫ exꝑti sūt. cognoscētes hoīes. ꝛ in mlťꝭ mētiti. idō
nō de facili credūt. estimātes alios esse deceptores Idō. ij.
rethorice đr. ꝙ senes mlťꝭ annis vixeřt. ꝛ in plibꝫ sūt đcepti
ergo ꝓpť hāc experiētiā ꝯtigit eos incredulos esse. Scđo
senes sūt suspiciosi. Quecūqꝫ eñ vidēt vt ī plurimū suspi/
canť mala. ꝛ in deteriorē ꝑtē referūt Videť eī senes ecōtra
rio dispositiui iuuenibꝫ. qꝛ pueri sua innocētia alios mēsu
rāt. ꝛ oīa in meliorē ꝑtē referūt. credētes oēs hoīes bonos
Senes ꝟo ecōuerso. qꝛ mlťꝭ annis vixeřt. ꝛ ī mlťꝭ peccaue
rūt. facta alioꝝ ꝺm ea q̄ feceřt in seipis mēsurāt. ꝓpť qđ vt ī
plurimū credūt alios esse malos. in peiorē ꝑtē coꝝ referen
tes oꝑa. Vñ. ij. rethorice đr ꝙ senes qꝛ vixerūt mlťꝭ annis
esse nō potest q̇n in multis peccauerūt. ideo sūt mali et su/
spiciosi. scꝫ oīa in deteriꝰ referentes. Tertio senes sūt pu
sillanimes ꝛ timidi. Sic eñ ī eis deficit humor ꝛ calor. ita
deficit ī eis cor ꝛ vita. Idō sūt timidi ꝛ pusillanimes. Timi
di. qꝛ ī eis calor naťał đficit Quicūqꝫ eī ē naťalit frigidꝰ oꝫ

ꝙ ſit naturaliter formidulosus. Quarto senes sūt illibera
les. quod tripliciter ꝯtingit. Primo ex defectu vite. secūdo
ob experientiā tēpis. tertio. quia nō viuunt spe. sȝ memo
ria. Unde anima vt in plurimū sequit͛ corpoꝝ complexio
nem. Sicut ergo senes in ꝓprijs corporibꝫ deficiūt in hūo
ribꝫ ⁊ in vita. sic videt͛ ipis ꝙ cura etiā deficiāt. Timentes
ergo defectū pati. illiberales sunt. Rursus sunt illiberales
ꝓpter experientiā tēpis. Quia eñ multis vixerunt annis
credibile est eos passos fuisse multas indigentias. Timē
tes igitur indigentiā pati illiberales fiunt. Cōtingit etiaȝ
eos illiberales esse. quia magis viuunt memoria q̄ȝ spe. co
gitant eñ se multū vixisse in preterito. et parū victuros in
futuro. Et quia memoria est p̄teritoꝝ. spes ꝟo futurorum.
ideo nō viuunt spe. nec ꝯfidūt de his que debēt acq̇rere in
futuro. sed viuunt memoria. ꝯfidentes de his q̄ acq̇sierūt
in p̄terito. Fiūt igitur illiberales acq̇sita nō de facili tribu
entes. Quinto sunt male spei. nihil eñ bñ sperāt. sed cir
ca oñia se credūt deficere. Nam spes est futuroꝝ. memo
ria p̄teritoꝝ. Ex quo ergo senes multū vixerūt in p̄terito.
et parum se credūt victuros in futuro. ideo in sperādo de
ficiūt. ⁊ modica se cogitant facturos. Non eñ viuūt ac de
lectant͛ in sperando. sed magꝭ memorādo. g̊ sūt difficil' spei
Sexto sunt inuerecundi et inerubescitiui. Nam qꝛ senes
sūt illiberales. magꝭ curāt ꝺ vtili q̄ȝ ꝺ honesto Et ita magꝭ
student ea que importāt vtilitatē q̄ȝ ea q̄ requirit status ho
noris. Cum g̊ verecūdia sit timor inhonoratōis. non com
petit senibꝫ. qꝛ ipi magis cogitant de vtili q̄ȝ ꝺ honore. Uñ
causa q̄re quis est verecūdꝰ. vt dicit phs est hec. quia petit
haberi in honore ⁊ honestus reputari. Senes aūt sicut de
ficiūt in vita ⁊ in humoribꝫ ac calore naturali. sic deficiunt
in animo nō curātes reputari. q̄re ꝯtigit eos esse inuerecū
dos. Possȝ etiā vna assignari cā q̄ est cōis ad oīa tacta Se
nes eñ sūt frigidi. Frigidi eñ est ꝯstipare ⁊ cōstringere. g̊
senes ex frigiditate ꝯstipant͛ ⁊ retrahunt͛ in seipis. ⁊ reddū
tur quasi immobiles vt nihil audeant. nihil credant. nihil

sperēt. nō curēt excellere necꝫ reputari. Uisis tam moribꝫ iuuenū q̄ȝ senū. tam laudabilibꝫ q̄ȝ detestabilibꝫ. de facili patent mores eoꝝ q̇ sunt in statu. Sūt em̄ illi in statu. qui mediāt inter senes ⁊ iuuenes. Uñ q̇cq̇d laudabilitatis in iuuenibꝫ vel senibꝫ reperit᷑. in eis q̇ in statu sunt esse potest. Nam nō sūt nimis calidi vt iuuenes. nec nimis frigidi vt senes. sȝ tenēt mediū int᷑ vtrosq̄ꝫ. Ideo sūt timidi vbi timē dū est. ⁊ audaces vbi audendū est. Sil'r. q̄ꝛ nō oīm īexperti vt iuuenes. nec in tot decepti vt sunt senes. Iō nec oībꝫ credūt. vt faciūt iuuenes ꝓpt᷑ inexperiētiā. nec oīno discredūt vt faciūt senes. eo qꝫ in multis senes sūt decepti. sȝ medio mō se hñt. Iđo. ij. rethorice đr qꝫ q̇ sunt in statu. nec sūt oībꝫ credentes. nec om̄ibꝫ discredētes. sȝ mag̃ ꝭm veritatē iudicāt. Amplꝰ nō sūt intemꝑati vt iuuenes. nec formidolosi et inutiles vt senes. Sȝ vt đr. ij. rethorice sūt viriles in tēperantia. ⁊ tēperati in veritate. Uniuersaliter g̊ dicamꝰ qꝫ q̇cq̇d laudabilitat᷒ in senibꝫ vel iuuenibꝫ repit᷑. in his q̇ sūt in statu potest reperiri. Et q̇cq̇d vituperabilitatis ī senibꝫ vel iuuenibꝫ reperit᷑. ab his q̇ sunt in statu p̄t excludi. Sic igit᷑ loq̄ndū est de moribꝫ hoīm. nō tñ hec omīno habēt necessitatem. q̄ꝛ senes pñt esse liberales ⁊ magnanimi. Iuuenes etiā pñt esse temperati ⁊ stabiles. Sed h̄ intelligenda sūt ꝭm quandā ꝓnitatē ⁊ inclinatōem q̊ ad cursū ⁊ ordinē naturalē. Cōseq̄nter notandū qꝫ mgr̄ in ꝭmone verax esse đȝ. Uñ veritas ꝯsistit in equatione. dicēs g̊ plꝰ q̄ȝ sit in re. a ꝟitate rōne suꝑabundātie discedit. Si ꝟo ea q̄ sūt neget. ⁊ minora ꝯfitet᷑ a veritate recedit rōne defectꝰ. Cū igit᷑ mendaciū sit fugiendū. q̇ nō sūt veraces nec ostendunt se tales quales sūt. rep̄hensibiles sūt. Nec mgr̄ g̊ rep̄hēsibil' existat Uerax aūt đȝ esse. A veritate āt aliq̇ deuiāt ꝑ suꝑabundātiā. ostendētes se ꝟbis ⁊ factis maiores q̄ȝ sūt Et tales iactatores appellāt᷑. Aliq̇ ab ea declināt ꝑ defectū fingētes đ se ipsis aliq̄ vilia. q̄ ipsis nō insunt. vel negātes de seipsis aliqua q̄ tñ eis insūt. Et hi despectores vl' irrisores pñt appellari. Ueritas igit᷑ mediat int᷑ ironiam et despectōeȝ ⁊ iactā

tiam moderās despectōes. ⁊ reꝑmēs iactātias. Ngr̄ igit̄
dȝ esse verax. nō em̄ dȝ fingere se benignitatē hr̄e vel sciam
quā nō hȝ. nec dȝ ꝯcedere sibi inesse maliciā quā sibi inesse
nō credit. Ueritas tn̄ ꝑncipaliꝰ ē circa reꝑssionē iactātiaꝝ
et ex ꝯsequēti circa moderatōez et despectōez. Ideo phus
scđo ethicoꝝ capitulo de veritate ait. Declinare ī aliqđ mi/
nus. ⁊ dicere de seipo minora q̄ȝ sūt. nō est prudentꝭ. No/
tandū ibi Mansuetus. ꝙ q̄ꝛ in passionibꝫ ire ⁊ in appetēdo
punitōes ⁊ vindictas ꝯtingit supabūdare ⁊ deficere. opor
tet ibi assignare virtutē aliquā reꝑmentē supabundantias
et moderantē defectus. Et hec est mansuetudo. Sicut enī
fortitudo mediat inter timores et audacias. sic mansuetu/
do mediat inter iram ꝑ quā cupimꝰ vindictā. et inter irasci
bilitatē. ꝑ quā ꝯdonamꝰ mala nobis illata. Uñ sicut forti/
tudo reꝑmit timores ⁊ moderat audacias. sic māsuetudo
reꝑmit iras et moderat irascibilitates. licȝ aūt māsuetudo
esse habeat circa iras ⁊ irascibilitates. ꝑncipaliꝰ tn̄ est cir/
ca iras. Nam ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter intendit reꝑmere iras. ex
ꝯsequenti aūt intendit moderare passiones oppositas ire.
Est enī nob̄ naturale vt ex malis nobis illatis vindictā appe
tamus. Et q̄ꝛ ꝓpriū malū vix ꝑt esse ita modicū. q̇n videat̄
nobis multū. rōne affectōis ad nosmetipos. Ideo nō solū
naturaliter inclinamur vt velimꝰ punire. mala nobis infe
rentes. sed etiā q̊dammō naturale est nobis appetere vindi
ctam vltra ꝯdignū. Uidet̄ em̄ nobis ꝙ malū illatū sit ma
ius q̄ȝ est in rei veritate. ⁊ ita iniuriatores nostros plꝰ puni
ri volumꝰ q̄ȝ ſm iusticiā puniēdi sūt. Difficile est igit̄ repri
mere iras ⁊ nō appet̄e punitōes iniuriaꝝ vltra q̄ȝ rō dictat.
Plures igit̄ peccāt in appetēdo plꝰ. pauci ꝟo in appetendo
minꝰ. Propter qđ si virtꝰ est ꝑncipalit̄ circa magꝭ difficile.
sequitur ꝙ mansuetudo ꝑncipaliter opponat̄ ire. ⁊ intēdit
iras reꝑmere. Ex ꝯsequenti aūt opponit̄ irascibilitati ⁊ in/
tendit eam moderare. Quod patet ex vi nominis. Nā no/
mē mansuetudinis ire tempamentū nominat.

Talium nãqꝫ quicũqꝫ venuſtatis aſſumpte debitiqꝫ officij velit emolimẽta pſequi.ĩ hõeſta/ te morũ vniuerſa oportꝫ vt polleat preclar⁹. vt ſcilicet in ſermone ſit verax. in iudicio iuſtus. in conſilio prouidus.in cõmiſſo fidelis. cõſtãs in vultu.pius in affatu.virtutib⁹ inſignis.boni/ tate laudabilis exiſtat. Si quid vero contrarij accidat.humane fragilitatis appetitui ſolet ac/ cidere.conuerſatiõe etiã ſit bon⁹. Nulla ſiquidẽ res magiſ perniciosa diſcipulo qꝫ vita magiſtri cõtumelioſa. Infuſa enim ſepiſſime corrũpi vi demus ex fetido vaſe .quoniam vas fetidũ cor rumpit aquas. Sic ſcientia in vita magiſtri vi/ cioſa corrumpitur et vileſcit.

Hic ponit quaſdam doctrinas ptinentes ad ſtatũ ma/ giſterij. Et diuidit. Nam pmo facit h in generali. ſecundo in ſpeciali.ibi. Quicũqꝫ magiſter adipiſci velit aſſũpte ho norabilitatis incremẽta ſcꝫ magiſterij ⁊ debiti officij opor tet qꝫ varijs luceat in moribꝫ. Non ſit ſcꝫ mẽdax. ⁊ qꝫ ſit rec/ tus in iudicio.circumſpect⁹ in conſilio.fidelis in cõmiſſis

ꝯstãs facie. pꝰi allocutõe. ꝟtutibꝫ īsignis. ⁊ laudabil̾ ī bo/
nitate existat Et si oppositũ eueniat. ħ hũane accidere solet
fragilitati. Etiã bonꝰ erit ī ꝯuersatõe. Nõ qm̄ nulla res di/
scipulo ē tam nociua sic ꝯuersa mgr̄i vita. Unde res infu/
sa fetido vasi statim corrũpit̾ ex tali vase. Pariformit̾ scia ī
vita mgr̄i viciosa corrumpit̾ et vilescit.

Hec ãt predicta ad aīe docētis īformatõꝫ di/
gesta sũt. Nũc d̾ ceter̾ primarijs videãꝰ. Nõ di
co prio q̄dē primis. sꝫ d̾ scđo ꝑmis disserēdũ est

Hic ī spēali poīt doctrīas ad rectorē ꝑtinētes. Et diui/
dit̾. Nã ꝑmo ꝑmittit intētũ. scđo illđ exeq̄t̾ dicēs sic. Jam
scꝑta sũt posita ad docēt̾ īformatõꝫ q̄ ad seip̄m. Nũc ãt di
cere volũꝰ d̾ alijs ꝑmarijs. nõ q̄dē prio ꝑmis. sꝫ scđo ꝑmis.

Tenet̾ q̄ꝫ doctor q̄sq̄ꝫ eruditꝰ eē. mãsuetꝰ. rigi/
dus. antiquꝰ. nõ negligēs. nõ arrogãs. Sit inq̄ꝫ
eruditꝰ Puꝰ ei oportꝫ qꝰ discat q̄ꝫ doceat. Triuii
eī cõꝑatõe, nouimꝰ assistentē doctrīe. Ualde eni
absurdum est et iniquum. vt imperiti peritis.
nouelli antiquis. rudes ꝑferãt̾ emeritis. Man
suetꝰ qm̄ discipl'oꝶ elatõꝫ pati q̄ndoq̄ꝫ oportunũ
ē. Magister frãco īmãsuetudīs ꝑdeat in exēplũ
Qui ob discipl'oꝶ suoꝶ nobilitate sua vtētiũ ir/

refrenabilē arrogātiā laqueo se suspēdit. Sapiē
tiꝰ ei egisset si māsuetudīe vsꝰ fuisset. Rigidꝰ si fu
sit doctor In scolariū ei āplexu rigore vti cōmo
dissimū ē. vt scꝫ errātibꝰ vindictā īponat. sophi/
staꝝ lites dissoluat. oblatrātes remordeat. oblo
quētes reprimat. ꝑteruiētes castiget. totāqꝫ de
termīatiōeꝫ dialeticā faciat. Antiquꝰ nō ānis. sꝫ
ꝑpetua sciā. si vtrūqꝫ affuerit sanior erit cōditio

Hic exeqꝛ intentū ponendo ꝓprietates q̄s
regendi. rector respectu suoꝝ scolariū hr̄e teneꝛ. dicēs
sic Doctor p̄mo teneꝛ esse peritꝰ. mitis. rigidꝰ. nō negligēs
nō supbꝰ. Declarat illas ꝓprietates dicēs. Rector erit eru/
ditus. oportet eñ vt p̄us discat q̄ꝫ alios doceat Etiā teneꝛ
eē exptꝰ ī arte triuiali. Q̄m̄ ē absurdū īdoctos p̄ferri doctꝭ.
Et nouellos in doctrinis p̄ferri antiq̄s. et ignaros p̄ferri
lr̄atis. Declarat scōm dicēs. Rector dꝫ esse mitis q̄m̄ sup/
biā discipłoꝝ aliq̄tiēs sustinere oportunū est. Declarat ex/
emplariꝛ de q̄dā mgr̄o q̄ nomīabaꝛ Franco. q̄ non vtebaꝛ
māsuetudīe. imo ip̄e suspēdit se laq̄o ꝓpꝛ irrefrenabilē suo/
rū scolariū supbiā. q̄ sua vti volebat nobilitate Meliꝰ tñ ei
fuissꝫ ꝙ māsuetudīe vsus fuissꝫ. Declarat tertiū di. ꝙ mgr̄
dꝫ eē rigidꝰ ī scolariū aspectu. qꝛ rigore vti inꝛ scolares ē cō
modissimū. s. ꝙ rector īponat errātibꝰ vīdictā. ⁊ ꝙ soluat li
tes sophistaꝝ. rep̄matqꝫ oblatrātes ⁊ insurgētes ī eū. ⁊ ꝙ ꝑ
teruiētes atꝫ rebelles castiget. ⁊ totā faciat deꝛmīatōēꝫ dya
leticā. Declarat q̄rtū di. ꝙ mgr̄ erit senex. nō q̄dē ī ānis. sꝫ
ꝑpetua ī sciā. si tñ vtrūqꝫ affuerit scꝫ ꝙ tā ī ānis sit antiquꝰ.
et etiā in scientia. tanto sanior erit conditio

Nō negligēs. quoniā sicut ī vnoq̄ʒ ope mater
īuenit cōstantia. ita vniuerse doctrie et disciplie
nouerca ē incōstātia l' negligētia. Oportuniꝰ ei
eēt arti mechaīce ɔ̄seruire q̄ʒ negligētis iugo one
rari. Nō arrogās. qm̄ viuax paupeꝝ scītulla exti
guit' arrogātia magistrātis. volūtasq̄ʒ discēdi a
diuitibꝰ sequestrat. Quoniā arrogātis magistri
sedulitas nūq̄ʒ fidelit' aliquē instruxit. Hij sunt q̄
id qd sciūt. docere hūilit' cōtemnūt. et qd recte
sapiūt. recte mīstrare nequeūt. Quoniā in fasti
gio positi merētiū mētes ī fastidio ɔ̄spiciūt. Nec
ī datorē scie cām referūt. sʒ ppriā in se respiciūt
excellētiā. Hij sūt q̄ fimbrias dilatāt. philateria
magnificāt. In publicis spectacul' eminētioꝝ
querūt sibi sedilia. ab oībꝰ rabbi noīe salutari de
siderātes. Tales siqdē oīm bonoꝝ collectio iu'
re sodalitatis ablato a se religauit.

Hic declarat q̄ntū dicēs q̄ doctor nō erit negligēs. q̄m
ꝯstātia mater ē ī om̄i ope. Negligētia ꝟo nouerca ē cuiusli
bet doctrīe ⁊ disciplie. Oportuni⁹ ei cēt scolari mechanic̄ꝫ
artib⁹ deseruire q̄ꝫ negligēt̄ꝫ mgr̄i iugo onerari. Deide po
nit sextū scꝫ q̄ mgr̄ nō erit supb⁹. q̄ꝛ īgeniū paupis scolaris
lꝫ subtile extiguit̄ p supbiā mgr̄i regent̄ꝫ. volūtasq̄ꝫ discēdi
a diuitib⁹ seq̄strat̄. Q̄m arrogāt̄ꝫ mgr̄i sedulitas nūq̄ꝫ visa
est aliquē īstruere fidelit̄. Sbdit declarādo ꝓprietates sup
biētiū dicēs sic. Hij sūt supbi q̄ spernunt docere hūilit̄ q̄d
ꝑus didicert̄. q̄dq̄ꝫ recte sapiūt nō pn̄t recte mīstrare. In al
titudīe eī positi discētiū mētes ī fastidio despiciūt. nec cām
sciē ipoꝝ refert in deū. sꝫ ꝓpriā in se respiciūt excellētiā. Hij
etiā fimbrias dilatāt. habitusq̄ꝫ magnificant mgr̄ales. In
publicis spectaculis eminētiora querūt sedilia. ab om̄ib⁹
noīe magistri querētes salutari. Tales siquidem a bonoꝝ
scolariū collegio relegari debent.

c Um aūt hōe inquisitiōis tyro legēdi cā
scolas ītrauerit rigore extrīsec⁹ assūpto.
cōsiderandū est vt aurore tpe cōtinuo submissa
voce icipiat. ore rotūdo mediocriter ascēdēdo
neminē nisi maxia vrgeat necessitas expectādo

p Ositis q̄busdā documēt̄ꝫ generalib⁹ circa act⁹ ⁊ cō
ditōes mgr̄oꝝ. h̄ poīt q̄dā documēta magꝫ spēalia
Et diuidit̄ h̄ ps in tot ptes q̄t ponit documēta spe
cialia. ptes patebūt. Adhuc pma diuidit̄ ī tres. Nā primo
ponit pmū documētū. scd̄o reddit cām eiusdeꝫ ibi. Q̄m si
magistrāt̄ꝫ. Tertio declarat dictū suū p exēplū. ibi Sꝫ nō
vt assuer⁹ poeta. Et dicit pmo sic. Q̄n aliq̄s de nouo ītrat
scolas cā legēdi. pmo apparebit matur⁹ facie. ⁊ pmā icipiet

lectõez tpe matutĩo incipiẽs submissa voce z expssa decla/
ratõe. ascẽdẽdo paulatĩ. neminẽqz expectabit mag nisi vrge
at oportunitas. Notãdũ h pmo qz tyro onis. dr nou9 mi/
les. z vsus iã inoleuit quẽlibz. dignitatẽ adeptũ seu artem.
tyronẽ appellare. Et sumit in pposito p nouo mgro. Tyro
igit bone inqsitõis tpe aurore. submissa voce. rotũdo ore.
mediocrit ascẽdẽdo neminẽ nisi vrgeat necessitas expectã/
do. suã inchoabit lectõez. Dr notãt tpe aurore. qz tũc vir
tes sensitiue legẽtiũ z audiẽtiũ magz sũt disposite ac min9
occupate exteriorib9. g illa hora tyro suã inchoabit lectõez
Uñ tps matutinũ cũ sol orit aurora noiat. Sol ei suo ca/
lore mltos attraxit hũores incõsũptos. Qñ ãt splẽdidum
aliqd videt p hũidũ grossũ ipm apparet rubeũ sic flãma vi/
ridiũ lignoz. Ergo sole oriẽte qz hũores mediãt int visũ z
solẽ apparet sol rubicũd9. Dz etiã tyro icipe rotũdo ore. vt
meli9 possit pceptũ suũ discipul explicare. rotunda nãqz fi
gura int ceteras capacissima ẽ z pfectissima. Uox ei a mgro
plata ore rotũdo in aerẽ circularit recipit. z g circularit ac
cipit ab auditu. Nã son9 suas spẽs mltiplicat p inundatões
circulares recte sic lapis piect9 i aquã. Ut g pfecti9 pceptõ
mgri habeat. rotũdo ore ac remissa voce. ne p nimiũ strepi
tũ discipul9 impediat. tyro suã inchoabit lectõez. Nõ dz eẽ
queqz sine cã nccaria expectare. qz discipuli pñtes p lõga
expectãtes tpa attediarent. z qdãmõ ad irã pmouerent. ne pt
diuturnã expectatõz ipemet tyro posset pturbari. nec legẽ
do duci i merorẽ. Etiã qz discipli sõnolẽti. pudore sũt pfũ/
dẽdi z deridendi. ac a suis socijs subsannãdi. et p pseques
aut maturi9 festinabũt. aut saltem pudore confusi pprium
dormitabunt in scandalum.

Quoniã si mgrãt9 diligẽtia aliqs vltra debiti
tpis spaciũ expectare psũpserit. hos siqdẽ pigri/
ciei rãcore cõfũdet. ire qz rãcore se pminuet Cũ

ā̄t pigriciei discipulꝰ.dormitatōis artifex.mgrī
nouerit sedulitatē. aut maturꝰ festiabit.aut pu/
dore cōfusus.ī eiꝰ obprobrium dormitabit.

Hic reddit cām sui dicti.scz ꝙ mgr̄ neminē dz expecta/
re tpe legendi.dicēs sic.Si diligētia mgr̄i aliq̄s expectare
velit discipulos vltra debitā legēdi horā.tūc pn̄tes ꝑtur/
babit discipl'os rancore pigriciei.ꝛ semetipm̄ destruet rā/
core iracūdie. Cū āt discipulꝰ.dormitiōis artifex.nouerit
diligētiā mgr̄i sui.aut tūc ꝺ ceto maniꝰ cōparebit.aut pu/
dore ꝯfusus sui mgr̄i.in eiꝰ obprobiū dormitabit

Sz nō vt Assuerꝰ asserit poeta.Quē dromo/
nis castoris discipuli pigricies in risum nequi/
uit excitare. Eo vero more quotidiano vsqꝫ ad
prumā stertēte.vnguibꝰ scabris mēbratim musi
cū melos agentibꝰ oculisqꝫ lippiētibꝰ lucē explo
rātibꝰ.Matutini exercitij laboris in scolis res
ne ꝑagit.cōsortibꝰ aduenietibꝰ sic aiebat.lucis
diei rubore aurore rubor adhuc ne cōfūditur.
Istis itaqꝫ negātibꝰ.mediā ꝑtē diei creberrime
somnolētꝰ expleuit.grās ꝺo agēdo.Maluit eniz

sani capitis habere duriciā q̄ȝ insani uitiā Si ve
ro meridiane adesset plerūqȝ disputatōi.natiuū
morē excedere nesciēs.naso vigilāte stertebat.
affinibusqȝ iportune coaxatōnis ob strepitū fa
stidia p̄bebat.Dū aliqn̄ olera scōas ei⁹ delicias
hauriret.ore hiato sōno luīa ɔmisit.Man⁹ vero
lȝ turpida aliqd ī vase predebat.Sȝ sopor ei⁹cor
pori nocu⁹ erat.dū cibaria īcarcerare quesiuit
Ad quē fructū maturitatꝭ marciāe socior caris
sime creditꝭ hūc eueire.vrā siqdē nouit discretio

Hic declarat quod prius dixit.per exemplum. dicens.
Non est faciendū prout dicit Assuerus poeta . de quodaȝ
dromone.Quem nequit excitare in risum pigricia dromo
nis discipuli Castoris.Illo vero dormiente consueto mo
re vsqȝ ad p̄mam.vnguibus scabris dulce faciendo canti
cum per membra.ꝛ oculis lippientibꝫ lucem explorantibꝫ.
q̄siuit.ne peragerenꝰ res matutini laboris in scolis. Item
q̄siuit etiā.ne rubor lucis diei ɔfunderet rubore aurore. Et
est.vtrum ne esset dies.Socijs aūt suis dicentibꝫ q̄ nōdū
esset dies.expleuit mediā p̄tem diei ɔtinue p̄ somnū.agen/
do grās deo.qꝛ maluit sanū hr̄e caput ꝛ fatuū q̄ȝ insanū et
pitum. Et si meridianis qn̄qȝ ɔtigebat eū interesse dispu/
tatiōibꝫ.natiuū nesciēs excedere morē.naso vigilāte sterte/
bat.socijsqȝ suis ob īportūe coaxatōis sonū tedia faciebat.

Dũ ãt aliqñ sua accipet olera. ore aperto. oculos sõno cõ/
misit. man⁹ ꝟo ei⁹ lȝ ĩmũda ĩ scutella aliq̃d capiebat. sȝ som
nus ei mlˀtũ erat nociu⁹. dum cibaria q̃siuit ĩcarcerare. q̇a
dũ euigilauit nihil ĩ scutella ĩuenit. qꝛ ꝑ socios suos oĩa
fuerͣt exhausta. Cõcludẽdo dicit boeci⁹. O marciane so/
cioꝝ carissime ad quẽ fructũ maturitatꝫ creditꝫ hunc ꝑue/
nisse. vr̃a h̄ nouit dilectio. q̃si dicat. ad nullũ ꝑuenerat fru
ctũ. Notãdũ insuꝑ ꝙ scolares ꝓponẽtes mlˀtũ discere non
debẽt mlˀtũ dormire. qꝛ ex ꝯtinuo sõno multa oriũtͬ vicia.
Per sõnũ eĩ null⁹ redditͬ bon⁹ ł mal⁹ vt hẽtͬ ex libro ethicoꝝ
Felix eñ nihil differt a misero ꝑ dimidiũ vite. vicȝ ꝑ tꝑus
somni. Sõn⁹ ãt ordiatͬ in refectõȝ spirituũ sẽsitiuoꝝ ꝑ ꝯti/
nuos labores fatigatoꝝ. Vñ somn⁹ ẽ ligamẽtũ sensuũ exte
rioꝝ. Sẽsib⁹ eĩ exteriorib⁹ spiritib⁹ sẽsitiuis depaupatꝫ sõ/
nus adest ĩ eoꝝ recreatõeȝ. Itẽ notãdũ ꝙ dromo elegit si
bi ignorãtiã sani capitꝫ poti⁹ q̃ȝ sapiãȝ capitꝫ insani. Scdȝ
ãt ꝟitatẽ. ꝟt⁹ ꝛ sapiã q̇libȝ bono corpis ẽ p̄ferẽda. Vñ meli⁹
est hr̃e aĩaȝ fulcitã sciã q̃ȝ corp⁹ ornatũ indumẽto. Corpis
eñ ornamẽta auferri pñt. aĩe ꝟo ornamẽta. cuiusmodi sũt
ꝟtutes ꝛ sciẽ difficulter auferri pñt. Hinc ẽ ꝙ Arĩ. vitã cõ/
tẽplatiuã p̄tulit vite opatiue Dromo ꝓpriũ nomẽ ẽ. vsus ãt
iã inoleuit ꝙ q̇libȝ tard⁹ ꝛ sõnolẽt⁹ talitͬ potest appellari.

I disserẽdi cã doctor meridiã⁹ adierit stu
s diũ. p̄cauẽdũ ẽ ne sophistico polleat appa/
ratu. nͨ tetrꝫ moueatͬ difficultatib⁹. sȝ studiosa p̄
meditatõe oĩb⁹ armat⁹ ĩtrepid⁹ ĩeat lites. easq̃ȝ
facili mẽte ꝯponat. vt qdͦ q̃sq̃ȝ obiecerit ita mẽo
rie disponat. vt detegẽdi tꝑe a via rõnis nõ rece

dat. Sʒ ordie cōpetēti enumerato. dilucidandi moderatōe assūpta explicite dissoluat. Si vero maxia discretoꝝ mētibus. vt assolet. dubitatio disserēdo cōtigerit. studijs vtēdū est dliberādo. Et qd naturalibꝰ motibꝰ mēs exagitata dictauerit conscie. i crastinū differēdū est. Eodēqꝫ mō si difficilimū qd ꝑmeditatꝰ q̇s fuerit. dissertatōi cōmendandū est. Faciliꝰ eni disserēdo plerūqꝫ difficultatis scintillula reperitur. q̄ʒ si studij obseruatōi committeretur. Quoniā nō in altero tantum. vt dicit Aresto. inquisitio est veritatis.

P Osito ꝑus mō obseruādo i legēdo. h̄ ponit modū mgr̄o obseruādū tp̄e disputādi. Et ꝑmo facit hoc. scd̄o ponit q̊ddā incidēs. ibi Animaduertēduʒ est. Et dicit ꝑmo sic. si q̇s doctor studiū inierit cā disputatōis meridiane. cauebit sibi ne ip̄e sophistice arguat. nec obscuras difficultates moueat disputādo. sʒ bñ ꝑmeditabiť q̇d velit arguere. ita ꝙ sit ꝓmptꝰ in soluēdo. Et si q̇s aliquam mouerit instantiā ꝯmēdabit eā taliter memorie. ne soluēdi tp̄e a via ꝟitatꝭ recedat. Si qꝫ difficiľ intricatio disputādo aduenerit. ad quā ꝓ tūc rn̄dere nō sufficeret. dicat. sup h̄ dubio deliberatōnē vsqꝫ in crastinū hr̄evolumꝰ. vt tanto meliꝰ decidi valeat. Siľr si dubiū aliqd difficillimū disputando incideret. ꝓpositā nō tāgēs q̄stionē dicat. Hec diffi-

cultas spēalem tāgit materiā. Sup illa igit spēalē habeā⁹ disputatōez. discretiores ꝯuocādo q̄scūq̨. vt ipa adeo melius delucidet. Facili⁹ em̄ disserēdo difficultatis scintilla plerūq̨ reperit q̄ȝ si studij obseruatōi ꝯmittet. Non em̄ teste pho in altero tm̄ veritatis est inquisitio.

Aniaduertendū est etiā q̄ trib⁹ modis vti solet dissertatōnib⁹ discretoꝝ cognitio. Nouis siquidē et inusitatis editiōib⁹ gloriari. veteribus tritisq̨ discipuloꝝ mētes palliare. vetustissimis etiaȝ et inouatis tāq̄ȝ a ꝓprijs riuis manātibus credētiū intelligētias exercitare. et si quid hoꝝ triū discipuloꝝ sagacitatem oblectauerit. archiscolari iniūgēdū ē vt eis recordatōis serie fideliter iprimat. l' exarādi diligētia cōmēdet. Magnū siquidem vtilitatis fomentū i his colligetur

Hic ponit q̄ddā incidēs seu notabile. Et diuidit i plures ptes ſm q̄ pl'a poīt notabilia. Et dic̄ sic. Mgr̄i discreti trib⁹ solēt vti modis disputādo. Aliq̄n em̄ solēt ꝓponere noua aliq̄ ⁊ inaudita q̄b⁹ gl'iant. Scdo antiq̄ ⁊ cōia solent eis renouare. Et tertio ātiq̄ꝝ dicta q̄ ab vsu recesserūt solēt īnouare. ⁊ discipl'os i ill' informare. Solētq̨ vti talib⁹ q̄si p seipos fuerīt inuēta. Et si hos obſuādo modos notauerint rectores scolares i ill' delectari. instruāt eos in ill' adO diligēti⁹. cōmittēdo ea archiscolari. ħ ē mag' intelligēti int suos scolares. vt ipe iuxta seriē sue recordatōis fidelit eos

informet. Et si talis scolaris nõ sufficiat totalit' cõmẽdare memorie. tũc inscribant' talia cedulis vel cartis.

Ut ad hoꝝ mgrãt⁹ apicẽ ꝑueniat discipulus studio cõtinuitatis imorãdũ est. recessuq; secretiori. lz sãguine⁹. insistendũ est. ne strepit⁹ assistẽtiũ eum hebetet. vel emigrantium eum confundat. vincul' nullis vitales spirit⁹ impedientib⁹.

Hic poit doctrinã q̃ spectat ad scolares ad magistrat⁹ apicẽ sperãtes ꝑuenire. dicẽs sic. Ut scolaris ad sũmitatem hmõi magisterij ꝑueniat. in disputatõib⁹ q̃ ꝯsuet⁹ ẽ exercitare sedul⁹ imorabit' studio. sicq; sollicitus ꝓuidere sibi studij sui tpe de loco solitario. dato etiã q2 sãguinee eẽt ꝯplexionis. ne circũuenientiũ clamore ꝯfundat'. vl' strepitu obambulãtiũ impediat'. nec etiã spũs sui vitales vllis videantur vinculis prepediri.

Honestati cõsẽtaneũ ẽ. vt secreta rimãdo solitari⁹ magister existat q̃; libellos extrahẽdo ꝑsentiã suã cũctis exhibeat. Nõne detractõis filius. mgri sedulitatem libellos extrahentem aspiciens. quid inquinatum meditaretur vtiq;.

Hic poit aliũ documẽtũ ꝯcernẽs modũ mgrandi di. sic. Mltũ ẽ honori ꝯsẽtaneũ vt mgr̃ volẽs secreta studere solitari⁹ tpe studij existat. ne fili⁹ neq̃cie. mgr̃i vidẽs ꝯtinuitatẽ studẽdo. aliqd meditaret' nephas. sic vicz forte detrahẽdo. dicẽs. Ecce q̃lis est mgr̃ noster nullã p̃t exp̃mere particulã. nisi ꝯtinue suos consulat libros.

Si vero primeuo tpe magistratis diligētia copiā discētiū nō habuerit. idcirco nō tepescat. n' spe deposita euanescat. sz tāto acri' studijs insistat. seqz i cōflictu strēnue pbet. vt sic lz cū paucis honorē cōtingat Paucoꝝ ei cōsortio mltos delinitos. pfūditatis studio vigēte. frequenter strēnue vidim' intitulari. Nōne theofrast' subtilitatis artifex. paucoꝝ suffultus ornatu. spe defraudatus. regendi curam abiecit. quod tamen inconsulte egit. consult' subegit. seqz studij obseruationi cōmendabilem exhibuit. Muneribꝰ tamē leontini discretio multorū auditoꝝ sibi acquisiuit consortium. Pulchrius enim sic degere censuit qz discentium cetu destitui.

Hic ponit alia quedā documēta a rectore seruanda. dicens sic. Si mgr pmo sui magisterij tpe discētiū copiā nō habuerit. nō dz ob id tepescere. nec spe deposita desperare. sed tāto diligēti' studio inhiabit. seqz strennuū in ɔflictu exhibebit vt scz cū paucis honorē ɔtigere valeat. Mlti em cō sortio paucoꝝ. studio pfūditatis deliniti. visi sūt intitulari.

Declarat exēplariter d̄ theofrasto. q̄ lȝ artifex subtilitatis.
paucoꝝ ornatu suffult⁹. speqꝫ defraudat⁹ regēdi curā abie
cerit incōsulte. tn̄ imo ꝯsulti⁹ egissȝ si studio ihesissȝ. seqꝫ cō
mēdabilē sic exhibuissȝ. Itē aliō poit exēplū d̄ eodē dicēs.
ꝙ mgr̄ Leontin⁹ muneribꝫ mltoꝝ acq̄siuit ꝯsortiū dicens
Pulcri⁹ eē degere mltoꝝ ꝯsortio q̄ꝫ discētiū cetu destitui.
Notādū h̄ p̄mo ꝙ lȝ mgr̄ p̄mo mgrat⁹ tp̄e scolariū copiā
nō habuerit. idcirco nō dȝ tepescere. nec spe deposita eua/
nescere. sȝ tāto diligēti⁹ studijs dȝ īhiare. Un̄ studium ſm
Tulliū ē vehemēs animi applicatio ad aliq̄d p̄ficiēdū. ſm
Macrobiū āt studiū ē cura ⁊ solicitudo vnāquāqꝫ rem ad
sui finē deducēs optimū. Nec spe deposita cadē dȝ ī despe/
ratōeȝ. Est āt spes certa expectatio fut̄e btitudis ex di gr̄a
⁊ meritꝫ p̄cedētiꝫ p̄ueniēs. Un̄ ī hac diffinitōne n̄ sumit̄ certi
tudo p̄ demōstratōis certitudie. Spes eī viatoris ē cū cer
titudie opionis. ⁊ n̄ demōstratōis. Cā v̄o p̄ncipal' hm̄oi ex
pectatōis ē dei gr̄a. Sine meritꝫ tn̄ p̄cedētiꝫ aliq̄ sperare spes
nō ē. vt ait Greg⁹. sȝ p̄sūptio. In hac q̄dē diffinitōe n̄ descri
bit̄ spes vt ē v̄t⁹. sȝ poti⁹ put ē mot⁹ spei ⁊ n̄ v̄t⁹. Spes v̄o vt
est v̄t⁹ ē audacia mētꝫ d̄ largitate ꝯcepta habēdi vitā et̄nā p̄
bōa merita. Int̄ fidē āt ⁊ spem tal' ē d̄r̄a. Fides ē d̄ bonis ⁊
mal'. spes v̄o d̄ bonis tm̄. Cōueniūt ī sup̄. q̄ tā fides q̄ꝫ spes
d̄ inuisibilibꝫ sūt. Fides āt ē de bonis sibi ⁊ q̄buscūqꝫ alijs
spes v̄o ē de bonis sibi tm̄ Scd̄o notādū ꝙ ī spe vt cōiter
ponit̄ q̄ttuor sūt ꝯsiderāda. ex q̄bꝫ arguere possum⁹ mgr̄os
scolariū rectores ⁊ generalit̄ reipublice gub̄natores debe
re esse bone spei. Primū ē. spes ē de bono ⁊ n̄ d̄ malo. d̄ ma
lis nāqꝫ timor est. nō āt spes. Scd̄m ē. spes ē d̄ arduo. Nā
lȝ circa q̄dcūqꝫ bonū possit eē amor. vel gaudiū aut deside
riū. spes tn̄ nō ē nisi circa bonū arduū. Null⁹ eī sperare dr̄
aliq̄d nisi videat̄ sibi bonū arduū ⁊ difficile. Tertiū ē. spes
ē circa bonū futuꝝ. d̄ p̄n̄tibꝫ eī bonis nō ē spes. sȝ gaudiū ⁊
delectatio esse p̄t. Quartū ē. spes hȝ eē circa bonū possibi/
le. q̄m null⁹ sperare hȝ circa bonū īpossibile. sȝ magꝫ despe
rare. Hec āt q̄ttuor vicȝ bonū arduū futuꝝ ⁊ possibile cō/

petūt magistris scolas regentib9.ac vniuersalit̄ reipublice rectorib9. Debēt ei mgr̄i bonū scire z v̄tutes suoꝝ discipl'orū.ḡ z bonū sperare debēt. Rursus.bonū q̄nto cōius tāto diuini9. Cū igit̄ bonū scolas regētium sit cōe diuinū circa bōa excellētia z ardua. iō nō solū spectat ad mgr̄os scolas regētes tendē i bonū.sꝫ etiā q̄dāmō tendē debēt i bonū arduū. Quāto ei maior ē caritas.tāto pl'a ei ꝯtingere pn̄t.ḡ maiori īdigēt prudētia ac maiori ꝯsilio. Cū ḡ ꝯsiliū nō sit nisi de reb9 futuris.nō q̄dē impossibilib9.q2 de his null9 ꝯsiliat̄.sꝫ de possibilib9.ḡ decet mgr̄os z vniuersalit̄ reipublice rectores ꝯsiderare bōa.z illa nō solū vt sūt ardua.sꝫ etiā vt futura z vt sunt possibilia.

Pietatis vero ābitu scolariū rector delinit9 discipl'oꝝ corda paup̄tate degētiū studioseqꝫ discētiū mulcere tenet̄.cibariis vicꝫ.calceis.vestib9 saltē tritis.si facl'tas suppetit.ceterisqꝫ subueniat donatiuis ꝯsilio qꝫ vt decet excitare Que preclarior nature erogatio.q̄ suauior.q̄ꝫ veris scolarib9 erogatio.p̄clari9 ei ē scolarē ꝯfoueri ī quib9 mīma ē donātis exhibitio.maxia vero recipiētis p̄motio q̄ꝫ histrionū meretricūqꝫ incursib9 deliniri detestabilib9.

Hic ponit scd̄aꝫ doctrinā seu aliā documētū dicēs q̄ mgr̄i debēt suis scholarib9 paup̄ib9 diligēt̄ sub eis militātib9 q̄nq3 mūera largiri.cibaria scꝫ calceos vestīmta.z h'mōi si facultas suppetit. Et necdū eis subueniēt auxilio.sꝫ etiā consilio.

Sbdit cām. qm̄ nll'a donatio dulcior ē ⁊ hōestior q̄z veris q̄ fit scolaribꝫ. Est ei hōesti⁹ paupez ꝯfouere scolarē q̄z reꝝ ꝑdictaꝝ largitōez lenonibꝫ porrigere aut meretricibꝫ.

Nubila lꝫ quādoqꝫ fortūa existat. nō tn̄ magistrātꝭ cura dsperet. lꝫ sꝑ ꝑsonalit̄ se gerēdo. incursus viriliť ꝑferat. dulci⁹ expectādo. Proch Coriandi pudēda trāsactio.

Poīt aliā doctrinā di. sic. Lꝫ fortūa rectorꝭ in ꝑncipio sui regimis sit obscura. nō tn̄ ob h̄ desperabit. lꝫ viriliť sufferre dꝫ īcursus infortunij finē expectādo dulciorē. nec faciat sic Coriand⁹. q̄ ꝑmo īfortunat⁹. suū desperādo regimē penitus dimisit. Nūq̄z de post regimini scolariū se inuoluere intendens. sicq̄z magnā passus est paupertatem.

Si āt ob festiui tp̄is īpulsū. deliciaꝝ loca visitare placuerit. sꝑ sui cet⁹ nobiliores formaqꝫ eminētiores docētꝭ secū hēat discretio. Ne q̄si destitut⁹ solatio null⁹ videat' aut vilis. ne ī ꝑiculū excitet'. Maronis salt⁹ felicioꝝ suoꝝ cetu priuari indoluit.

Hic ponit aliā doctrinā ostēdens q̄lit̄ se habebit mgr̄ in societate dicēs. q̄ rector scolariū ob festiui tp̄is īstātiā si loca deliciaꝝ visitare voluerit. tūc secū hr̄e dꝫ nobiliores sue societatꝭ. formaq̄z eminētiores. ne quasi destitut⁹ reputet' seu vilis. ne sibi ꝯtingat similiter sic Maroni bone ꝯuersatōis mgr̄o. Cui tp̄e q̄dā dū spaciare intendebat rustici q̄dam supuenerāt. vn̄ soliuag⁹ q̄a tūc fuerat. indecenter multum tractabatur.

Licet inquã in scolis rigio⁹ existere debeat. in gressu tamẽ salutãdo deuot⁹ ꝑmaneat. sermo ne iocũdo⁹ trãsmigrãtib⁹. comes alludẽtib⁹. fide lis ãmonitu ꝯmorãtib⁹. castitate caut⁹ affinib⁹. ne supinantis nasi fetorem si quis affuerit for te amicabilis ebibat affinitas.

Hic boeci⁹ remouet q̃ddã dubiũ. Dicto ei ꝑus ꝙ mgr̃ i scolis vtet rigore. dubitaret q̃s vtꝝ etiã extra scolas rigoro sũ se exhibebit. remouẽs h̃ dubiũ dicit. Licet mgr̃ in scolis rigid⁹ esse debeat. extra tñ scolas hũilis erit ꝛ deuot⁹. quẽli bet scȝ salutãdo trãsmigrantiũ. eritqꝫ fidelis sermone secũ cõmorantib⁹. erit etiam cautus circa castitatẽ vicinis suis ne ꝑ ipos diffametur.

Extrema presentis voluminis extat cõpi latio vt de magistrãtib⁹ quos liberalib⁹ nouerca disciplis egestas cõpulit iuadere fines alienos. et de illis quos natalis patrie dulcedo reuocauit. aliquid sub compendio dicamus.

Istud est vltimũ caplm pñtꝫ libri. in q̃ poit boeci⁹ q̃dam documẽta ad stat⁹ mgr̃oꝝ ptinẽtia. Et diui dit hec ps in duas. Primo eñ ponit modũ ꝓcedẽ di mgr̃oꝝ ꝓpt egestatẽ repellẽdã. Scd̃o oñdit statũ magi stri regẽtis in patria ꝓpria ibi. Cũ ob dulcoris. Adhuc pri

ma in q̄ttuor. Primo ostēdit de q̄bꝫ vult docere. scd̄o exeq̄r intentū. ibi Si ob egestatis. tertio ponit q̄ddā documentū mgr̄i ad discipl'os. ibi Cū aūt magistrantis. Quarto ponit q̄ndā doctrinā. ibi Aniaduertendū ē. Primo dicit sic. Fi/nalis ꝯpilatio pn̄tis libri est de mgr̄is q̄s egestas liberaliū disciplinaꝝ nouerca fines inuadere cōpulit alienos. ⁊ etiā d̄ illis q̄s patrie natalis dulcedo reuocauit. De ip̄is tamē aliq̄d sub compēdio est dicendū

Si ob egestatis repellēde cām spe lucri que/rat quis odorē dulcissimū. considerandū est vt saluo magistratꝰ honore. parcitati quantū que/at insistat. vestibusq̄ꝫ mediocribꝰ inhiet. scolariū regimini precipuꝰ īdulgeat. puerisq̄ꝫ prio vultū prebeat benignū. parētibusq̄ꝫ eoꝝ benigniorē affatū. docēdiq̄ꝫ aditū spōdeat benignissimū. vt sic nō solū corda pueroꝝ ēmolliat. verūetiā pa rentū pecuniā extrahat. famāq̄ꝫ efferat popula rē. Scole vero iura regaliter defendat. ordīe do cēdi priꝰ edocto perutatur. Eisdē etiā aliquātulū adultis se rigidū exhibeat. Ipsoꝝ ora ad recte

loquēdū cōponat. digitosq3 ad scribēdū cōstrin
gat. ad legēdū oino informet. rigore iusticie cō
comitāte. vt sic nō solū ī doctria. verūetiā in face
cia cōueniat. Ludēdiq3 spaciū tēpestiue cōcedat.
docēdiq3 beneficiū nllo casu subtrahat Si vero
cōtumacē. superbūq3 inueniat. dulciter eū casti
get. exēplaq3 mor pponat qb⁹ reprimat᷑. Alioqn
parētū assēsu virgis affligat᷑. vt sic ad vnguē ca
stigat⁹ euadat. vl desperat⁹ ī ignominiā cadat.
Hic subdit intentū suū dicēs sic. Cū q̄s ordinē regendi
acq̄siuerit cā egestatꝭ rpellēde. puabit sibi p̄cepta q̄ sequū᷑.
Dz eñ parcitati insistere q̄ztū valuerit. mgr̄at⁹ saltē bono
re saluo. Vestib⁹ etiā inhiabit mediocrib⁹. scolariū regimī
p̄cipu⁹ indulgebit. Scolarib⁹ pmo vultū oñdet benignū.
Parētibusq3 ipor affatū benigniorē. docēdiq3 aditū doce
bit benignissimū. vt sic corda nedū pmolliat discipl̄or. ve
rūetiā parētū acq̄rat pecuniā. famāq3 sic dilatet. Scole etiā
cura regalit᷑ defēdat. ordinēq3 docēdi pus edoctū insequat᷑
suisq3 scolarib⁹ aliq̄ntulū adultis se rigidū exhibeat. oraq3
ipor ad recte loq̄ndū cōponat. digitosq3 eor disponat ad
scribēdū ⁊ ad modū docēdi totalit᷑ eos iformet rigore iusti
cie sp ꝯcomitātē vt sic nedū ī doctris verūetiam ⁊ in facecia
erudiā᷑. Cōcedatq3 eis tpe saltē ꝯgruo spaciū ludēdi. nllo
etiā casu docēdi subtrahat bñficiū. Si q3 ꝯtumacē supbū
q3 aliquē int᷑ suos habuerit. dulcit᷑ eū corripiet. exēplū mo-
rū eī ꝓponēdo. Quib⁹ nisi sic repmā᷑ parētū assensu v̄gis p

cutiaꝛ. vt sic ad vnguē castigat⁹ ena dat. l' saltē desperat⁹ cō/
fusionē incidat ī ꝑhennē. Notandū ꝙ si mgr̄ rebelles ha
buerit scolares ꝛ maliciosos. tales sunt castigandi ac mo/
rum exemplis corrigendi Nam terribilia exempla eis pro
poni debent vt sic terreanꝛ. Bonaqꝫ exempla applicenꝛ. vt
ꝑ ea ad bona alliciantur. Est āt Socratis sententia. qua/
druplici de causa homīes fieri bonos. Quosdā a naꝛa. q̊s/
dā ex assuefactōe ꝛ ꝯsuetudīe. q̊sdā ꝑ ꝯsultatōem ꝑsuasiuā.
alios vero per pene inflictōnem. Unde versus. Causantur
esse boni. phisis. mos. suasio. pena. Unde pueri ab infantia
ad bonos mores sunt instruēdi. quod via quadruplici ve/
nari potest. Prima sumiꝛ ex parte naturalis delectationis
Secunda ex defectu rōnis. Tertia ex pronitate ad malū
Quarta ex vitatōne habitus oppositi. Prima via sic patet.
Nam ꝯm phm in ethicis. adeo naturale est nobis delecta/
ri ꝙ ab infantia delectari incipim⁹. Un̄ ꝛ pueri statim de/
lectanꝛ cū mām̄as sugere incipiūt. Si igiꝛ nobis ab infā/
tia accrescit ꝯcupiscentia delectabiliū. etiā ab infantia illi
est resistendū. Statim igiꝛ cū pueri sermonū sūt capaces.
bonis morib⁹ instruēdi sūt. Scđa via ad idē sumiꝛ ex ra/
tionis defectu. Nā tāto mag' aliq̄ sūt cōmonēdi ad bonos
mores q̄nto mag' incitāꝛ ad lasciuiā. ꝛ q̄to mag' sūt passio
nū insecutores. vt patꝫ ꝑ phm in ethicis. Sꝫ in etate iuue
nili hoīes sūt maxime lasciui ꝛ passionū īsecutores. ģ tunc
maxīe ē subueniēdū. vt ꝑ monitōes debitas ꝛ correptiōes
ꝯueniētes. a lasciuijs retrahanꝛ. Quare cū rōne sic ꝯcupi/
scentias ꝛ lasciuias refrenare dꝫ. Quanto q̇s magis incli
naꝛ vt sequaꝛ passiones. tanto mag' indiget dictamīe recte
rōnis vt passiōes refrenēꝛ. ģ in etate iuuenili pueri sunt bo
nis morib⁹ instruēdi. qꝛ tūc mag' ab vsu rōnis deficiūt. et
mag' passionū sūt insecutores. Tertia via sumiꝛ ex proni
tate ad malū. Nā cū aliq̇s ē pron⁹ ad malū. opꝫ ipm mltū
assuescere ī ꝯriū. ne inclineꝛ ad illō. vt plurimū eīm hoīes
ꝯm mores se habent quasi quedā virga ad tortuositatē in/
clinata. Unđ et Arestoteles in ethicis docet nos h' mō ad

bonos mores debere dirigere quo dirigit et rectificat virga tortuosa. Volens igitur virgam tortuosam rectificare vltra medium rectitudis in partem contrariam habet inclinare. que sic incliata redit ad medium et rectitudinem. Sic et nos quia obliquitatem et pronitatem habemus ad malum et ad delectationes illicitas. debemus per multum tempus ab illicitis delectationibus abstinere. vt hanc pronitatem ad malum valeamus deuitare. Immo sicut virga rectificanda ad partem contrariam vltra medium trahitur vt possit redire ad medium. Sic et nos fugiendo delectabilia debemus nos vltra medium deflectere. multas etiam delectationes licitas cauendo. vt facilius ab illicitis valeamus abstinere Et quia tantam ad malum habemus pronitatem. oportet nos per diuturna tempora in contrarium assuescere. vicz in bonum. vt facilius hanc pronitatem possimus vitare. Ab ipsa igitur infantia inchoandum est vt relinquentes lasciuias sequamur bonos mores Quarta via sumitur ex viitatione habitus contrarii Nam quia iuuenes sunt molles et ductibiles. si absque freno permittantur statim lasciuias exequuntur. eisque viciosi habitus imprimuntur. Sicut in cera molli statim imprimitur forma sigilli. Ne igitur iuuenes viciosis habitibus informentur. statim ab infantia sunt monendi et corrigendi. vt per monitiones et correctiones debitas a lasciuiis retrahantur

Cum autem migrantis dilectio etate infrigidatos statuales ve planetistasque scolastici introitus habuerit participes. si correctionis lima vti nequierit. senio confectus arridendum est. statualibus ingemiscendum. planetistis fauoris simulacro congaudendum est. calamistratos cirris hirsutis perurat. fucoque perfusos. lacrimis irrigantibus gulam perfundat. molles caute eijciat ne mentis sue reatum alij commoti participent.

Hic post aliā doctrinā quā obſuabit mgr̄ circa ſchola
res ſenio induratos. vagabūdos. ſupbos. ⁊ luxurioſos. di
cēs ſic. Si mgr̄ ſcolariū rector habuerit ſcholares ſenes.
duros. ⁊ inſtabiles ī ſuis ſcolis. ſic ꝙ correctōne ſcolaſtica
uti nequerit. tūc ſenibꝫ arridebit. duris ꝯdolebit. et vaga/
būdis dilectōis apparētia ꝯgaudebit. Itē corriget calami
ſtratos. fuco pfuſus lacrimis irrigare faciat. luxurioſoſqꝫ
caute a ſcolis expellet. ne alij ſcolares reat⁹ eiuſdē pticipes
efficiant. Notādū inſup ⁊ pcipue q̄ ad illā pticulā. Cū āt
magiſtrātꝫ. ꝙ qdā ſcolariū ꝑpt etatē ſūt indurati. ⁊ his ꝯſē/
tiendū ē vt ſenibꝫ. Alij vo p maliciā ex natali ꝯplexiōe tra/
ctā. duri ſūt ⁊ obtuſi ingenij. ⁊ his ꝯpatiendū ē. Alij vo ex
ꝯſuetudīe mala ſūt indurati. ⁊ his ſimulachro falſo ꝯgau
dendū ē. Dꝫ em̄ mgr̄ circa tales apparere tāqꝫ mitis. verū
tn̄ vbis aut vberibꝫ eoꝝ correctōi inſiſtere dꝫ. eo ꝙ poſſunt
a ꝑpoſito remoueri. Et hi planetiſte pn̄t appellari. a nomīe
planeta ⁊ a vbo ſto. Stant em̄ vt planete. q̄ nūqꝫ ſtant ſꝫ ſp
mouent. Secūdi āt ſtatuales appellant. a ſto ſtas. qꝛ ſemp
in eodē ſtatu ſtāt ⁊ permanent. niſi alicuius ſciētie adeptio
nem perfecte attingere poſſent.

Animaduertendū eſt aūt q⁊ quoꝝ erogatiōe
laborioſū delinitur certamē. in illis doctrinalis
cōprobetur effect⁹. Verū nāqꝫ effect⁹ opis exhi/
bitōe declaratur. Ordie āt cōpetēti viciſſim ſūt
cōuocādi. vt fideli ſcrutinio pateat qd ſubmini/
ſtrantiū labor diurnus erogauerit. Submiſtrā
tiū āt cure nō ſp cōfidendū eſt. quoniā aut illoꝝ

cupiditas fractis assibus plerūqȝ permollitur. aut spe defraudata tepescit fidelitas. aut vt vi/deat' crudescit potestas. Sicuti vero felici pau/pertati misericorditer deferendū est. sic non mi/nus ipsius eruditioni attentius insistendū est.

Hic ponit aliā doctrinā ꝑ modū notabilis. dicens sic. Rector scolariū erit fidelis circa illos vñ capit emolimēta ħ est a quib⁹ dignā accipit laboꝝ recōpensā. Et si querat̃ qūo sciri poterit ꝙ ipe circa tales fidel' existat. Rñdet Boecius ꝙ ꝑ opis exhibitiōez ħ poterit discerni. Et si dicatur qūo fit ista opis exhibitio. Rñdet. ꝙ in ħ fit vt mgr̃ ꝯuocet suos subiectos loco ꝛ tꝑe ꝯgruis vidēs an sublectores eis fidelit̃ intēderīt. Subdit in lr̃a ꝙ nō sꝑ ē ꝯfidēdū cure sub/lectoꝝ. ipi eñ qñqȝ ꝑmolliūt mūerib⁹ disciploꝝ. ꝛ qñqȝ te/pescūt remūeratōis desperatōne. ꝛ qñqȝ se fingēdo fideles nimiū exercēt trorē circa scolares ꝛ seueritatē. Et inuehit̃ ꝯ tales sublectores seu submistrātes. dicēs. Sicuti ꝟo feli/ci pauꝑtati ꝛc̄. ac si diceret. submistrātes nō solū ꝑ diuitib⁹ laborare debēt. sȝ sic felici pauꝑtati ex pietatꝭ viscerib⁹ ē cō/patiēdū. sic nō min⁹ ē erudiēd⁹ discipul⁹ pauꝑ q̄ꝫ diues.

Cū āt cena affuerit pauperior. cōmēsalib⁹ est erogāda. familiarib⁹ vicinitatisqȝ cōplicib⁹ inui/te est porrigēda. ne familiaris vox reuelet sua se/creta detrahēdo. vl' ne mltiplicitatis anus. poi/

ga anui ꝑpinet aduẽtādo. Quid anu conscia fu
tilius proterua. In minimis ꝓcul absit rapaci/
tas. et fame nouerca adunca tenacitas.

Hic oñdit de honore mgr̃i scolariũ rectoris. Et primo facit h̃. scd̃o remouet dubiũ. ibi Cauẽdũ ẽ etiã. Et dic̃ sic. Si mgr̃o alicui cena fiat paupior. ita q̃ aliq̃ꝫtulũ viuat in paupꝑtate. tũc dũtaxat sollicit⁹ erit ad ꝓcurādũ familie sue ꝛ sibiip̃si nccãria. nõ scꝫ m̃ltos īuitādo hospites. vtputa vicinos suos ꝛ mulieres. Sbdit cãꝫ. ne ipi secreta sua reue/lēt si q̃ viderīt l' audierīt. Etiã ne vetula reuelet hostib⁹ de mgr̃i paupꝑtate. q: nihil ẽ loq̄ci⁹ antiq̃ muliere. Nõ etiã erit idẽ nimis tenax. q̄m̄ nimia tenacitas bone ꝯtrariat̃ fame.
Cõseq̄nt̃ nota q̃ ī minimis reb⁹ adunca tenacitas nouerca fame. magistris adesse nõ dꝫ. Int̃ em̄ duo mala melius est mgr̃os ꝛ generalit̃ reipublice rectores eẽ ꝓdigos q̄ꝫ te/naces l' auaros. Qd̃ triplici ptꝫ rõne. Prima. q: meli⁹ ẽ aliquẽ īfirmari morbo curabili q̄ꝫ incurabili. Prodigalitas āt est morb⁹ curabil'. ꝛ h̃ vel ex etate. Nã q̄ sũt ꝓdigi ī iuuentute q: senes sũt auariores iuuenib⁹. cũ veniũt ad senectutẽ vt in plurimũ curat̃ eoꝝ ꝓdigalitas ꝛ desinũt esse prodigi Uel etiã ab egestate. nam q̄ ꝓdigi sũt vt ī plurimũ egẽt. q: expẽse sup̄abundāt redditib⁹. Experiẽdo igit̃ indigẽtiaꝫ a ꝓdigalitas reuocāt̃. Ergo s̓m ph̃m ꝓdigalitas ẽ morb⁹ curabil'. vel ab egestate. l' ab etate. sꝫ auaricia ẽ morb⁹ incura/bil'. Nam quāto q̄s pl⁹ senescit tāto mag̃ auaricia iuuenescit. q: igit̃ ꝯueniẽti⁹ est aliquẽ egrotare morbo curabili q̄ꝫ īcurabili. int̃ duo mala min⁹ malũ ẽ. mgr̃os ꝛ vniuersaliter reipublice rectores immo q̊scũq̄ꝫ esse ꝓdigos q̄ꝫ tenaces. Scd̃o h̃ idẽ patet. q: ꝓdigalitas est mag̃ ꝓpinqua virtuti q̄ꝫ auaricia. Nam liberalis nõ libẽter recipit. sꝫ libent̃ dat. quoꝝ vtrũq̄ꝫ facit prodigus. neutrum vero facit auarus.

Differt ĝ pdig⁹a liberali.q2 pdig⁹ nō dat vt debz.q̄bꝫ dz. et cui⁹ grā dz. Cū igit̄ pdig⁹ nō sit amator pecunie. sic nec liberalis. faciliter pdigus liberalis fieri potest Tertio hoc idē patet. q2 prodigus multis pdest. auarus aūt seu illiberalis vel tenax nulli pdest. imo sibijpsi nequā est. Min⁹ igitur viciosū est aliquē esse pdigū q̄ȝ tenacē.

Cauendū est etiā ne illoꝝ pueroꝝ pulueri feculento pl⁹q̄ȝ triennis alludat ibidē. licet maxia comitū gazeqȝ affuerit confluentia. cōfederatiue amoris opulentia. nisi honoris pmotio vigeat i amore. vl' facultatis elatio in honore.

Hic ponit cautelā quā rector scolariū seruabit. dicens sic. Cauendū est ne rector scolariū pmaneat alicubi laborioso in regimine scolastico vltra tres annos licet etiā copiam ibi scolariū habuerit. ⁊ lucri vel ɔfederati amoris opulentiā. nisi saltē vigeat promotio honoris in amore. vel facultatis elatio in honore.

C Um ob dulcoris patrie delicias parētūqȝ venerabiles aspectus regendi curam quis susceperit in natalis soli cōfinio. pomposo affatu insistendū est. laute splendideqȝ pcurationi vicissim arridendū. vestiū varietate gaudē-

dū est. Quoniā vestis polimite venustas, anu-
loꝝ insignia. m̄l'tos maiorē gl'iaꝫ qꝫ veritas aut
decor exigit cogūt obtinere. Ornat⁹ fauor affa-
tusqꝫ lepos quāplurimos sensu Ennio compa-
ratos Homerū ausu excedere compellunt.
Sta est secūda pars pncipalis hui⁹ vltimi capl'i i
i ꝙ̄ ostēdit qūo rectores in ꝓpria patria regēdo se ha-
bebūt. Et ponit pmo talē doctrinā. Si qs curaꝫ
regēdi in ꝓpr'ijs assumpserit ptibꝫ. ꝓpt delectatōes ꝓprie pa-
trie. ⁊ venerabiles parētū suoꝝ aspect⁹. insistat pōposo af-
fatu lauteqꝫ ⁊ splēdide sibi de necessarijs puidebit. vestiū-
qꝫ circa variatōem erit pcipu⁹. Om̄ vestiū ornatu vnā cuꝫ
alijs ornatibꝫ plures maiorē vidim⁹ consequi gloriā rei ꝙ̄
veritas exhibebat.

Ordine docendi pretaxato diligenter obser-
uato, iocoꝝqꝫ damnosa libido attēti⁹ sit ablata.
vt qð raro cōtingit, pnincialis honor famā con-
ferat in tituli cōmendatōem. Quāto vero venu-
statis titul⁹ magis surrepserit, tanto magis sub
rectoꝝ insistendū fauori. vt qð oris ꝓprij nequit
efferri tinnitib⁹ eoꝝ tēpestiuis eroget' affatib⁹.

vt non solum morum dulcedine. verumetiam propríe facultatis acumine spectetur.

Hic ponit alias doctrinas a rectoribꝫ seruãdas. di. sic. Ordie docẽdi p̃misso diligẽt obs̃uato. diligẽt tollenda ẽ voluptas dãnosa ludoꝝ. vna et dãnosa voluptas luxurie. vt (qđ raro ɔtingere solet) honor ꝓprie patrie mgr̃o ɔferat ɔmẽdatõez. Et q̃to magis vite cõmẽdatio accreuerit tanto magis fauori discipl'oꝝ ẽ insistẽdu3. vt eoꝝ diuulget vocibꝫ qđ eoꝝ mgr̃ ore ꝓprio nesciuerit exp̃mere. vt sic nedũ moꝝ videat̃ in dulcedie. veꝛ etiã in sciaꝝ acumie. Notãdũ h̄ q̄ cũ mgr̃ curã regẽdi acceperit ob delicias dulcoris patrie. ꝛ venerabiles parentũ aspect⁹ ĩ natalis soli ɔfinio. põposo affatu insistẽdũ ẽ. ꝛ sic de alijs ĩ lr̃a posit9. Et aliq̄ vitupant̃ q2 honorẽ suũ nõ curãt. Alij ꝓo laudãt̃. honorẽ ñ curãdo. q2 hũiles sũt. Curare igit̃ ꝓpriũ honorẽ vno mõ ẽ laudabi/le. alio mõ vitupabile. Nã nõ curare honorẽ. vic3 nõ volen/do facere bõa opa. honore digna. vitupabile ẽ. Debem⁹ eĩ curare honorẽ. nõ vt sim⁹ ambiciosi. nec finẽ nostꝝ ponen/do ĩ honoribꝫ. s3 agẽdo opa honore digna. Opa q̇dẽ hono/re digna dupl'r p̃nt ɔsiderari. vel vt nob ꝓporcionata. vel vt magno honore digna. Et ĩđo circa honores est duplex ꝟtus. Una q̃ respicit honores mediocres. Et h̄ a pħo đr. honoris amatiua. Alia est q̃ respicit honores magnos. vt magnanimitas. Nam eadẽ opa p̃nt esse magnanimitatis et virtutis. Nam agens opera fortitudinis vt aggrediens pugnã. si fecerit h̄ q2 delectat̃ in talibꝫ actibꝫ fort9 ẽ. Si ꝟo agat h̄ q2 talia opa sũt magno honore digna. magnanim⁹ ẽ Sic etiã si q̇s agat opa castitatis. q2 delectat̃ in eis. castus est ꝛ tempat⁹. S3 si hec agat q2 sũt magno honore digna. magnanim⁹ est. Ideo picula bellica nõ sunt ꝓpria materia magnanimitatis. s3 poti⁹ materia fortitudinis. Nec etiam delectabilia s̄m sensũ. sunt ꝓpria materia magnanimitat9. sed poti⁹ temparatiue. Propria igit̃ materia magnanimitat9

est honor. Un̄ quecunq̄ agit magnanim⁹. illa agit vt sunt magno honore digna. Hinc magnanimitas q̄dē ornatus oīm ꝟtutū dici pt. Sicut em̄ magnificētia ē ornat⁹ liberalitatꝭ. q2 magnific⁹ opa liberalitatis facit excellētiori mō q̄3 libaꝛ. Sic et̄ magnimitas ornat⁹ q̄dā ē oīm ꝟtutū. opa ei ꝟtutū sunt honore digna. Et sic magnanim⁹ opa singlaꝝ ꝟtutum opabiꝛ. Inter autem magnanimitatez ⁊ honoris amatiuā. hec est differentia. Qm̄ opa aliaꝝ virtutū vt sunt magno honore digna sic ptinent ad magnanimitatē. Sz vt sunt nobis ordinata. et vt ordinanꝛ ad honores mediocres. sic ptinent ad ꝟtutē q̄ dꝛ honoris amatiua Un̄ honoris amatiua se habet ad magnanimitatē. sicut formositas corpalis ad magnitudinē. Pueri em̄ si habēt membra pporcionata et ꝯformia. formosi quidē sunt. s3 non pulchri. q2 pulchritudo nō est nisi in magno corpe. Sic et faciētes opera mediocriter honore digna. dicūꝛ honoris amatiui. Sed faciētes opa magno honore digna. magnanimi appellanꝛ. Agri igiꝛ vel quia sunt honoris amatiui vl' magnanimi. et si necessitas eos vrgeat causa lucri honeste acq̄rendi in natalis soli ꝯfinio regentes (ꝺm modū q̄ tangitur in lr̄a) se regere debent.

Cum aūt tam morum q̄3 facultatis in publicum euenerit cōmendatio. considerandū est ne incestus caput obstipet. adulteriū ora cōfūdat. illiciteq3 malignitatis fetor famam denigret. ne rose vernum emittentes odorem videantur expirare. et lilia sudore acquisita decrescere.

Hic Boecius ponit vltimā doctrinā seu cautelā a quolibet doctore seruandā. Et pmo facit hoc. scdo declarat hoc in exemplo. ibi Venerabilis aūt Crathonis effigies. dicens sic. Qn̄ cōmēdatio rectoris siue laus venerit in publicum tam in moribꝫ ꝗ̄ in artibꝫ. puidendū est ne actꝰ illicitꝰ vl' inhonestꝰ circūdet caput mgr̄i. vel ꝙ adulteriū siue fornicatio ꝯfūdat faciē eiꝰ. Et ꝙ fetor malignitatis famā nō denigret. ne rose vernū emittētes odorem videantur expirare et lilia adepta labore euanescere.

Venerabilis Crathonis effigies ppue facultatis cōplicibꝰ. alijs etiaꝫ qui eū aspectu vnico attigerāt. meroris cām prebuit et incrementū. Qui i questoris diuersorijs ob Eufrasie vxoris sue delicias obdormiuit. In amplexādo repertus. capillis extractꝰ. verbere castigatus. vulneratus. sale fricatꝰ. vrina seruoꝝ perfusus. angulis eiectꝰ. trabibus receptꝰ. tandē lassatis tortoribꝰ genitalibus priuatꝰ. sterquilinio suppositꝰ. trāseūtibꝰ expositꝰ. plebis abiectio. discipl'oꝝ desolatio. cōmilitonū extitit obprobriū. Crudum ac crudele. et miserrimū cūctis extitit spectacu-

lum doloris. Affinitatis gratia. parenteleq;

gloria in nullo sibi proficientibus.

Hic Boeci⁹ declarat exemplo q̃dã p̃dicta ꝓpt̃ fugã eoꝝ
Et p̄mo facit h̃. scd̃o oñdit finẽ nõ semꝑ correspõdere p̄n-
cipio. ibi Licet p̄ma. dicẽs sic. Facies laudabilis Cratho
nis mgr̃i meroris augmẽtũ dedit suis ꝯsocijs. etiã et alijs.
q̊ eũ dũtaxat semel viderãt. q2 ip̃e obdormiuit in habitacu
lis questoris ꝓpt̃ eufrasie vxoris sue delicias. Ipseq3 inuẽ-
tus amplexãdo talẽ. capillis extract⁹. v̈bere castigat⁹. vul-
nerat⁹. sale fricat⁹. vrina s̃uoꝝ ꝑfusus. angul' eiect⁹. trabib⁹
s̃cept⁹. tãdẽq3 tortorib⁹ lassat⁹. genitalib⁹ p̄uat⁹. sterq̊linio
suꝑposit⁹. trãseũtib⁹ exposit⁹. pleb̃ abiectio. discipul' desola
tio. cõmilitonũ obprobriũ. crudele atq3 miseꝝ cũct⁹ extitit.
doloris spectaculũ. affinitatis gr̃a parẽteleq3 gl'a in nullo
sibi ꝓficientib⁹. Notandũ h̃ q3 luxuria octo h3 spẽs. quaꝝ
due tangunt̃ in lr̃a. vicȝ incest⁹ ⁊ adulteriũ. Prima est sim-
plex fornicatio. ⁊ est soluti cũ soluta. Scd̃a est meretriciũ.
vage luxuriãdo. l' cũ publica ꝯcũbẽdo. Tertia ẽ adulteriũ
.s. alteri⁹ thori violatio. ⁊ d̃r q̃si ad alteri⁹ thori accessio Vñ
vir ⁊ sil'r mulier tripliciter ꝯmittit adulteriũ. Primo si vir
vxorat⁹ cũ soluta coeat. Scd̃o si solut⁹ cũ maritata coeat.
Tertio si vterq3 sit ĩ copula matrimonij. ⁊ illd̃ est grauius.
Quarta spẽs est stuprũ. q̊ v̈ginal' integritas corrũpit̃. vt
patuit p̄us ibi. A luxurie feruore. Ne nãq3 species luxurie
nedũ a mgr̃is. verũetiã a q̊buscũq3 poculũ scie salutaris
sitiẽtib⁹ sũt vitãde. Vñ luxuria multiplicit̃ est nociua. Nã
deo est ꝯtumeliosa. demonib⁹ placida. luxuriosis nociua.
ꝓximi scãdalisatiua. ꝓprie aĩe damnatiua. mẽt⁹ ĩfatuatiua.
anxietatũ generatiua. ꝯscie amaratiua. hoĩs defedatiua. ⁊
vilissimo dño. scȝ carni subiectiua. Prouenit ãt luxuria ex
mult⁹. scȝ ex ocio. ex ĩmoderata cibi ⁊ pot⁹ sũptõe. ex vetula-
rũ instigatõe. ex p̃uo exemplo. ex mulieꝝ aspectu ⁊ colloq̊o.
ex musicaliũ instrumẽtoꝝ sono. ex turpiloquio. Octo tñ ꝯ

luxuriā possunt assignari remedia. Primū est aqua lachri marū extinguēs omnē luxurie feruorē. Scdm est cibi et potus subtractio. Tertiū ab occasionib9 luxurie elongatio. Quartū extreme mortis cogitatio. Quintū vt de se nulla sit psumptio. Sextū est frequēs occupatio. Septimū ppie carnis domatio. Octauū est temptatōnis resistentia et rebellio. Hijs meditatōib9 si Cratho vsus fuissz in desolationem discipulorū ac obprobriū commilitonū non tam turpiter succubuisset.

Licet prima quādoqz salua fiāt indicia. vltīa tamē alteri9 saporis inquinamēta pmanebūt.

Hic Boeci9 ostēdit finē nō semp pncipio correspōdere. dicens. Licet prima indicia qnqz fuerint salua. vltima tn̄ alteri9 saporis inquinamēta pmanebūt.

Finit Boecius de disciplina scolariū. Impressus Argentine. Anno domini. M.cccc.xcj. In die sancte Brigide.

Usitatam esse consuetudinem scriptorum

constat pene ab omnibus observatum qui se dederunt animum abstruserunt
ut in primis vitam illius veritatem quam declaraturi essent
ipsius eius nostrorum explanaret tho scripta clarius [illegible] [illegible]
[illegible] tanto aut librorum yastrano vero ipsum explanaret [illegible] scribenti
[illegible] ne quo quam ipsum circa presentem libellum [illegible] obmittat [illegible]
[illegible] est convenienter ut primis huius preclarissimi Boetii vitam narra
quod genere romanus fuit catholicus [illegible] et disputavit pro catholica
fide salvanda contra duos hereticos nestorium scilicet et eutichen [illegible]
[illegible] rapta boetius ipsos in [illegible] conflictu devicit ut in libro de duabus
naturis in christo testatur Tempore vero theodorici inhumani regis
gothorum cum idem theodoricus tyrannidem suam atque insolenciam
contra romanos vellet exercere et quoslibet bonos opprimere boetius
contra cuius tyrannidem suis omnibus aliis sibi resistit et quos tyra
nis [illegible] liberavit convertit [illegible] theodoricus gothorum rex
solus ipsum boetium sibi resistentem cogitabat [illegible] ipsum perderet
et sui nostram rem quod ipsum non invenimus [illegible] falsas confinxit
causas dicens eum boetium impedivisse quendam delatorem [illegible]
et fibrasque romanorum senatum accusatorem tenebatur ut scilicet senatus
laederetur rex regie maiestatis quam causam ille tangit boetius
prosa quarta primi libri de consolatione dicens delatorem ne documenta
[illegible] deferret quibus senatum lese maiestatis reum faceret
impedivisse criminamur Boetius accusabatur bohetius [illegible] quasdam
[illegible] [illegible] [illegible] constantinopolitanum [illegible] [illegible]
[illegible] libertatem [illegible] [illegible] romanus [illegible] [illegible] tanget
boetius eadem libro dicens nam de [illegible] falso [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] romanis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causis
boetius [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] accusatus in [illegible] [illegible] est
[illegible] Et a rege theodorico in exilium relegatus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] libros scilicet de sancta trinitate et librum de duabus na
turis in christo et [illegible] libellum de disciplina scolarium [illegible]
quod [illegible] [illegible] Quantum igitur ad secundum scilicet ad titulum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quemadmodum virgilio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] atque honorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in libro de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quanto plus [illegible] tanto plus [illegible] et tanto magis [illegible]
[illegible] honesta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] fama
magis [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomen
[illegible] Boetius dictus fuit [illegible] a [illegible] nobilis romanus [illegible]
dictus [illegible] [illegible] [illegible] ipse fuit vel dictus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] victoria [illegible] [illegible] boetius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] ad [illegible] sicut ipse testatur in de consolatione
libro primo prosa quarta dicens [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] boetius [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] fuit
qui erant nobiles [illegible] romanorum [illegible] dictus fuit [illegible] [illegible]
[illegible] romanus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
singularem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cum · quid que sunt inter gradus pauca

torquem detraxit cuiusdam [illegible] sibi in collum posuit
hic vocatur agnomen torquatus in dicere [illegible] cuius torqui no-
men in dicta a quo et boecius torquatus dicitur / Sexto boecius dictus
fuit Severinus a severitate severus cum fuit rex Theodori-
co regi Gothorum satis opposuit ut dictus fuit Severinus [illegible] qui
sequitur veritatem nunquam [illegible] ut amore [illegible] adeo
fecit quod [illegible] veritate. Sexto boecius dictus fuit ordinarius
quia rei publice ordinavit et alii ordinarii dicebantur
quia tante dignitatis erat ut quodlibet ordine digni esse [illegible]
quia fuit boecius Sexto dictus fuit patricius a nobilissima roma
[illegible] Severinus que fuit ut et patricii dicebantur nobiles
romani qui providebant rempublicam sicut pater filio quorum nomina
scripta erant aureis literis et ideo dicebantur patres conscripti
fuit etiam boecius quod patricius dictus fuit Septimo dictus
fuit [illegible] consulibus romanorum [illegible] quia altera
[illegible] quam [illegible] habuit [illegible] consularis [illegible]
consulatus [illegible] consulatus et [illegible] ab honore [illegible]
bant quia [illegible] consulatus [illegible] plus aliis in [illegible] reverentia
[illegible] habebant Octavo [illegible] dictus fuit boecius quod [illegible]
adiutor in necessitate pauperibus subveniebat
[illegible] boecius [illegible] libro
Tercio [illegible] [illegible] stilo [illegible]
[illegible] ad [illegible] que [illegible] tale [illegible]
[illegible] boecius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]
ad moralem [illegible] studio [illegible] Sexto est primus
quod primus liber quod unius in sex [illegible]
[illegible] capitulos [illegible] hodie

Nemo [illegible] videtur esse triplex / una ut [illegible]
[illegible] [illegible] id est [illegible] / Una
a [illegible] purgetur innocencia quod sua [illegible] significat
Operetum est [illegible] / [illegible] famam laudabilem nobis
[illegible] necessaria est fama bona / primus altera est
ut [illegible] forma consolandi [illegible] / aliis [illegible]

[illegible]

Sa iohanus de plessia